

GLOSAR ANTROPONOMASTIC¹⁾

A

Ábel. Nb. *Abel* 1766, 1787 (3), *Avel* 1726, 1766, 1787 (10).

— Fratele lui Cain. Celebr. după calendare la 30.VII (Baudot, 2), la 12.XII (Timuș, 2). Numele e invocat în rugăciunea pentru cei care se găsesc în agonie. — În slav. *A b e l o*, *A v e l* (Rječnik), forme luate de noi.

Absolon, cf. *A v i s a l o m*.

Achilina. Nb. (11).

— Sunt cunoscute trei sfinte cu numele de *A q u i l i n a*, celebr. la 22.I, 13.VI și 24.VII (Baudot, 77). Cf. și it., span. *A q u i l i n o* (< *A q u i l i o*, *A q u i l i u s*).

Achim. Nb. azi passim. Istoric redat *Akim*, *Atjim*, *Atyim*, *Akhim*, *Attyim*, atestat din sec. XVII-lea (1680), passim. — Nf. *Akim* 1680 (4), *Achim alias Akim* 1688 Pușc., *Fam.* I, 172 (31). Sprnf. *Stoica-Achim* azi (59). Hipoc.: (A) Nf. *Chimu* (27*, 34*), *Chimul* (19*). — Deriv. (cu suf. -o a i e din *Chimu*) *Chimoăie*: Nf. *Tyimoji* 1788 (34).

— Din [Io-] *a c h i m*.

Adám. Nb. azi passim. Istoricește atestat din sec. XVIII-lea (1726), passim. — Nf. azi (3, 45, 47, im.

56). — Deriv.: (cu suf. -o i u). Nf. *Adámóiu* (12).

— Întâiul om, celebr. de ortodocși, alături de alți sfinți, la 26.VIII, 12.XII (Timuș, 7), de catolici la 19.XII (Baudot, 9). La Slavi (Bulg.) e rar (Weigand, *ŷb.* XXVI - XXIX, 117). Grec. *Αδάμ*.

Adéla. Nb. (45).

— Formă hipoc. germ. *A d e l* (Heintze, 111) din germ. *A d e l a i d a*, franc. *A d è l e* (de unde și it. *A d e l e*, span. *A d e l a*).

Adolf. Nb. (țig. 44). — Hipoc.: Nb. *Dólf* (țig. 44).

— Germ. *A d o l f* (< *Athaulf*, cf. Heintze, 111).

Adowir. Nb. 1534 Veress, *Acta* I, 237 (47).

— Cetit, probabil greșit, pentru *Adomir*, iar aceasta, o formă disimilată pentru *Aldomir*.

Adrián. Nb. (6, 33, 44, etc.). Hipoc.: *Rián* (34).

— Latinism, *H a d r i a n u s*, împăratul roman, urmașul lui Traian, părintele său adoptiv. Se cunosc (ap. Timuș, 9) mai mulți sfinți cu acest nume.

Afrím, cf. *E f r e m*.

¹⁾ Necesități de economie de loc ne constrâng să limităm atestarea documentară a numelor — copios făcută la adunarea materialului — la câteva date. De obicei cităm data cea mai veche când se atestă un nume într'o localitate și — la nevoie — câte o dată din fiecare secol. De asemenea am fost siliți să suprimăm trimiterile formelor derivate evidente, la articolul unde ele aparțin.

Aftáfi. Nb. 1766 (4).

— Formă hipocorică din Af-t[an]asie (cu grec. *ϑ* > *ft* și cu *s* + *i* > *f* + *i*, cf. și *Silip*, *Silimon* < *Filip*, *Filimon*).

Aftanaflă, cf. *Natanail*(ă).

Aftimie, cf. *Eftimie*.

Agáfia, cf. *Agapia*.

Agáfția, cf. *Agapia*.

Agápia. Nb. 1833 (15). — Și Nb. *Agáfia* (24), *Agáfția* (18). — *Deriv.*: (cu suf. -ina) Nb. *Agáfțina* (43). — *Hipoc.*: [A-] Nb. *Gáfia* (55), *Gáftea* (12, 36); *Gáfțina* (16).

— Ortodocșii celebrează trei sfin-te cu acest nume: *Sf. martiră Agapia* 5. II, *Sf. Irina, Agapia și Chionie* (de origine din Thesalonic, ceea ce explică cultul atât de răspândit al acestei sfin-te la Greci, cf. *Baudot*, 15 - 16, *Timuș*, 16 ș. u.). *Calendarul nostru mai celebrează și la 17.IX ziua sfin-tei mar-tire Sofia cu fiicele sale Agapia, Elfida și Pistis*. Se cunoaște și nu-mele de sfânt, *Agapie*, cel. la 15.III și atestat în antroponomastica bul-gară (cf. *Weigand*, *Țb.*, XXVI până la XXIX, 117). — Din slav. *Agapija*, *Agafia* (< grec. *Ἀγάθη*, cf. pentru evoluția grec. *ϑ* > slav. *p*, *f*, *Vasmer*, 25).

Agatón. *Hipoc.*: *Caftón*: Nb. *Kafton* 1766 (2) și *Gafton* 1787 (1).

— *Sf. Agaton*, celebrat la 10.I (Timuș, 22). — Grec. *Ἀγάθων*, (cf. slav. *Agafon*, rus. *Gapon*, *Vasmer*, 25). Cf. *Agapia*.

Agrifina, cf. *Agripina*.

Agripina. Nb. (6*, 28). — Și Nb. *Agrifina* (58*), *Agritina* (12).

— Numele, la Greci (*Ἀγοι-νίνα*), e un împrumut dela Ro-mani. A fost purtat de o martiră faimoasă, îngropată în Sicilia și considerată acolo și în Grecia ca

o vindecătoare de boale. *Sf. Agripina* la Greci se bucură de un cult special (*Baudot*, 22). Numele e cunoscut și la Bulgari.

Agritina, cf. *Agripina*.

Agsin, cf. *Axente*.

Alămoreanu. Nf. (im. din *Alămor-Sibiu*, 44).

— Dela Nl. *Alămor*, deriv. cu suf. -e an.

Alăuta (?). Nf. *Alauta* 1758 (41). *Deriv.*: (cu suf. -ar). Nf. *Alautar* 1722 (36).

— Dela apelativul *alăută* « vioară » (?).

Albín. Nb. (7).

— Cf. lat. *Albinus* (it. *Albino*). Cf. *Albu*.

Albu. Nf. 1726 (12, 22), 1758 (35), *azi* (im. 43, 45, țig. im. din *Făgăraș*, 46), 1788 (48), *azi* (49, im. din *Hălmeag-Făgăraș* 58). — *Deriv.*: (din Nt. *Alba*, cu suf. -e an) Nf. *Albán* s. *Albeán* 1680, (o fam. *Tekelecs alias Alban*) 1688, 1787, *azi* (1), *azi* (12); — (din Np. *Albu*, cu suf. -ule a) *Albúlea*: Nf. *Albulye* 1582 *Veress*, *D. II*, 218 (34).

— Din adj. *alb*.

Aldea. Nb. redat *Aldgja, Algya, Aldgya, Aldea, Aldja, Aldia, Aldya, Aldă, Algje* și atestat dela începutul sec. XVI-lea (1509), passim. *Azi* (11, 12, 14). — Nf. *Aldja* 1688 (3), *azi* (5), *Alyde* 1722 (7, 8), 1726 (10), *azi* (17), 1788 (19), *azi* (21, im. din *Ludișor* 28), 1491 *Pușc., Fam.*, I, 179, 1785 *Fragm.*, 714 (22), 1689 *Pușc. Fam.*, I, 111 (28), 1726, *azi* (30), *azi* (31), 1788 (33), *azi* (44), 1509 *Fragm.*, 76, 1511 *Hurm. II*³, 10, 1516 *Fragm. 95* (49), 1556 *Hurm. II*⁵, 381, *azi* (im. din *Șinca-Veche* 50), *azi* (55, 56); 1755 *Fragm. 570*, 1766 (57),

azi (im. din Șinca-Veche 59).
Deriv.: (cu suf. -e ș) **Aldేశ:** Nf. *Aldes* 1680 Pușc. *Fam.*, I, 2, *Algyes* 1758, *Aldes* (22), azi (23), *Aldeșiu* (im. din Voivodenii-mici 44); — (cu suf. -i ș or) **Al-dișór:** Nf. *Algjisor* 1726, *Aldisoru* 1758 (55); — (cu suf. matron. -o a ie): **Aldioáie, Aldoáie:** Nf. *Algyay*, Pușc., *Fam.* II, 3 (21), *Algyoje* 1726, *Algyoje* 1758, *Aldoe* 1788 (25), *Aldoje* 1722 (30), *Aldoje* 1758 (51), 1722 (63); — (cu suf. -uc -a n) **Aldiucán:** Nf. *Algjukan* 1726, *Aldjukan* 1758, *Algyukan* 1788 (25); — (cu suf. -ú le a) **Al-dúlea:** Nf. *Aldule* 1593 *Fragm.* 153 (24); — (cu suf. -u ț) *Aldutz* 1722 (10). — **C omp u s:** **Aldeailie** (20): *Aldea-Ilie*; **Aldeapopii:** *Aly-dipopi* 1722 (17): *Aldea-popi*.

— Din bulg. **Aldija** (< **Al-domir**) (Weigand, *Ńb. XXVI—XXIX*, 132). După HEM. numele e «ceva curat românesc» și nu poate avea origine slavă, fiindcă la Slavi nu se poate explica. Cihac, II, s. v. l-a pus în legătură cu ung. áld- (cf. *Benedictus*) pe care l-ar traduce. Diculescu, *Gep.*, I, 181, îi presupune o origine germanică (admisă de Giuglea, DR., III, 970), **Aldo, Aldus.** Probabil, slav. **Aldomir** e din turc. **El-támir** (= «em-pir + fer»), cum crede L. Rásonyi în AECO, I, 228.

Aldomir, cf. **A dowir.**

Aldosie (?). Nb. *Aldosie* 1667 *Fragm.* (59).

— Deriv. din **Aldea** (?).

Aldul. Nf. *Aldul, Aldului* 1722 (7).

— Poate forma directă a hipocoristului din **Aldomir**. Cf. **Aldea**.

Alécu. Nf. (56).

— Formă hipocoristică slavă, **Alek o** (< **Alexandru**).

Alexándru. Nb. atestat din sec. XVII, passim. Azi passim.; — Nf. **Alexándru, Alisándru** azi (45, im. din Toderița-Făgăraș 55). — **Deriv.** (cu suf. moțional -a): Nf. **Alecsándra** azi (im. din Galați-Făgăraș 44; cu suf. -e s c u) Nf. **Alecsandréscu** azi (im. din jud. Olt 44); — (cu suf. -i n a) Nb. **Alecsandrina** azi passim.

— În afară de numele faimosului personajiu din literatura populară, *Alexandru Macedon*, cf. o mulțime de sfinți cu acest nume (cf. Baudot, 30 - 33). Slav. **Aleksandr** (Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 117) cu o mulțime de forme hipocoristice. Cf. **Alexe, Leca, Alecu, Sandru.**

Aléxe. Nb. atestat din sec. XVIII-lea (1726), passim, azi passim; — Nf. **Aléxe** azi (im. din Costești-Argeș 44, 63).

— Numele sfântului cu acest nume e celebrat la 7.III. (Timuș, 43 - 44). Slav. **Aleksa** (Weigand, *Ńb. XXVI—XXIX*, 117, care îl consideră hipoc. din **Alexandru**).

Alibiána. Nf. (15).

Alíce. Nb. (44).

— Neol. occidental (fr. **Alice**), hipoc. engl. din **Elisabeta**.

Alía, cf. **Ilie**.

Alisíe, cf. **Ilisíe**.

Alo pe sub fereastră, ~ pe sub vatră. Sprnf. (58): «Când era fecior (= flacău) I. C. a strigat așa în joc și astfel i-a rămas numele».

— Poate, interj. a l l ó ! obișnuită în convorbirile la telefon. Sprn. face aluzie la caracterul iscoditor

în sens rău, al membrilor familiei resp., obișnuți să asculte pe la ferestrele vecinilor, cf. și țig. a l o s (var. a l o) cu sens neprecis, pentru care cf. A. Graur, în *BL.*, II, 121, unde se explică ca participiu din a r- « a veni ».

Alunări. Sprnc. se numesc locuitorii din Șercaia (51) de către cei din Vad (49).

— Ar putea fi « vânzător de alune », sau mai probabil *alunar* « casse-noix ». Cf. și sensul de « soarece de culoare roșietică », DA. De la ultimul sens și Sprn. P â ș. Din a l u n ă + suf. -a r.

Aluan (?). Nf. 1722 (7).

Amália. Nb. (44, 46); — (prin amestec cu *Maria*) *Amária* (31).

— Germ. A m a l i a (< masc. A m a l a, cf. Kleinpaul, 40).

Amária. cf. A m a l i a.

Ambrózie. Nb. (44), *Ambroze* (47, 49), *Ambrosie*, *Ambrose* (55, 63). — Deriv.: (cu suf. -i c ă) Nb. *Ambrozică* (44).

— Dela numele sfântului celebrat la 4.IV (Timuș, 46 - 53). Din grec. Ἀμβρόσιος.

Amfilóchie. Nb. 1749 Trans., 1929, 194 (7).

— Nume calendaristic celebr. la 23.XI (Timuș, 53 - 54). Din grec. Ἀμφίλοχος.

Amós. Nb. (55).

— Cf. *Sf. profet Amos*, celebrat de Greci la 15.VI, iar de catolici la 31.III (Baudot, 47).

Āna. Nb. (azi passim): 1766 (2, 10), *Anna* 1652 Fragm. 285, 1688 ib. 376 (12), 1788 (34, 43, 45). — Deriv. - H i p o c.: (cu suf. -i c a) Nb. *Anica* (2, 7, 22, 24, 29, 32, 33); — ([A-]) Nb. *Nica* (f.) (24); — (cu suf. (-i c) -u ț a) Nb. *Anicúta* (2, 22); — (<[A-]) Nb. *Nicúta* (12,

24); — (cu suf. -i ș c a) Nb. *Anișca* 1759 Iorga, *Șt. Doc. XIII*, 112 (38); — (<[A-]) Nb. *Nișca* (22, 27, 29, 32, 33); — (cu suf. (-i ș c) -u ț a) Nb. *Nișcúta* (27, 29, 33); — (cu suf. -i ș o a r a) Nb. *Anișoára* (22); — (cu suf. -i ț a) Nb. *Anița* (6); — cu suf. -u ț a) *Anúta*: Nb. *Anutza* 1787 (3); — (<[A-]) Nb. *Núta* (5, 7, 27). Cf. și *Anca*, *Aneta*.

— *Sf. Ana*, mama Sf. Fecioare, celebr. în ziua de 9.XII (Timuș, 56). De ziua acestei sfinte se leagă unele obiceiuri și legende populare (Pamfile, *Să.*, 216 - 217). Alte sfinte cu acest nume, cf. Timuș, 56 - 57.

Anania (m.). Nb. *Ananie* (14), 1788 (19), *Anania* 1758 (26, 38), 1788 (45), azi (58*).

— După numele *Profetului Anania*, celebrat la 27.III, s. mai curând al Apostolului celebrat la 1.IX; cf. și alți sfinți cu numele de *Anania*, celebrați la 26.I, 27.III, 1.XII, 17.XII (Timuș, 57 - 58). La noi dela Slavi, bulg. A n a n i j a Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 117 (< grec. Ἀνανίας).

Anastasia, Anastásia. Nb. *Anastasia* (7), *Anasztaszia* 1788, azi (44), azi (49, 53). — H i p o c. - D e r i v.: (<[Anasta-]) Nb. *Săia* (7); — Nf. *Szije* 1766 (1), *Săia* (45); — (deriv. cu suf. -u c a) Nb. *Săiúca* (f.) (7).

— Se cunosc mai multe sfinte martire cu acest nume, celebr. la 12.X, 29.X, 22.XII, printre care, mai ales, *Anastasia Patricia*, celebr. la 10.III (Timuș, 58 - 60). — Grec. Ἀναστασία, intrat la noi prin filiație slavă (A n a s t a s i j a (cf. și N a s t a) (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 117).

Anastásie, Anastásiu (Anastásiu). Azi passim. — **Deriv.**: (cu suf. -escu) Nf. Anastasésu (im. din Drăgășani-Vâlcea 44). — **Hipoc.** (<[A-]n a s [-tasie], deriv. cu suf. -a) Năsa. Nf. *Nasza* 1726 (11); — (Forma masc.) Năsul. Nf. *Naszul* 1680, 1688 (1); — (<[A-]n a s t a [-sie], cf. slav. *N a s t a* (Rječnik), alb. *N a s t o* (Weigand, *ŷb. XXVI* până la *XXIX*, 117), derivat cu suf. -e a) Năstea (și Năsta). Nf. *Nasztea* 1680 (13), *Nastea* (im. din Șinca-nouă 48), *Naszté* 1726, 1758, azi (53), azi (im. din Șinca-nouă 56);

— Sfinți cu acest nume celebrați la 15.IV, 25.X, 6.XII, etc.; cf. mai ales *Anastásie Persul*, celebr. la 22.I (Timuș, 60 - 65). — **Grec.** Ἀναστάσιος, intrat la noi (forma *A n a s t a s*) prin filiație slavă.

Ánka. Nb. *Anka* 1766 (2), 1680 (3); — Nf. *Anké* 1726 (1), *Anki* 1722 (54).

— Slav. *A n k a* (Maretić, LXXXII, 114, Weigand, *ŷb. XXVI* până la *XXIX*, 117), sau poate, derivat cu suf. -c a (< slav. -k a) din *A n a*.

Ándora. Nf. țig. 1766 (1), 1726 (58). **Deriv.**: **Ándurea**. Nb. *Andurka* 1711 Baritju, I, 718 (59); — (de aici, cu suf. -o a i e) Sprn. *Andurkoia* 1722 (59).

— Cf. ung. *A n d o r*, slav. *A n d r a*, *A n d r o* (< *A n d r i j a*, *Iveković-Broz*, s. v.) și diminutivul ung. *A n d o r k a*.

Ándréiu. Nb. redat *Andrei*, *Andrej*, *Andre* și atestat din sec. XVII-lea (1680), passim. Azi *Andrei*, *Andriju*, passim. — Nf. *Andrei* 1680 (1), 1688 (2), redat de cancelist: *András* 1688 (4), 1758 și *Andreas* 1789 (38), *Andrej* 1726

(42), azi (im. din Ostrov-Constanța 44), *Andrea* 1726 (46). **Deriv.**: (cu suf. -a ș, cf. srb. *Á n d r e j a š*, Rječnik s. v.) **Ándreiáš**. Nb. sec. XVIII-lea Iorga, *St. Doc.* XIII, 92 (12), 1758 (18), azi passim; — Nf. (16, im. din Sâmbăta-de-sus 21, im. din Hârseni 35, 38; im. din Hârseni 44; țig. 48); — (cu suf. -e ș) **Ándriësh**: Nb. *Andries* 1726 (24); — (cu suf. -e s c u) **Ándrieșcu**. Nf. azi (im. din București-Ilfov 63); — (cu suf. -i ș o r) **Ándrișór**. Nf. *Andrisor* 1789 (38); — (cu suf. -o i u) **Ándreóiu** 1722 (7); — (cu suf. -ú c ă) **Ándreúcă**. Nb. (7,33). — **Hipoc.**: ([*Andre-]*u c ă) Nb. *Ucă* (m.) (33); — ([*An-]*d[*r-]*e i u). Nb. **Déiu**, **Dei** (33).

— Sunt mulți sfinți cu acest nume, între care, de sigur, cel mai cunoscut și mai important e *Apostolul Andrei*, celebrat la 31.XI (Timuș, 65 - 69). Forma ne-a venit dela Slavi, înlocuind pe mai vechiul *Andrea* = lat. *A n d r e a s* (grec. Ἀνδρέας), păstrat numai în numele poporan al luni Decembrie (HEM., 1179).

Ándriș. Sprnf. *Stoica-Andriș* (59).

— Ung. *A n d r i s*. Cf. *A n d r e i u*.

Ándrone, cf. **Ándronic**.

Ándronic. Nb. *Androni* 1726, *Androne* 1758 (28, 55).

— Dela numele Apostolului celebrat la 17.V și 30.VI. Un sfânt martir cu nume identic, celebr. la 12.X (Timuș, 69 - 78). După HEM. 1189, *Andron* (de unde patronimic *Andronescu*) e o formă hipocoristică din *Ándronic*, *Ándrónic* (< grec. Ἀνδρόνικος).

Ándúrea, cf. **Ándora**.

Ánéta. Nb. (26, 44). — **Hipoc.**: (<[A-]) Nb. *Nétti* (int. 44).

— Cf. fr. *Annette*, cf. *Ana*.
Ănghel (Angel). Nb. *Angyel* 1688, *Angel* 1766, 1787 (1), 1680 (2), 1726 (10, 11), azi (44); — Nf. *Angiol* 1688, 1726 (2), azi (31, 32, 38, 40, im. din Brăila 44, im. din Pădureni-Putna 44). — Deriv.: (cu suf. -ache) Nb. *Angeláche* 1805 Trans. 1929, 205 (62); — (cu suf. -ea) Nf. *Anghélea* (2); — (cu suf. -escu) Nf. *Angheléseu* azi (im. din Prahova 44).

— Dela numele martirului celebrat la 1.IX și 3.XII (Timuș, 79). Slav. *Anghel* (< grec. **Ἀγγελος*).

Anghela (Angela). Nb. *Angela* (21*, 45). — Deriv. -Hipoc.: (cu suf. -ica) Nb. *Angelica* (45); — (cu suf. -ina, cf. slav. (bulg.) *Angelina*, Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 118) Nb. *Anghilina* (27*, 29). — Hipoc.: *Ang[el-]ica*, cf. slav. (bulg.) *Angika*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 118) Nb. *Angiea* (5).

Deriv. din *Anghel*, cu suf. motional, -a.

Anisia. Nb. (*Anisáia*) (rar 5, 6).

— După numele *Sf. Martire Anisia* (din Salonic), celebr. la 20.XII (Timuș, 80).

Antímie, Antimie. Nf. (17, im. din Sâmbăta de sus 44).

— *Sf. Antim*, celebrat la 3.IX, etc. (Baudot, 66). — Slav. *Antim* (< grec.), cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 118.

Antón (Antóne, Antónie). Nb. *Antoni* 1766, *Anton* 1787 (1, 2, 3); 1758 (19), 1788, azi* (24), 1758 (40), 1726 (61); — Nf. (im. din Luța 35), *Antonie* 1758, 1789 (39), *Antone* (im. din Covrigi-Mehedinți 44, im. din Sâmbăta de jos 57). — Deriv.: (cu suf. motional -a)

Nb. *Antónia* 1788 (24). — Hipoc.: (< [An-]tonie, cf. bulg. *Tone*, *Tonjo* (< Anton), Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 118) Nb. *Tónie* (24*), *Ton* 1766, 1787 (2), 1726, 1758 (19); — (cu suf. -ea) *Tónea*. *Tonya* 1726 (18, 28, 30); — Nf. *Toni* (45); — (dintr'o formă *Andon* (< grec.). deriv. cu suf. -ea, cf. bulg. *Doni*, *Doné*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 118) **Dónea**: Nb. *Donja* 1766 (1), Nf. (6).

— Se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume; îndeosebi acela celebrat la 17.I, *Sf. Antonie cel Mare* (Timuș, 85 - 92). Din slav. (< grec. **Ἀντων*).

Apolzán. Nf. *Apolczan* 1758 (44)

— Din Nl. *Apolđ* + suf. -e a n.

Apóste, cf. **Apostol**.

Apóstol. Nb. *Aposztol* 1726 (19); — Nf. *Apostol* (im. din Corabia-Romanăți 44). — Deriv. -Hipoc. (*Apost* [-ol], deriv. cu suf. -ea) Nb. *Apóste* 1726 (55). Cf. *Postólea*, *Tolán*.

— Din slav. **Apostol** (< grec. *ἀπόστολος*).

Aproița, cf. **Oprea**.

Arcádie. Nb. (44).

— Mai mulți *Sf. Arcadie*, celebrați la 12.I, 4.III, 7.III, 1.VIII, 13.XI (Baudot, 78). Cf. și numele cunoscutului împărat bizantin.

Arculín. Nf. (11).

Ardeleán. Nf. redat: *Argyelán*, *Ardelan*, *Ardélyan*, *Argyilán*, *Ardelán*: 1787, azi (1), 1766, azi (4), 1766 (10), 1758 (18), 1788 (25), *Ardelan alias Burduk* 1758 (36), azi im. (37), 1789 (39), azi (44, im. din Firiza de jos - Satu-mare 44), 1788 (45), azi (46, 56, im. din Holbav 59, 62).

— Din *Ardeal* + -e a n.

Aréta. Nb. (21, 28, 57). — Nb. (masc.) **Aréfte** 1766 (2). — **Deriv.:** Nb. **Areti** (f.) (58). — **Hipoc.:** (< [A]reta) Nb. **Réta** (21); — Nb. **Réfta** (49); (deriv. cu suf. -ina) **Aritina:** Nb. **Haritina**, **Haretina** (27*).

— O sfântă martiră **Arita** e celebrată la 1.IV. Numele e grec. ²*Ἀρήτη*; e cunoscută ca nume de sfântă și forma **Haritina**, celebr. 5.X (Timuș, 345 - 346).

Argentína. Nb. (35).

— Neol., cf. it. **Argentina**.

Argeșán. N. **Argisan** 1722 (10).

Deriv. din Nt. Argeș.

Ariadna. N. (44).

— Numele fiicei lui Minos, ²*Ἀριάδνη*, ²*Ἀριάδνα*, cunoscut din școală, cf. **Firul Ariadnei**. Numele e purtat și de o sfântă, celebr. la 17.IX (Baudot, 80).

Aritón, cf. **Ariton**.

Ariméra. Nb. (52).

Aristița. Nb. (63).

— Formă derivată (cu suf. -ița) din **Aristiia** (< grec. ²*Ἀριστία*, ²*Ἀριστίης*) nume de sfânt martir celebrat de Greci 3.IX (Baudot, 81), alte personaje istorice faimoase, cf. ap. Bailly, DGF. s. v.

Aritón: Nb. **Arifton** 1766 (3); — **Ariton** (rar 33); — Nb. **Haritón** (int. 19, 24*, 27, 33, 44, 49, 59). **Hipoc.:** (< [A-]) Nb. **Ritón** (33).

— Hagiografia noastră face mențiune de mai mulți sfinți cu acest nume, celebrați la 3.IX, 28.IX, 9.XI, 1.IV (Timuș, 316). — Grec. ²*Ἀρίτων*.

Armeán. Nf. (51, 59). — **Deriv.:** (cu suf. -ca) Nb. **Armeána** Nb. 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143 (56); — (cu suf. -easă) **Arme-neasă:** Nf. **Armenyessi** 1722 (17); — (cu suf. -escu + suf. -ean) Nf.

Armenișteanu (im. din Feldioara-Brașov 44).

— N. etnic **Armean**, fem. **Armeancă**. Altădată **Armean**, ca și azi **Grec**, în unele regiuni, însemna « negustor » (HEM. 1706), iar în Ardeal « necredincios » (ibid., 1700). Alte amănunte în legătură cu acest nume etnic, ap. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 16 - 17. Cf. și Zanne, VI, 13.

Arnăutu. Nf. (im. 1, 52).

— Dela N. etnic **Arnăut**, pentru care, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 10 - 11.

Arón. Nb. atestat din sec. XVIII-lea (1758), azi passim. Nf. 1726 (24), azi (45).

— **Sf. Aron**, celebrat la 1.VII (Baudot, 1, Timuș, 1-2), din slav. < grec.

Arpăș. Sprnf. **Arpășanu de jos** 1756 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), Nf. **Arpași** 1772 ib. XII, 185, 1795, ib. 190 (44).

— Nl. **Arpaș**, deriv. cu suf. -ean (cf. și ung. -i).

Arséne (Arsenie). Nb. **Arszeni** 1758 (55), **Arsene** (al. 27, passim). Nf. **Arszenye** 1722 (43). **Deriv.** (cu suf. -oiu) Nf. **Arsenóiu** (im. din Valea mare nouă - Olt 63). — **Hipoc.:** (Ars [-enie], cf. bulg. srb. **Arso** (< Arsenije), Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 118, Maretić, LXXXII, 106, 135) Nf. **Arsu** 1726, **Arsz** 1758, 1788, azi (43), azi (46, 48, im. din Mândra 49, im. din Râușor-Făgăraș 53).

— Cf. numele **Sf. Arsenie cel Mare**, celebr. la 8.V, alții la 19.I și 13.XII (Timuș, 105 - 106). Slav. **Arsenija**, **Arsenije**.

Arsénte. Nb. **Arszintye** 1787 (1), 1788 (45).

— Contaminare între **Arsenie** și **Axente**.

- Arsu**, cf. *Arsene*.
Arténie, Nb. (18).
 — Din *Arsenie* + *Partenie*.
Ártur, Nb. (50).
 — Neol. (franc. *Arthour*, cf. și în ung. *Artur*).
Arza, Nf. (1).
Asinéfta, Nb. (3), 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 44 (8), azi (12, 28, 32*, 33*, 55). — Hipoc.: (<[A-]) Nb. **Sinéfta** (46, 57, 61); — (<[Asi-]) Nb. **Nefta** (32).
 — Cf. grec. ἀσνής, « inocent ». D. Drăganu îmi atrage atenția că forma *Sinefta* e cunoscută și la Năsăud, și crede că e din grec. σννήθης, « prieten », « conlocuitor ».
Aspasia, Nb. (58).
 — Grec. Ἀσπασία (< ἀσπασία, « binevenită »).
Atanásie, Nb. *Aftanasze* 1726 (13), *Aftanaszi* 1758 (19), *Aftanási* 1726 (20), 1758, *Aftenaszi* 1789 (28). Azi *Aftănase* și *Atanasie* passim. — Hipoc.: (<[A-]) **Tănásie**. Nb. redat *Tanaszi*, *Ftanaszi*, *Tanaszie*, *Tanasze*, *Tanászi*, *Tenaszi* atestat din sec. XVIII-lea (1726) passim, azi passim; — Nf. azi (15, 18, 24, im. din orașul Iași, im. din Sf.-Gheorghe-Trei Scaune 44, 45); — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. **Tănăsésescu** (im. 14, im. din Ploești 44). Hipoc.: ([Ata-]) Nf. **Násia** (11).
 — Calendarul menționează mai mulți sfinți cu acest nume. Astfel: 18.I, 2.V, 5.VII (Timuș, 117-127). — Grec. Ἀθανάσιος (< ἀθανασία « nemurire »), intrat și în antroponomastica slavă. Cf. și *Aftafi*, *Naftanasie*, *Nastanasie*, *Stanasie*.
Aténa, Nb. (2, 45).
 — Neol. **Aténa** (Nl. s. numele zeiței). Cf. și slav. **Athina** (Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 118).
Atilu, Nb. (12).
 — Forma masc. din **Atila**, cf. și srb. **Atil** (— **Atila**, Rječnik s. v.).
Augústa, Nb. (44).
 — Cf. *Sf. Augusta*, celebr. la 27.III (Baudot, 90), sau o formațiune românească (?) din neol. *August*.
Augustín, Nb. (int. 9, 14, 25, 27*, 49, 51*, etc.).
 — Poate fi și un latinism ardelean — și întrebuițarea numelui în clasele intelectuale pare a fi un indiciu în această privință — deși numele e și calendaristic, *Sf. Augustin Episcopul Iponiei*, celebr. de biserica noastră la 15.VI (Timuș, 127 - 134).
Aulímpia, Nb. (5).
 — Contaminare între *Aurelia* și *Olimpia*.
Aurélia, Nb. azi passim. — Hipoc.: (<[Au-] reli [-a]) Nb. **Réli** (25, 33). Cf. și **Aurica**, **Aureliu**.
 — Lat. **Aurelia**.
Auréliu, Nb. *Aurel*, azi passim (cf. al. 2, 27, 30*, 33*, 43*). Hipoc.: Nb. **Réliu** (30).
 — Lat. **Aurelius**. Cf. *Aurelius Victor*, consul și istoric latin (sec. IV-lea). Cf. și *sf. Aureliu*, celebr. la 20.VI (Timuș, 134 - 135).
Aurénția, Nb. (5).
 — Contaminare între *Aurelia* și *Laurenția*, sau o formă derivată din *Aura*, după *Laura-Laurenția*: *Aura-Aurenția*.
Aurica, Nb. (45).
 — Deriv.: (cu suf. -ica) din *Aura* (< **Aurelia**).
Auróra, Nb. mai ales int., passim,

— Lat. *Aurora*, numele zeiței zeilor.

Avacóm. Nb. (46).

— După numele proorocului *Avacum* (cf. Timuș, 135 - 136).

Avel, cf. *Abel*.

Avérche. Nb. (des 33).

— Cf. sfinții celebrați la 26.V, 22.X, 5.XII (Timuș, 136).

Avesalóm, cf. *Avisalóm*.

Avirón. Nb. (44).

— Numele personajului biblic *Aviron* (Abiron) levitul.

Avisalóm, și mai des *Avisalón*.

Nb. *Absolon* 1846 Trans., 1929, 194 (7); *Avesalom* sec. XVIII-lea Trans., 1929, 193 (8), *Aviszalón* 1845 (14), azi (15*), (1, 55, 61, 63).

— Hipoc.: ([A-]) Nb. *Visalón* (53); — Nf. (țig. 6); — ([<Avisa] o m).

Nb. *Lom* (22).

Avrám. Nb. azi passim. Istori-cește din sec. XVIII-lea (1680).—

Nf. *Avram alias Muntjan* 1680 (10), 1788 (26), azi (im. 30, 31, im. 43, im. 44). — Deriv. - Hipoc.: [A] *Vrámúț*. Nf. *Vramutz* 1722 (9).

— În afară de personajul biblic celebrat la 12.II (Timuș, 137 ș. u.

cf. și Baudot, 4) și alți sfinți, celebrați la 14.II, 4.II, 31.X (Timuș, 137 - 139).

Avrigánu. Nf. (1).

— Nin nl. *Avrig*, deriv. cu suf. - a n.

Axénte. Nb. *Akszintya* 1726, *Axinta* 1766 (1), *Akszintye* 1726 (2), *Akszinte* 1758 (35), 1788, azi (44), *Axente* azi (al. 45, 52, 60); — Nf. *Axente* azi (2), *Akszintyie* 1766 (57), *Axintye* 1726, azi (58). — Hipoc.: *Axin[te]*. Nb. 1766, *Agszin* 1787 (2), *Akszin* 1726 (3), 1758, *Axim* 1788 (19), 1758 (26), 1726 (30), azi passim; — Nf. 1722 (31); — ([Ac-]) Nb. *Sénte* (10). — *Sinte* Nf. *Szinte* 1633 (60).

— Hagiografia noastră cunoaște numele *Sf. Părinte Auxentie cel din munte*, celebrat la 14.II și al martirului celebrat la 13.XII. Numele l-am luat dela Slavi, cf. bulg. *Aksentij* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX 117, Rječnik, s. v.). Pentru forma *Axim*, cf. și *Visalom*, *Maxim*. Cf. *Arsentie*.

Axím, *Axín*, cf. *Axente*.

Azárie, cf. *Isárie*.

B

Baba. Nf. 1726 (26). Deriv.: (cu suf. -e l e a) *Băbélea*. Nf. *Be-belya* 1722 (50); — (cu suf. ' e ș) Nf. *Bábeș* (4, 52); — (cu suf. -e ț, cf. Pascu, *Suf.* 316, și *băbete*, în Mold. cu sens peiorativ, DA, s. v.) *Băbét*. Nf. *Babaecz* 1617 Fragm., 196, *Babecz* 1758, azi im. (24), azi (35, im. din Felmer-Făgăraș 44, 45); — (cu suf. -o i u, s. *băboiu* « femeie bătrână răutăcioasă » (Candrea, *Por.*, 18), « femeie bătrână corpolentă » (Săghinescu, *Voc.*, 84) « bărbat cu apucături femeiești »

(Pașca, *Glos.*), sau mai puțin probabil din sensul de « pește de apă dulce, numit (în Moldova) biban, (în Muntenia) costreș »; « pește de orice specie, când e mic s. necrescut încă » < bulg. *boboi* « perca fluviatilis », DA., s. v.). Sprnc. *Băbói* se batjocoresc locuitorii din Sâmbăta (16 - 17) de cei din Voila (24). Nf. *Băboiu* azi (32), *Boboi* 1633 (60); — (deriv. cu suf. -o c -e a) Nf. *Băbócea* azi (im. din Cucutala-Târnava Mare 63); — (cu suf. -o ș, indicând asemănarea,

cf. și *țapoș*, ap. Pascu, *Suf.*, 287). **Báboș**. Nf. *Babos* 1726, 1758, 1789 (25); — (deriv. cu suf. -u c i u, cf. la Pascu, *Suf.* 278) **Băbúciu**. Nf. *Bebucs* 1726, 1758, *Babuts* 1788 (46), *Bebucs* 1726 (57); — (cu suf. -u ș) **Băbúș**. Nf. *Babus* 1726 (25); — (cu suf. -u ț -ă u) **Băbuță u**. Nf. *Babutzou* 1772 (9).

— Slav. B a b a (cu o mulțime de derivate, Miklosich, 245) < b a b a, cf. DA. s. v. sensul (ironic) de «femeie bătrână» și «un fel de pește».

Băbăligă. Sprni. dat unuia fiindcă e «leneș, bleg» (52).

— Din *mămăligă* «trândav, papălapte, nătărău» (Zanne, III 606 și 611), cu pronunția caracteristică graiului slăbănogilor.

Băbăriciu. Nf. *Beberics* 1726 (27), 1758 (37).

— Deriv. (cu suf. -i c i u, cf. Pascu, *Suf.* 324) din *băbar* «nume de batjocură care se dă bărbaților spre a li se aminti vârsta, mai ales atunci când săvârșesc acțiuni sau manifestă dorințe ce nu se mai potrivește cu etatea la care au ajuns» (DA. s. v.), (în Făgăraș) «bărbați care umblă de colindă în ziua de Crăciun, seara» (Viciu, *Gl.*). Pentru ultimul sens, cf. bulg. б о б а р и «oameni deghizați, bătrâni, colindători în zilele de 31 Dec. și 1 Ian.» (DA., s.v.). Cf. B a b a.

Babițiu. Nf. (im. din Galați-Făgăraș 44).

— Schimb de terminație dela *Băbiță* (?).

Babónea. Nf. (20, 25, 30).

— Deriv. (cu suf. -o n e a) dela *Babă*.

Báboș, cf. B a b a.

Băbúciu, cf. B a b a.

Băcănu. Nf. (im. din Vulpeni-Romanți 44).

— Din *băcan* «negustor de comestibile» (DA., s. v.).

Băcălă, cf. B a c i u.

Băciu. Nb. *Bătsu* 1758(21); — Nf. *Balia alias Bács* 1666 Pușc., *Fam.* I, 109 (19), azi (im. din Feișa-Târnava Mică 44, im. din Nețamureș 56). — Deriv.: (cu suf. -e l) **Băcél**. Nf. *Bacsel* 1680 (10); — (cu suf. -i l ă) **Băcělă**. Nb. *Batsila* 1726 (12), *Becsile* 1726 (24), *Batsilla* 1758, 1789 (28), *Bacsilla* 1689 Pușc., *Fam.* I, 111 (28); — Nf. *Bacsilla* 1671 *Fragm.* 405, azi (9), 1625 *Fragm.* 219, 1680, 1688 (10), *Bachila* 1613 *Fragm.* 190, azi (im. din Ucea de jos 14), 1726 (15), *Betsilla* 1758, *Bacsilla* 1788 (24), *Bacsilla* 1689 Pușc., *Fam.* I, 111, *Becsile* 1726 (28), azi (im. din Hoghiz-Târnava Mare 44, 49); — (cu suf. -o i u) Nf. **Băcióiu** (17).

— Nb., bulg. B a č o, B a č e (< slav. b r a t e, Weigand, *ŷb.*, XXVI-XXIX, 161), srb. B a č o (< B r a t o l j u b, Maretić, LXXXII 135). Nf. e românesc, *baciu* (cf. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 278, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV-lea*, 69—71), termen păstoresc.

Băcoș, cf. B a c u.

Băcu. Nf. *Bak* 1617 *Fragm.* 809, azi (37). — Deriv.: (cu suf. -o ș, -u ș) **Băcoș**, **Băcuș**. Nf. *Bakos* 1633, *Bakus* 1789 (60); — (cu suf. -u ț) **Băcúț**. Nf. *Bakucz* 1758 (35); — (cu suf. -ă u) **Bacă u**. Nf. *Bakou* 1722 (55).

— Slav. (bulg.) B a k o (< b a t e «frate mai mare», Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 161), srb. B a k o (< B a j i s l a v, Iveković-Broz, s. v.) și B a - k - o š (< B r a t o l j u b, Maretić LXXXII, 124).

Bădălăche, cf. B a d e a.

Bădea. Nb. *Bagya* țig. *Fragm.* 86 (8). — *Deriv.*: (prin masculinizarea formei, cf. *badea-badiu*, *ne-ne-neniu*) *Bădiu*. Nb. *Baghul* 1516 *Fragm.* 95 (22), *Bagyu* 1758 (40), *Bagjul* țig. 1556 *Hurm.* II⁵, 380 (44), 1689 țig. *Fragm.* 417. Nf. *Baagi* 1607 *Pușc., Fam., I*, 173 (37), *Baghiu* nu *Baghin* cum greșit redă *Metes, VA., I*, 284 (38), *Băgyu* 1726, 1758 (55) *Bagi* 1633 (63); — (deriv. cu suf. -i c ă) *Bădică* Nf. (59); — (cu suf. -il ă din *Badea*, *Badiu* sau chiar *Bede*) *Bădilă*. Nf. *Bedgyilé* 1726, azi im. (1), *Bedilla* 1680, *Bedgyile* 1726, *Bagyila*, *Badile*, *Bedile* 1766, 1787 (2), 1680, *Bagyilla* alias *Muntean* 1688 (4), 1726 (19), 1758 (38), azi (56), 1726, *Badille* seu stylo veteris urbarii *Begyile* 1789 (39), *Boidilla* 1633, *Badilla* 1702 *Fragm.* 486, 1726, azi (59); — (din *Bădilă*, deriv. cu suf. -a c h e) Nf. *Bădălăche* 1758 *Iorga, St. Doc., XII*, 187, *Badalatye* 1788, *Bădălachie* 1791 *Iorga, St. Doc., XII*, 189, 1806 *ibid.*, 97 (44); — (din *Badea* s. *Badiu.*, deriv. cu suf. -o a i e) Nf. *Bădioăie* 1743 *Iorga, St. Doc., XIII*, 172, *Badgyoje* 1758 (47); — (din *Badiu*, deriv. cu suf. -e a s ă). Nf. *Băduleasă* 1747 *Dragomir, Ist. Desr., I*, 67 (dintr'o formă *Bădiuleasă*, cu disimilarea lui *i*, cf. și *Bădulescu* < *Bădiulescu*); — (cu suf. -u ț) *Băghiuț*. Nf. *Bagutz* 1722 (31).

— După *HEM.* III, 2310-2313, numele provine din apelativul rom. *bade* (cf. reflexe onomastice ale slavului *bate*, ap. *Weigand, Jb.* XXVI-XXIX, 161), a căruia etimologie nu e încă bine lămurită. *Diculescu, Gep.*, 185 explică N. pers. *Badea* dintr'un gepid * B a d i

=vechiu germ. B a d i. O. *Liebhart, BA., III*, 6-7 crede că Nt. *Băgy*, dimpreună cu forme ca *Batya*, *Batia* provin din bulg. (Npers.) B a t j o, deși cea dintâiu, *Băgy*, cu *gy*, trebuie să aibă radicalul B a d-. Accentuăm totuși, cu titlu de informație, că alături de *Badiu* rom., se cunoaște o formă srb. B a ğ o (din B a g e n a k, Rječnik s. v.). Pentru forma *Bădilă* și mai ales pentru aceea redată *Bedgyile*, nu trebuie să pierdem din vedere Npers. *Bede*a, cf. mai jos. *HEM.* III, 2835 amintește o formă *Bădală* (din Bucovina) pe care o explică din *Bade*, deriv. cu suf. -a l ă (ca *Cicală*, *Păcală*, *Tândală*), (cf. și *Pascu, Suf.*, 289), care ar putea să stea la baza formei *Bădălăche*, pe care, totuși, o credem din *Bădălăche* (cu *ă-i* > *ă-ă*).

Bădiu, cf. B a d e a.

Băduleasă, cf. B a d e a.

Băgăiăși, cf. B ă ğ ă u.

Băgău, gură de băgău. Sprnc. dat locuitorilor din Râușor (43), de către cei din Mândra (46). *Deriv.*: (cu suf. -a ș) *Băgăiăși*. Sprnc. dat locuitorilor din Râușor (43) de către cei din Ileni (41).

— *Băgău* e tutunul rămas în fundul lulelii, prefăcut în parte în scrum, « pe care unii țărani îl pun la măsea, înlocuind astfel fumatul » (< ung. b a ğ ó, idem, DA, s. v.).

Baghiur. Sprnf. (56).

Băiăș. Nf. (9, 13).

— Apel. *băiaș*, *băieș*, cunoscut (la Orlat, Transilv.) și cu sensul de « lucrător care scoate din cariere piatră de var », (« Țigan) lingurar » (DA., s. v.).

Băicu. Nb. *Bajkul* 1432, *Hurm.* I² 573 (16), 1726 (35); — Nf. 1758, azi (35). — *Deriv.*: (cu suf. -o i u)

Nf. Băieciu (53, im. din Șinca-nouă-Făgăraș 55, im. din Șinca-nouă-Făgăraș, 56).

— Slav. (srb. bulg.) Bajko < Bajo (+ suf. -ko) (< Bajislav > Bajo, Rječnik, s. v., s. din Bratoljub, Maretić, LXXXII, 144, s., după Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 161, o formă din Bate < bate > Bae > Baj — Bajko, sau din rad. slav. baj « a fermeca ». HEM., III, 2356-7 crede că avem de a face cu o formă de origine turanică, turc. djagataic bai « homme riche, seigneur », cumanicul bay « dives ».

Băflă, cf. Baiu.

Băiu. Nf. azi (53), *Baju* 1726, 1758 (55). Deriv.: (cu suf. -ilă, sau direct sl. Bailo, Maretić, LXXXII, 114) Băflă. Nf. *Bayle* 1536 Qu., II, 443, 1541, Qu., III, 101, 1543, 1545, 1546, *ibid.*, 234, 279, 336.

— Din slav. Bajo (< ba- Miklosich, 245, Bratoljub Maretić, LXXXII, 135, Bajislav Iveković-Broz, s. v., Bate, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 161) sau turc. bay (« bogat »), L. Rásonyi, în AECO, I, 228.

Bălăbăn. Nf. azi (im. din Olțana-Sibiu 44) *Beleban* 1722, 1788, azi (48), azi (50), *Ballaban* 1633, 1722 (62).

— Turc. balaban « Dick-sack », cunoscut ca Npers. și la Slavi (cf. Weigand, *Ńb. XXVI* până la XXIX, 167). După HEM., III, 2974 - 6, Nf. *Bălăban* e din porecla *bălăban* « un fel de șoim mic, rău și inimos » < cumanicul balaban « vultur », intrat prin filiație tătară și la Ruși, cu același sens. La Poloni, sensul de « bă-tăuș, arțăgos ». Cf. și rom. *bălăbăni*

(de DA.) în legătură cu turc. balaban « mare, gros », de unde și srb. balaban « mare », rus. balaban « nătărău ».

Bălân. Nf. *Belan* 1726 (11), *Bălân* 1680 (13), 1726 (19), 1758 (28), azi (35, 36), 1726, azi (38), 1788, azi (41), azi (im. din Șinca-veche-Făgăraș 50), azi (52), *Balan* 1598 *Fragm.* 816, 1726, 1729 *Fragm.* 544, azi (55), 1652 *Fragm.* 282, 1726 (59). — Deriv.: (cu suf. -aș(ă)) Bălănăș(ă). Nf. *Balanasa* 1722 (55).

— Adj. balan « (om) blond », prin eufemism *blondul* în loc de *negrul*, cf. și *bălan* « drac ». Foarte răspândit ca nume de animale (< *bâl*, deriv. cu suf. -an, DA., s.v.)

Bălăș. Nf. *Belas* 1726, azi (11), azi (43, im. din Săcășeni-Sălaj 44). Sprnf. *Stoica-Bălăș* (59). — Deriv.: (cu suf. motional -a) Nb. Bălășa 1766 Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 184 (17), *Balase* 1788 (43), 1766 Aron, 21 (44), azi (59); — (cu suf. matron. -o aie) Bălășoăie. Nf. *Balasoje* 1758 (43); — (cu suf. -ica) Nb. Bălășica 1785 Iorga, *Șt. Doc.*, XII, 187 (44).

— Numele e desvoltat din *bâl* (< slav. běl- « alb »), derivat cu suf. -aș, și e formație pe teren românesc (cf. HEM., III, 2942) și stă și la baza formelor sud-slave (cf. Pușcariu., *Șt. Istrorom.*, II 301), ca srb. *Balaš*, pe care Maretić, LXXXII, 94 îl explică totuși ca o formă hipocorică din *Bratoslav*.

Bălășcă. Nf. azi (30). Deriv.: (cu suf. -ău): Bălășcău. Nf. *Belleskev* 1726 (63).

— Cf. srb. Balaško (< *Bratoslav*, Maretić, LXXXII, 95).

Balbórea. Nf. azi (im. din Rucăr-Făgăraș 44).

— Cf. *bălbor*, *bălboare* (ap. Iordan, *Dift.*, 213), derivat cu suf. -e a.

Bălceăș. Nf. azi (55).

— Din *Balcu* (< *Balu*), cu suf. -ă ș. Cf. *Boalcă*.

Bălceacănu. Nf. azi (44).

Deriv. (cu suf. -a ciu din *Balcu* < *Balu*) *Bălcaciu*.

Bălceșeu. Nf. (11).

Deriv. (cu suf. -e scu) din *Balcu* (< *Balu*).

Bâldea. Nf. *Balgya* 1511, Hurm. II³, 10.

— După HEM. III, 2377, e o formă hipocoristică din *Baldovin*.

Bălea. Nb. *Balia* 1666 Pușc., *Fam.* I 109, *Bălja* 1726 (19), *Balya* 1516 *Fragm.* 96 (25), *Bayle* 1536 Qu. II, 443 (44); — Nf. *Bălja* 1680, *Bălya* 1688 (1), *Bályá* alias *Muntjan* 1688, *Balya* 1726 (2), *Balije* 1680, *Balya* 1688, 1787, azi (3), *Balya ex Moldavia* 1718 *Fragm.* 503, azi (12), azi (18), *Balia* alias *Báts* 1666 Pușc., *Fam.* I, 109, 1726 (19), *Balya* 1516 *Fragm.* 96, 1598, ib. 175, 1661 ib. 335, *Balya* alias *Kolesa* 1758 (25), 1722, azi (27), 1722 (32), *Bally* 1584 *Fragm.* 132 (34), *Balie* 1582 *Veress*, *D.* II 219, *Ballya* 1584 *Fragm.* 132 (35), *Bălja* țig. 1726, azi (im. din *Luța-Făgăraș*, 44, im. din *Bistra*, j. *Turda* 44), 1511 *Fragm.* 87.— Deriv.: (cu suf. -a n) *Băleán.* Nf. *Belyano* 1535 *Fragm.* 110 (24), *Beljan* 1726 (38); — (cu suf. -e scu) *Bălișeu.* Nf. *Belieszk* 1726 (4); — (cu suf. -o a ie) *Băloáie.* Nf. *Beloaji* 1680 (1).

— Cf. bulg. *Balja* (< radicalul *bal-* «vrăjitor» Miklosich, 219 și 245), srb. *Balja* (< *Brato-*

slav, Maretić, LXXXII, 82; Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 161 explică forma bulg. din *baljo* «calificativ dat tatălui»). Cf. *Balu*.

Bă'lea și Bă'lea. Nf. *Bully* 1722 (16), azi (50, im. din *Părău-Făgăraș* 51).— Sprni. *Bălea* (21).— Deriv.: (cu suf. -e ciu) Sprni. *Bălécium* (21).

— Etim. nesigură (cf. forme documentare la Scheiner, *BA.*, II, 21-22). Pentru supranume, cf. *bălie*, *balie*, *băleciu* «cotor, tuleu, vrej, beldie, cocean, strujan de obicei uscat» < rut. *byl'e* «cotoare», cf. paleosl. *byloje* «ierburi», *DA.*, s. v. Cf. și *Bulea*.

Bălécium, cf. *Bălea*, *Bălea*.

Bălgrăzeán. Nf. *Belgrezan* 1766, *Balgrezan* 1787, azi (2), cu varianta *Bărglăzan* azi (2).

Deriv. (cu suf. -e a n) din *Bălgrad* (= *Alba Iulia*).

Bălint. Nf. azi (48).

— Ung. *Bálint* (< *Valentinus*).

Bálog. Nf. 1689 Pușc., *Fam.*, I 108, II, 11.

— Ung. Npers. *Balog* (< *balog* «stângaciu»).

Bălotă. Nf. *Balota* 1758 (24), 1534 *Veress*, *Acta* I, 237 (25), azi (im. 38).— Deriv.: (cu suf. -e a) *Bălótea* Sprni. (21).

— După HEM., III, 2391 *Bălotă* poate să nu derive din onomasticul *Bale*, ci se trage mai probabil din *bală* «monstru». De fapt, avem de aface cu un împrumut slav, srb. *Balota* (< *Bratoljub*, Maretić, LXXXII, 125) sau și un derivat cu suf. -o ta din *Balu*.

Băltă. Nf. (16).— Deriv.: (cu suf. -e a n, -a n) *Băltănu*, *Bălteănu* Nf. azi (45), *Baltan* 1667 Pușc.,

Fam. I, 104 (63); — (cu suf. -ă r e ț) **Băltăreț**. Nf. *Baltaretz* 1789 (38).

— Apelativul *baltă*; *baltan*, « chiar din baltă » (HEM. III, 3072), *băltăret*, « locuitor pe lângă bălți », « n. de vânt » (HEM. III, 3071).

Bălu. Nf. *Ballu* 1726 (1), azi (im. 16), *Balul* 1722 (18).

— Cf. srb. *Balo* (< *Bratoslav*, *Maretić*, LXXXII, 82 sau din *Balomir* < *balu*, *Miklosich*, 245). Cf. și *Balcăș*, *Bălcăceanu*, *Bălcescu*, *Balea*, *Băliescu*, *Bolotă*, *Băluca* *Băluț*.

Bălúca. Nf. *Baluka* 1758 (40).

— Deriv. (cu suf. -u c ă) din *Balu*, sau mai probabil *băluca* — « blondă, bălaie » (DA., s. v.). Cf. *Bălan*, *Balu*.

Bălúț. Nf. *Belucz* 1726, *Balucz* 1758 (35).

— Adj. *băluț*, -ă *băl*, *bălaiu* (DA., s. v.), sau deriv. (cu suf. -u ț) din *Balu*. Cf. *Balu*, *Bălan*.

Bámbea, cf. *Bambu*.

Bámbu. Nf. azi (3). Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Bámbea*. *Bembea* 1726 (12), azi (56).

— Cf. srb. (sec. XV) *Bambu* (< *Bamul*) *Rječnik*, s. v. (?).

Bănățeánu. Nf. (8), *Benetzán* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Banat*.

Báncea, cf. *Banciu*.

Bánciu. Nb. *Banycs* 1722 (5), *Bancso* țig. 1509 *Fragm.* 76 (9-10), *Bancs* 1726 (19), *Bancsu* 1726 (21), *Báncs* 1726 (25, 28), *Bantsu* 1789 (39). — Nf. *Báncsó* 1688 (1), *Báncs* 1688, *Bantsu* 1766, azi (2), azi (5, 6, 7), *Bantsu* 1726 (11), azi (18), *Bants* 1726, *Báncs* 1758 (19), *Bančul* 1808 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 119 (44). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Bán-**

cea. Nb. *Bantye* 1789 (1). — Nf. *Bancse* 1680, *Bancsa* 1726 (2), *Bancza alias Kiravola* 1680 (4); — (cu suf. -il ă) **Băncilă**. Nf. *Boncsille* 1722 (9), *Bancsile* 1652 *Fragm.* 282 (59); — (cu suf. -u l e a) **Bănciúlea**. Nf. *Bentsulja* 1726, *Bancsulya* 1758, *Bancsule* (38); — (cu suf. -o a i e) **Băncioáie**. Nf. *Bentsoje* 1726, *Bencsoje* 1758 (25).

— Bulg. *Bančo* (< *Bano* < *ban*, *Weigand*, *Țb.* XXVI-XXIX, 161).

Bănda. Nf. azi (im. 7, 8), *Bunda* 1722, azi (9), azi (im. din *Sâmbăta de jos-Făgăraș* 44). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. **Bândéseu** (9).

— Formă hipocoristică din *Benedit* (HEM. III 3194), probabil ungrească.

Bândrea. Nf. *Bandra* 1726 (25), *Bandrea* azi (26).

— Cf. *bandură* = « capră », fig. « curvă », cf. și ung. *bandor* = « stomac », « pânțec de om gras, burtă mare » (DA., s. v.) sau și o variantă dela *Pandrea*.

Bánu. Nf. azi (1) țig. 1758 (44), azi (țig. 45), țig. 1788 (46), azi (im. din *Răușor-Făgăraș* 51), 1869 *Aron* 63 (54). — Deriv.: (cu suf. matron. -e a s ă) **Băneásă**. Nf. *Benyese* 1722 (6); — (cu suf. -u c ă) **Bănúcă** *Sprni* (24).

— Dela *ban* « Fürst », s. slav. *Bano* (< *ban*). Pentru forma *Bănucă*, cf. și [*Șer*] *bănucă*.

Băra. Nf. azi (2), *B̄ra* 1437 *Fragm.* 55, *B̄ra* 1820 *Iorga*, *St. Doc.*, XII 208, 1743 *ibid.* XIII 172 (47), azi (im. din *Felmer-Făgăraș* 44), *Barra* 1722 (46). — Deriv.: (cu suf. -ă ș) **Bărăș** Nf. 1805 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 198 (62).

— Din slav. *berŭ* « rapere, ferre » (*Miklosich* 246, *Weigand*,

Țb. XXVI-XXIX, 145), cu diferite derivate în slav. (cf. *ibid.*), printre care srb. *Bera* (considerat de Maretić, LXXXII, 82 ca o formă hipocoristică din *Berisa v*). Pentru *Bărăș*, cf. srb. *Barješ* (< *Bartholomaeus*, *ibid.*, 103).

Barabónțu. Nf. *Barabontzu* 1788 (25).

— Cf. *baraboiu* «cartof» (DA., s. v.) (?).

Bărăngii. Sprnf. (56).

— Formă de genit. dela *Bărărangă* < *barangă* «lupul bătrân care urlă întâiu când lupii încep a urla», «taurul cel mai puternic și mai voinic care conduce cireada și căruia i se atarnă clopotul (Muntenia)», «om guraliv» (DA., s. v.). Pentru etimologie cf. Philippide, *Barangii în istoria Românilor și în limba românească* (în «Vieața Românească», 1916, p. 214 ș. u.), A. Scriban în «Arhiva» (Iași) XXII, p. 291, V. Bogrea în *Omagiu lui N. Iorga*, p. 58.

Bărăș, cf. *Băra*.

Barb. Nb. atestat din sec. XVI (1582), *passim.*; azi mai rar (cf. 51*). — Nf. 1766 (3), 1680, 1766 (4), 1722, azi (7), azi (9, 11, im. din Arpașul de jos-Făgăraș 14), 1722 (17) 1726 (20), 1726 (24), 1721 *Fragm.* 531 (25), azi (28, 29), 1726 (36), 1726 (37), 1758 (38), azi (39), *Barb* *alias* *Kornia* 1628 Pușc., *Fam.* I, 171, 1788, azi (41, im. din Arpașul de sus-Făgăraș 44). — *Deriv.*: (cu suf. -e ș, din *barbă*) Nf. *Bărbeș* (45) (la Weigand, Țb. XXVI-XXIX, 169; bulg. *Barbeș* e considerat ca un împrumut din srb., din *Barbara*); — (cu suf. -ea din Npers.) *Bărbea*. Nf. *Barbe* (*Barbă s. Barbea*?) 1633 (59); — (cu suf.

-e s c u) *Bărbulescu* Nf. azi (im. din Argeș 44); — (cu suf. -o s, adj. *bărbos*) *Bărbosu*. Nf. *Barboszu* 1758 (35); — (cu suf. -u ș) *Bărbuș*. Nf. *Berbus* 1680, *Berbus* *alias* *Solomon* 1688 (3); — (cu suf. -u c -ea) *Bărbucea*. Nf. *Berbucea* 1680 (3); — (cu suf. -ule a) *Bărbulea*. Nf. *Barbulye* 1670 *Fragm.* 398 (59); — (cu suf. -u l -e ț) *Bărbuleț*. Nf. *Barbuléț* 1789 (3); — (cu suf. -u ț) *Bărbuț*. Nb. *Barbutz* 1758 (43).

— Cf. Pușcariu, *St. Istrorom.* II, 299 și *DR.*, VI, 533.

Bărbălea Nf. Iorga, *St. Doc.*, XIII 94 (25).

— Probabil, o eroare pentru *Bărbulea*, sau un derivat (cu suf. -e a) din *Barbara*, cu r-r > r-l.

Bărbăt. Nb. *Berbat* 1680 și *Boer* *alias* *Berbat* 1688, *Barbat* 1766 (1), 1680 (3), 1680, 1789 (10), 1726 (11) 1527 *Fragm.* 101, 1534 *Veress, Acta* I 237, 1726 (12), 1766 (13). — Nf. (redat *Barbat, Barbath, Barbatu, Borbath, Berbat*) 1662 Pușc., *Fam.* I, 112, 1680, 1766, azi im. (1), 1766 (3), 1664 Pușc., *Fam.* I, 112, azi (9), 1652 *Fragm.* 288, 1663 *ibid.* 337, 1728 Pușcariu, *Rev.* 67, 1766, azi (10), 1527 *Fragm.* 101, 1534 *Veress, Acta* I, 237 (12), 1758 (40, 42), 1665 Pușc., *Fam.*, I, 105, 1722 *Fragm.* 534, 1726, 1758 *Fragm.* 591, 1758 azi (47), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 49 și 52). — *Deriv.*: (cu suf. -ea) *Bărbătea*. Nf. 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17) *Barbatsa* 1763 (48); — (cu suf. -e i u) *Bărbăteiu*. Nf. *Barbetej* 1758 *Berbetej* 1726 (47); — (cu suf. -o i u). Sprni. *Bărbătóiu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (12).

— Din rom. *bărbat* (adj. = «cujos»). În documente Npers.

Bărbat apare din sec. XIII-lea, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 177.

Bărbiiár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I 66.

— Dela *†* *bărbiiáriu* azi *bărbier* neologism, intrat prin filiație neogreacă (DA., s. v.). În limba veche cuvântul însemna și « medic » (Meteș, *Rel. com.* 222). Asupra meșteșugului în vechime, cf. Iorga, *Negoțul* 165, *Ist. com. rom.*, 97.

Bă'ricea s. **Bă'ricea.** Nf. azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 44), 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (45), *Bircsa* 1726, *Bartsa* 1773 *Fragm.* 696 (59).

— Deriv. (cu suf. slav. -č a) din *Băra* (< sl. *Bera*), cf. *Bărciu*.

Bă'reiu. Nf. *Byrchw* 1534 Veress, *Acta* I, 237.

— Deriv. (cu suf. slav. -č o, cf. srb. *Bečič*, Rječnik, s. v.) din *Băra*. Cf. *Bărcea*.

Bărdăș. Nf. azi (1), *Berdas* 1726, *Berdasu* 1766, *Bardas* 1787, azi (2), azi (3), 1680, 1766, azi (4), 1758 (42), 1722, 1788, azi (43).

— Deriv. (cu suf. -a ș) dela *bardă*: *bărdaș* « dulgher », meșter foarte util în industria rurală. Asupra « bărdașilor » în trecut, cf. Iorga, *Negoțul*, 174.

Bărghișanu. Nf. azi (im. din Galați Făgăraș 44, 45).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Bărghiș* (j. Târnava Mare).

Bărițiu. Nf. azi (im. din Turda 14).

— Deriv. din *Băra*. Cf. srb. *Barica* (< *Bara* s. *Barbara*, Rječnik s. v.).

Bă'ilea. Nb. *Berle* 1534 Veress, *Acta*, 237 (4). — Nf. *Berlea*, *Berla*, *Berle* 1680, *Birly* 1726 (4), *Burlea*

azi (25, im. din Hurez-Făgăraș 27, 40), *Birly* 1726, *Burly* 1758, *Burly* 1788 azi *Burlea* (42), azi *Burlea* (im. din Hurez-Făgăraș, Sâmbăta de jos-Făgăraș, Recea-Făgăraș, 44), *Berla* 1726, *Berly* 1758 (47). — Deriv.: (cu suf. -e scu) *Bărlăscu*. Nf. *Birleszk* 1726 (56); — (cu suf. -e ț) Nf. *Bărlét* azi (im. 49); — (cu suf. -o a i e) *Bărlăoie*. Nf. *Be[r]loaji* 1680, *Berlajo* 1688 (1).

— Din slav. *Brle* (< *Bernardus*, Maretic, LXXXII 110, Drăganu, *Top. ist.*, 42, *Rom. în sec. IX-XIV*, 533 și nu din germ. *Bullhardus* cum spunea G. Kisch, *Nam.*, 16 și 24). Cf. *Burlea*.

Bărlétea (s. *Bărleasă*?). Nf. *Burlese* 1758 (55).

— Cf. slav. *Brleta* (< *Bernardus*). Cf. *Bărlea*.

Bărléz. Nf. *Birlez* 1758 azi (im. din Mircea-Vodă-Tulcea, 56).

— Cf. *Bărleț* (?), sau mai probabil nsl. *brlez* (Miklosich, *EtWb.*).

Bărna. Nf. (36).

— Ung. *barna* « brun », cf. și N. de bivol.

Bă'rne. Nf. azi (im. 1), *Burnja* 1766 (2). — Deriv.: (cu suf. -e ciu) *Bărnécium*. Nf. *Burnecs* 1722 (48).

— Din *bárnă*, *burnă* « negură, ceată » (DA.), cf. *Negură*; cf. și srb. *Brne* (< *Bernardus*, Maretic, LXXXII, 98 Rječnik, s. v.). Cf. *Burnea*.

Bă'rsu. Nb. *Berszul* 1680, *Birsz* 1688, 1766 (1), *Bursz* 1758 (43), etc.—Nf. *Bersz* 1680, *Birszu*, *Birsz* 1726 (1), *Bursz* 1787 (3), 1726 (4), *Bürsz* 1722 (7, 9), 1766 azi (10), 1726 (22), 1758 (41), 1758 (45).

— Deriv.: (cu suf. -a n) *Bârsân*. Nb. *Birszan* 1726 (3), *Barszán*, *Burszan* 1722 (7, 9), *Berszan* 1680, *Burszan* 1766 (10), 1680 (13), 1726 (20, 26), 1758 (28), 1726 (38), 1758 (42, 43) 1758 (44), azi 1726 (58); — Nf. *Burszan* 1787, *Bârsan* azi (1, azi 7, 8, 9), 1663 *Fragm.* 807, *Berszan*, *Birszan* 1726, *Burszan* 1728 *Pușcariu, Rev.*, 66, 1766, *Bursan* azi (10), *Birszan* 1726, azi (11), *Berszan* 1680, 1688, *Birszan* 1726, *Bursan* 1766, azi (13), *Birszan* (14), azi (16, 17), 1726 (21), *Burszan* 1758, azi (23), azi (25), *Birszan* 1788, azi (26), azi (31), *Barszan* 1556 *Fragm.* 124 (32), *Berszan* 1788 (33, 34), azi (37), *Barszan* 1556 *Fragm.* 124 (38), *Burszan* 1789 (39), *Vurvale alias Burszan* 1758, *Birszan alias Szokács* 1758 (40), azi (42), *Burszan* 1758 (43), azi (im. din Sebeș-Făgăraș 44, 45, 49, im. din Vad-Făgăraș 51), *Bârsan* (sic!) pentru *Bârsean* 1804 *Iorga, St. Doc.*, XII, 196, 1833 *ibid.* 217, azi (53), *Berszan* 1534 *Fragm.* 107, 1598 *ibid.* 816, *Barzan* 1671 *Pușcariu, Rev.* 68, *Bârsan* 1674 *Iorga, Braș. și Rom.*, 154, *Birszan* 1726, *Bârsan* 1729 *Fragm.* 545, azi (55), azi (im. din Vad-Făgăraș 56), *Bersan* 1755 *Fragm.* 570, *Burszan* 1766, azi (57), *Barczani* 1633 (62); — (cu suf. (-a n -e a s ă) *Bârsăneasă*. Nf. *Berszenyeszi* 1680 (1); — (cu suf. (-ă n) -e l) *Bârsănel*. Nb. *Burszinel* 1758 (44); — Nf. *Birszenjeli* 1726 *Bursenyel* 1758 (36), 1726 (37); — (cu suf. -e a, sau -a ?): Nf. *Birsza* 1766 (1), *Bursa* 1726, *Burza* 1766 (10), *Bursza* 1766 (13), *Birsza* 1726 (40), *Burtza* 1758 (45); — (cu suf. -e a n u, din Nt. *Bârsești*) Nf. *Bârseșteanu* azi (im. din T.-Mă-

gurele 44); — (cu suf. -o i u, -o a i e) *Bârsóiu*. Nf. *Burssoi* 1722 (7); *Birszaje* 1688 (10).

— Slav. *Bъrsъ*, *Bъrsa*, ap. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 550 - 551. În cazul numelui de familie, el poate fi simțit ca un derivat indicând apartenența s. originea locală. Forma *Burcza* corespunde sâs. *Burtza* (cf. *ibid.*, 544).

Bârțan (?) Nb. *Barczan* 1633 (59).

— Cf. *Bârsan*, cf. ung. *Barcza*, sâs. *Burtza* (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIX*, 541).

Bartoloméu. Nb. azi *passim.*; Nf. azi (58). Și (mai des) Nb. *Vărtolomeiu* azi *passim.* *Hipoc.*: (< Horto-[lo-]meiu) Nb. *Hortoméi* 1726 (61).

— Dela numele apostolului, celebrat la 25.VIII și 11. I (Timuș, 486 - 487), cunoscut și în literatura folclorică (cf. *Pamfile, Să.*, 77 - 78). Forma cu *V*-(> *h*) e de origine slavă.

Bărtuș Nf. azi (3, 35, im. din Copăcel-Făgăraș 41), *Bartus* țig. 1758 (44), azi (im. din Voila-Făgăraș 55, im. din Berivooi mari-Făgăraș 56).

— Deriv. din ung. *Barta* (< *Bartholomaeus*).

Bărzilă. Nf. *Burzila* 1758 (47), *Birzilé* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -i l ă) din slav. *Brz* (cf. srb. *Brzota*, *Brzić*, *Maretić*, LXXXII, 70) < slav. *br ŭ z ŭ* «iute» (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 547), cf. și Na. *Bârzuia*, *Bârzuia*.

Bărzoăneă. Sprni. «o fată excesiv de înaltă» (27).

— Deriv. (cu suf. -o a n c ă) din *barză* (cf. *se'ngâmfiă ca barza*,

Zanne, I 322), (cf. *ciodoroancă* «babornită» ap. Pascu, *Suf.*, 270). Ca o justificare semantică, cf. Sprn. C o c o r, S t â r c, Ș t e r c a.

Bășa. Nf. *Basa* țig. 1758 (44), *Bassa* 1722 (62).

— Dela ung. *basa* (cf. și la noi *bulibașa*) «dux» (Gombocz-Melich, s.v. În ung. e și Nb. *Basa* (< *Basilius*), *ibid.*).

Bășă. Nf. *azi* (59). Cf. *Bașa*.

Basamác. Sprnf. «un moș al lor zicea rachiului *basamac*» (14).

Basaráb, Basarábă. Nf. *Beszerábe* 1680, 1726, *Baszaraba* 1766 (4), *Baszarab*, *Basarab*, *Basarad* (!), *Besarabe*, *Bazarab*, *Bazarad* din sec. XIV-lea (1378) Pușc., *Fam.* I, 144, 145, 148, II, 19 (43).

Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Basarabésu* *azi* (im. 51).

— Originea numelui nu e încă definitiv clarificată. După HEM., la început era numele unei caste: *ban + dac. sara bă* «numele unei caste nobilitare la Daci». Pârvan, *Getica* 267, presupune un compus: *Besso - Ra bo*; Diculescu, *Gep.* I, 190 ș. u.: v.-germ. *ban + v.-germ. Saraba*; Densusianu în *Gr. S.*, IV, 147 - 149, și Iorga, îl crede de origină cumană s. pece-negă: turc. *bäs* (particulă care servește la întărirea adjectivelor) + turco-tătar *ary, ar ū* «curat, bun, sfânt» + turco-tătar *aba* «tată, bunic». Aceeași origine i-o bă-nuește și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 520 - 527.

Bășchea. Nf. *azi* (11) *Bastja*, *Basta* 1726 (60). — Deriv.: (cu suf. -a ș) *Băschiaș*: Nf. *Bastjas* 1722 (12); — (cu suf. -o a ie) *Băscășoăie*. Sprn. *Baskasoje* 1722 (28).

— Cf. *baștă* (-; *baștie*, -; *baște*) -; «meterez, tranșeu», «incăpere mică» (DA., s. v.), sau *bașchie*, unealtă de dulgherie (DA., sau mai curând bulg. *bašta* «Vater», Npers. (f.) *Bašta*, (Miklosich, 245), Nf. srb. *Baštić* (Rječnik, s. v.).

Bătă. Nf. 1830 Iorga, *St. Doc.*, 217 (44), 1743 *ibid.* XIII 172, *azi* (47), *Bütza* 1722 (50), *Butza* 1741, 1830 (51), *Biŭ* 1729 *Fragm.* 548 (53), *azi* (57), *Bucz* 1633, *Bitza* 1667 Pușc., *Fam.* I, 104, *Fragm.* 374, 401 *azi* (59). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Bătana*. Nf. *Buczana* 1633 (59); — Sprnf. *Bătani* (33).

— După DA. s. v.: 1°. «un fel de țânțar mic care tremură din picioare când stă locului, numit și *zgriburiciu* (în Receca-Făgăraș); 2°. «un fel de muște mari roșietice care se așează pe cai» (în Făgăraș); 3°. «un fel de bărzăun (tot în Făgăraș)».

Bătócu. Sprni. Haneș, *Ț. O.*, 73 (13).

Băúlea. Nf. *Baulja* 1726 (55).

— Cf. interj. *bau*, imitând urlul lupului, iar prin extensiune (în graiul copiilor), «lup» (cf. DA., s.v.); cf. și srb. *Bahó* (< *Bajislav*, Rječnik, s.v.) srb. *Bao* (< *Bal*, Miklosich, 245), deriv. cu suf. -ule a.

Băzâ'nea. Sprni. și f. (56).

— Deriv. din *băză* «muscă, albină, streche» (DA). Cf. *Băzi c*.

Băzgă. Sprni. «cu mustățile și sprâncenele mari și negre» (27). — Deriv.: *Băzganél*. Sprni (56).

— Poate din aceeași tulpină ca [a se] *băzgoia* «a face ochii mari, a căsca, a holba, a zgâi ochii, a strâmba din ochi, a privi pe cineva cu ochii căscați sau zgâiți», iar

prin extensiune « a se uita urît la cineva » (DA., s.v.).

Bâzie. Nf. *Bizik* 1726, *Buzik* 1758 (20). — (Fem.) **Bâzica.** Nf. *Buzika* 1758 (36).

— Deriv. (cu suf. -i c -i c ă) din *Bâză* < *bâză* « muscă, albină, streche » (DA.). Cf. *Băzâncă*.

Bâzuléciiu. Nf. *Büzülecs* 1722 (9).

— Din *bâză*, cu suf. -uleciu.

Beatrice. Nb. (14, etc.).

— It. *Beatrice* (s. franț.?), dacă în adevăr e de cetit cu *č* și nu cu *s*. În tot cazul e un neologism intrat prin intermediul școalei.

Bebélea. Nf. 1830 Iorga, *St. Doc.* XII 217 (44), azi (47).

— Cf. (DA.) *bebe* s. f. « ființă închipuită cu care se sperie copiii », « om bătrân și prost ». Sau e un derivat din *Babă*.

Béca. *Beka* 1726 (18), 1534 *Fragm.* 106 (35), 1722 (49).

— Cf. srb. *Beka* (Rječnik, s.v.), sau o formă hipocoristică românească (d. ex. *Rebeca*). Cf. și *Becu*.

Becheș. Nf. *Betyes* 1788 (41), *Becheș* azi (im. din Bistrița-Năsăud 44).

— Deriv. (cu suf. -e ș?) din *Beca* s. *Becu*? Cf. și rom. *beciu* — (la Saliște) « berbece » (DA.).

Bécu. Sprni. (46).

— Pușcariu în *Conv. Lit.*, XXXIX 51 - 53 și în *EtWb.* nr. 198 arată că *bec* e o scurtare din *berbec*, cf. și REW. 9270. Densusianu, în *Gr. S.*, I, 318 - 319 afirmă că *bec* la noi nu există, iar forma *beciu* e un adj. fără legătură cu it. *becco*. După dânsul, avem de a face cu o onomatopoeie (p. 320), care a lăsat urme și în srb. *Beka*, n. de capră. Credem totuși că Sprn. precum

și Nf. și n. de capră, se pot explica din forma *berbec*, printr'o prescurtare ieșită din graiul copiilor.

Beclenár, cf. *Becleran*.

Beclereán. Nf. *Bethlenyeru* 1726 (35), *Bekleran* 1788, azi (44), *Bethleneru*, *Bethlenran* 1758 (45); *Bethlenaru* 1758 (47) (cf. și Stojka de *Beklen* 1509 *Fragm.* 76, 1511, 1516 *Hurm.* II^a, 10, *Fragm.* 95, *Sulka de Bethlen* 1527 *Fragm.* 101, *Saczko* (!) de *Bettlehem* 1534 *Veress, Acta* I, 237 (26), etc.).

— Deriv. (cu suf. -e a n resp. -a n) dela Nl. *Beclean* (ung. *Bethlen*). Interesantă forma *Becleran*, din *Beclenar*, cu metateză. Forma *Bethlenran* < *Betlenar* + *Betleran*.

Bécea. Nf. *Begya* 1766 (11).

— Din rad. slav. *Bed-* (< *Benedictus*, *Maretić* LXXXII, 98), sau ung. *Bede* (< *Benedek*, *Liebhart*, în *BA.* III 8 - 9), Cf. totuși și *Begu* (derivat cu suf. -e a).

Bégu. Nf. azi (17), 1726 (63).

— Cf. srb. *Bego* (< *bjegati* < *begü* = fugă, *Rječnik* s.v.).

Bélba. Nf. azi (im. din Ieșelnița-Caraș Severin 44).

Beleága. Nf. *Belyaga* 1722 (33).

— Cf. *Beleaua*, *Belig*.

Beleána. Nf. azi (35 im. 38, im. din Berivooii-mari-Făgăraș 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) din *Belea*? Cf. *Beleaua*.

Beleáua. Nf. azi (24), *Belád* 1711 *Pușc.*, *Fam.* I, 20, *Beleva* 1722, *Beleaua* (sau *Beleana*?) azi (33), *Beleva* 1616 *Pușc.*, *Fam.* I, 107 (cf. totuși în *Pușc.*, *Fam.*, I, 38, 44, 123, 124, 183, II, 21, *Fragm.* 818 redat *Belena*), azi (34). — Deriv.: (cu suf. -i ț a) **Belivița** (< *beli* + *vițea*?) Nf. *Belivitz* 1722 (46);—

(cu suf. -u ț ă) *Beleucze* 1726, *Beleucza* 1758, *Beleutza* 1788, *Beleuță* (46).

— Cf. srb. *Bijela*, *Bielja* (Maretić, LXXXII, p. 82), *Bjelava* (< b ă l u «alb», Miklosich, 253), apropiat, poate, de rom. *belea* (DA. s.v.).

Belei (accentul?). Nf. *Belej* (37).

— Din *băl*, (deriv. cu suf. -e i u) dacă avem accentul *Baléiu* (cf. *Albeiu*); dacă avem accentul *Bélei*, e un genitiv din *Bélea*.

Belibóea. Nf. *Beliboie* 1722 (12).

Deriv. (cu suf. -e a) din compusul *beli + boi*.

Belig. Nf. *azi* (44).

— Deriv. (cu suf. -ig < -ic) din *Belea*? Cf. și *Beleaga*.

Belioița. Nf. *Belioitza* 1722 (46).

— Compus: *beli + oița*.

Belitóri. Sprnc. li se zice locuitorilor din Părău (58) de către cei din Șercăița (51): «se păstrează încă la Șercăița amintirea unui țaran care și-a belit singur calul» zice membrul corespondent.

— Din *belitor* «cel care belește vitele», și prin extensiune, «hrăpareț».

Bénga. Nf. 1758 (20), 1758, *Benga* alias *Priska* 1788 (24). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Bénghea* s. *Bénghea*. Nf. *Bengya* 1726, 1758, 1788 (24), *Bengi* 1726, *Bengi seu Terlob* 1789 (39).

— După Iordan, *Dift.*, 104, Nf. *Benga* e din țig. *benga* «drac» (DA. s.v., A. Graur, în *BL*. II, 128—129, cf. și Bogrea în *DR*. I, 287, IV 876), iar forma Nt. *Bénghea* < *benghiu*, *benchiu* «Schönheitsplästerchen» (ib. p. 106). Credem totuși că toate formele de mai sus (afară de *Benga*) pot pro-

veni și din ung. *Bende* (< *Benedek*, Melich, *ŷöv*. II, 159).

Bénghea, cf. *Benga*.

Bénghea, cf. *Benga*.

Beniamfn. Nb. *azi* passim. — *Hipoc.*: **Béni** [-amin] (47).

— Cf. numele celui mai mic din cei 12 fii ai lui Iacob.

Bénea. Nf. *Benja* 1726 (55). — Deriv.: (cu suf. -i c) *Binié*. Nf. *Soner* alias *Binik* 1788 (44); — (cu suf. -i g a < -i c a) Nf. **Beniga** 1680 (2); — (cu suf. -i l ă) **Benilă**. Nf. *Benille* 1726 (61); — (cu suf. -u g < u c). Nf. **Beniüg** *azi* (44);

— După Miklosich, 746 o formă *Beña* ar proveni din slav. *ben* «occisio». Mai probabil e o formă hipocoristică, cf. slav. (bulg.) *Benno*, *Benjo* (< *Benefacij*, Weigand, *ŷb*. XXVI-XXIX, 119), (srb.) *Beño* (< *Benedictus*, Rječnik, s.v.), sau chiar din *Beniamin*. Iordan, *Dift*. 106 se gândea pentru Nt. *Benea* la slav. (srb.) *ben* «Muttermal».

Béntea. Nf. *azi* (16, im. din Hurez-Făgăraș 39, 41), *Bencze* 1726, *Bencza* 1758, *Bentze* 1788, *Bentza* alias *Teritza* 1682 Pușc., *Fam*. I, 109, *azi* (42), *azi* (im. din Hurez-Făgăraș 44), *azi* (45).

— Din ung., *Bence* (< *Benedek*, Melich, *ŷöv*. II, 159).

Béra. Nf. 1726 (2), 1758 (30), 1437 Pușc., *Fam*. I, 170, II 22 (37), *azi* (41), 1726 *azi* (46), 1726 (47), *azi* (50). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) **Beréscu**. Nf. *Bereszk* 1680, 1688 (1) *azi* (44); — (cu suf. -i l ă, cf. totuși srb. *Berilo* < *Berisav*, Maretić, LXXXII, 114) **Berilă**. Nf. *Berilla* 1680, *Berile* 1766 (4).

— Slav. *Bera* (< *Berisav*, Iveković-Broz, s. v., Maretić, LXXXII, p. 82 < slav. *ber-*, *ba r-*,

Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 550), de unde și ung. *Bera* (Melich, *ŷöv.*, II, 104).

Berbecăr. Nf. *Berbecar Berbetjar* 1726 (36).

— Din *berbecar* «păzitor de berbeci» (DA. s. v.).

Bereu. Nf. *Berk* 1726 (58). — Deriv.: (cu suf. -an) *Bercán.* Nf. *Berkan* 1789 (60).

— Slav. (srb.) *Berko* (Miklosich, 246), din *Bera*. Forma *Bercan* ar putea fi și un derivat indicând apartenența locală, deci Nt. *Berc* (< *berc* «tufiș»); cf. și N. de câne.

Bérghea. Nf. (8, 10, 13), *Bergij* 1722 (31).

— Formă hipoç. (deriv. cu suf. -ea) din germ. *Berwin*, cf. Nt. *Berghiu* (Kisch, *Sieb.*, 171). Cf. *Burghea*.

Berivói. Nf. *Berivoy de Kis-Berivoy* 1616 *Fragm.* 194 (33). Deriv.: (cu suf. -e an dela Nt.) *Berivoián.* Nf. *Berivojan* 1726, 1758 (18).

— Slav. *Berivoy* (Rječnik, s. v.).

Bértea. Nf. azi (16).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela germ. *Berta* (< *Al-*), cf. și în srb. (din sec. XVI) *Berta* (de unde și *Bertak*, *Bertić*, Rječnik, s. v.); N. de iapă.

Bérтуș. Nf. țig. azi (7).

— Ung. *Bertus* (dim. din *Albert*).

Bărățeu (?). Nf. *Baraczk* 1633.

— Ung. *Bereczk* (< *Briccius*, Melich, *ŷöv.*, II, 160, Kisch, *Sieb.*, 280) s. ung. *baraczk* «piersecă, caisă».

Bérlea. cf. *Bárlea*.

Béșa. Sprnf. azi (46).

— Din Npers. *Beša*, evoluat la la un sens afectiv, prin apropiere de *beși*, cf. *beșău* «copil mic și slăbănog» (Pașca, *Gl.*, 10). În slav. o formă hipocoristică *Beša* (< *Berisav*, Măretic, LXXXII, 82) și în ung. (cf. Melich, *ŷöv.*, III, 104).

Beșárdă. Nf. *Besarde* 1788 (19), 1758 (20).

— Cf. rom. *bașordină* «femeie grasă», «femeie stricată», *beșoandă*, idem (DA., s. v.).

Beșina. Nf. *Beschin* 1722 (48).

Beta. Nf. 1726 (41). — Deriv.: (cu suf. -ea) Nf. *Bótea azi* (im. din Drăgești-Bihor, 44); — (cu suf. -el -ea) *Betélea.* Nf. *Betyele* 1766 (57), cf. *Betelii*.

— Slav. (bulg.) *Beto* (< *Benefacij*, Weigand, *ŷb.* XXVI—XXIX, 118).

Beța. Nf. *Becza* 1758 (47).

— Ung. *Becze* (< *Benedict* Melich, *ŷöv.* II 103, 159), cf. și bulg. *Beco* (< *Benefacij*, Weigand, *ŷb.* XXVI—XXIX, 118).

Betelii. Sprnc. «mai demult, șercăienii încingeau pe cisme niște bete» (51).

— *Betelie* e «tivitura de sus a ismenelor, a cioarecilor s. a rochiei», «refec, tivitura mânecii iei spre pumn, la gât și cingătoare» (DA., s. v.).

Betlenáru, cf. *Beclean*.

Betlenéru, cf. *Beclean*.

Betlenrán, cf. *Beclean*.

Biáda, cf. *Olimpiada*.

Bib. Nb. (?) 1527 *Fragm.* 101 (57).

— Cf. srb. *Biba*, *Biba* (< lat. *Bibiana*, Rječnik, s. v.).

Bibar. Nf. 1722 (32).

Bica. Nf. azi (3), *Bika* 1680, 1766, azi (4), 1511 *Fragm.* 86, azi (8), azi (17, 18), 1509 *Fragm.*

76, 1511 Herm. II³ 10, *Fragm.* 86, *Byka* 1516 *Fragm.* 96, 1518 Pușc., *Fam. I*, 195, *Bika* 1520 *Fragm.* 98, 1527 *ibid.* 101, 1595 Pușc., *Fam. I*, 175, 1598 *Fragm.* 820, *Byka* 1613 *ib.* 94, *Bika* 1663 *ib.* 335, 1726 (17 *fam.*) *Sinka alias Bika*, 1758, 1759 *Fragm.* 601, 1785 *ib.* 713, azi (22), azi (23, *im.* din Voivodenii mari 24), 1758 (25), azi (28), 1726 (35), 1771 Lupaș, *Doc.* 126, 1788 (41), azi (*im.* din Voivodenii mari-Făgăraș 44, *im.* din Voivodenii mari-Făgăraș 56).

— Dela *bică* « taur ».

Bîlca. Nb. 1737 Iorga, *St. Doc. XIII*, 185 (17).

— Srb. *Bijelka*, cf. și srb. *Bila*, *Bilić* (Rječnik, s. v.).

Biliboacă. Nf. azi (12, 17, 24), (*Biliboke* 1726 (25), *Biliboka* 1651 *Fragm.* 815, 1726, 1730 Pușc., *Fam. I*, 108, 1758, 1788, azi (40).

— Poate (!) un compus *beli* (= be-lește) + *boacă* (= gloabă de cal). (*Bilibok*, Nf. ung. din Ciuc, cf. « Magyar Nyelv », XXX, 495, ar putea fi românesc).

Bînga. Nf. 1726, *Binge* 1758 (20). Cf. *Binghea*, *Bindea*.

Bînghea. Sprni. « individ cu uitătură urită » (52).

— Rostire dialectată în loc de *Bindea*? Cf. și *Binda*.

Binic, cf. *Benea*.

Biră'u. Sprnf. azi (33); — Nf. *Pchirou* 1722 (41), 1747 Dragomir *Ist. Desr.* I, 66 (44), azi (*im.* din Baia de Arieș-Turda 46).

— Dela *birău* « primar » (< ung. *biró*).

Biriș. Nf. *Birischul* 1722 (58).

— Dela apelativul *biriș* « argat ».

Birta. Nf. 1722 (16).

Bisica. Nf. *Biszika* 1726 (36).

— Deriv. (cu suf. -i c a) din *Bisa* (și în srb. Np. *Bisa* < *Bisenija*, Rječnik, s. v.).

Bistrán. Nf. azi (*im.* din Carei-Sălaj 51).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Bistra*.

Bița. cf. *Băță*, *Bițu*.

Bitoleănu, Nf. azi (*im.* 17.)

— Deriv. (cu suf. -a n) din Nt.

Bitolia.

Bițu. Nf. azi (16, 23, *im.* din Sâmbăta de jos-Făgăraș 44).

— Cf. Nf. săs. *Bitz* 1652 (A. Schullerus, *Sieb.-sächsisches Wörterbuch* I, fasc. 5, Strassburg, 1917, p. 626).

Bivol. Nf. 1726 (15), *Bival* 1758 (20). — Deriv.: (cu suf. -a r) Nf. *Bivolăru* azi (*im.* din Titulești-Olt 44).

— Dela *bivol* « buffle ».

Bizéla, cf. *Ghizela*.

Blăján. Nf. azi (18).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl.

Blaj.

Blănea. Nf. azi (1).

— Cf. *blană* « scândură groasă » deriv. cu suf. -e a.

Blânga. Nf. azi (13).

— Germ. *Blanke* (?); cf. și *Branga*.

Bleăscu. Sprni. « înjura de bleasc » (52).

Blébea. Nf. *Blyeblja* 1726, *Blyébe* 1758, *Blebe* 1771 Lupaș, *Doc.* 126, 1788, azi (41), azi (*im.* din Târnava-Mare 53), 1750 *Fragm.* 558, 561 (62), azi (63).

— Din bulg. *блѣблѣ* « plapern » (Miklosich, *EtWb.*).

Bléblea, cf. *Blebea*.

Blehúț. Nf. azi (14, *im.* din Viștea de jos-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -u ț) din *Bleahu* < *bleah* « tinichea », fig. « om

nepriceput, netot, prost, tândală » (DA. s. v.), cf. și *bleahă* «prost, moale» (< *bleg*, DA., s. v.).

Bléndeă. Nf. azi (im. 1, im. din Cârțișoara-Făgăraș, 4) 1722, azi (5, 6), azi (7), 1722, azi (17), *Blingya* 1726 (24), azi (im. din Cârțișoara-Făgăraș 44). — **Deriv.:** (cu suf. -o a i e) *Blendoaie* Nf. *Blendoe* 1722 (17).

— **Deriv.** (cu suf. -e a) din Nf. săs. *Blend* (< germ. *blind*), cf. A. Schullerus, *Sieb. sächsisches Wörterbuch*, II, 5, p. 648.

Blidăriu, cf. *Blideă*.

Blideă. Nf. *Blida* 1633 (63).

— **Deriv.:** (cu suf. -a r din *blid*).

Blidăriu. Nf. *Pokej alias Blidar* 1688, azi 1787 (2), 1680, *Blidarjul* 1688 (10), 1726 (61).

— **Din *blid*** (derivat cu suf. -e a; -a r). Asupra «blidarilor» de altădată, cf. Iorga, *Negoțul* 163, *Ind.*, 23. Cf. *blidar* și «om căruia îi place să mănânce dela altul» (DA.).

Blos. Nf. *Bloss* 1722 (9).

— Cf. *Brosă*.

Boac, cf. *Boacă*.

Boacă. Sprni. «o femeie prinsă cu haine de furat, mărturisește zăpăcită că le-a găsit în boacă (= bulboacă)» (26); **Boace** Sprnc. se numesc în batjocură locuitorii din Glâmbocă de către cei din Porumbacu de jos (1); — Nf. *Boaca* azi (32). — **Deriv.:** (moțional) Nf. *Boac*, *Boăcu* azi (37, 52) (din *bou?*).

— Cf. *boacă* «un fel de nap, semănând cu guliile» (DA.), cf. *tare de boacă* = «greu la cap prost la învățătură» (Ion Cr. V, 1912, 220, Ciușanu, *Gl.* 7), «cap, creier» (Iordan, *Diff.*, 203, trimite la bulg. *bo k ъ* «latus, cavitas», s. la onomat. *boc!*, în sens de «ceva

greoiu»). Forma masc. *Boac*, ar putea sta alături de *boacă*, numai dacă am admite că *boacă* a fost considerat ca adj. (= prost). Cf. *Boca*, *Bocu*.

Boălcă. Nf. *Balke*, *Bolke* 1726 (12).

— Cf. *boalcă* «ulcică» (Muntenia). Cf. și *bălcă* «ulcior», (rar) *băle* «mocirlă» (DA. s. v.); cf. și germ. *Balke*, *Bolke* (< *Baldiko*, Heintze, 117).

Boămfa. Nf. azi (im. din Părău-Făgăraș 50), *Bonfe* (= Bomfea?) 1726, azi (58).

— Cf. ung. *bamfli* = «einfältig, bornirt» < germ. austr. *bamfl* «eine dicke unbehilfliche Person» (Gombocz-Melich, s.v.).

Boângă. Nf. *Bonga* 1680, *Bonga* azi (2).

— Cf. *boangă* «un fel de insectă» (Transilv.) (DA., s. v.).

Boântă. Nf. azi (11, 25), *Bonta alias Recsanu* 1758 (26), *Buonta* 1722 (31), 1726 (35), 1758 (38), 1758 (42), azi (im. din Mândra-Făgăraș, 55). — **Deriv.:** (cu suf. -e a) *Bontea*. Nf. *Bontya* 1726, 1789 (1), *Bonte* 1726 (10, 22), azi (32), 1726 (42, 58), azi (61); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Bontescu* azi (11).

— Cf. *bont*, *boantă* = «ciuntit la vârf, tâmpit», cf. *bonc* (DA., s. v.). Cf. *Bontea* (Iordan, *Diff.* 246).

Boăr(iu). Nf. 1766 (1), 1787 (2), 1680, (greșit notat același individ *Boerul*) 1688, 1766 (3), *Boarju* 1758 (18) azi (im. din Arad 44, 55). — **Deriv.:** (cu suf. -o a i e) *Bouăroăie*. Nf. *Booroaji* 1680, *Boveraje* 1688 (3).

— **Deriv.** (cu suf. -a r(iu) din *bou* (DA.), «proprietar de boi» (Munt.), «păzitor de Țoi».

Boărne. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Berivoii mici (33).

—După DA., *boarnele* sânt niște musculițe care trăiesc prin păduri și pișcă pe om și animale (Brașov).

Boărteș. Nf. azi (41).

— Deriv. (cu suf. -eș) dela *boartă* < *bartă*, cf. DA., s. v.)

Bóba. Nb. 1582 Veress, *D.* II, 218, III, 94.— Deriv.: (cu suf. -a n g a < a n c a -). Nf. **Bobânga** azi (im. 8).

— Din slav., cf. srb. **Bob**, **Bob e** (— « Bohne » Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 137), rom. *boba* = bunică. « În Vlădeni-Făgăraș, vocativul *bobo*, de obicei în legătură cu *lele*, e cuvântul cu care te adresezi unei femei » (*ŷb.* VIII 314) < ung. *b o b á m* (— *asszony*) « bunică » (DA. s. v.). Cf. **Bobu**.

Bobáia. Nf. azi (im. din Veneția de jos-Făgăraș 59).

— Srb. **Bobaiia** (Miklosich, 246). Cf. **Boboia**.

Bobânțu, cf. **Bobu**.

Bobáriu. Nf. *Bobayrol* 1534 Veress, *Acta* I, 238.

— Din *bobar(iu)* = « cel ce ghi-ceste în bobi » (DA., s. v.).

Bobóica. Nf. *Bobeike* 1722 (6), *Bobeka alias Kodrja* 1702 *Fragm.* 804, azi (12).

— Din *bobeică* (Târnava mică) = babă (Viciu, *Gl.* 20, DA.). După Kisch, *Nam.* 19 ar fi din slav. *b o b e i k a* (< *b o v i n k a* « Ochsenweide »). Cf. **Bob a**, **Bob u**.

Bóbeș, cf. **Bobu**.

Bobinea. Nb. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 166 (44); — Și **Bobincu.** Nf. *Bobinku* 1726 *Fragm.* — Deriv.: (cu suf. -i n c a < -i n c u < slav. -i n k a, i n k o < i n ŭ k a, - o,

Maretić LXXXII 118) din rad. **bob-** (Miklosich, 246), cf. și bulg. **Bob o** (< Bogdan, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 133). Cf. **Bob a**, **Bob u**.

Bobóc. Sprnf. azi (53).

— Dela *boboc* « pui de rață s. găscă » (cf. *G â ș t e*, *R a ț e*) s. « bouton de fleur » s. « mic, mititel » (DA., s.v.); și n. de cal. Cf. **Bob a**, **Bob u**.

Bobócea, cf. **Bobu**, **Boboc**.

Bobóia. *Boboja* 1793 *Fragm.* 739 azi (60, im. din Veneția de sus-Făgăraș 61).

Deriv.: (cu suf. -o a i e) dela **Bobu** (?).

Bobohalma Nf. azi (55).

— Nt. în Târnava-mică.

Bóboliță. Nf. *Bobolitze* 1726 (46).

— Cf. și Nf. **Popoliță**.

Bobónea, cf. **Bobu**.

Bóbu. *Bobul* 1482—1496 *Re-lațiile*, I, 207. Deriv.: (cu suf. -a n ț) **Bobânțu.** Nf. *Bobanczul* 1633 (62); — (cu suf. -e ș) **Bóbeș.** Nf. *Bobes* 1722, azi (9, 16), 1726, (30), azi (31) 1560 *Pușc., Fam.* I, 107, azi (32), 1771 *Lupaș, Doc.*, 126, 1788 (41); — (cu suf. -o c e a) Nf. **Bobócea** azi (17); — (cu suf. -o n e a) Nf. **Bobónea** azi (14, im. din Dejani-Făgăraș 32).

— Bulg. **Bob o** (< *B o g d a n*, *B o g o s l a v*, *B o g o s l o v*, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 133). Cf. și apelativul rom. **bob** (DA., s. v.).

Boca. Nf. *Boka* 1625 *Fragm.* 207, 1664, ib. 345, 1726, azi (24), 1758 (45), azi (im. din Turcheș 51), 1633 (63). Deriv.: (cu suf. -a n)

Bocán. Nf. *Bucan* azi (5), *Bokan* 1726 (14); — (cu suf. -a n -e l) Nf. **Bocănél** azi (im. din Vlădeni-Făgăraș 51).

— Din slav. (bulg.) *Boka* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, *Bogoslov*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 133). Pentru *Bocan*, cf. apel. *bocan* = ciocan (DA, s. v.). Cf. și *Bocea*, *Bocșa*.

Bócea. Nf. *azi* (24).

— Srb. *Boča*, (< *Borisav*, *Borisava*, *Maretić*, LXXXII, 82). Cf. și *Boca*.

Bócor. Nf. *Gánya alias Bokor* 1662 *Fragm.* 825 (28), *Bokor s. Bokur* 1665 *Pușc., Fam., I*, 108, II, 39, 1785 *Fragm.* 713, 1788 (41).

— Ung. *Bokor* (= ung. *bokor* «dumus, frutex», *Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV*, 292).

Bocioacă (s. *Cioacă*). *Sprnf.* (19, 34).

— Cf. *Bocioacă* «măciulie, căciulie» (DA.) și ung. *bacsok* (*Sibiuiu*) «mască» (*Gombocz-Melich*, 220).

Bocșa. Nf. *Boksa* 1758 (25).

— După *Iordan, Dift.* 145, *Nt. Bocșea* < *bocșa* = *bucșă* «*Radbüchse*». Probabil, *Nt.* are aceeași origie cu *Npers.*, care trebuie considerent de origine slav., r. *Bokša* (și *Boguša* < slav. *boku* «*latus*», *Miklosich*, 249), srb. *Bokša* *Bogša* (*Maretić*, LXXXII, 151) < *Bogdan*. cf. și *Boca*.

Bodán, cf. *Bodea*.

Bodă'rnea. Nf. *azi* (17, 25), *Bodirnya* 1726, *Bodernya* (și *Bodinya* cf. *Bodin*) 1758, *Bodirne* 1788 (26), *Bodârnea*, *Bodirnea* *azi* (im. din *Beclean-Făgăraș* 27).

— Deriv. (cu suf. -*âr nă* + -*e a*) din *Bodea*.

Bódea. Nf. *Bogya* 1726 (11). *Bodí* 1820 *Metes, VA., I*, 260 (34), *Bogya* 1758 (38). — Deriv. (cu suf. -*e a n* din *Nl. Bod*) Nf. *Bodeán* *azi* (im. din *Drăguș-Făgăraș*

16), *Bodan* 1726 (55); — (cu suf. -*o cea*) Nf. *Bodócea* *azi* (59).

— Cf. slav. *Bogé*, f. *Bogja* (< slav. *bog*, Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, sau din *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, Weigand, *ib.* 133). După *Iordan, Dift.* 245, *Bodea* < *bod* «*Reisholz*». Cf. totuși și apelat. *boaghe* «*bufniță*», «specie de uliu» (DA.). Cf. *Bodiu*.

Bodín. Nf. *Bogyin* 1726 (14).

— Cf. ung. *Bodin* (< *Budimir s. Bogdin*, *Melich Ńöv. II*, 105).

Bódiu. Nf. *Bogy*, 1726 (11), *Bogyul* 1726, *Bogyu* 1758 (35), 1726 *Boghiu*, *azi* (38).

— Slav. *Bodjo*, fem. *Boda* (< *boda* «*stechen*», Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 145).

Bodogos. Nf. 1722 (46).

— Ung. *bádogos*.

Bódor. Nf. 1688 (1), *Ńig.* 1758 (44).

— Dela *N. de bou, Bodor*.

Boér. Nf. (4 fam. dintre care una *Boer alias Barbat*) 1680, (3 fam. dintre care una *Boer alias Huja*, alta *Boer alias Berbat*) 1688, (3 fam.) 1766, 1787 (1), *Boèrul* (2 fam.) 1688, *azi* (2), 1688 (3), *Boer s. Căpătână Dens., Mon.*, 153, *azi* (5), *azi* (8) *Saffar alias Boer* 1613 *Pușc., Fam. I*, 177, *azi* (9), 1726 (11), 1765 *Pușc. Fam. I*, 109 (12), (3 fam.) 1726 (13), 1630 *Fragm.* 228, 1675 *Pușc. Fam. I*, 110 (14), 1656 *Fragm.* 305 (15), *Salamon alias Boer alias Bulbuk* 1663 *Pușc., Fam. I*, 183 (18), *Csungar alias Boer* 1432 *Pușc., Fam. I*, 174 (22), 1670 *ibid.*, 106, (4 fam.) 1726, 1758, 1788 (26), *Sziny alias Boer* 1663, *Fragm.* 825, *Pușc., Fam. I*, 111, 1758 (28), *azi* (31), 1612 *Pușc. Fam. I*, 107, 1714 *ibid.*, 172, *azi* (32),

Boér alias Szokoll 1655 Pușc., *Fam. I*, 107, 1656 *Fragm.* 714 (34), *Boer alias Grek* 1667 Pușc. *Fam. I*, 181 (35), 1758 (42), 1677 Pușc., *Fam. I*, 106, azi (43), azi (im. din Grid-Făgăraș 44, im. 45, im. din Răușor-Făgăraș 46), *Boir* 1665 *Fragm.* 348 (47), 1763 (48), 1606 Pușc., *Fam. I*, 105, *Boer s. Szin* 1662 *Fragm.* 816, azi (49), azi (50, im. din Săscior-Făgăraș 52), *Boero*, *Boerone* 1527 *Fragm.* 99, 100, 1755 ib. 570, azi (57), azi (58, 59), 1665 Pușc., *Fam. I*, 104, *Boer alias Halmágyi* 1701, ib. 162 (63). — Sprnc. *Boerii* se cheamă locuitorii dintr'o parte a satului Berivoii mici (33). — *De r i v.*: (cu suf. -a ș) *Nf. Boerăș* azi (3), *Boeras* 1722, azi (6), *Bojerasul* 1722 (48); — (cu suf. -i ț u < -i ț ä). Sprni. *Boerițu* (48).

— Dela apelativul *boer*.

Bogațián *Nf.* azi. (im. din Talmaciu-Sibiiu 44).

— *Deriv.*: (cu suf. -e a n) dela *Nl. Bogata*.

Bogátón. *Nf.* azi (im. din Craiova-Dolj 44).

— *Deriv.*: (cu suf. -o n, forma băn. pentru -o i u) din *bogat*.

Bogdán. *Nf.* 1591 *Fragm.* 140, 1722 (8), 1680, *Bogdány* 1766 (10), 1726 (12), 1726 (30), 1726 (58, 59); — *Nf.* 1726 (2), 1620 Pușc., *Fam. I*, 178 azi (8), 1680, *Bogdan alias Ceremonia* 1688 (10), 1726, azi (12), 1680 (13), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 16), 1726 (18), azi (31, 32, 38), 1758 (40), azi (44, 45, 56, im. din Straja-Alba 57). — *Deriv.* (cu suf. -e l). *Bogdánél*. *Nf.* *Bogdenyel* 1766, *Bogdanel* 1789, azi (10), azi (im. din Ucea de sus-Făgăraș 44); — (cu suf. -e a s ä) *Bogdăneásă*. *Nf.* (matron.) *Bogdeneszi* 1634 *Dens. Mon.*, 26 (8).

— Din slav. *Bogdan* (*Miklosich* 247, *Maretić*, LXXXI 81, 113, *Weigand*, *ŷb.* XXVI-XXIX 133). În Banat se cunoaște cuvântul *bogdan*, ca apelativ, cu sensul de « copil ». *DA.* trimite la *găvan*, cu care de fapt are legătură stilistică. *Iordan*, (în *Omagiul Bărbulescu* « Arhiva » XXXVIII, p. 30) îl pune în legătură cu rus. *bogdan* « das ungetaufte Kind ». (cf. *Botezat* u). După *Iordan*, faptul geografic nu se opune explicației din rusește. D-sa exclude puțința desvoltării la noi a unui apelativ din numele propriu, din motivul că numele nu e prea des întrebuințat în antroponastică. Credem totuși că deși azi numele nu se întrebuințează des în antroponastica bănățeană a fost altădată, și deci nașterea apelativului își poate avea explicația. În unele regiuni cum e de pildă aceea a Brașovului (com. S. Pușcariu), e obiceiul până azi ca orice copil, înainte de botez, să fie numit *Bucur*, iar fata *Bucura*, deși acest nume nu e din cele mai des întrebuințate în antroponastica locală. (S. Pop ne relatează că și în nordul Ardealului e obiceiul că până la botez copiii « poartă un nume din apă » și numai după botez încep să fie numiți cu numele pe care vor avea să-l poarte toată vieța). De altfel nu numai numele proprii cu o mare circulație în cadrul unei limbi pot deveni nume comune.

Bóghiu, cf. *Bodiu*.

Bogosláv. *Nb.* 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 184 (17).

— *Bulg.* *Bogoslav* (*Weigand*, *ŷb.* XXVI-XXIX, 150).

Bogoslóva. Nb. (fem.) 1766 A-ron, 21 (44).

— Bulg. *B o g o s l o v*.

Bohán. Sprni. «fiind mic, s'a bătut cu un tovarăș, zicând: stăi că iau eu un *bohan* (= bolohan)» (46).

— Nu ne putem bizui pe explicația corespondentului. În realitate, avem de a face cu un derivat din ung. *b o h ó*, *b a h ó* «prost, nătâng» (Szarvas-Simogyi, s. v.), «caraghios, poznaș» (< *b o j ó*, *b ó l y ó* «vagabond» Gombocz-Melich, 449), dela care avem și *bohândă* (< *bohă* + *bolândă*). Deci ung. *b o h ó* > *bohău*, iar cu schimb de sufix, *bohan* (cf. Pușcariu, *Contribuții*, p.237 (17)). Cf. *Bohei*.

Bohéiu. Nf. *Bohej* 1726, (55).

— Din ung. *b o h ó* > *bohău*, iar de aici un schimb de sufix, *Boheiu*, cf. și *Bohan*.

Boita. Nf. azi (im. din Beclean-Făgăraș 25), 1611 Pușc., *Fam. I*, 106, 1726 (26), azi (32, 35), 1788 (40), 1747 Fragm. 548, *Dima alias Bojta* (63).

— Din *boită* «bou, bivoli s. vacă slabă», iar prin extensiune, termen de batjocură dat mai ales preoților, călugărilor și țiganilor. Cf. și slav. *Bojta* (< *Boiata*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 13).

Bóiu. Nf. *Boj* 1726 35).

— Bulg. *B o j o* (< *boj* «Kampf» Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 154) srb. *Bojo* (< *Bogoslav*, Iveković-Broz s. v.), cf. și srb. *Boja* (< *Bogdan*, *Borisav*, Maretić, LXXXII, 82). Drăganu, (*Rom. în sec. IX-XIV* 445 - 446), explică Nt. *Boiu mare* din ung. *Bony*, *Bunyi* (< rom.), fiind deci la noi, o reluare din ungurește.

Bojin. Nf. azi (im. din Caracal-Romanați 44).

— Srb. *B o ž i n* (hipoc. din *B o ž i d a r*, deriv. cu suf. -i n) Rječnik s. v.

Bolbocean, Spr. (53).

Deriv. (cu suf. -e a n) din *bulboacă* (s. Nt. *Bulboacă*, *Bulbuc*).

Bolborea. Nf. azi (im. din Văleni-Făgăraș 44).

— Cf. *Bulburea*.

Bóldea, cf. *Boldea*.

Bóldea. Nf. azi (9) *Bolda* 1688 (10), *Boldea*, *Boldi*, *Boldia alias Bonisel* 1680, *Bolgya* 1688, 1789 azi (13), *Bolda* 1758 (44), azi (im. din Comana de sus 51, im. din Crihalma 63).

— După Iordan, *DiŃt.* 246: *Boldea* < *bold*. Cf. și n. de câne *Boldeiu* (DA.) și *a boldi* (ochii) (DA., s. v.). Cf. și ung. *Boldizsár*, de unde o formă hipocoristică românească. Cf. *Boldiș*.

Boldiș. Sprnf. (48); — Nf. azi (49).

— Deși legătura cu *bold* e posibilă, cf. totuși forma ung. *Boldis* (< *Boldizsár* < *Balthasar*, Gombocz-Melich, 459), de unde și săs. *Boldisch* (cf. A. Schullerus, *Sib.-sächsisches Wörterbuch*, II, fasc. V, 678).

Boldișar, Nf. *Boldisár* 1726, *Boldosár* 1578 (35), *Boldisar* 1633 (62).

— Ung. *Boldisár* (Melich, *Ńöv.* I^{II} 161 - 162). cf. *Boldea*, *Boldiș*.

Bólea. Nf. azi (53), *Boyla* 1671 Pușcariu, *Rev.* 68, *Bolye* 1689 Pușc., *Fam. I*, 168, *Bolja* 1726 *Bolya* 1758 azi im. din Șinca-nouă-Făgăraș (55). — Deriv. (cu suf. -a n) *Bolean*. Nf. *Boljan* 1726 (55).

— Cf. *bolea* (în Transilv. și Bucov.) personagiu imaginar cu

care se sperie copiii (< *boală*, DA., s. v.). Cf. și rad. sl. *B o l j*- (< *b o l j e*, Miklosich, 249, cf. srb. *Boljeslav*, Maretić, LXXXII, 87), bulg. *B o l j o* (Weigand, *Țb. XXVI* până la *XXIX*, 133). Cf. *B â l e a*, *B u l e a*.

Bólfa. Nf. azi (im. din Baia de Criș-Hunedoara 51).

Bolobocean. Nf. azi (im. 14).

Bológ. Nf. azi (49).

— Rus. **B o l o g* (< **b o l g ʏ*, cf. psl. *b l a g ʏ* «bun», de unde Npers. *B l a g o* și *B l a g a*). Cf. și ung. *B a l o g h*.

Bolován. Nf. azi (12, im. din Beșimbav-Făgăraș 14), *Bolvan* 1656 Dens., *Mon.* 30, *Fragm.* 305, *Bolovani* 1700 *Fragm.* 472, 1726, azi (15), azi (16, 31) *Boloban* (= Bălăban?), *Bolovan* 1763 (48), azi (59).

— Pe lângă sensul obișnuit al lui *Bolovan*, cf. și acela de «*bo-stan*» (Sibiiu) (DA., s. v.).

Bómfa, cf. *B o a m f ă*.

Bónga, cf. *B o a n g ă*.

Bonăș. Nf. *Bonas* 1726, azi (10), *Bonas alias Bolda* 1688 (13).—D e r i v. (cu suf. -o a i e) *Bonășoăie*. Nf. *Bonasoie* 1722 (10).

— Deriv. (cu suf. -a ș) dintr'un rad. sl. *B o n*- (cf. *B o n a*, *B o n o* < *B o n i f a c i j*, Weigand, *Țb. XXVI* până la *XXIX*, 118, cf. și srb. *B o n a č* < *B o n a v e n t u r a*, Maretić, LXXXII, 86, *B o n a t a*, *B o n e ș*, *B o n u ș* < rad. *b o n*- «occiso» Miklosich, 249). Cf. și rom. *b o a n ă* «boabă» (DA., s. v.). Cf. *B o n i ș e l*, *B o n e a*.

Bóneoș. Nf. *Bonkos* 1688 (2).

— Cf. *boancă* — «copac gros, găunos, buturugă» (DA.), «oaie bătrână» (ib.); cf. și ung. *b a n k u s* momăie (Szinnyei, s. v.).

Bonișél. Nf. *Boldia alias Bonisel*, 1680 (13).

— Deriv. (cu suf. -e l) din *Bonaș*.

Bondér. Nf. 1726 (11), azi (30).

— Cf. *bondar* «bărzăun».

Bónea. Nf. *Bonja* 1726, *Bonya* 1758, *Bonyi* 1788 (41), azi (im. din Piscu-Sadova, j. Dolj 44, 45).

— D e r i v.: (cu suf. -e a s ă) *Boneasă*. Nf. *Bonyeszi* 1766 *Metes, VA.*, I, 285.

— Slav. *Bonjo* (< *Bonifacij*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 118).

Bonifăția 1765 *Trans.* 1929, p. 202 (61).

— Dela numele sf. mart. *Bonifație*, celebr. la 19.II (Timuș, 149 - 151).

Bóntea, cf. *B o a n t ă*.

Bóntescu, cf. *B o a n t ă*.

Bóra 1788 (46), 1758 (47).—D e r i v.: (cu suf. -o t ă) Nf. *Bórota* azi (im. din Careii mari 44); — (cu suf. -u c ă, -u g ă) Nf. *Boruga* 1688, 1726, 1766, *Boruka* 1787, *Boriga*, *Borăga* azi (2).

— Din rad. slav. *b o r ũ* «pugna» (Miklosich, 249 - 250), *B o r a*, *B o r o*, *B o r e* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 145). Pentru forma derivată, cf. și *borugă* «trecătoare îngustă, numai pentru car, printre două dealuri, defileu» (DA., s. v.).

Borăga, cf. *B o r a*.

Bóratos. Nf. 1795 *Iorga, St. Doc.*, XII, 191 (44).

— Ung. *b a r á t o s* «prietenos»

Bórbota. Nf. 1766 (10).

— Deriv.: (cu suf. -o t ă) din *Borba* (< *B a r b a* < *B o r b ă l a* «Vârvara» < *B a r a b ă s*, *Drăganu, Rom în sec. IX-XIV*, 152).

Bóreea. Nb. *Borcia* 1417 *Pușc., Fam. I*, 167 (49), 1743 *Iorga, St. Doc.*, XIII, 172 (51). — Nf. *Borcsa* 1726 (42), azi (47, 49, 55).

— Cf. bulg. *Borčo* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 145) < *Bora*.
Bórdea. Nf. *Borja* 1726 (58).

— Cf. *bordea* «ființă imaginară cu care se sperie copiii» (DA.). După Iordan, *Dift.*, 246, din *bordeiu*.

Bordeán. Nf. azi (im. 8).

— Deriv. din *bordeiu* s. din *Bordea*.

Bordúlea. Nf. 1680 (3).

— Cf. *Bordea*, dar mai ales *bord* (Transilv., Ban.) — «piatră mare, bolovan, stâncă, bulgăr, bruş de pământ uscat întărit»; «(Hațeg) bostan» (DA., s. v.).

Borhán. Nf. 1726 (12).

— Dela *borhan* «stomacul vitelor» (cf. *Burta*).

Boríga, cf. *Bora*.

Bórlea. Nf. *Borlya* 1726 (1), *Borlja* 1726 (22).

— După Drăganu, *Top. ist.*, 35: *Borlea* < *Borilă* (< slav. *boriti* «pugnare»). Cf. totuși, mai curând ung. *Barla* (< *Barabás*, Melich, în «Magyar Nyelvör», X, 1914, p. 354).

Bornemísa. Nf. *Bornemisza* 1766 (51).

— Ung. *bor-nem-í-sza* (= vin-nu-bea).

Boroánee. Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Porumbacul de jos (1) de către cei din Porumbacul de sus (2).

— Cf. *boroană* «grapă» (în Moldova, totuși); cf. ung. *borona* (Szarvas-Simogyi, I 291). Cf. și *Grăpă*, *Butucea* și rom. *boroagă* «butuc» (Viciu, *Gl.*), *boroacă* «umflătură, gâlcă» (Ciauşanu, *Válcea* 145).

Boróiu (?). Nf. *Boroim* (?) 1757 Framg. 308.

— Cf. *boróiu*, «poreclă dată Țiganilor» (DA.).

Bórota, cf. *Bora*.

Bórşoş. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, 1785 Iorga, *St. Doc. XII*, 186 (44).

— Din ung. *borsos* «cu fața sau pielea ciupită» (Czuczor-Fogarasi, s.v.) < *borso* «mazăre».

Borşán. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *borş* «pântece». Cf. și *Borşunea*.

Borşúnea. Nf. *Borczunya* 1726 (59).

— Deriv. (cu suf. -un -ea), din *borş*, cf. *Borşan*.

Bórzea. Nf. azi (9, 10, 12), *Borzia*, *Borza*, *Borze* 1628 Puşc., *Fam. I*, 110, 1715 Framg. 496, 1723, ib., 541, 1726, azi (14), azi (15, 24, im. din Viştea de jos-Făgăraş 44). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Borzán* azi (14), 1530 Qu. II, 119, 1726 (19).

— Cf. *borz*, *bo(a)rşă*, adj. «zbarlit, zborşit, răsfirat, înfoiat»; «ființă imaginară cu care se sperie copiii» (DA., s. v.); *borşă* = «insectă cu mustați, gândac negru» (DA., s. v.). Iorga (*Hist. des Roumains de Transylvanie et de Hongrie*, I, p. 49) consideră numele ca un împrumut cuman.

Bóşa. Nf. *Bosa* 1726, *Bukur Antoni alias Bukur Bosa* 1789 (39).

— Deriv.: (cu suf. -a n) *Boşán*. Nf. *Bosan* 1758 (55).

— Bulg. *Boşa*, *Bošo* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, *Bogoslov*, Weigand *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 133). Cf. și *boşea* < *boaşe*. Cf. *Boşteea*, *Boşcă*.

Bóşca. Nf. azi (im. din Streza-Cârţişoara-Făgăraş 4, 5, 7).

— Cf. (Transilv.) *boşcă* «butoiaş, budie, balercă» (DA., s.v.). Cf. și *Boško* (< *Božo* < *Božidara*, sau derivat din *Boşa*, cu suf.

slav. -ka, Iveković-Broz, s. v.). Cf. Boșa, Boștea.

Boșorógea. Sprni. «boșorog de picioare, umblă rău» (52).

— Dela *boșorog* (cf. DA., s. v.) «care suferă de vătămătură» (Săghinescu, *Voc.* 45, Ar. Densusianu, în «Rev. Crit. Lit.» III, 1895, 90).

Bostáni. Sprnf. (27).

— Din *bostan* «dovleac». Șăineanu, *Sem.* 103, dă sensul metaforic de «cap», mai exact «capul unui om prost» (cf. C C. I, 390), pentru care cf. și ital. dial. *e'na chicacce* = «e un prost» (Iordan, în «Arhiva» XXXI, 219). În cimilituri, «bostanul» e ceva «burduhănos, umflat»: *șade tată-tău u mflat, pe-un deal mare și rotat* (Goroveiu, *Cim.* 26, Pascu, *Cim.* 133). Remarcăm totuși că apelativul *bostan* nu se întrebuițează în Țara Oltului, ci e cunoscut numai *lubenită*. Cf. *Lubenite*.

Bóștea. Nf. *Bostya* 1788 (25), *Bósty* 1726, *Bostya* 1758, *Bosta* 1789 (39).— Deriv.: (cu suf. -an) Boștean. Nf. *Bostyán* 1789 (39), azi (44).

— Cf. *Boșca*, slav. *Bostja* (< Boša, Weigand, *ŷb.* XXVI până la XXIX 133). Pentru forma derivată, cf. *boștean* = *buștean* (DA., s. v.), cf. Boșa, Boșca, Boștea

Boštenár. Nf. azi (10).

— Dela *boștinar* «negustor de boștină» (DA., s. v.).

Bóșu. Nf. azi (47), *Bossul* 1722 (50).

— Slav. Bošo, cf. Boșa.

Bóta. Nf. azi (12, 17) 1796 *Fragm.* 453 (37), azi (im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44), azi (51, 55), *Bota alias Buta* 1703 Pușc., *Fam.*, I 163 (58).— Deriv.: (cu

suf. -ea) Bótea. Nf. *Bottya* 1788 (41);— (cu suf. -eș) Boteș. Nf. *Bottes* 1722 (12) = *Botez* (?).

— Din bulg. *Bota*, *Botja* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, Weigand, *ŷb.* XXVI până la XXIX, 133), cf. și srb. *Bot-an* (< *Borisav*, *Bogosav*, Maretić, LXXXII, 89), mai puțin probabil din *botă* (< bulg. < neogr. < it., DA., s. v.) «putină de lemn».

Botálb. Nf. *Botalb* (nu *Botalt*!) 1723 *Fragm.* 541 (12).

— Din *bot* + *alb*.

Botár. Nf. 1680, 1688, 1726 (2), 1736 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92 (12), azi (18).

— Dela *botar* (Transilv.) «meșteșugar care face sau vinde bote, dogar». După Iorga, *Ind.*, 155, *butarii* «erau socotiți în Principatul muntean, nu fabricanții de buți, ci acei ce încarcă buțile».

Bótea. Nf. *Bocze* 1696 *Fragm.* 453, *Bocza* 1758 (37), *Botza* 1763, 1788 azi (48), *Boczi* 1633 (59).— Deriv.: (cu suf. -an) Nf. Boțan azi (63);— (cu suf. -oc) Nf. Boțóc. *Botzog* 1722, azi (29, 31);— (cu suf. -oman) Nf. Boțomán azi (im. din Galați-Făgăraș 14);— (cu suf. -onea) Nf. Boțóne azi (18).

— Bulg. *Boco*, fem. *Boca* (< *Bogdan*, *Bogomir*, *Bogoslav*, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX 133).

Botezán. Nf. azi (44, 55).

— Deriv. (cu suf. -an) din *Botez* (dela numele sărbătoarei Bobotează). Cf. și *Boteza*.

Botezátu. Nf. azi (im. din Rediu-Iași 53).

— Numele (dela *a boteza*) face aluzie la datina de a se reboteza

copilul spre a fi ferit de pericolul de a muri.

Boțomán, cf. *Boțea*.

Boțóne, cf. *Boțea*.

Botoș. Nf. azi (im. din Șerbeni-Mureș 44).

— Dela *botoș* căpușă (DA., s. v.)

Bótu. Nf. azi (12, 19), 1788 (26), azi (im. din Beclean-Făgăraș 27), 1726 (39).

— Cf. *Bota* din care s'a refăcut o formă masculină în analogie cu *Boța: Boțu*, etc.

Boulcănu. Nf. azi (2).

— Diminutiv dela *bou*, *boulean* (DA., s. v.).

Bozácea. Nf. azi (im. din Veneția de jos-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *Bozac* dela numele plantei *box* (cf. DA. s. v.).

Bozgáciu. Nf. *Bozgach* 1534 Fragm. 106, 1671 Pușcariu, *Rev.* 69 (14).

— Prin schimb de suf. din *bozgoiu* = *bărzăun*, *bongoiu* (cf. DA., s. v.) sau din turc. *boz-* (« zerstören, zerbrechen ») + turc. *γ a c*, cf. L. Rásonyi, AECO, I, 228.

Brádu. Nf. 1722, 1787 (1).

— După Drăganu (*Rom. în sec. IX-XIV*, 214) dintr'un radical slav (cf. bulg. *brada*, « Bast », *brady* « Beil »).

Brága. Nf. azi (im. din Grâнар-Târnava-Mare și din Șoars-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -e ș) Nf. **Brághes** 1830 Iorga, *St. Doc. XII*, 216 (1), azi (47), *Bragys* 1722 (54).

— Dela *bragă* (DA., s. v.).

Brághes, cf. *Braga*.

Braicósu. Sprni. (27).

— După DÁ. *braica*, n. de câne (< germ. < franc.), cf. și Săinéan, *Création*, 17. Bogrea, în DR. II, 413 citează și n. de câne *Braiu*

pe care cu drept cuvânt îl pune alături de slav. *brajo*, *brajko* < *brat* « frate ». Mai amintim aici și *braică* = « rămășiță care rămâne în căldare după fierberea rachiului de bucate » (cf. și *braga* mai sus) DA., s. v. pentru care cf. și *Basamac*, *Chisăliță*.

Bran. Nf. *Bran alias Feteliga* 1688 (3), 1726 (20), 1788 (43), azi (48). — Deriv.: (cu suf. -cean < slav. -ec + -ean, dela Nl. *Bran*) **Brănceán**. Nf. *Brentyen* 1758 (20); — (cu suf. -easă) **Brăneasă**. Nf. *Briniaszi* 1680 (3).

— Slav. (srb.) *Bran* (< *Branimir*, *Branislav* < *brani* « pugna », Miklosich, 250).

Brândușa. Nf. *Branduscha*, 1722 1758 (19, 22).

— Dela *brândușă*, n. plantei.

Brânzea. Nf. *Brinze* 1726, *Brinza* 1758 (20), azi (im. 38), 1788 (41) 1726, 1758, 1788, azi (42), 1726 (43), 1788 azi im. din Căciulata-Târnava-Mare (44), azi (45), 1766 (57), 1633, 1789 (60), 1722, 1750 Fragm. 565 (62). — Deriv.: (din *brânză*, cu suf. -ă u) **Brânză'u**. Nf. *Brinzeu* 1726 (1, 13); — (cu suf. a r(i u)) **Brânzăriu**. Nf. *Brinzariu* 1758 (42), 1726 (44), azi (58, 59). — Sprnf. (27).

— Deriv. dela *brânză* cu suf. -e a.

Brașován. Nf. *Brassovan* 1726, 1758 (44).

— Deriv.: (cu suf. -a n) dela numele local *Brașov*.

Brătiiánu. Sprni. « un fierar care zicea că trăiește ca Brătianu » (25).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Brătia*.

Bratten: « valacho quondem qui Bratten dicebatur » a. 1413, Hurm. I², 496.

— Slav. *Braten* (Miklosich, 222, Maretić, LXXXII, 101) (s. *Brătean?*), cf. *Bratu*.

Brătîn, Nb. *Bretin* 1766 (56).

— Din slav. *Bratin* (Miklosich, 222). Cf. *Bratu*.

Brātu. Nb. *Bratul* 1688 (1).— Nf. 1726, *Bratul* 1766, azi (1), azi (14), 1726, *Bratu alias Pitar* 1758 (40), 1788, azi (im. din Porumbacul de jos-Făgăraș 44).— *Deriv.*: Femin (cu suf. moțional -a) Nf. *Brata* 1758 (39); — (cu suf. -eș cf. slav. *Brateš*, Maretić, LXXXII, 103) *Brăteș* Nb. *Brates* 1680 (1); — (cu suf. -ilă, cf. slav. (srb.) *Bratilo*, Miklosich, 250, Maretić, LXXXII, 115) *Brătîlă*. Nb. *Bretîlă* 1726 (2); — Nf. *Bratilla*, *Bretilla* 1680, *Bretîlă*, *Bratyîlă* 1726 (3).

— Din slav. (bulg.) *Brat* (Miklosich, 221, 250). Cf. și *Bratten* *Bratin*.

Breăzu. Nf. 1635, 1644 Pușc., *Fam. I*, 109, *Brazu alias Grama* 1770 *Fragm.* 822, azi (27).— *Deriv.*: (cu suf. -e a n, -a n dela Nl. *Breaza*) Nf. *Brezán* 1726, *Kornya alias Brezan* 1758, azi (28), azi (im. 29), 1726 (38), 1726 (61).

— Dela adj. *breaz*.

Brebene. Nf. *Brebentye* 1722 (32).

— Dela numele de plantă *brebene* — salcâm. DA., s. v.

Bredel. Nf. azi (im. din Cuciu-lata-Târnava Mare 63).

— Cf. germ. *Breidel* (Heintze, 132), s. mai curând *Bredel* « Bindknebel, Drehholz », ap. A. Schullerus, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, V, p. 729.

Brelea. Nf. *Brelia* 1726 (58), *Bréllé* 1633 (62), *Brilé* 1633 (63). (Cf. și Popovici, *Rum. Dial.* 74: *Brelea*).

— Cf. germ. *Brill* (< *Bridilo*, Heintze, 132).

Brenărești. Sprnf. « pentru că un înaintaș a fost fiul nelegitim al unui Brenner, un sas » (27).

— *Deriv.* (cu suf. -e s c) dela Nf. (săs.) *Brenner* (A. Schullerus, *Sieb. sächsisches - Wörterbuch*, II 735).

Breneș Nf. azi (31), — (cu suf. moțional -a) *Breneșa* Nf. azi (20).

— Cf. Nf. săs. *Brenner*, cu schimb de suffix.

Brescân. Nf. azi (16).

— *Deriv.* (cu suf. -a n) dela Nl. *Brețcu*.

Briciu. Nf. azi (im. 35).

— Dela apelativul *briciu* (instrument de ras), cf. *buză-briciu*, « un om (sau mai ales femeie) care te taie cu vorba » (DA., s. v.).

Broăscă. Sprnc. *Broaște* « se numesc în batjocură cei din Ulița mică, fiindcă iese uneori apa pe la ei » (30); « cei din Mândra (46) de către cei din Toderița (48) « pentru că mănâncă broaște ». — *Deriv.*: (cu suf. -a r i) Sprnc. *Brosării* li se zice locuitorilor din Răușor (43), de cei din Șercaia (51) « fiindcă prind broaște pentru negoț ». Tot astfel sunt numiți locuitorii din Voivodenii mari (22) « fiindcă se găsesc multe broaște în bălțile de pe hotar »; — (cu suf. colectiv. -ă r i e) Sprnf. *Brosărie* (43).

— Dela apelativul *broască* (cf. sensurile în DA., s. v.), ironizând un defect fizic. *Brosării* e o poreclă dată pe alocuri Nemților (cf. CC. I, 397).

Brod. Nf. 1671 *Fragm.* 313 (34)

— *Deriv.*: (cu suf. -a r) Nf. *Brudăr* azi (1), 1788 (45).

— Cf. *brod* « vad », « luntre, pod, servind la trecerea de pe un

mal al râului pe altul » (DA., s. v.).
Cf. și *Brudar*, *Bruda*.

Brodeală. Nf. azi (20).

— Dela bastractul *brodeală*. Cf. *Nimereală*.

Bróica. Nf. *Brojka*, *Brojke*, *Brojki* 1763 (48).

— Cf. slav. *Brojko* (< *broja* «zählen», Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 145). Cf. *Bruia*.

Broj, cf. *Broșiu*.

Brombóiu. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44).

— Cf. *Brumbea*.

Bróș(iu). Nf. azi (im. din Mărgineni-Făgăraș 52). Și *Broj*. Nf. azi (52, 55).

— Forma hipocoristică germ. din *Ambrosius*. Cf. *Broj*, ung. *Boros*, srb. *Brožo* (Rječnik s. v.).

Broșoteánu. Nf. azi (18).

Brote. Nb. *Brocia* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51); — Nf. *Brocsa* 1726 (47), *Brothe* 1733 Togan, 40 (61), *Brotya*, *Brottya* 1726 (62, 63).

— Din germ. *Brot*? (cf. *Heintze*, 132).

Brúda. Nf. 1758, azi (45). — Deriv.: (cu suf. -an) Nf. *Brudán* 1726 (18); — (cu suf. -ea) Nf. *Brúdea* azi (im. din Șoars-Făgăraș 44).

— Cf. *brudă* *brod*, și mai ales *brudă* «un pește rotunjior, lungăreț; trăiește în apele pietroase dela munte» (DA., s. v.).

Brudár, cf. *Brod*.

Brúia. Nf. *Bruja* 1726 (37, 55).

— Cf. Nl. *Bruia* (Târnava mare), explicat de Kisch, (*Sieb.* 221) din germ. *brûn*. Cf. n. de câne.

Brumáriu Nb. *Brumare* 1722 (28). Nf. azi (18).

— Din *brumă* (cf. DA.), *brumar*.

Brúmbea. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44). Cf. și *Bromboiu*.

Brutáru. Nf. 1722 (24).

Búbál. Sprni. (51).

— Cf. sás. *buba* (ung. *buba*) «Puppe» și «grosse unbehilfliche Frau» (Kisch, *Nösner*, 26, cf. și *Sieb.-Wb.*, 795), de unde deriv. *Bubel*, sau, mai curând, germ. *Buberl* «copilaș». Cf. și *Bubu*.

Búbu. Nf. 1726 (12). — Deriv.: (cu suf. -o aie) *Buboáia*. Nf. *Bubója* 1789 (60); — (cu suf. -o ș) *Buboș*. Nf. *Bubosch* 1722 (32); — (cu suf. -ul -ete -ea) *Bubulétea*. Nf. *Bubulecsa* 1726 (63); — (cu suf. -ul -i ță, cf. srb. *bubuljica* «coș») *Bubulița*. Nf. *Bubulicza* 1633 (63).

Bubulétea, cf. *Bubu*.

Bubulița, cf. *Bubu*.

Bucán, cf. *Bocan*.

Búciu. Nb. *Bucsu* 1726 (18). — Nf. *Bucsi* 1788 (46). — Deriv.: (cu suf. -el) *Bucél*. Nf. *Bucsel* 1788 (19); — (cu suf. -el -ea) *Bucélea*. Nf. *Bucselya*, *Bucselja* 1726, azi (11, 13), azi (17, im. din Sâmbăta de sus 24); — (cu suf. -ilă) Nf. *Bucilă țig. azi* (27); — (cu suf. -o aie) *Bucioáie*. Nf. *Bucsoaji* 1680 (10).

— Hipocoristicul slav. (srb.) *Búcu* (< *Budimir*, Maretić, LXXXII, 82, Iveković-Broz, s. v.). Cf. și *buciu* = «(cal) puțin galben pe subt burtă, pe nări și ochi» (DA., s. v.).

Buciumeán. Nf. azi (49, im. din Cuculata-Târnava-mică 51, im. din Șinca veche-Făgăraș 57).

— Deriv.: (cu suf. -ean) dela Nl. *Bucium*.

Búcsa, cf. *Bucur*.

Bucșan, cf. *Bucur*.

Búcur. Nb., istoricește passim, din sec. XVI-lea (1556, *Fragm.* 126), azi passim. — Nf. 1680, azi (1), 1680 (2), 1722 (6), 1639 Pușc., *Fam. I*, 173 (21), 1726 (22), azi (24, 28), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, azi (29), azi (33, 40, 42, 50); — F e m. Bucura, Nb. 1766 (3, 13), 1788 (19), azi (27*, 28), 1788, azi (34), 1758 (36), 1668 *Fragm.* 376, 1759 Iorga, *St. Doc. XIII*, 112 (38), 1758 (40), 1788 (43). — D e r i v. — H i p o c.: (deriv.-hipoc. cu suf. -ș a) Búeș a. Nb. *Buxa* 1766 (1), 1788 (4), *Buksa* 1726, (19), 1726 (25); — Nf. 1726, azi (3), 1726 (13), 1788 (25), 1726 (43), azi (im. din Șomartin-Făgăraș 44), 1763 (48), 1726 (55); — (cu suf. -a n, din *Bucș a*) Nf. Bueșán. *Bugsan* 1722, azi (17), 1726 (25); — (cu suf. -e a s ă, din *Bucur*) Nf. Buceureăș a azi (im. 8), *Bukuriaszi* 1680 (10), azi (im. din Noul-Român Făgăraș 44); — (cu suf. -e l) Buceurél Nf. azi (48); — (cu suf. -é n c i u) Nf. Bucurénciu azi (5, 6), *Bukurencs* 1722, azi (7, 8), *Bukurencs* 1788 (19), *Bukurencz* 1726, *Bucurencs* 1758 (20), *Bucureanciu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII 94 (25), azi (im. din Perșani-Făgăraș 44, 45, im. din Grid-Făgăraș 56); — (cu suf. -e s c u) Nf. Buceuréscu azi (im. din Stupini-Brașov 47); — (cu suf. -e a n u, dela Nl. *București*) Nf. Bucureșteanu Haneș, *T. O.* 98 (12); — (cu suf. -i l ă) Bucurflă. Nf. *Bukurille* 1788 (41); — (cu suf. -u ș) Bucúruș, Nf. *Bucurus* 1758 (20).

— Asupra originii numelui la noi (din alb. b u k u r e), O. Den-susianu, *Urme vechi de limbă în toponimia românească*, București, 1898, 6 - 12, Pușcariu, *St. Istro-*

române, II, 280 - 281. În legătură cu acest nume la noi și la Bulgari, cf. Capidan, în DR., II, 804-805 și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, p. 284, iar pentru deriv. *Bucș a*, Drăganu, *Suf.-ș a*, 15.

Budác. Sprni. (14); Nf. azi (im. 1, 6, 7).

— Cf. *budac* (*budáiu*) = vas pentru închegatul laptelui, puțină în care se face unt (DA. s.v.), cf. și ung. b u d a k « ciomag », iar figurat « idiot, prost, nătărău, hăbăuc » (Gombocz-Melich, 551). Poate fi și un derivat din hipoc. slav B u d- (< B u d i m i r, Miklosich, 251, Maretić, LXXXII, 90). Cf. B u d a i, B u d o i u, B u d u l a n, B u d u l ă u.

Budáiu. Nf. *Budaj* 1726, *Budai* 1758.

— Cf. *budaiu* = « puțină », sau derivat din B u d a, B u d u.

Budár. Nf. 1722 (6), 1788 (45).

— Dela *budar*, (Brașov) « curățitor de latrine » (DA. s.v.).

Búdlea. Nf. *Budli* 1722 (16).

Budilă. Nf. azi (15, 29, țig. im. din Voivodenii mari-Făgăraș 46).

— Deriv.: (cu suf. -i l ă, cf. sl. B u d i l o, Miklosich, 251) din B u d a, B u d u, cf. B u d a c.

Budnáru. Nf. 1726 (37).

— Dela *butnar* « dogar » (din germ. B ü t t n e r DA. s.v.), cf. și ung. b o d n á r în același sens, din slav. (Gombocz-Melich, s.v.). Informațiuni asupra butnarilor moldoveni, cf. Iorga, *Negoțul* 175, *Ind.* 59.

Budóiu. Nf. *Budoj* 1722 (26).

— Deriv. (cu suf. -o i u) din B u d a, B u d u. Cf. B u d a i u.

Budulán. Nf. 1726 (25).

— Din *budulan* (adj.) = prost, nătărău (DA. s.v.), sau formă de-

rivată din *Budu-* cu suf. *-ul-a n.*

Budulă'u. Nf. *Budulev* 1726, *Buduleu* 1758 (25).

— Cf. *budulău* « lemn cu care se bate untul » (DA. s.v.) sau un derivat din *Budu*, *Buda*.

Buduvéica. Nf. *Buduvejka* 1758 (41).

Bufoáie. Nf. *Bufoaji* 1680 (2).

— Deriv. (cu suf. *-o a i e*) dela *buhă* (cf. în ar. și megl. *buf*, în it. *gufo*, *bufo*, grec. *μφοῦφος*) (DA.). Cf. *Buha*.

Buga. Nf. 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. *-o l e a*) *Bugólea*. Nf. *Bugolje* 1726 (46).

— Dela *bugă* « taur », prin extensiune « bou sau om cu capul mare » (DA. s.v.).

Bughian. Sprni. (21).

— Cf. *bugean*, *-ă* (adj.): *cal* ≈ « cal gras și gros » (DA. s.v.), în legătură semantică cu *bugă*, iar prin analogie « om cu capul mare »; ung. *bogyán* « grosolan, mojjic, bădaran » (Gombocz-Melich, 551), pare a fi luat din românește, iar noi l-am reluat din ungurește, probabil.

Bugnéru. Nf. 1766, azi (1), 1766 (2, 3), 1722 (8, 27, 32, 49).

— Cf. mai sus *Budnar*. Ung. *bognár* « Wagner, Fassbinder » (< germ. *Wagner*) cf. și germ. *Büttner*.

Buhă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Rucăr de către cei din Ucea de jos (9), Viștea (11, 14), Beșimbav (15) « fiindcă femeile își îmbrobodesc capul formând de o parte și de alta niște coarne ». — Deriv.: (cu suf. *-a c*). Sprni. *Buhác* (21); — (cu suf. *-o i u*) Sprnf. *Buhóiu* (46).

— Metaforă dela *buhă*: « femeie urâtă și slută » (Candrea, *Por.* 25),

« femeie murdară, cu părul ciufulit cu îmbrăcămintea neîngrijită » (*ibid.* 70), « struppiges Kind » (CC. I, 395), cf. și *huhurez* « om mic și diform » (Candrea, *Por.*, 28), « unul cu ochi mari » (Izv., IV, 11-12, p. 8). Cf. *Bufoaie*.

Búidu. Nf. *Piszku alias Bujdu* 1578 (55).

Buja. Nf. azi (17). — Deriv.: (cu suf. *-o m a n*) *Bujmán*. Nf. 1820 *Metesz*, *VA.* I, 27.

Bújdea. Nf. *Bussga* 1722 (9) *Buzgya* 1726, *Busgya* 1767, *Fragm.* 684 (61).

— Cf. *bujdă* « casă mică, sărăcăcioasă » (DA. s.v.). Cf. *Coliba*, *Cocioba*.

Bulbós. Nf. 1726, *Bulbosz* 1758 (18), *Bulboz* 1633 (62).

— Dela *bulb* « umflătură în formă de ceapă a unor plante, alcătuită din pelițe și foi rudimentare carnoase lipite strâns unele de altele », « umflătură rotundă în unele organe » (DA. s.v.), derivat cu suf. adj. *-o s*.

Bulbúe. Nf. *Bulbuk* 1663 *Fragm.* 331 (17) *Salamon alias Boer alias Bulbuk* 1663 *Pușc.*, *Fam.* I, 183 (18)

— Dela *bulbuc* « corp rotund ca o bășică ».

Bulbúrea. Nf. azi (im. din *Văleni-Târnava-mare* 44).

— Deriv. (cu suf. *-e a*) dintr'un cuman (pers.) *bulbul* = privighetoare (cf. *Philippide*, *Orig.* II 354). Cf. *Bolborea*, *Bulburea*.

Búlcea. Nf. *Bulcsa* 1758 (25, 55).

— Cf. rad. slav *Bu-l-* (< *Budimir*, *Maretić*, LXXXII, 110) de unde și *Bulat*, etc., sau sl. *bulja* « umflătură pe corp », cf. *bulb*, derivat cu suf. slav *-č a*. Cf. și

b u l c ă (în Bucov.) — jimblă (DA. s.v. < pol.). Cf. B u l e a.

Búlea. Nf. 1598 Pușc. *Fam. I*, 105, azi im. (8), *Bullya* 1722 (50). — D e r i v.: (cu suf. -e n c i u) Nf. Bulénciu azi (56); — (cu suf. -e s c u) Nf. Buléscu azi (9); — (cu suf. -e t e) Buléte Nf. *Bulyete* 1726, 1758, *Buletye* 1788 (43); — (cu suf. -u g ă) Nf. Bulúga azi (im. din Peștera-Brașov 56).

— Cf. *bulă* « haină rea, zdreanță » (Năsăud), « femeie stricată » (Bihor) (cf. și ung. *bulya* « cârpă », « femeie stricată » țig. *bul*, *bulea* « derrière » Bogrea, DR. I, 280, A. Graur, în BL. II, 131). Cf. și B u l c e a. Pentru forma B u l e t e, cf. *băleciu*, ap. B ă l e a.

Buleândră. Sprnf. (3).

— Dela *buleandră* « zdreanță », metaforic « femeie stricată » (Candrea, *Por.*, 84, 86). Cf. și P u l i a n d r ă.

Bulénciu, cf. B u l e a.

Buléte, cf. B u l e a.

Bulgăr. Nf. *Bulger* 1680, 1766 (10), azi (im. 29, 35). — D e r i v.: (cu suf. -o a i e) Bulgăróaia. Nf. *Bulgeroaita* 1680 (2).

— Din *bulgăr*, cu sensul vechiu de « primar » (DA. s.v.), s. săs. *Bulger* « om bogat » (A. Schullerus, *Sieb.-sächs. Wb.* II, 812; Nf. *Bylger* (< *Bulgar*), ib., 851).

Bulicrea. Nf. *Bulikari* 1680, *Bulikre* 1726, *Bulikri* 1787, azi (1), 1722 (5). — D e r i v.: (cu suf. o i u -o a i e), *Bulicrôiu* (?). Nf. *Belikroji* 1633 (63).

— Cf. (Mold.) *bulicher* = « cuțit mare și lung, ascuțit rău » (cf. *buricar*) (DA. s.v.).

Bulúga, cf. B u l e a.

Bulz. Sprnf. (46).

— Dela *bulz* « masă (de ceva) de formă (aproape) sferică » (DA.), « cocoloș » (Papahagi, *M.* 215), « colăcel » (CADE s.v.).

Búmbu. Nf. 1788 (44). — D e r i v: (cu suf. -a r) Nf. Bumbár azi (im. din Sibiiu 44).

— Dela *bumb* (cf. sensurile în DA. s.v.).

Búnea, cf. B u n u.

Buneasă, cf. B u n u.

Bunériu. Nf. azi (12).

— Deriv. din *bun*?

Bunéscu, cf. B u n u.

Buneșél, cf. B u n u.

Búnghea. Nf. azi (51).

Bunghez. Nf. azi (im. 25).

Bunu. Nb. 1758 (42). — Nf. *Bunul* 1758 (44), 1726 (51). — D e r i v.: (cu suf. -e a) Búnea. Nb. *Bunya* 1680, 1726 (1), *Bunyea* 1680, *Buny* 1688, *Bunea* 1726 (2), 1680 (3), *Bune* 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44). — Nf. *Bunya* 1568 Hurm. II⁵ 648, *Bunja* 1766, azi (1), *Bunye* 1688, *Bunya* 1726, azi (2), azi (3, im. din Călnic-Alba 44, im. din Veștem-Sibiiu 49); — (cu suf. -e a s ă) Buneása. Nf. *Bunyeszi* 1726, *Buneszi* 1766, *Bunyeszi alias Szeraku* 1787 (1); — (cu suf. -e c i u) Bunéciu. Nf. azi (51); — (cu suf. -e s c u) Nf. Bunéscu azi (1); — (cu suf. -e ș -e l) Nf. Buneșél 1680 (13).

— Slav. B u n o (< rad. *bun*-(iti) « a atâta », Miklosich, 252, Maretić, LXXXI, 105, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 165), alături de forme ca B u n é, B u n j o, etc. Nu este exclus nici amestecul lui *bun* « bunic » (cf. Skok, în *Zeitschr.* XXXVIII, 551, Glasnik, XXX, 307, 311, Pușcariu, *St. Istrorom.* II, 281, Capidan, în DR. II 806).

Bungétea. Nf. *Bunsejtya* 1726, *Bundseta*, *Bunsetja* 1758 (41), *Bunsett* 1722 (54).

— Cf. *bunget* « pădure deasă » (derivat cu suf. -ea).

Búra. Nf. 1726 (44). — Deriv.: (cu suf. -a c) Nf. *Buráe* azi (im. din Oprea-Cârțișoara-Făgăraș 44); — (cu suf. -cea) *Búrcea*. Nf. *Burča* 1417 *Fragm.* 45; — (cu suf. -enci u) *Burénciu*. Nf. *Burencs* 1758 (55); — (cu suf. -ule a) *Burúlea*. *Burulya* 1758 (45); — (cu suf. -ul -escu) Nf. *Buruléseu* azi (44).

— Slav. *Bura* (cf. *Burác*, *Buraš*, *Buro*, etc. < *bura* « tempestas » *Maretić*, LXXXII, 70).

Burác, cf. *Bura*.

Burbúlea. Nf. *Burbulja* 1633 (59).

— Cf. *borborosi*; srb. *boboljiti*, *brbolati* « plappern » (*Miklosich*, *EtWb.*). Cf. și *Bulburea*.

Búrcea, cf. *Bura*.

Búrda, Nf. 1726 (26).

— Cf. (DA.) *burdă* — bujdă, casă mică.

Burdărúș. Nf. azi (im. din Crihalma-Târnava mare 63).

— Deriv. (cu suf. -u ș) din *burdar* (< *buhurdar* « cădelniță » DA. s.v.).

Burdúe. Nf. *Ardelan alias Burduk* 1758 (36).

— Dela *burduc* « burduf » (printre alte sensuri, după DA. s. v. *burduf*, are și pe acela de « copil mic »). Cf. și *Burda*.

Burdúlea. Nf. azi (59).

— Dela *burdule(a)* = om pântecos (DA. s.v.), « copil » (*Șt. Binder*, *Kind*, 18).

Burdúș. Nf. *Burdus* 1758 (22). — Deriv.: (cu suf. -ea) *Burdúșea*. Nf. *Burdusa* 1726, 1758 (22).

— Dela *burduș* (cf. *Burduc*).

Burénciu, cf. *Bura*.

Buréte. Sprni. (52); — Nf. *Buretye* 1726 (58).

— Dela *burete* (DA. s.v.), cf. *bea ca un burete* despre un bețiv. (*Zanne*, III, 35).

Búrghea. Nf. azi (31). Cf. *Berghea*.

Buríc. Sprnf. (48). Deriv.: (cu suf. -ea) *Buríce* Nf. azi (im. 45); — (cu suf. -el) *Buricél*. Nf. *Buriczél* 1633 (59).

— Cf. metafora *buricul pământului* « ein ganz kleiner Mensch der sich wichtig macht » (CC., I, 398); *buric* « om mic (dar spătos) » (*Zanne*, II, 23, DA. s.v.).

Búrlea, cf. *Bârlea*.

Bursán, cf. *Bârsan*.

Búrta. Nf. 1726 (12), 1758 (38).

— Dela *burtă* « ventre », cf. *burte(a)* poreclă dată unuia cu burta mare (DA. s.v.).

Burúlea, cf. *Bura*.

Burz. Nf. azi (im. 18). — Deriv.: (cu suf. -ea?) Nf. *Búrza* azi (im. din Hunedoara 51).

— Cf. slav. *br ŭ z ŭ*, « iute », de unde *Bârzu*, *Bârza*.

Búșa. Nf. *Busa* 1766 (10). — Deriv.: (cu suf. -an) *Bușán*. Nf. *Busán* 1758 (43); — (cu suf. -ilă) Nf. *Bușilă* (61); — (cu suf. -ui -ea) *Bușúia*. Nf. *Busuya* 1758 (38).

— Formă hipocoristică din slav. *Budimir* (cf. *Bușat*, *Bușel*, *Maretić*, LXXXII, 95, 100), sau *bușă*, nume de capră, cf. și *bușan*, n. de bou, vacă, cal, om mic și îndesat, cf. și *bușiel*, nume de câne ciobănesc, cf. srb. *buș*, « vacă scurtă în picioare », *bușat*, n. de cal, *bușak* « bou mic și vânos » (cf. și ung. *busa* « cu capul mare », DA. s.v.).

Bústea. Nf. *Buszte* 1633 (62).
 Busuioe. Nb. *Buszujok* 1788 (19)
 — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf.
 Busoicéscu azi (1).

— Dela numele plantei *busuioc*,
 cf. Pușcariu, în DR., VI, 526.

Bușúia, cf. Bușa.

Búta. Nf. 1591 Veress, *Acta*,
 III, 240 (8), azi (31, im. din Ve-
 neția de sus-Făgăraș 51), *Bota*
alias Buta 1703 Pușc., *Fam. I*, 163,
 1726, azi (58), 1665 *Fragm.* 355,
 1711 Barițiu, I, 718 (59).

—Srb. *Buta* (< *Budimir*,
 Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*,
 53, cf. și Maretić, LXXXII, 82).

Búța, cf. Bățã.

Butnãru. Nf. azi (im. din Huși-
 Iași 44).

— Dela *butnar* « meșteșugar care
 face sau vinde buți » (D.A. s.v.).

Butóiu. Nf. azi (im. din Ve-
 neția de sus-Făgăraș 63).

— Dela *butoiu*.

Bútu. Nf. (47, 51). Cf. și *Botu*.

Butúcea. Sprnf. (33).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela
butuc, cu sensul de om « greoiu »
 (CC., I, 399), « om necioplit »
 (Zanne, I, 127, D.A. s.v.) « nemiș-
 cat, țeapăn » (Șăineanu, *Infl.*, II¹, 31).

Butum. Nf. azi (36, im. din Ve-
 neția de sus-Făgăraș, 44, 46, im.
 din Venetia de sus-Făgăraș 58,
 59, 60).

Butura. Nf. *Butyra* 1667 *Fragm.*
 373, *Butura* 1789 (60).

— Dela *buturã* « lemn scobit ».
 Buxan. Nf. azi (17). Cf. *Bușan*,
Bucur.

*Buzã. Deriv.: (cu suf. -a t,
 -ã). Sprni. (fem.) *Buzãta* (56); —
 (cu suf. -ã u) *Buzãu*. Nf. *Buzou*
 1722 (55); — (cu suf. -e a) *Búzea*.
 Nf. *Buza* 1680 (3, 4), *Buza alias*
Somerdul 1680 (13), 1788 (25), 1763
 (48); — (cu suf. -ilã) *Buzilã*. Nf.
Buzille 1726 (59); — (cu suf. -o i u)
 Nf. *Buzóiu* azi (47); — (cu suf.
 -ul + -e ci u) Nf. *Buzuléciu* azi
 (15); — (cu suf. -ul + -e n ci u)
 Nf. *Buzuléciu* azi (7); — (cu
 suf. -ul -e scu) Nf. *Buzuléscu*
 azi (9).

— Deriv. dela *buzã*.

Búzdea, cf. *Bujdea*.

Buzdugán. Nf. 1726, *Buzdogan*
 1758, azi (38), 1726 (42), azi (46,
 53), 1726, 1729 *Fragm.* 545, 1758
 (55), 1726 (61).

— Dela *buzdugan* (cf. D.A. s.v.).

Buzgán. Sprnf. (33).

— « În sat se zice *buzgan* pentru
bondar », comunicã membrul
 corespondent. D.A. dã *bozgoiu*,
 « bãrzãun », *bongoiu* « bondar ». Cf.
 totuși și ung. (Brașov) *buzgãn(y)*
 (< *buzdugan*) (Gombocz-Melich,
 589). Cf. și *Bazgã*, *Bãzgãnel*,
Bozga ciu.

Buzilã, cf. *Buzã.

Búzna. Nf. 1726 (38).

Buzuléciu, cf. *Buzã.

Buzuléciu, cf. *Buzã.

C

Cãbúz. Nf. *Kabuz* 1582 Veress,
D., II, 220, 1588 *Fragm.*, 136,
Kabutz 1590 Pușc., *Fam. I*, 156,
Kabus 1593 *Fragm.*, 153, *Kabusz*
 1617 Pușc., *Fam. I*, 111, *Kabusz*

1785 *Fragm.*, 714, azi (23, im.
 din Voivodenii mari-Făgăraș, 24,
 im. din Voivodenii mici-Făgăraș
 44), *Kapusz* 1722, *Kabusz* 1750
Fragm., 558 (62). — Deriv.: (cu

suf. -e l) **Căpuțel** (!) Nf. *Caputzel* 1722 (23); — (cu suf. -e l e a) **Căpuțelea** Nf. *Caputzella* 1722(23).

— Cf. v.-rom. -*l căbuz* «carbo vivus» (DA. s.v.); și ung. *k a b o c z a* «lăcustă».

Că'ca. Sprni. (fem.) (48).

—După DA. *căcă* «bunică, mamă mare»; «femeie murdară și leneșă».

Căcălécium. Nf. *Kekelecs* 1726 (39), 1758 (42).

— Prin substituire de sufix, din *căcălău* (< *cac-alău*: *cac-al-eciu*). Cf. *Căcăleț*.

Căcălét. Sprnf. (44); — Nf. *Kekelecz* 1726 (42).

— Prin substituire de sufix din *Căcăleciu*.

Căcăndra. Nf. *Kekandra* 1726, *Kakandra* 1788 (19), 1726 (20), 1726 (35).

— Deriv. (cu suf. -o a n d r ă?) din *căcău* «om căcăcios» (Brașov) (DA. s.v.).

Căcărea. Sprnf. (46).

— Dela abstractul *căcare* «cufurală, urdinare» (DA. s.v.).

Căcărează. Sprnf. (33), **Căcăreze** Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Bucium (52) de către cei din Toderița (48). — Nf. *Kakaraze*, 1584 Framg., 131 (51).

— Dela *căcărează* «excrement de capră» și «căcăcios» (DA. s.v.).

Căcăreăzu. Nf. *Kekeazu* 1758 (48).

— Poate e o contaminare *căcăreț* + *căcărează*.

Căcăreț. Nf. *Kekerec* 1726, *Kekelecz* 1766, *Kekelecz* 1789 (3).

— În Țara Oltului *căcăreț*, -*eață* = căcăcios (Da. s.v.).

Căcărez. Nf. *Kakaréz*, azi (3).

— Cf. *Căcăreazu* (*Căcărează*).

Căcăriciu. Nf. *Kakarits* 1766 (3).

— Prin substituire de sufix din *Căcăreț*.

Căcheș. Nf. *Kakes* 1726 (58), 1711 Barițiu, I, 719, 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -e ș) din radicalul *c a c*-.

Căciorulă. Nf. *Kecsorile* 1726, *Kocsorilla* 1758, *Ketsorille* 1788 (46).

— Deriv. (cu suf. -i l ă) din adj. *caciior* «bariolé»; «absurd, ridicol» (DA. s.v.).

Căciulănu. Sprni. «fiindcă umblă cu căciulă albă» (33).

— Cf. brașov. *căciulan* «țaran (care poartă căciulă)» (DA. s.v.).

Cădăr. Nf. *Kadar* 1726 (18).

— Dela *cadar* = «dogar de căzi» (DA. s.v.)(?).

Căftón, cf. *A g a t o n*.

Căhăli. Sprnc. se cheamă locuitorii din Mândra (46), de cei din Ileni (41) și de cei din Răușor (43).

— Nf. *Kehale* 1726 (38).

— Dela *căhală* «oală de pământ ars». Cf. *C a n e*, *O a l e a*.

Caichire (?). *Kajkire* țig. 1689 Framg. 417 (1), 1556 *ibid.*, 125 (43).

Căileán. Nf. azi (im. din Blăjani de sus-Bistrița 50).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Caila* j. Năsăud.

Calapáciu. Nf. *Kalapács* 1722(1).

— Ung. *kalapács* «ciocan».

Cf. *C i o c a n*.

Călborán. Nf. *Kelboran* 1788 (26), *Kalborán* 1758 (45).

— Deriv. (cu suf. -a n) din Nl. *Calbor*.

Călcă'ia. Sprni. (53).

— Din *Călcăiu*, supranume me-tonimic cunoscut în literatura populară: *Este al lui Călcăiu de peste Ții*, *Radu-l cheamă pe tat'său*

(Zanne, VI, 32) ironizând pe unul fricos, dar lăudoros.

Căldărâr. Nf. azi (1, țig. 6, țig. im. din Beclean-Făgăraș 25, țig. 36, 44, țig. im. din Șinca Veche Făgăraș 46, țig. 51, 55, im. din Brui-Făgăraș 56, 63).

— Apelativul *căldărâr* « meșteșugar care face sau repară căldări și alte vase de aramă; negustor de căldări » (DA. s.v.). Căldărarii puteau fi Țigani sau Români. Despre dânșii, cf. Iorga, *Ind.*, 52 - 53.

Călefar(iu). Nf. *Kelefarj* 1688, *Kelefar* 1726, *Kalafar* 1766, azi (1), *Kelefarj* 5 fam. 1680, *Kalafári* 1688, *Keléfár*, *Kéléfár* 9 fam. 1726, *Kalafaru*, *Kalyafar*, *Kaljafarj* 12 fam. 1766, azi (3), azi (6).

— Dela numele păsării de apă de culoare ruginie, *călifar* (DA. s. v.).

Calián. Nb. *Kalian* 1471 *Fragm.* 45 (49).

— Dela numele sfântului *Chilianus Scotus*, pătruns în ung. (în sec. XIII-lea) *Kilianus* (Mellich, *Jöv.* I¹, 183).

Calieii. Sprnf. (22[†]), Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Ludușor (28), de către cei din Dridif (25). — Nf. *Caliecu*. *Kaliku* 1726 (11).

— Dela adj. *calic* « sărac, zgârcit » (DA. s.v.).

Călimán. Nf. *Kaliman* 1680 (1), *Kelemen* 1726 (28), 1758 (39), azi (im. din Noul-săsesc-Sibiu 44).

— Nume de origine ungurească, *Kelemen* (<lat. *Clemens*, Drăganu, *Top. ist.*, 26 - 27) și nu slavă (cum credea Miklosich, 28, din *kalü* « negru » și Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 162).

Călin. Nb. azi (2*), *Kalin* 1391 *Hurm.* I², 341 (4), 1726 (10), 1758

(55). — Nf. 1666 *Fragm.* 801, 1680, 1766, azi (1), *Pap alias Callin* 1862 *Pusc.*, *Fam.*, I, 113, azi (4) cf. mai sus Nb.; *Kaljñ* 1726, azi (15), azi (im. din Șona-Făgăraș 44, țig. im. 45), *Kelín* 1758, azi (47, 50, 51, 55). F e m. Nb. *Călina* azi (des 6*, passim). — Deriv. - H i p o c.: (din [Că-]l i n a) Nb. *Lína* (6), derivat (cu suf. -u c ă) Nb. *Linúca* azi (6).

— Din slav. *K a l i n*, *K a l i n a* (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125, 139).

Calistrát. Nb. azi (rar 6).

— Dela numele calendaristic celebrat la 27.IX, grec. *καλλιστρατος* împrumutat de noi dela Slavi (cf. bulg. *K a l i s t r a t*, celebr. la 27.IV, ca și *Istrat* (cf. Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 125). Cf. și *I s t r a t*.

Căliți. Sprnc. se batjocoresc locuitorii din Șinca Veche (55) și cei din Vad (49), de către cei din Perșani (56) « fiindcă s'o unit cu catolicii ».

Căloș. Nf. azi (im. din Răușor-Făgăraș 55).

Călotă. Nf. (?) *Kalota* țig. 1689 *Fragm.* 417 (1), *Kalote* 1726 (19), 1556 *Fragm.* 125 (43), *Kalota* 1556 *Hurm.* II⁵, 380 (44). — Nf. *Kalote* 1726 azi (58).

— După Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 181, avem un derivat din *cal* (cf. *Bootă*, *Iapotă*, *Vacotă*, Bogrea, în DR., I, 212). Rămâne, totuși, simptomatic faptul că numele e răspândit (și mai mult decât la noi) la Slavi. Astfel în sârbește (cf. Miklosich, 280, Maretić, LXXXII, 125, Rječnik, s.v.), în bulg. (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 139, care, forțat, presupune un radical din *K a l i n a*). Credem (cu Miklosich,

280) că avem de a face cu un derivat pe teren slav, din slav. *kalŭ* «negru», cu suf. -o ta, iar formele menționate de Bogrea (l. cit.) se datoresc analogiei după *Calotă*, apropiat prin etimologie populară de rom. *cal*.

Câlțu. Nf. *Kalczu* țig. 1758 (44). — **Deriv.:** (cu suf. -a r) Sprni. **Câlțâr** (15); — (cu suf. -e a) **Câlțea.** Nf. *Kilcza* 1758 (22), azi (im. din Felmer-Făgăraș 44, im. din Șona-Făgăraș 47).

— Dela *câlț*.

Câlțúnea. Nf. *Kalczune* 1711 Barițiu, I, 719 (63).

— Cf. *câlțun* «un fel de ciorapi» (DA. s.v.), cf. și *Colțun* n. de căne ciobănesc (DA. s.v.).

Calu. Sprnf. *Cai* «oameni înalți» (30). — **Deriv.:** (cu suf. -ă u) **Călă'u.** Nf. *Keleu* 1726, *Keleo* 1758 (55).

— Cf. (la Brașov) *călău* «cal mare», iar figurat, poreclă pentru oamenii mari (DA. s.v.).

Călúgăru. Sprn., Nf. *Kalugjer* 1726 (15), *Kelugeru* 1726, *Kaluggeru* 1758 (19, 35), *Kaluger* 1758 (37), *Kalugero* 1758 (42). — Nb. *Călúgăru* azi (60).

— Dela *călúgăr*, indicând îndeletnicirea. În cazul supranumelor, face aluzie ironică la caracterul bigot, sau și muieratic al individului.

Câmbóiu. Nf. (19).

— Cf. *gâmbă* (DA. s.v.).

Cămiștenu, cf. *Coman*.

Câmpân, -peân. Nf. *Kimpan* 1726 (25), *Kimpian* 1788 (33), azi (im. din Câmpia-Turzii-Turda 44), 1788 (45), 1758 (46), azi (49, 50, 55).

— Deriv. (cu suf. -a n, -e a n) dela Nt. **Câmp** (i e)

Cână. Sprnf. (26), **Cane** Sprnc. li se zice locuitorilor din Săvestreni (40), de către cei din Iași (29), **Cane din Lidișor** (28) fiindcă «Lidișoreni numesc cană ulciorul lungăreț de lut, de care și azi se găsec, mai ales ca podoabe, în cuire. Când se duceau la pescuit ziceau: mă, adă cana, să bag mreana» (27). Nf. *Kana* 1722 (49).

— *Cană* «vas de pământ» (ironizând graiul local).

Cândea. Nb. *Kinde* 1680 (3), *Kindgya* 1758 (42). — Nf. azi (1) *Kindea*, *Kinde* 1680, *Kingya* 1726, *Kinda* 1766, *Kindgya* 1787, azi (3), *Kinde* 1534 Veress, *Acta I*, 237 (4), azi (9), *Kendea* 1680, 1688, *Czecz alias Kingya* 1688, *Kingya* 1726, *Kinda* 1766, azi (13), *Kinde* 1722, *Kinde alias Lyabu* 1758 (45), *Kindi* 1633, *Kingya* 1726 (63). — **Deriv.:** (cu suf. -e l -i ț ă) **Cândiliță.** Nf. *Kindilicze* 1747 Fragm. 549 (63); — (cu suf. -u l -e ț) **Cânduleț.** Nf. *Kenduletz* 1653 Fragm. 800 (2), azi (3, 5) *Kinduletz* 1722, azi (6), azi im. din Cârțișoara-Făgăraș (51).

— Philippide (*Orig.*, I, 464-465) consideră numele ca o formă hipocoristică din *Candidus* (cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 322). Cf. *Candid*.

Candid. Nb. *Candit* (2, 19*, rar 33, 41, 52, 55), *Candid* (61).

— Cf. lat. *Candidus* și n. sfântului *Martir Candid*, ce lebrat la 22.I și 9.III, Timuș, 156).

Canduachiia. 1711 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 169 (39).

Cânja. Nf. azi (58), *Kansa* 1633 (63).

Cântăr. Sprni. (21) «un individ care injură cu această vorbă».

Cânțea. Nf. (22).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela säs. Nf. Kânz (germ. Kanz < Kanuz < Kunz Kisch, *Nam.*, 67).

Cantemir. Nf. azi (im. din Cămpulung-Mușcel 44).

— De origine turco-tătară, imigrat în Țara Oltului.

Cântor. Nf. (44).

— Dela *cantor* « cântăreț la biserică ».

Căpă'lna. Nf. azi (35, 36, 44).

— Deriv.: (cu suf. -e a n u, din Nl.) **Căpălncănu.** Nf. azi (im. din Feișa-Târnava mică 44).

Căpătă. Nf. *Kapote* 1726, *Kapota* 1758 (25), azi (im. din Brăișor-Cluj 44, im. din Șona-Făgăraș 51), *Kapete* 1788 (57).

Căpătă'nă, Căpăt'fnă. Nf. *Kopatzin* 1787, azi (1), *Kepeczina* 1680, *Kapaczina alias Darabancz* 1688, *Kepetzine* 1726, *Kapatzine* 1766, azi (2), *Kepeczina* 1680, *Kepeczina* 1688 (4), azi (5) *Kapatzin* 1722, azi (7), azi (8), *Kapatzin* 1722 azi (11), 1833 (15), azi (17, 25), *Kapaczina* 1758 (39, 44), 1633, 1747, *Fragm.* 551 (63).

— Dela *căpătănă* cu sensul (ironic) despre « cap » (DA. s.v.).

Căpău. Sprni. « a alergat după un iepure să-l prindă din fugă » (27).

— Dela transilv. *căpău* = *copou*, *copou* « câne de vânatoare » iar de aici, « individ costeliv care umblă repede ».

Căpitân. Sprni. (27) « a rămas porecla unui Balea, din vorbă de copii Tata-i *tan* (= căpitan) și Matei i grof ».

— *Căpitan* « arată mândria, prestanța, eleganța » (Ciauşanu, *Glos.*, 12).

Căplea (și Că'plea). Nf. *Căplea* azi (1), *Caplea* azi (2, 3, 30).

— Cf. *caplă* « partea care închide hermetic gura butoiului și care poartă cepul » (DA. s.v.), s. slav. *kaplja* « Tropfen, Schlagguss ».

Căplân. Nf. *Keplan* 1726 (30).

— Cf. ung. *káplán* (< *capelanus*) (Czuczor-Fogarassi, s. v.), cf. și *caplan* = soldat turc care purta caplan (un fel de turban) (DA. s.v.). Cf. și *caplea*.

Căpra. Sprnf. (21, 33). — Sprni. « poreclă adusă dela Breaza de mamă-sa » (21); — Sprni. (fem.) « fiindcă-i înaltă » (58). — Deriv.: (cu suf. -i ț ă) Nf. *Căpriță* azi (17, 42).

— Apelativul *capră* are multe desvoltări semantice din care putem explica numele de mai sus. Dacă ținem seama de informațiunea corespondentului (58), ultimul supranume poate fi o metaforă, dela sensul de « suport pe care așează dulgherii și zidarii podul pentru schelă ». Printr'o altă asociere, *capra* e o « poreclă dată Grecilor » (Căndrea, *Porecle* 136), sau Evreilor. Interesantă informația lui T. Papahagi, *M.*, 164, după care « capra » în credința populară e « jidă ». V. Bogrea, *FFr.*, II (1927), 57, pornind dela informația lui Papahagi, constata congruența germană dial. *heppe* « Bocksbart » cu *hep-hep!* interjecție la adresa Evreilor (cf. *DR.*, I, 79). Asocierea între Greci, Evrei și « capră » pornește dela o comparație de ordin fizic: barba caracteristică la Greci și la Evrei (cf. în cimilituri: cine se naște cu barbă? [= capra]; arom. Ari barbă ș preftu nu-i, ari coarni ș bou nu-i. . . Gorovei, *Cim.*, 38-39), cât și dela felul de a vorbi pițigăiat (mai ales

al Grecilor). După DA., *capră* e o poreclă dată unui om mândru: *capra măcar că i se vede rușinea, da tot șade cu coada bârligată* (arată fudulia și nerușinarea unora) (Zanne, I, 390, 393 - 394).

Cărăbăcea. Sprnc. « poreclă dată pentru mers mai târât, mai greoiu » (27).

— După Candra, *Porecle*, 18-19 *carabă* cu sensul de « babă gârbovită de bătrânețe » (cf. *babă-carabă*, în DA. s.v.), care poate fi identic cu *carabă* « cimpoi » (cf. Densusianu, *Ha.*, 312), în unele părți are și sensul de « umflat » (Ciașanu, *Glos.*, 13), « sătul » (Bogrea, în DR., I, 285 - 286). Forma *cărăbit*, cu sensul de « cocoșat » (Arh. Olt., VI (1927), p. 107), « umflat, gâmfat » (ib., VII (1928), 157). Glumeț, și « caprei » i se spune *carabă* (Densusianu, în *RCr.*, III (1895), 91). Forma *Cărăbăcea* e, poate, un derivat cu suf. -a c e dela *carabă* (cf. *budihace*), sau o dezvoltare din *Cărăbăt*, *Cherbeț* Nf. < *cărăbete* « larva din nasul oilor », iar figurat « om mic de statură » (D.A., s.v.), derivat cu suf. -e a.

Cărbunări. Sprnc. se numesc locuitorii comunei Șinca nouă (53) « fiindcă fac cărbuni ».

Carcăleciu. Nf. *Karkalits* 1766, azi (2).

— Cf. a *cărcăli* « a face ceva prost, urât, de mântuială », *cărcală* « lucru neisprăvit, murdărie », *carcalete* « nume de batjocură dat lăutarilor » (Moldova) (DA. s.v.) (< srb. *k r k a l a* « balegă » DR., II, 596).

Cărciu. Nf. *Kircsu* 1726 (36).

— Cf. *cărciu* « insectă ce se lipește de vite, păduche de oaie mic de tot, uscat și vârtos » (DA. s.v.),

Cf. și bulg. *K i r k o* (< *K i r i j a k*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 125), și Nf. *Cărciul* (Iordan, *Rum. Topon.*, 12, care trimite la srb. *K r ĉ* « Rodenland »).

Cărcotițe. Sprnc. li se zice locuitorilor din Hărseni (38) de către cei din Ileni (41).

— Deriv. (cu suf. -i ț ă) dela *cărcotă* « om gâlcevitor », « om veșnic nemulțumit » (CADE), « om care migăește, încurcă, nu se decide, caută supterfugii, târăgănează, se dă îndărăt » (DA. s.v.).

Cârfa. Nf. *Kârfa* 1680 (10).

— Cf. (Banat) *cârfă* (< ung. *k a r f a* « spetează » DA. s.v.).

Cârfiga. Nf. *Keriga* 1726 (31).

Cârje. Nf. azi (3, 10, 11), *Kirse* 1511 *Fragm.* 82, *Kirzse* 1667 *ib.*, 825, *Kirsa* 1667 *Puşc.*, *Fam.* I, 110, *Kerse* 1723 *Fragm.* 541, *Kirsa* 1726, azi (14), azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 15, im. din Olteț-Făgăraș 44).

— De obicei se crede că originea numelui trebuie văzută în apelativul *cârje* « băț tare, având în vârf o bucată, de sprijin ». N'ar fi exclus, totuși, să avem de a face — cel puțin în forma *Kirsa*, dacă e de cetit cu ș nu cu ž — cu o formă hipocoristică din *Q u i r i n u s* s. *C y r i l l u s* slavă, cf. srb. *K i r š a* (Maretić, LXXXII, 152), iar pentru formele cu ž, cu radicalul slav *K r ž-*, cf. srb. *K r ž - a n*, etc. (din *K r i s t o f o r*, Maretić, LXXXII, 90).

Cârlea. s. *Cârlea*. Nf. *Karla* 1762 (28), *Kerla* 1726, *Kerlya* 1758 (35).

— Deriv. (cu suf. -e a) din germ. *K a r l*, cf. srb. *K a r l o* (Maretić, LXXXII, 136), cf. și rus. *K a r l a* (< *k a r i l ŷ*, Miklosich, *EtWb.* s. v.).

Cârlân. Nf. *Kirlan* 1711 Barițiu, I, 719, 1726, *Sudele alias Kirlan* 1758, *Cârlan* 1759, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38), *Karlan* 1633 (59), 1633 (62).—**Deriv.:** (cu suf. -e a) **Cârlănea.** Nf. *Kirlane* 1789 (60).

— Sau un derivat (cu suf. -a n) din *Cârla*, *Carlea*, sau, mai curând dela apelativul *cârlan* « miel, mânăz de un an », iar fig. « bărbat muieratic » (DA. s.v.); « necioplit, bădăran » (CC., IV-V^{II}, 220). Cf. totuși și slav. (srb.) *Krilan* (< *Kristofor*, Maretić, LXXXII p. 90).

Cârlig. Sprni. (53); — Nf. azi (1), *Kirlig* 1633, 1671 *Fragm.* 405 (61).—**Deriv.:** (cu suf. -e a n u, din Nl. *Cârlige*) Nf. *Cârligeanu* azi (45).

— Dela apelativul *cârlig*, indicând un defect fizic (cf. și « cal bătrân, neputincios, slab, urît, netrebnic », Pop, în DR., V, 170).

***Cârnu.** **Deriv.:** (cu suf. -e c i u) **Cârneciu.** Nf. *Kirnyecs* 1726, *Kernecs* 1758, azi (18), *Kirnecs* 1758, *Kernets* 1788 (41); — (cu suf. -o g, -o a g ă) **Cârnoagă.** Nf. *Kirnoge* 1726 (cu varianta *Kirnové*), *Kirnoga* 1758 (25), *Chirnoga* 1722 (62).

— Dela adjectivul *cârn*. (Cf. *cârneciu*, poreclă dată unui om cârn », *cârnog* « milog », DA. s.v.).

Caról. Nb. azi (19*, passim).—**Deriv.:** (cu suf. -e a) Nb. **Carólea**, țig. azi (1); — Nf. azi (55), *Karrullya* 1667 Pușc., *Fam.*, I, 158 (59).

— Dela forma latinizantă *Carolus*. Cf. mai sus *Carlea*.

Carolina. Nf. azi (al. 27, 29, des 43, 44, 49, 60, 61).

— Din germ. *Karoline*.

Caroșa. Nf. *Karosa* 1639 Pușc., *Fam.* I, 173 (21). Cf. *Coroașa*.

Cârpăci. Sprnc. li se zice cizmarilor (24, 33, 52, 57). Nf. *Kirpatsul* 1722 (29).

— Dela *carpaci* « meseriaș care nu confecționează obiecte întregi ci numai drege sau petețește pe cele stricate, care cârpește », meșteșugar prost » (Candrea, *Porecle*, 98).

Cârpîn. Nb. *Karpin* 1758 (55).

— Dela numele de arbore *carpin* (cf. și *Goron*).

Cârstea. Nb. istoricește des, începând din sec. al XVII-lea. Transcris *Kirsztá*, *Kersztá*, *Kirsztya*. — Nf. *Kirsztá* 1726, azi (2), 1726 (4, 10), 1726, azi (18), 1726 (30), 1788 (33), 1726 (35), 1758 azi (38), *Kirszte* 1584 *Fragm.* 131, azi (47), *Kirsztja* 1763 (48), azi (52, 53, im. din Hârseni-Făgăraș 58).—**Deriv.:** (cu suf. -o c e a) **Cârstócea.** Nf. *Krsztocsa* 1726 (37); — (cu suf. -o i u) **Cârstóiu.** Nf. *Kirsztój* 1758 (45); — (cu suf. -a n, s. mai curând o contaminare: *Cârstea* + *Cristian*): **Cârstián.** Nf. *Kirsztian* 1726 (11), 1726 (13), 1788, azi (33).

— Bulg. *Кръстѣ* (*Christianos* + *Кръст*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 119). Cf. *Cristea*.

Cârța. Nf. *Chirța* azi (21), *Kircze* 1726 (36). — **Masc.:** **Cârțu.** Nf. *Kirczu* 1726 (36), *Kurczul* 1633 (60). — **Deriv.:** (cu suf. -(e) a n, dela Nl. *Cârța*) Nf. **Cârțân** țig. azi (2); — Sprncf. **Cârțâni** (56); — (cu suf. -i n ă) Nf. **Cârțînă** azi (im. din Parăul Beia-Gorj 44); — (cu suf. -o ș a) Nf. **Cârțoșa** 1754 Iorga, *St. Doc.*, XIII 199 (10).

— Scheiner în *BA.*, II, 76 consideră Nl. *Cârța* provenit de la n. de râu poate o formă onomatopeie din slav. *кръcati* « knarren » (cf. rom. *cârțâi*); după

Philippide, *Orig.* II, 707 și în a'b. *ketsas*. După Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 551—552 avem de a face cu o apropiere, prin etimologie populară, de germ. *Kerz* «luminare» e vorba de o formă hipocoristică din *Cârstea- * Cârstu- Cârțu* — sās. *Kerz*, *Kirz*. Cf. și srb. *K í c a*, -o Iveković-Broz, s.v. —Nf. și Sprn. ne trimite și la apelativul rom. *cârță* «râză» (DA. s. v.), «fetiță» (Pașca, *Glos.*, 14), de unde se explică mai ușor și derivatele. Cf. și *Cârțoroșan*.

Cârtabós. Nf. *Kirtabus* 1726 (58).

— Dela *cartaboș*, *caltaboș*.

Cârțoroșán. Nf. azi (4, 7), *Kirczorosan* 1711 Baritiu, I, 721, 1726, *Kerczorosan* 1758 (18).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Cârțișoara*.

Cârțoșa, cf. *Cârța*.

Casiána. Nb. azi passim.

— Formă feminină dela N. sfântului *Casian*, celebrat la 29.II, (Timuș, 158).

Casón. Nf. 1766, 1789 (2).

— Ung. (Nt.) *K a s z o n* (< rom. *Cașin*), Drăganu, în *DR.*, VII, 294.

Castravéte. Nf. *Czizma alias Kasztravetz* 1758 (38).

— Dela *castravete*, cu aluzie la fizicul individului (cu nasul mare).

Cata. Nb. *Kata* 1788 (24). — Deriv.: (cu suf. -o i u) Nf. *Catóiu* azi (im. din Perșani-Făgăraș 49, 53, 56).

— Cf. srb. *K a t a* (Rječnik, s. v.) bulg. *K a t a* (< *K a t a r i n a* < *E c a t e r i n a*, Weigand, *Jb.*

XXVI-XXIX, 120), ung. (Melich, *Jöv.*, I¹¹, 181). Cf. *Cățuța*, *Căținca*, etc.

Cătălă'i. Sprnf. (27).

— În graiul local *cătălău* — «om mare, puturos, nătâng».

Cătălin, cf. *E c a t e r i n a*.

Cătănă. Nf. *Katana* 1722 (9), azi (im. din Ucea de jos-Făgăraș 11), *Katana* 1758, *Katane* 1788 (40), azi (im. 44)¹⁾. — Deriv.: (cu suf. -o i u) Sprnc. *Cătănói* li se zice în batjocură locuitorilor din Șinca veche (55) de către cei din Șinca nouă (53); — (cu suf. -u ț ă) Sprni. *Cătănúță* (46).

— Dela *cătană* — soldat.

Catavásie. Sprni. (46).

— Dela abstractul *catavásie*, din terminologia ecleziastică (cf. DA.).

Cațavéiu. Nf. *Kaczavej* 1726, 1758, azi (18), *Cațovei* azi (19), 1726, 1758 (26), azi (31), 1758, 1808 (44).

— Din *cațavei* «unealtă de dulgher», *cațaveica* «n. de câne», «femeie șireată».

Caterína, { cf. *E c a t e r i n a*.

Căti, {

Cățină. Nf. *Kiczine* 1726 (59).

— Cf. *cățină* «haită, cățea» (D. s.v.).

Căținea, { cf. *E c a t e r i n a*.

Cățirína, {

Cătrina, {

Cătulina, {

Cătúța, {

Căuáciu. Nf. azi (36).

— Transilv. *cău a c i u* «fierar».

Cazăcu. Nf. *Kozák* 1722 (9), 1726 (25), *Kozák* țig. 1758, 1788 (44), *Cozac* azi (59). — Deriv.:

¹⁾ Se redă sub forma *Cotună*: *Kotuna* 1726 (24), *Katuna* 1758 (43), care însă, alături de *Kotunu*, 1726 (24) ar putea proveni și din slav. *K a t u n a* (< *E k a t e r i n a*, Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 120).

(cu suf. -ulea) **Cazacúlea**. Nf. *Cazakuly* 1642 Fragm. 247 (36), *Kazakulyo* 1642 Fragm. 252.

— Pentru evoluția din rus. *kazak ū > cazac* «soldat (rus)», «zbir»; figurat «copil s. om voinic și cu curaj», cf. DA. s.v. Alte sensuri, ap. Tagliavini, *Divagazioni* II, 31-32 și Zanne, VI, 51.

Căzân. Nf. *Kezan* 1680 (1), 1680 *Morlea alias Kezan* 1688, *Kazan* 1766, *Kezán* 1787 (3), azi (14), 1726 (26), 1630 Pușc., *Fam. I*, 172 (35), *Kezan* 1758 (40), azi (im. din Beclean-Făgăraș 44), 1633 (62). — **Deriv.**: (cu suf. -e l-e a) **Căzănélea**. Nf. *Kezenyelja* 1726 (35); — (cu suf. -o a i e) **Căzănoăie**. Nf. *Kezenoaji* 1680 (3).

— Dela *cazan* «căldare mare», «oaie cu lână roșiatică» (în Transilvania din ung.); — Cf. † *cazan* «familie mare». Cf. și în bulg. Npers. *Kazán* (< *kazá*, *kaz-* «docere», Miklosich, 279), din Npers. turcesc *Kazán* pentru care cf. L. Ràsonyi-Nagy, în *Val. Turc.*, p. 88.

Cazmír. Nf. azi (im. din Tg.-Secuiesc 44).

Ceapă. Nf. azi (57), *Csape* 1726 (58); — **Foaie de ceapă**. Sprnc. (44) «fiindcă cultivă ceapă». — **Deriv.**: (cu suf. -e ș) Nf. **Cépeș** Aron, 136 (44); — (cu suf. -u c ă) Nf. **Cepúcă** azi (53).

Cépeș, cf. ***C e a p ă**.

Céndea. Nf. *Czendja* 1788 (44). — **Deriv.**: (cu suf. -e l) **Cendél**. Nf. *Czengjel* 1726 (3).

— Dela n. bou **C e n d e a** (< ung. *c sendes?*). Cf. **Țenghea**.

Cecilia. Nb. azi (44).

— Dela numele *sfintei Cecilia*, celebrată la 22.XI (Baudot, 153).

Cénea. Nb. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Cf. bulg. **Čena** (< *čen* «Kingel» Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 170).

***Cenușă**. **Deriv.**: (cu suf. -a r) Sprnc. **Cenușări** li se zice locuitorilor din Felmer, de către cei din Galați (45).

— Cf. *cenușar* «femeie murdară și proastă» (Zanne, III, 95).

Cérbu. Nf. *Cserbul* 1758 (44), Aron III (47), azi (58).

— Dela numele animalului.

Cercél. Sprni. (33); — Nf. *Csercsel* 1680, *Czercsel* 1688, 1726 (4), *Csercse*[L] 1747 Fragm. 550 (63); — Nf. *Csercsel* 1726 (13). — **Deriv.**: (cu suf. -a r dela apelativ) **Cerceláru**. Nf. *Csercselaru* țig. 1758 (44).

— Dela *cercel* (cf. Pușcariu, în *DR.*, VI, 526).

Cerghiș. Nf. azi (36, 37, 41). Cf. **Țirghiș**.

Cérnea. Nf. azi (27, 44).

— Cf. adj. *cern*, -ă = negru, de unde *Cerna* n. de oaie neagră, *Cerne*a, n. de bou, vacă, căne (DA. s.v.).

Cerpác. Nf. azi (18).

— Cf. v. rom. † *cerpi* «a scoate apă din fântână» (DA. s.v.) < slav. *čerp-* (cf. bulg. *čръпја* «mit trunk bewirthen», cf. polon. *czerpak*).

Certári. Sprnc. li se zice locuitorilor din Grid (57) de către cei din Părău (58) «fiindcă sânt certăreți».

César. Nb. 1890 (32).

— Neol. lat. **Caesar**.

Céștea. Nf. *Cseștya* 1726 (26).

— Cf. slav. *čestī* «fortuna» (Miklosich, 327); cf. și (deriv. cu suf. -e a) din *cest* = una din bucățile pe care le taie preotul din

prescură la proscomidie (< bulg.), cf. DA. s.v.

Chéciche. Nf. *Kecske* 1726, *Ketske* 1789 (28).—Deriv.: (masc.)

Chécicu. Nf. *Kecsku* 1726 (28).

— Ung. *kecske* «capră». Cf. **Capră**.

Chécicu, cf. **Checiche**.

Chelâr(iu). Nf. azi (17, im. din Orlea-Romanăți 44).

— Dela *chelar* «pivnicer».

Cheltéi. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ludișor (28) de către cei din Iași (29) «fiindcă zic cheltu în loc de coș».

Chélu. Nf. *Tyel* 1726 (30).

— Dela adj. *chel* «fără păr pe cap».

Cheptănûș, cf. **Pieptănûș**.

Chéra. Nf. *Kiera* 1726 (4), azi (8)

— Dela bulg. (dial.) *Kera* (< *kira* < grec. *Kiros*, cel. 31.I, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 125).

Chérecheș. Nf. *Chercheș* azi (17), *Cherecheș* azi (33, 34), *Chercheș* azi (im. din Copăceni j. Turda 44), *Cherecheș* azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 39).

— Ung. *kerekes* «rotar».

Cheruvica. Nb. (10).

— Formă feminină dela masc. *heruwic* — *heruvin* «înger» (cf. DA. s.v.).

Chéta. Nf. azi (1).

Chéți, cf. **Lucreția**.

Chiăgu. Nf. *Tjagul* 1722 (7), *Tyagu* 1726, 1758, 1788 (44). **Chiăga.** Nf. 1633 Pușc., *Fam. I*, 168, 1671 Fragm. 310 (47).

— Cf. *chiag zărcit*: «moșneag neputincios» (DA. s.v.).

Chiăga, cf. **Chiagu**.

Chiăr, cf. **Piuar**.

Chiera, cf. **Chera**.

Chiăstea. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc. XIII*, 150 (21).

— Cf. **Cestea**.

Chiășu. Nf. *Teașu* azi (2), *Thiasi* 1680, *Tyass* 1688, *Tyassu*, *Tyas* 1726 1766, 1787 azi (3), *Kesche* 1722 (7).

— Dela adj. *cheș*, resp. dela n. de bou.

Chichérnea. Nf. azi (im. din Grid-Făgăraș 53), *Chichirna* 1722, azi (57).

— Cf. *chicu*, de unde un derivat (cu suf. -âr nă + -ea) **Chicârnea*, redat în documente **Kikirnea* s. **Kikernea*.

Chichimoăce. Sprnf. (33).

— Poate (!) o formă reduplicată (cf. *Cuculaie*) din *Chimu*, derivată cu suf. -o c.

Chieid. Nf. *Kicsid* 1750 Fragm. 559 (62).

Chieiorûș, cf. **Picior**.

Chieiu. Nf. *Kik* 1766, azi (2).

— Cf. srb. *Kiko* (Rječnik s.v.).

Chiercha. Nf. *Kierkja* 1726, 1758 (38).

— Cf. Nf. *Kerk* < alb. *k'erk*, *k'ark* «Kreis, Umkreis» (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 169), cf. și rom. *tierc* (Pușcariu, *DR.*, IV, 679—680). Cf. și Npers. *Chirca*.

Chilécicu. Nf. *Kilecs* 1758 (25).

— Deriv. (cu suf. -eciu) dela Npers. cf. srb. *Kila* (Rječnik, s.v.), și dela *chilă* = om de nimic, sârman, prăpădit, amărît (DA. s.v.).

Chilișél. Nf. *Kilisel* 1722 (8).

— Cf. *Pilu*, *Pilea* (?).

Chîma. Nf. azi (44, 46, im. din Șinca nouă-Făgăraș 52), 1820 Me-teș, *VA. I*, 303, azi (53), *Kima* 1726, 1729 Fragm. 548, *Tyima* 1758, azi im. din Șinca nouă-Făgăraș (55).

— Cf. *chimă* «sămânță, germene (Lacea în *DR. II*, 778-779) sau mai curând o formă hipocoristică din *Ioachim*. Cf. **Chimu**.

Chimoáie, cf. *Achim*.

Chimu, cf. *Achim*.

Chióchiu. Nf. azi (im. 44).

— Cf. ung. *csacsi* = «măgar». Cf. *Ciociu*.

Chióiu. Nf. *Kioj* 1726 (63).

— *Pioiu*?

Chioreán. Nf. azi (50).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Chioar* (< ung. *Kövar*).

Chióru. Sprni. (21): Nf. *Choru* 1231 Hurm. I, 120; *Csoru* 1758 (40).

— Adj. *chior*, -ă.

Chiotórea. Sprni. (27, 46).

— Cf. *chiotorile* cu care se leagă cămașa la gât (DA. s.v.).

Chíplea. Nf. *Kiplea* 1726, *Kiplya* 1766, *Kipla* 1787 (2), 1766 (3).

— Poate din *Clipa* (< *clipi*), prin forma *Cliplea* > *Chiplea*.

Chíra. Nf. azi (im. din Brad-Hunedoara 51). — Deriv.: (cu suf. -e a din *Chira* s. **Chiru*). **Chírea**. Nf. *Kírea* 1766 (51); — (cu suf. -igă) **Chiríga** Nf. *Kiriga* 1726 (25); — (cu suf. -i ță) **Chiríța**. Nb. *Kiritza* 1758 (30), *Kiricza* 1758 (36); — Nf. *Kiricze* 1726 (36), 1788 (48).

— Bulg. (fem.) *Kira* (< *Kiro* < grec. *Kiros*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125).

Chiravóla. Nf. *Kiravola* 1671 Fragm. 802, 1680, *Bancza alias Kiravola* 1680, *Kirivola* 1688, *Kiravol* 1726, azi (4). Cf. și *Kereriola* 1534 Veress, *Acta I*, 237.

Chírea. Nf. *Kirka* 1758 (42). — Deriv.: (cu suf. -oiu + -a ș) Nf. **Chireoiăș** azi (im. din Bucium-Făgăraș 48).

— Din slav. *Kirka* (< *Kirijak*, Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 125).

Chiríga, cf. *Chira*.

Chirflă. Nb. azi. rar, passim., *Kirilla* 1509 Fragm. 76 (57). — Nf. azi (6, 40, im. din Carei-Sălaj 51).

— Dela numele *sf. pâr. Círil*, celebrat la 18.II, 9.VI (ap. Timuș, 173-182). Din grec. *κύριλλος* (de unde și slav. *Kiril*). Cf. și *Ciurilă*.

Chirión. Nb. *Tyirion* 1766, *Tyiron* 1787 (3), 1789 (13), 1865 (14), azi rar, passim.

— Cf. numele sfinților *Chir* și *Ion*, celebrat la 31.I și 28.VI (ap. Timuș, 171).

Chirtóp. Nf. *Kirtop* 1758 (28).

Chirvásia. Nb. *Kirvaszia* 1680, *Kirvaszie* 1688, *Tirvaszie* 1726 (2) *Chirvosia* (13), *Chirvásia* 1855 (14). — Nf. *Kirvaszie* 1766 (1).

— Cf. *Sf. Vasile cel Mare*, celebrat la 1.I și alții cu numele acesta, celebrați la 22.III, 12.IV, 26.IV (Timuș, 848 ș. u.).

Chíșereán. Nf. Aron, 57.

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Chíșir* (ung. *Kisér*), j. Arad.

Chíța. Sprnf. «oameni nehotărîți» (14). — Nf. *Kicza* azi (44, 51), 1633 (62).

— O formă hipocoristică, din [Paras] *chîța* (Iordan, *Arhiva XXXII* p. 66) s. din *Culița* < *Nicolae*.

Chiu. Nf. azi (im. din Țanțari-Brașov 51). — Cf. *Chioiu*.

Chiuáriu, cf. *Piuáriu*.

Chiuúdea. Nf. azi (17), *Tyúsde* 1758, *Tsuda* 1789 (28), azi (31, 32), *Kisdja* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, *Tykúsde* 1788, azi (33), *Kisdö* 1722 (34), azi (35), *Kjusedgya* 1726, *Kusgya* 1789 (39), 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44), azi (52), *Kisdé* 1633 (62).

— Cf. bulg. *č u ž d* (< *t j u d j u* > plsl. *š t u z d k* «fremd», *Miklosich, EtWb.*), cf. rom. *a chiujdî*

a « ciuli urechile » (CADE), cf. și **Ciulea**.

Chiva, cf. **Paraschiva**.

Chivăr. Nf. *Kiverár* 1680, *Dragomir alias Kiverarj* 1688 (4), *Tyivoran* 1758 (43).

— **Chivărar** căciular (< *chivără* — « cască militară de metal », iar prin extens., căciulă) (DA.).

Chivu,

Chivúca,

Chivúța,

} cf. **Paraschiva**.

Cică. Cf. **Ienciu**.

Cica. Nf. *Tyike* 1788 (43), 1820—30 Iorga, *St. Doc.*, XII, 210 (44).

— **Deriv.**: (cu suf. -u ș) **Cieuş**. Nf. *Csikus* 1758 (37).

— Cf. rom. *chică* (?), sau mai curând o formă hipocoristică din **Iencică**.

Cigmăián. Nf. azi (im. din Rapoltul mare-Hunedoara 55).

— **Deriv.** (cu suf. -e a n) dela **Nl. Cigmău**, j. Hunedoara.

Cimpoiér. Nf. *Csimpoiar* 1680, *Csimpojer* 1688 (1), 1758 (36), 1726, 1758 (37), *Csimpoierul* 1722 (49), azi (51).

— Dela *cimpoiér* « cântăreț din cimpoi » (DA. s.v.).

Cincán. Nf. *Csinkan* 1726, 1788, azi (44).

— **Deriv.** (cu suf. -a n) dela **Nl. Cinca**.

Cinișoára. Nf. *Csinischora* 1722 (31).

— Din *cinișoară*.

Cioacă. Sprni. (30). — Nf. *Csoka* 1788 (34), azi (im. din Coveș-Târnava-mare 44).

— Dela *cioacă* « poreclă dată Țiganilor » (CADE). *Cioagă* = mârtoagă, vită sau om slab (Pașca, *Gl.* 17), și « corb », cf. *cioacă cu cioacă se ntelege* (= prost cu prost. . . mojić cu mojić. . ., Zanne, I, 407). Pentru

forma nediftongată, cf. rom. *ciucă* « bulgăre » (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 58). Această formă (nediftongată) se poate explica și ca un produs al pronunției oficiale străine (ungurești), (cf. ung. *c s o k a*).

Cioára. Sprnc. li se zice locuitorilor din Corbi (13), de către cei din Ucea de jos (9) și de către cei din Viștea de jos (14); — *Cioară de ungur*, *Cioară ungurească* Sprnf. dat membrilor din familia Secheleștilor » (27). — Nf. *Csoare*, *Csoari* 1680 (1), cu varianta de pronunțare **Ciora**. Nf. *Csora* 1688, 1726 (1), 1680 (2), *Csorra* 1722, azi (9), *Tsora* 1766 (10), azi (11), *Csora* 1758 (22), *Gorin alias Chora* 1557 Fragm. 820, *Chiorra* 1721, ib., 521, *Csora* 1726, *Csora alias Opris* 1726, *Nyeny alias Csora* 1758, azi (25), azi (44, im. din Dridif-Făgăraș 44). — **Deriv.**: (cu suf. -a n, poate dela **Nl. Cioara**) **Ciorán**. Nf. *Csoran* 1758 (25); — (cu suf. -o i u) Sprnf. **Ciorói** « fiindcă li s'ar trage originea din Țigani » (27).

— Apelativul *cioară* se dă de obicei ca poreclă Țiganilor (Candrea, *Porecle*, 8), Sașilor (Pașca, *Gl.*, 17) sau altor străini (negrićioși la față) (DA. s.v.).

***Cioársă**, **Cioărșă**. Sprni. (53). — Nf. *Tyorcze* 1726 (61).

— Cf. *cioarsă* « cuțit s. topor rău, tocit, știrbit », iar fig. « (om) bătrân », *ciorsoiu* « om greoiu », « om slab, bun numai de dragoste » « vagabond, om de nimic ».

Cioáteș. Nf. azi (36), *Csotes* 1763, *Cioteș* azi (40), *Csuotes* 1722, *Csoates* 1788, azi (48).

— **Deriv.** (cu suf. -e ș) din *ciot*.

Ciobân. Sprnc. *Ciobani* li se zice locuitorilor din Dejani (30) de

către cei din Breaza (19). — Nf. *Csoban* 1680 (3), *Choban* 1633, *Csoban* 1726, 1767 Fragm. 680 (21). — Deriv.: (cu suf. -e l) *Ciobănel* Sprni. (52), *Ciobănei* Sprnf. (27).

— În afară de numele îndeletnicirii, cf. *ciobănel*, care în graiul local are și sensul de «tăurenciu de bivol de doi ani». Pentru alte sensuri cf. DA. s.v.

Ciobotăriu. Nf. azi (im. din Cârligata-R. Sărat 44).

— Deriv. din *ciobotă*. Indigenii sânt numiți cu Nf. *Cismașu*.

Ciocăn. Nf. *Csokan*, 1722, azi (9), azi (im. din Răușor-Făgăraș 20, 28), *Csokan* 1758 (36), 1726, 1758, 1789, azi (38), 1758, 1788 (41), 1830, Iorga, *St. Doc.*, XII, 216, azi (im. din Hârseni-Făgăraș, im. din Cuciulata-Târnava mare 44, 47, im. din Răușor-Făgăraș 49) *Csukan* 1722 (50), azi (53, 56). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Ciocănea*. Nf. *Csokanye* 1726 (3), *Csokanya* 1726 (15), *Csokanye* 1726 (41); — (cu suf. -e l) Sprni. *Ciocănel* (52), Sprnc. și Sprnf. (14); — Nf. *Csokanel* 1726 (25); — (cu suf. -e l -e a) *Ciocănelea*. Nf. *Csokanyela* 1758, *Csokanellya* 1788, azi (44).

— Pentru desvoltarea semantică, cf. *ciocan* = (om) prost, nătăflet (Pașca, *Gl.*, 17), *a fi ciocan* = a fi mare (Zanne, V, 179). Alte sensuri în DA. s.v.

Ciocă'ndea. Nf. *Csokingya* 1726, *Csokindgya* 1758, *Csokindja*, *Csokinda* 1788 (26).

Ciocheș. Nf. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Deriv. (cu suf. -e ș) dela *Cioacă* s. *Ciocu*?

Ciociu. Nf. *Tyatyu* 1726, (35) azi (im. din Poiana Mărului-Brașov 53).

— Din ung. *csacsi* «mă-găruș».

Cieloăve. Sprnf. (34).

— Cf. *cioclovină* «Țigan».

Ciocodél. Nf. *Csokodel* 1680, (și *Csokodej*) 1688, *Csokudel* 1722, *Csokodgyel* 1726 (3).

Ciocóiu. Sprni. (14). — Nf. azi (17).

— Dela sensul de «ciocârlie», «ciocârlan». Cf. și *Ciocu*.

Ciocotă, cf. *Ciocu*.

Ciocu. Sprni. (25, 26). — Nf. azi (im. din Mediaș 44, 61). — Deriv.: (cu suf. -o t ă) *Ciicotă*. Nf. *Csokote* 1788 (19).

— Cf. *cioc*, (*ciocoti* «a mânca cu zgomot», DA, s.v.). Cf. și *Gurică*.

Ciodră'ngă. Nf. *Csodringa* 1722 (47).

Ciofléc. Nf. *Csoflek* 1789 (60), *Csoflek* 1726 azi (63). — Prin substituire de sufix (cu suf. -e a) *Ciofleă*. Nf. *Czoffle* 1592 Pușc., *Fam.*, I, 166 (55), *Csufle* 1633 (63).

— Cf. *cioflac* «copil» (Binder, *Kind*, 19). Cf. și *Cioplic*.

Ciolán. Nf. *Csalan* 1758 (44), azi (56).

— Cf. apelativul *ciolan*. Cf. și *Ciolea*.

Ciolea. Nf. *Csollya* 1758 (55).

— Cf. srb. *Cola* (Rječnik s.v.).

Cf. și *Ciolan*.

Cionca. Nf. *Csonka* 1726 (42).

— Din ung. *csonka* «ciung».

Cf. Nf. *Cioancă*.

Ciónea. Sprnf. (33). Nf. *Csona* 1722 (9).

— Cf. *cione* «știr» (TDRG), «buruiană ce crește pe marginea drumului, talpa găștei» (Panțu, *Voc.*, 62).

Ciontea. Nf. *Csonta* 1722, azi (9), *Csontja* 1726, *Csonta* 1758 (20),

Csonte 1758 (41), *Csontya* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -e a) din *ciont* « ciung » (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 72, 211).

Ciopán. Nf. *Csopan* 1758 (39), 1758 (40), *Tyopan* 1758 (55).

— Cf. slav. *Čupa* (< *čupa* « fată », Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 161). Cf. și *Ceapă*.

Ciopășu. Nf. *Csopășu* 1722, azi (48).

— Deriv. (cu suf. -a ș) din același radical ca *Ciopan*.

Cioplegán, cf. *Ciopic*.

Ciopic. Nf. *Csopplik* 1688 (2). — Deriv. (cu suf. -a n) *Cioplegán*, *Ciopligán*. Nf. *Csoplegan* 1788 (43), *Csopligan* 1726, *Csopligány* 1758, azi (46).

— După Iordan, *Diff.*, 81, am avea, în Nf. *Ciopleagă* un derivat (cu suf. -e a c ă, -e a g ă) dela *ciopli*. De fapt, trebuie să legăm de forma aceasta și cele de mai sus, de *Cioflec*, *Cioflea* (cf. slav. *supljak* < *šuplak* « debilis », Binder, *Kind*, 19).

Ciopligán, cf. *Ciopic*.

Ciórba. Nf. azi (im. din Crihalma-Târnava mare 55).

— Dela nume de mâncări.

Ciorogár(iu). Nf. *Csorogar* 1787 (2), *Csorogarij* 1788 (26), *Csorogaru* 1758 (35) *Csorogar* țig. 1726 (44).

— Dela *ciorogar* 1. « cismar ». 2. (prin ext.) « nemeș, sărac » (DA. s.v.). Despre *Ciorogari* în Țara Oltului, cf. Iorga, *Ind.*, 147.

Ciórtea. Nf. *Csortea*, *Csortya* 1680 (10).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *ciort* (= gură).

Ciosán. Nf. *Csosan*, *Csoszán* 1726 (63).

— Cf. bulg. *Kjosa*, *Kjosé* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 142,

158), srb. *kjose* « spân » (Miklosich, *EtWb.*).

Ciotrocélea. Nf. *Csotrotyelja* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -e l -e a) dela forma *Ciotrocea* (după Iordan, *Diff.*, 245 din interj. *ciotroc* !), mai exact însă din forma srb. *Čotra*, *Čotrić* (Rječnik, s.v.).

Ciovíca. Nf. *Csovika* 1680, *Csovika* 1688 (1), 1726, azi (47).

— Dela n. de păsări: *ciovică*.

Ciprián. Nb. *Kiprian* 1787 (2), azi passim.

— Dela numele sfântului celebrat la 17.VIII, 14.IX, 2.X (Timuș, 164 - 171). Numele l-am primit (cu forma *Chi-*, bizantină), dela Slavi. Cea cu *ci-* e o formă mai nouă latinistă.

Cípu. Nf. *Csipu* 1758 (39), azi (42, 44).

— Cf. slav. *Čipic*, *Čiponic* (< *cip-*, Miklosich, 326).

Cirășea, cf. *Cireș*.

Cirés, *Cireáșa*. Nf. *Cseres*, *Czirjes* 1766, 1787 (10), *Cseres* 1726 (18);

— Fem. Nf. *Cireáșa* azi (im. 29);

— Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Cireșica* (45); — (cu suf. -e l -e a) *Cireșélea*. Nf. *Csiresela* 1722 (63).

— Dela apelativul românesc, *cireș*, *cireășă*, intrat ca Npers. și la Slavi, cf. bulg. *Čirjaska* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 138), de unde am reluat noi forma *Cirășea*: *Csiraska* 1758 (44).

Cirghiș, cf. *Țirghiș*.

Cirica. Nf. *Csirika* 1722, 1750 *Fragm.* 559 (62). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Ciricăș* azi (im. din Beliu-Trei Scaune 63).

— Cf. rad. slav. *Čir-* (< *Cyriacus*, *Cyryllus*, *Maretić*, LXXXII, 88, 110).

Cismășu. Nf. azi (1), *Csiszmassu* 1726, *Csiszmasu* 1766, *Csizmás* 1787, azi (2), *Csizmasu* 1766, azi (3), 1766 (4), *Csimasul* (sic! *Ciumosul*?) 1722 (5), *Csismas* 1722, azi (7), *Cișmașiu* azi (8), azi (im. din Arpaș-Făgăraș 14, 18), 1758 (22), 1860 (32), 1722 (34), *Csiszmas alias Casztravecș* 1758 (38), azi (im. din Văleni-Făgăraș 44), 1758, 1788, azi (45), azi (48, im. din Arad 51, 52), 1632 *Fragm.* 244 (59).

— Dela *cismaș cismar*, despre a căror îndeletnicire cf. Iorga, *Ind.*, 47 - 49, 88 - 90, 147 - 151. Cf. și *Cizma dia*.

Ciubíea. Nf. *Csubika* 1726 (35).

— Cf. *ciubică* «șapcă» (cf. srb. *ćuba* «moț (la păsări)», Miklosich, *Et.Wb.* s.v.).

Ciubotáriu. Sprnf. (33) fiindcă «a introdus cel dintâi moda cismelor în sat».

Ciúc. Nf. azi (im. din Netot-Făgăraș, im. din Săvestreni-Făgăraș 44). — *Deriv.*: (cu suf. -u l -e ț) Nf. *Ciuculétu* azi (45).

— Dela *ciuc* (cf. *ciocă*) «tárnăcop» (DA. s.v.).

Ciúciu. Sprni. (21). — Nf. *Csücsül* 1722 (5). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Sprnf. *Ciuceán* (21); — (cu suf. -u c) Nf. *Ciucíúe* azi (im. din Bivolari-Iași 44).

— Cf. *ciuci* «a se așeza pe vine, a se zbărca» (DA. s.v.). După Bogrea, *Glose*, 72, *ciuciu* = «măgăruș». În alte părți e o poreclă dată unuia «mic de statură, scund». Cf. și *ciuci* «măncare făcută din aluat» (Viciu, *Glos.*, 31). Forma *Ciucean* poate fi un derivat din Nt. *Ciucea* deci, locuitor din *Ciucea*.

Ciucíulăș. Nf. *Csutsulas* 1750 *Fragm.* 558.

— Dela *ciuciulaș* = burete mic (cf. *Ciucíuléte*) (DA. s.v.).

Ciucíulét. Nf. *Csucsuletș* 1680(2).

— Dela *ciuciuleț* — *ciuciulete* «boț, ceva mototolit» (DA. s.v.).

Ciúcelea. Nf. *Csuklja* 1726 (46).

— Cf. *ciucă* 1. «creasta, moțul găinei s. cocoșului»; 2. «glugă», «maldăr de coceni» (DA.), derivat cu suf. -e a.

Ciuculétu, cf. *Ciuc*.

Ciudiu. Nf. azi (16).

— Cf. srb. *Čjudomil* (< sl. *čudo* «res mira», Miklosich, 327).

Ciuhán. Sprnf. (33).

— Dela *ciuhă* «momâie, sperietoare de păsări» (DA. s.v.) derivat cu suf. -a n, sau *ciufan* «varză fără căpătână» (Viciu, *Glos.* 31).

Ciúla. Nf. *Csula* 1726 (55), *Csulla* 1722 (62). — *Deriv.*: (cu suf. -o c) Nf. *Ciulóc* azi (2); — (cu suf. -u c ă) *Ciulúca* Nf. *Csuluka* 1726, 1758 (37).

— Dela adj. *ciul*, -ă (DA. s.v., cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 59), indicând un defect fizic.

Ciulmoenéseul. Nf. 1437 Iorga, *St. Doc.*, XII, 276.

— Compus din *Ciul-Moian*, deriv. cu suf. -e s c u. Avem de a face cu un boier de al lui Vlad Voievod, căruia i s'a dăruit jumătate din satul Voina. Printre alții, avea un fiu *Moian* și un nepot tot *Moian*. Acest nume, evident, constituie partea a doua a compusului *Ciulmoenescu*.

Ciúncu. Nf. *Csunku* 1726 (38).

— Dela adj. *ciunc* = ciung (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 56 - 57), vizând un defect fizic.

Ciúngu. Nf. *Csungul* 1688, *Csungu* 1726 (3), 1664 *Fragm.* 802,

1680, 1766, azi (4), 1788 (24), 1726 (26), azi (im. 28). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Ciungân Nf. *Csungan* 1711 Barițiu, I, 722 (22); — (cu suf. -a r) Ciungăr. Nf. *Csungar* *alias* Boer 1432 Pușc., *Fam. I*, 174—175, 1727 *Fragm.* 820 (22); — *Fem.* Nf. *Ciungara*, azi (18), *Csungera* 1726, *Csungara* 1793 Pușc., *Fam., I*, 111, azi (22); — (cu suf. -ă u) Ciungă'u. Nf. *Csungoŭ* 1722 (3).

— Dela adj. *ciung* (cf. *C i u n c*), fără o mână s. un picior (DA. s.v.), iar pentru *Ciungar* și *Ciungăra*, rostit și *Ciungăra* = « cu cornul rupt (despre vite) ». (DA. s.v.).

Ciupa. Nf. azi (10).

— Dela *ciupă* « albie, copaie, troacă » (DA. s.v.); cf. și bulg. *č i p a* « copil nebotezat ».

Ciupercări. Sprnf. (63).

— Cf. *ciupercă*, deriv. cu suf. -a r.

Ciupitu. Sprni. Haneș, *Ț. O.*, 100 (12).

— Dela adj. *ciupit* « cu pielea obrazului stricată de vărsat ».

Ciurăr(iu). Nf. azi (țig. 6, țig. 17, țig. 48, țig. 51, im. din Felmer-Târnava mare 63).

— Din Sprn. dat după îndeletnicire (mai ales Țiganilor).

Ciúrea. Nf. *Csurka* 1652 *Fragm.* 282 (59).

— Bulg. *č u r k a* (explicat de Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 141 dela numele bulgăresc al greerului), care poate fi un derivat (slav.) cu suf. -k a din *Č u r e*, cf. srb. *Č u r e* (< lat. *C y r i l l u s*, *Maretić*, LXXXII, p. 98), care s'a păstrat și în rom., cf. *C i u r a*, *C i u r e a*. Cf. totuși și rom. *ciurcă* « vacă slabă », « curcă », « pui de găină » (DA. s.v.).

Ciúrea. Sprnf. (33); — Nf. *Ciure* 1819 *Metesș, VA. I*, 297 (17), *Tsurja* 1758 (35), *Csura* 1808, azi (44), azi (im. din Grid-Făgăraș 53).

— După Philippide, *Orig.*, II, 165, *ciurică*, *ciurilă* care se leagă de *Ciurea* ar fi reflexe vechi grecești. *Capidan (Arom., 158)* atrage atențiunea asupra bulg. *č u r e* « buză, bot », *Čurilo* = « Buzilă, Buzatul » și deci ne lasă să credem că forma noastră (cu *č*-) e de origine slavă. În tot cazul, forma *Ciura*, *Ciurea* trebuie să fie o formă hipocoristică din *Ciurilă*. Cf. mai sus *Ciurca* și mai jos *Ciurilă*.

Ciurilă. Nf. *Csurile* 1726, *Csorilla* 1758 (47), azi (51), *Curylla* 1535 *Fragm.* 108, *Csurile* 1726, *Churylla* 1758 *Fragm.* 586, 1766, azi (57).

— Reflex mai târziu, slav., al grec. *χούριλος* (cf. rom. *Chiril*) azi, al noi, nume depreciat prin transparentă fonetică prin apropiere de *ciur*, și obișnuit mai ales ca nume (resp. supranume) date Țiganilor. Cf. *Ciurea*.

Ciurdăriu. Nf. azi (im. Măderat-Arad 44).

— Dela *ciurdariu* (< *ciurdă* « ci-readă », derivat cu suf. -a r).

Ciúșcă. Sprnf. (33). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Sprni. *Ciúșcán* (27); — (cu suf. -a lă u) Sprni. *Ciúșcálău* (27).

— Cf. *ciúșcă* (Olt., Munt.) « ardei roșu », « ardei iute ».

Ciúta. Sprnf. (30, 58); — Nf. *Csutta*, azi (17), *Csuta* 1758 (21), azi (29, im. din Berivoiu mic-Făgăraș 35, țig. 38, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 51, im. din Berivoiu mare-Făgăraș 56).

— Dela adj. *ciut*, -ă (despre animale).

- Ciătură.** Sprni. *Ciătură se scutură cu oala cu verzele* (21); — Nf. *Czutura* 1788 (44). — Deriv.: (cu suf. -u g ă, cf. *ciătură* + *buturugă*) Sprni. *Ciaturugă* (1).
— Pentru sensul «găleată», cf. mai jos *Găleată*.
Ciuvica, cf. *Ciovica*.
Cizmădia. Nf. *Timar alias Csizmadia* 1642 *Fragm.* 313 (29).
— Traducerea în ungurește a Nf. *Cismașu,* ung. *csizmadia* «cizmar».
Cláin. Sprni. «om pipernicit» (46).
— Germ. *klein* «mic».
Claudiu, -ia. Nb. *passim*.
— Nume de origine latinistă.
Clebe (?). Nf. *Klebba* 1722, *Klyebé* 1726 (3).
Clement. Nb. azi (rar 14, 28, 29), *Climent* azi (37), azi (al. 43, 48, 52*). — Fem.: *Cleménța* Nb. azi (28).
— Forma *Clement* și *Clemența* sânt de origine occidentală (ital.); *Climent* pare a fi de origine calendaristică (cf. *Apost. Climent*, celebr. la 4.I, 10.IX, Timuș, 184 - 187) și îl găsim și la Slavi, *Kliment* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125).
Cleménța, cf. *Clement*.
Clému. Nf. azi (im. din *Cuciu-lata-Târnava Mare* 44), *Clem* 1750 *Fragm.* 562 (62).
— Formă hipocoristică slavă, *Klim-* (< *Clement*, *Maretić*, LXXXII, 98), *Klime* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125), s. mai curând germ. *Klemm* (< *Clemens*, *Heintze*, 140).
Cléon. Nb. azi (18), *Klion* 1633 *Klyen* 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -i c) Nb. *Cleonie* azi (12).
— Nume provenit din școală, grec. *Κλέων*.
Clíca. Sprni. (fem.) (24).
— Dela *clică* «noroiu» (*Viciu, Glos.*, 33), (cf. *i moale ca tina* «molău, slăbănog; cf. și *clíc* «mămăligă crudă»).
- Clímént,** cf. *Clement*.
Clíón, cf. *Cleon*.
Clípa. Nf. *Klipa* 1726, 1758, 1788 (41).
— Cf. *Chiplea*.
Clóca. Nf. azi (35), *Kloka* 1726, azi (38), azi (42).
— Dela *clocă* = *cloșcă*.
Clocoțán. Nf. *Klokoczan* 1633, *Kolacsá alias Klokoczan* 1726, azi (59), azi (60).
Clónțea. Nf. azi (10), *Kloncza* 1726 azi (11), azi (13, 26, 44).
— Deriv. (cu suf. -e a) delà *clonț* «gură, flioancă, cioc, plisc» (DA. s.v.).
Clopotár. Nf. *Klopotár* 1788(26), *Klopotar alias Praeda* 1788 (44), azi (țig. 51).
— Deriv. (cu suf. -a r) delà *clopot*.
Clóțea. Nf. *Klotza* 1771, *Lupaș, Doc.*, 126, azi (35), azi (37, 41), *Klocza* 1726 (43).
— Cf. *clotă* = *clocă, cloșcă* (DA. s. v.), cf. și germ. *Klotz* «buștean».
Clucu. Nf. *Kluku* 1726 (39).
— Deriv.: (?) *Kluche* 1534 *Veress, Acta I*, 238 (4).
Clușóiu. Nf. *Klusoi* 1722 (34).
— Hipoc. slav. din *Nicolae*.
Coácăză. Sprnf. (46).
— Dela *coacăză*, făcând aluzie la statura individului sau la culoarea feții lui.
Coántă. Nb. *Konta, Koante, Konte* 1726 (26), 1726, azi im. din *Beclean-Făgăraș* (44), *Konthe* 1617 *Fragm.* 196, 1702 *ib.*, 486, 1726, azi (63).
— Cf. srb. *Konta* (*Rječnik*, s.v.).

- Coântă.** Nf. *Koancza* 1758 (22).
— Cf. srb. *Konca* (Rječnik, s.v.).
- Coârli.** Sprni. « Luțoieștii sânt numiți curent *Corlenci* (fără intenție de batjocură), ca urmașii bunnicului chemat mai pe nemeșie (id. est: ungerie), *Caroi*, pronunțat popular *Coarlı*. Fiul lui e *Corlenciu*; soția lui *Corlenciu* e *Corloăiea*, sora lui *Corlenciu* (poate fiind mai puțintică de statură) e *Corloicūța*. Azi e simțit ca batjocură numai numele de *Coarlı* » (27).
— Formă hipocoristică germ. *Karli*, pătrunsă și la Unguri.
- Coăvră,** Sprnf. (48).
- Cobâ'lea.** Nf. *Kobillja* 1726 (63).
— Deriv.: (cu suf. -ița) *Cobâlîță*. Nf. *Kobalicza alias Sarrabs* 1671 *Fragm.* 313 (43); — (cu suf. -eanu) Nf. *Cobârleănu* azi (44).
— Din slav. *kobyła* « cal » (cf. Nf. sl. *Kobila*, Rječnik, s.v.), Iordan, *Top.*, 249; s. slav. *kobelj* « câne » (DR., II, 413).
- Cobârleănu,** cf. *Cobălea*.
- Cóca.** Nf. *Koké* 1726 (2), *Koka alias Nyagu* 1680 (10), 1726 (37).
— Deriv.: (cu suf. -an) Nf. *Cocân* azi (5, 16), *Kokany* 1722, azi (17), *Kokan* 1726, *Purdu alias Kokan* 1788 (25), azi (37), 1758 (43), azi (im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44), 1758 (45), 1656 Pușc., *Fam. I*, 155 - 156, 1667 *Fragm.* 411, 1688, azi (46), azi (48, im. din Mărgineni-Făgăraș 51, 56, 57); — (cu suf. -olea) *Cocólea*. Nf. *Kokolja* 1726 (58).
— Formă hipocoristică slavă, *Ko-k-* (< *Konstantin*, *Maritić*, LXXXII, 90).
- Cócea.** Nf. *Kotsa* 1766 (10).
— Slav. *Kočo* (< *Konstantin*, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 126), După Iordan, *Diŷt.* 246, deriv. cu suf. -e a dela *coc*.
- Cocenăriu.** Sprni. (5).
— Deriv. din *cocean*.
- Cocioăbă.** Sprni. (26); Nf. *Kocsaba* 1671 *Fragm.* 405 (9).
— Cf. *cocioabă = colibă*. În Munții Apuseni, Sprni. *Colibă*, dat unui individ adus de spate.
- Cocișu.** Nf. *Kocsisch* 1722 (7), azi (9), *Kocsisu* 1726 (12), 1578 (18), 1726 (21), 1726 (43), *Kocsis* 1722 azi (49), azi (59, 63).
— Ung. *kocsis* « rânđaș ».
- Cocodăia.** Nf. *Kokodaja* 1726 (39).
- Cocólea,** cf. *Coca*.
- Coconeăsă.** Nf. *Kokonjasze* 1766 (2).
— Deriv.: (cu suf. -easă) dela *Cocon* (soția lui *Cocon*).
- Cocóř.** Sprni. (24). — Deriv.: (cu suf. -a) *Cocóra*. Nf. *Kokora* 1758 (38), 1711 *Barițiu*, I, 718, *Kokora alias Halmágy* 1633, 1747 *Fragm.* 554 (63).
— Pentru analogia evoluției semantice, cf. *cocostârc* « nume ce se dă în batjocură unui om slab, cu gâtul lung » (*Candrea*, *Por.* 27); cf. și sensul de « creț la frizură » (*Costin*, *Grăul*, 90).
- Cocóșă,**
Cocóșca, } cf. *Cocoșu*.
- Cocóșu.** Nf. *Kokos* 1726 azi (4), 1722 (9), 1722, azi (17), 1726 (19), azi (20), 1726, azi im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș, im. din Călimănești-Vâlcea (44), 1763 (48). — Deriv.: (feminin?) *Cocóșă*. Nb. *Kokosa* țig. 1556 *Fragm.* 125 (43); Nf. 1680, 1688, 1766 (4); — (cu suf. -ca) *Cocóșca*. Nb. *Kokosa* țig. 1689 *Fragm.* 417 (1); — (cu suf. -el) Sprnf. *Cocoșel* (14, 44); Nf. *Kokosel* 1758 (37).

— Face aluzie la caracterul irascibil al individului.

Cóeul. Nf. *Kokul* 1722 (24).

— Slav. K o k o (K o n s t a n d i n). Cf. și C o c a.

Cocuta. Nf. 1765 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 254 (63).

— Cf. *cucută* (?), sau un derivat dela *coca*?

Codăia, Codăia, Codoăia. Nf. azi (47), *Codoia* 1722 (50), azi (55).

— Deriv.: (cu suf. -a ș) Sprnf. *Codoiași* (25).

— Deriv. din *coadă*.

Códru. Nf. 1798 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92, azi (12).— Deriv.: (cu suf. -e a) Códrea. Nb. *Kodria* 1654

Pușc., *Fam.*, I, 109 (12), azi (18);—

Nf. *Kodre* 1722, azi (7), 1667 ib., 411, 1723 ib., 541, 1726, *Bobéka*

alias Kodrea 1702 Pușc., *Fam. I*, 180, azi (12), azi (im. din Drăguș-

Făgăraș 44) 1722 (50); — (cu suf. -e a n, la origine Nf. s. Sprn.) Nb.

Codreân azi (45); — (cu suf. -e l) Nb. *Codrel* azi (18).

Coflân. Nf. *Koflan* 1763 (48).

Cóina. *Kojna* 1718 Iorga, *St. Doc.*, XIII 55 (15).

— Cf. bulg. *kojno*, *kojna* (< *koj* «quies», Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 165, s. din *Koja* < *Kosta*, Rječnik, s.v., *Maretić*, LXXXII, 116).

Cojánă. Sprni. și f. *Cojană din Regat* (56).— Deriv.: (cu suf. -i ță) Sprni. (masc.) *Cojenită* (53).

— Cf. cunoscuta poreclă dată Muntenilor de Ardeleni (Pascu, *Suf.*, 197).

Cojocăriu. Nf. *Kosokár* 1680, *Kosokarj alias Vovoritza* 1688 (1), 1726 (2), 1789 (10), azi (11) *Kosokar* 1722, azi (17), 1817 *Metes, VA.*, I, 297 (18), 1758 (19), *Kosukar* 1726 (41), azi (42, azi im. din

Berivoiu mare 44), *Kosokaru* 1788, 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (45), 1722 (50).

— Dela *cojocar*. «Erau cojocari prin târguri, dar, precum nu lipsesc astăzi în satele din Ardeal, astfel ei trebuie să se fi aflat în trecut prin toate așezările noastre». Iorga, *Negoțul*, 159, *Ind.*, 44 - 45, 139.

*Colác. Deriv.: (cu suf. -e a) Colácea. Nf. *Kolácsa* și *Kolacsá alias Kokoczán* 1726 (59); — (cu suf. -e l) Sprni. *Colăcél* (14, 26, 48).

— Cf. și Nf. românesc *Cozonac* (Șt. Buzila, *Sâniosif*, 96).

Cólcea. Nf. *Kolcsa* 1726 (37).

— Cf. bulg. *Kolčo* (< *Kola* < *Nikola*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 128).

Colcér(iu). Nf. *Koltseru alias Possa* 1789, azi (1), azi (5), *Kolcser*

1680, *Kolcsár* 1711 *Baritiu*, I, 723, 1726, *Kultseru* 1789, azi (10), azi

(35), *Marcu alias Kultseru* 1758 (36), azi (im. din *Copăcel-Făgăraș*,

im. din *București-Ilfov* 44).

— Cf. rom. *clucer* și ung. *kolcsár*.

Coléșa. Nf. *Balya alias Kolésa* 1758 (25), *Kolyesa* 1722 (31), 1758

(37), 1820 *Metes, VA.*, I, 271 (62).

— Deriv.: (cu suf. -a n) *Coleșanu*. Nf. *Kolesanu* 1726 (4); —

(cu suf. -e r = -a r, s. apelativul *coleșer*) *Colișer* Nf. *Koliser* 1688 (10).

— Cf. și *Mămăligă*.

Coleșanu, cf. *Coleșa*.

Colián. Nf. Aron, 27.

— Deriv. (cu suf. -a n) din bulg. *Koljo* (< *Nikola*, Weigand *Ńb. XXVI-XXIX*, 181).

Colibăși. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din *Cuciulata*

(62) de către cei din *Comăna de*

jos (63) și celor din Perșani « fiindcă sânt săraci » (56).

— Deriv. (cu suf. -a ș) dela *colibă* (cf. *Cocioabă*).

Coliner. Nf. *Koliner* 1766 (4).

Colițări. Sprnc. li se zice locuitorilor din Calbor de către cei din Galați (45).

Colnân. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Deriv.: (cu suf. -a n) dela Nl. *Colun*.

Cólțu. Nf. *Kolcz* 1680, *Koltz* 1766 (4), 1722 (9).—Deriv.: (cu suf. -a t, -ă) *Colțata*. Sprnf. (21);— (cu suf. -e a) *Cólțea*. Nf. *Kolcza* 1726 (35), *Koltze* 1729 Fragm. 548 (55).

— Dela *colț*, indicând un defect fizic.

Colunáru. Nf. *Kolunaru* 1766 (1).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Colun*. Cf. și *Colnan*.

Cóman. Nb. atestat des istoricește, din sec. XVI (1534), azi (6, 33*, 47). — Nf. *Koman* 1726 (1), 1680 (2), 1509 Fragm. 76 (9), 1728 Pușcariu, *Rev.*, 66, 1789 (10), 1726 (20), azi (im. din Berivoii mici 30), 1788, azi (33), *Komány* 1788 (34), 1516 Fragm. 95, 1598 ib. 175 (43), azi (im. din Drajna de jos-Prahova, im. din Cucerdea-Dicio-sânmartin 44, im. din Berivoii mici 51, 57).—Deriv.: (cu suf. -a ș) *Comănăș*. Nf. *Comanass* 1722 (33);— (cu suf. -e a s ă) *Comăneasă*. Nf. *Kominiaszi* 1680, *Kominjaszi* 1688 (3), *Komanyasze* 1758 (22), *Kominiaszei* 1680, *Komenyeszi* 1789 (28), 1726 (55);— (cu suf. -e l) *Comănel*. Nf. *Komanyel* 1758 (38);— (cu suf. -e l -e a) *Comănelea*. Nf. *Komenelje* 1726 (36);— (cu suf. -e s c u) Nf. *Comănescu*

azi (im. 45);— (cu suf. -e ș t i e a n u, mai exact cu suf. -e a n u dela Nl. *Comănești*) Nf. *Comi-nișteanu* azi (8);— (cu suf. -i c ă) Nf. *Comăneacă* azi (59);— (cu suf. -i c u) Nf. *Comănicu* azi (3);— (cu suf. -i c i u) *Comănicu*. Nb. *Komanics* 1556 Hurm, II⁵, 380, 1556 Fragm. 124, *Komanich* 1689 Fragm. 418; Nf. *Komanitz* 1789, azi (3), azi (11), 1722, azi (17), *Komenics* 1726, *Komanics* 1758 (18), *Comănicu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94, azi (25), *Komenics* 1726, 1758, *Komenits* 1789, azi (28), azi (im. din Berivoii mari 35, im. din Copăcel-Făgăraș 44, 46, 53, im. din Șinca nouă 56), 1726 (57), azi (58), *Komanits* 1625 Fragm. 214, 1628 Pușc., *Fam.*, I, 160, *Comanitz* 1667 Fragm. 388, 1785, 1831 ibid., 716, 795, azi (59), 1722 (62);— (cu suf. -i ț ă) Nf. *Comăniță*, *Komanitza*, 1755 Fragm. 570, 1766, azi (57).

— De la numele etnic *Cuman*, pentru care cf. și Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 529 - 530, Iordan, *Rum. Top.*, 100. Cf. și *Comanci*, *Comșă*.

Comănár(iu). Nf. *Komanar*, *Komenarju* 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Comăna*.

Comănciu. Nf. azi (58, im. din Grid-Făgăraș 59, 63).

— Deriv. (cu suf. slav. -č o) dela Npers. *Coman*.

Comanlie. Nf. 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII 112 - 113 (38), trebuie îndreptat *Comanleea*.

Comardicea. Nf. *Komerdicsa* 1726, *Comărdici* 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, *Komorditsa* 1766, azi (56), 1854 Fragm. 826 (57).

— Numele se leagă de Nfam. *Câmărzan*, pe care Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 278, nu-l explică. O identificare de formă ar fi srb. *komarda* = « măcel », greu de admis însă din punct de vedere semantic.

Comaromi. Nf. azi (36).

— Nume de origine ung. derivat (cu suf. -i) dela Nl. *Komárom*.

Cómea. Nf. azi (im. din Tode-rița-Făgăraș 52).

— Formă derivată (cu suf. -e a) dela apelativul *coamă* (probabil = « moț »), sau o formă hipocritică derivată (cu suf. -e a) din *C o m a n*.

Comıza. Nf. azi (4, 12, 14, im. din Telechi-Recea-Făgăraș 20, 30, 31, 32, 44).

Comoli. Nf. azi (32, 33, im. din Vaida-Recea-Făgăraș 49).

Cómșa. Nb. documentat des, pretutindeni, din sec. al XVI-lea (1534); azi cunoscut numai ca Nf. — Nf. *Comsa* 1688, *Komsa* 1726, azi (1), 1766 (2), azi (3), *Comsî* 1634 Dens., *Mon.*, 26, *Kompsa* 1663 Fragm. 334 (8), 1711 (10), 1534 Fragm. 106, Veress, *Acta*, 237 (15), azi (25), *Compsa* 1630 Pușc., *Fam.*, I, 172, 1643 Dens. *Mon.*, 123 (26), *Komsa* 1586 Pușc., *Fam.*, I, 111 (28), azi (im. din Hârseni-Făgăraș 32), 1629 Pușc., *Fam.*, 107, azi (35), azi (36), 1610 Pușc., *Fam.*, I, 170 (37), 1789 (39), *Miku* alias *Komsa* 1630 Fragm. 814, azi (40), 1511 Fragm. 86, *Kompsa* 1661 *ibid.*, 335 (43), azi (im. din Porumbacul de jos-Făgăraș, im. din Găinari-Sibiuiu 44), 1758, azi (45), 1520 Fragm. 98, azi (46), azi (56), 1789 (60), azi (61, 63). — Deriv.: (cu suf. -i ț < -i ț ă) Nf. *Comșîț*, azi (im. 29, 35, im. 38); — (cu suf. -o i u,

-o a i e) Nf. *Comșoiu* azi (17), *Comșoăie*. Nf. *Komsoje* 1680 (3), 1758 (35); — (cu suf. -o t ă) *Cómșoă*. Nf. *Komsote* 1726 (39); — (cu suf. -u l e a) *Comșulea*. Nf. *Komsulya* 1758 (36), *Konsulya* 1722, *Komsulja* 1726, *Komsule* 1758 azi (43), azi (im. din Râușor-Făgăraș 44, 45); — (cu suf. -u ț) *Comșuț*. Nf. *Komsutz* alias *Sztreza* 1668 Fragm. 813 (35), *Komsucz* 1726 (57); — (cu suf. -u ț ă masc.) Nf. *Comșuța* azi (1).

— Deriv. (cu suf. -ș a) din *Coman* (cf. Drăganu, *Suf.*, -ș a, 17).

Cónciu. Sprni. « fiindcă înjură bunicu-său pe bunică-sa: f... conciu tău » (58). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Cóncea*. Nf. *Kuoncsa* 1722 (12); — (cu suf. -o i u) *Concióiu*. Nf. *Koncsói* 1722 (59).

Cóndrea. Nf. *Kondré* 1654 Fragm. 296 (12).

— Cf. *condur* « Tanzschuh, leichter Schuh » (Iordan, *Diff.*, 247).

Cónea. Nf. *Konya* 1758 (47), 1726 (55), *Konia* 1633, 1726 (59), *Koniè* 1633 (62). — Deriv.: (cu suf. -i c) Nf. *Coníc* azi (44); — (cu suf. -ic -e a) *Conícea*. Nf. *Konicsea* 1680 (3).

— Cf. srb. *K o n j a*, *K o n j o* (< Constantin, Iveković-Broz, s.v.).

Constánța. Nb. azi passim, des.

Constantín. Nb. passim des, din sec. al XVI-lea (1511), redat: *Ko-standin*, *Kosztantin*, *Kosztandin*, *Co-standin*, *Costantin*, etc.; azi passim. — Nf. azi (24, 46, 49, 51). — Deriv.-H i p o c.: (< Co[n]st-a [ntin]), cf. și bulg. *K o s t a*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 126) *Cósta*. Nb. *Koszta* 1726 (1), 1511 Dens., *Mon.*, 8 (14); — Nf. *Koszta* 1680 (13) 1726 (28); — (derivat din *Costa* s. *Costea* cu suf. -a c h e)

Nb. Costăche azi (37); — (deriv. cu suf. -a n) Costán. Nb. *Kosztan* 1688, 1789 (1); — Nf. 1616 Pușc., *Fam. I*, 157 (33), 1763 (48); — (cu suf. -e a) Cóstea. Nf. azi (5, 10), *Kosztia* 1680, 15 fam. 1766, 1789, azi (13), azi (15, 16, 17), 1728 (28), 1758 (30), azi (32, 33), 1726 (36), azi (38), 1726, azi (39), 1726, azi (41), *Kostia* 1509 *Fragm.* 76 (43), azi (im. din Olteț-Făgăraș 44, 51, 59, 61, im. din Părău-Făgăraș 63); — (deriv. cu suf. -e l) Costél. Nf. *Kosztylel* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (33); — (cu suf. -e s c u) Nf. Constantinéscu azi (im. din Râmnicu-Vâlcea 44); — (deriv. dela *Costa* s. *Costea* cu suf. -i c ă) Nb. Costică (43, 52); — ([Cos-]) Nb. Tică (43); — Nf. *Macru seu Tyika* (?) 1758 (41), *Tiké* 1726, 1758 (43); Tieu. Nf. *Tyiku* 1789 (2); — (cu suf. - in) Costín. Nb. *Kosztin* 1789 (1); — (cu suf. -i ș e l) Costișél. Nb. *Kostisol* 1511 *Hurm.* II³, 10, *Kosztisol* 1661 *Fragm.* 335 (43); — (cu suf. -i ș o r) Costișór. Nb. *Kosztisor* 1511 *Fragm.* 335 (43), cf. *Kosztisol* (!); — (cu suf. -i ț ă) Costița. Nf. *Koszticza* 1758 (24), 1840 (32); — ([Constan-] d i n - u, cf. și sl. D i n o Weigand, *ŷb.* XXVI — XXXIX 126, Miklosich, 269).; Nb. Dínu (1, 2, 6, 21, 27, 32, 52). — Nf. azi (17).

— Se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume, între cari *Constantin cel Mare*, celebrat la 21 Mai (Timuș, 190 - 191).

Cónta, cf. C o a n t a.

Copáciu. Nf. *Kopacs* 1726, *Kopacs* 1789 (1), 1688 (4). — Deriv.: (cu suf. -e a) Copácea. Nf. *Kopacsza* 1688 (1), 1726 (26), azi (27), *Kopatzia* 1671 *Fragm.* 314 (59).

Copácean. Nf. azi (9, 12), 1786 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188, *Kopácsán* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nt. **Copac* (prin schimb de sufix) din *Copăcel*, cf. Nf. *Copacseli* 1642 *Fragm.* 247.

Copár(i)u. Nf. *Kopáru* 1726, azi (11).

Cópeca. Nf. azi (61).

— Deriv. (cu suf. -c e a) dela o formă hipocoristică din *Pricop*, *Procop* (Drăganu, *Suf.* -ș a, p. 25).

Coposélea. Nf. *Koposzélya*, *Kapaszellya* 1726 (39).

— Deriv. (cu suf. -e l -e a) dela Npers. *Copos* (< ung. k o p a s z «chel, pleșuv»).

Coprîna. Sprni. (fem.) (21).

— După numele plantei, *coprină* — narcisă.

Coptu. Sprni. (33).

Córa. Nf. *Kora* 1616 Pușc., *Fam. I*, 110, 1711 Barițiu, I, 723, 1726 (11), azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 14).

— Cf. srb. K o r i ć (< K o r u n a, Maretić, LXXXII, 73), sau bulg. k o r a «țeapăn».

Coráciu. Nf. *Corats* 1820 Meteș, *VA.* I, 271 (62).

— Srb. K o r a ć (< K o r u n a). Cf. C o r a.

Coralia, Nb. (49).

— Deriv. din *coral* = piatră scumpă.

Coránda. Sprni. (fem.) (21).

Corbánu. Nf. *Korbanu* 1758 (39).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Corbi*.

Córea. Nf. (53).

Coreodán. Nf. *Korkodan* 1758 (58).

— Dela *corcodan* = *curcan*, ironizând caracterul irascibil al individului.

Córdea. Nf. *Koryda* 1722 azi (17) *Korgja* 1726, *Kordya*, *Kordja* 1758 azi (18, 20), azi (21).

— Cf. bulg. *Kordo* (< k o r d a «săbie», Weigand, *Ńb. XXVI* — *XXIX*, 181).

Coreța. Nf. *Korecza* 1726 (41).

Corfăr(iu). Nf. azi (im. din Lisa-Făgăraș 20), 1726 (28).

— Deriv. (cu suf. -a r i u) dela apel. *corfă*.

Coriolân. Nb. azi, passim, purtat mai ales de intelectuali.

— Element latinist, cf. numele faimosului general roman din sec. al IV-lea.

Córmoș. Nf. *Kormos* 1722 (5).

Córnea. Nb. *Kornya* 1633, 1726 (59); — Nf. azi (țig. 2), 1722 (17), 1758 (19), 1726 (22), azi (23, im. din Ileni-Făgăraș 24), *Kornja* 1726 și *Kornya alias Bresan* 1758, *Kornye* 1789 (28), azi (33, 35, 38), *Kornia*, *Kornya alias Barb* 1628 Fragm. 216, 811, 1726, 1758, 1785 Fragm. 713, 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș 42) 1722, azi (43), 1808, (azi im. din Mărgineni-Făgăraș 44), azi (48, im. din Ileni-Făgăraș 51, 52, 57, im. din Veneția de jos-Făgăraș 58), *Kornye* 1642 Fragm. 264, *Kornie* 1652 ibid. 282, *Kornya* 1670 ibid. 401, azi (59). Deriv.: (cu suf. -i l ă) **Cornilă.** Nb. *Kornyla* 1726 (18), 1726, *Kornila* 1758 (21), 1758 (36); — Nf. 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (8, 17, 18).

— E probabilă derivarea Nf. din *corn* (cu suf. -e a, -i l ă); totuși, mai curând, Nf. *Cornea* e o formă hipocoristică din *Cornilie*, care, la rândul său, a fost apropiat prin etimologie populară, de rom. *corn*; terminațiunea (din *Cornilie*) a fost confundată cu suf. -i l ă. De-

rivarea din *Cornelie* e susținută de faptul că atât *Cornea* cât și *Cornilă* sunt întrebuintate ca nume de botez.

Cornélia, -l(ie). Nb. azi des, passim. *Kornilie* 1726 (4). Deriv. — Hipoc.: ([Cor] n e l i [a]) Nb. *Neli* (58); — (deriv. cu suf. -i ț a) Nb. *Cornelița* (58).

— Formele moderne se datoresc influenței latiniste (cf. *Cornelius Nepos*; *Cornelia*, mama Grachilor). Forma *Cornilie* e de proveniență slavă la noi (cf. srb. *Kornilije* < *Cornelius*).

Corodi. Nf. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII 186 (44).

— Deriv. (ung. cu suf. -i -e a n) dela Nl. *Corod*.

Coroașa. Nf. *Korosa* 1630 Fragm. 229, *Coroașa* azi (21). Cf. *Caroșa*.

Corovân. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44).

— Cf. *Covorani*.

Corovăț. Nf. azi (17).

Corșătea. Nf. *Korsata* 1711 Ba-rițiu, I, 720, *Korsate*, *Korsatje* 1726, *Korsatye* 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș 42, im. ibid., 46).

Corțun. Nf. 1800 Iorga, *St. Doc.*, XII, 215 (44).

Cosăș. Nf. *Koszás* 1726 (58).

— Dela *cosaș* (< *coasă*).

Côșca. Nf. *Koska* 1789 (60).

— Cf. srb. *koska* «astacus, cammarus, locusta» (Rječnik s.v.).

Coșcoméndăr. Sprni. (53).

— Cf. în Munții Apuseni, *coșcomendăr* «unul fără ocupație hotărâtă, despre care nu ști din ce trăiește», *mendăr* (com. M. Mateiu) = «vagabond».

Cósma. Nb. *Kozma* 1680 (4), 1722 (6), 1680 (10), 1726 (15), 1758 (26, 38, 42), azi, rar, passim. Nf.

azi (5, 6), 1726 (35), 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189, azi (49, 55). — Deriv.: (cu suf. -an) Nb. Cosman (60).

— Dela numele cunoscutului Sf. Cosma (doctorul fără de arginți) (cf. Pamfile, *Să.*, 161), celebrat la I.VII și I.IX (Timuș, 192 - 194), din slav. K o s m a.

Cosótea. Nf. *Koszotya* 1758 (55).

— Deriv. (cu suf. -ot(ă) -ea) dela slav. K o s a (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 158, Maretić, LXXXII, 73).

Cóța. Nf. *Kotza* 1788 (43).

— Din slav. K o c a (< K o n s t a n t i n, Weigand *Țb. XXVI-XXIX*, 126, Maretić, LXXXII, 84).

Cotârllea. Nf. *Koterlea* alias *Muntjan*, *Kotirla*, *Kotorlya* 1688, 1726 (10), *Kotérlé* 1652 *Fragm.* 289 (12).

— Deriv.: (cu suf. -ocea) Cotârlócea. Nf. *Kotrilocsa*, *Kotirlocsa* 1766 (57), 1726 (58).

— Dela *cotarlă* «câțel»; «copil» (Binder, *Kind*, 19).

Cotârlócea, cf. Cotârlea.

Coteoréți. Sprnc. li se zice locuitorilor din Luța (27) de către cei din Dridif (25).

— Din onomatopeicul *cotcoreză* (despre găini) (DR., II, 123-124).

Cotéiu. Nf. *Kotej* 1680 (10).

— Cf. srb. bulg. K o t a (< Constantin, Rječnik s.v., Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 126), derivat cu suf. -eiu.

Cotíga. Nf. *Kotyiga* 1726, azi (11), *Czipu* alias *Kotiga* 1726 (14), *Kutsiga* 1722 (40), 1726 (59).

— Formă hipocoristică (derivată cu sufixul -igă < -ică, din C o n s t a n t i n, cf. bulg. K o t o).

Cotoără. Nf. *Kotoare*, *Kotoari* 1680, *Kotora*, *Kotore* 1688, 9 fam. 1726, 13 fam. 1766, azi (1). — D e

r i v.: (cu suf. -a-ș) Nf. Cotorăș azi (im. din Nădlac-Arad 51); — (cu suf. adj. -os) Cotorós. Nf. *Kotorosz* 1726, 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, 1789, azi (38).

— Dela *cotor*, care pe lângă alte sensuri îl are și pe acela de «resturi, rămășită, lucru inutil, cârpă, zdreanță», iar figurat, «cal bătrân, slab».

Cotócea. Nf. *Kotocsi* 1722, azi (33), *Kototsa* 1788, azi (34), azi (im. din Berivoi-Făgăraș 44).

— Deriv.: (cu suf. -ea) dela *cotoc* = *cotoiu*.

Cotóia, cf. Cotóiu.

Cotóiu. Nf. azi (56). — Deriv.: (cu suf. -ea) Cotóia. Nf. *Kotoja* 1726 (43). Cf. C o t o c.

Coțofân(ă). Nf. *Koczofan* 1722 (6, 31).

— Dela n. de pasăre.

Cotonáru. Nf. *Kotonaru* 1726 (43).

Deriv. (cu suf. -aru < anu) dela Nt. *Cătun*.

Cotrilócea, cf. Cotârlea.

Cotúlea. Nf. *Kotulia* 1680 (10).

— Deriv.: (cu suf. -ulea) din bulg. K o t o (< K o s t a n d i n).

Cováciu. Nf. *Kovácsu* 1726 (20), azi *Coaciu* (29, 31), 1788 (42), azi (50, 51, 57).

— Dela *covaciu*, *coaciu* = fierar.

Covorán. Nf. *Koboran*, *Kovorán* 1758, azi (44).

Deriv. din Nt. *Covor* (cf. BA. II 78) cu suf. -an.

Covrigea. Nf. *Kovrigja* 1766 (1), *Kovricsa* 1688, *Kovridsa* 1726, *Kovritsa* 1766 (3).

Deriv. (cu suf. -ea) dela *covrig*.

Cozac, cf. C a z a c.

Cozgărea. Nf. Aron, 138 (44), *Kozgara* 1722, azi (49, im. din Vad-Făgăraș 51), *Kozgara* 1711 Barițiu, I, 719 (59).

— Cf. cum. *g o z c h a r* « mou-ton » (G. Kuun, *Codex cumanicus*, p. 128).

Crăcea. Nf. *Kracsa* 1722 (55).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *craci*.

Crăciun. Nb. atestat istoricește des, passim, azi (48*, 51, 57). — Nf. azi (im. 1), *Krecsun* 1726 (15), *Kretsun* 1758 (21), azi (im. 27), *Chrecsun* 1722 (34), 1758 (36), azi (40, im. din Săvestreni-Făgăraș, im. din Rășinari-Sibiiu 44, im. din Tohan-Brașov 46, im. din Mândra-Făgăraș 51, im. din Fofeldea-Sibiiu 56), 1789 (60). — Deriv.: (cu suf. -e l) Crăciunél. Nf. *Krecsunel* 1758 (36).

— Dela numele sărbătorii, (cf. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 284). Pentru vechimea numelui la noi, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 48, 603, 605.

Crăgúí. Nb. *Kraguj* țig. 1511 Fragm. 86 (8).

— Srb. bulg. *K r a g u j* (< *k r a g u j* = « accipiter », Miklosich, 281, Maretić, LXXXI, 94).

Crăia. Nf. *Kraja* 1726, *Laczko alias Kraja* 1758 (35), 1696 Fragm. 453, 1726, 1758 (37). — Deriv.: (din *c r a i u*, cu suf. -ș o r) Crăișor. Nf. *Krejsor* 1726 (58).

— Srb. *K r a j a* (< *k r a j* — « margo, regio », Miklosich, 67).

Craiován. Nf. *Krajován* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Craiova*.

Craneú. Nf. *Krencsev, Kren-tsev* 1726, *Krencseu* 1758 (30).

Craneúța. Nf. *Krankutza* 1633 (62).

— Deriv. (cu suf. -u ț ă) dela *crancă* (= *creangă*, cf. și Nf. *Creangă*).

Crápu. Sprni. (46).

Crășmărél. Nf. *Krismarel* 1789 (60).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *crăș-mar*.

Crastavél. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 67 (44).

— Substituire de sufix, dela *Crastavete*.

Crastavéte. Nf. *Krasztavétx* 1788 *Crastaveate* 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44).

— Dela *castravete*.

Cremon (?). Nf. 1789 (38).

— Cf. srb. *K r e m a n* (Maretić LXXXII, 73), rom. *cremene* (?) sau greșală de grafie pentru Cere-mon[ia], cf. Ț â r m o n e a.

Crépsa, cf. *Cripa*.

Crepsán, cf. *Cripa*.

Creștina. Nb. passim, azi.

Créú. Nf. azi (1), *Kriczul* 1680, *Kreczul* 1688, 1726 (10), *Kreczu* 1726 (18), 1726, azi (25), azi (27), *Kritzu* 1758 (37), *Kreczu* 1788 (41) 1726 (43), azi (44, im. din Părău 51, 57), 1726, azi (58, 63).

— Dela adj. *creț, -eață*. Pentru formele cu *i*, cf. Drăganu, *Top. Ist.*, 14: *Criț* < săs. *Kreiz*.

Crifán. Sprni. (14).

— Dela *crihan* = mămăligă cu untură, și *clihan* (Bogrea, *Glose*, 64, nota 6) « codru (de pâne s. de mămăligă); vlăjgan, hojmalău, lungan ».

Crihâlmeánu. Nf. azi (56), *Chri-helman* 1722 (63).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Crihalma*.

Crinta. Nf. *Krinta* 1633 (62).

— Cf. *crintă* = (Transilv.) un fel de ciubăr (CADE).

Cripa. Nf. *Krippa* 1633 (63).

— Deriv.: (cu suf. -e a s ă) *Cri-peásă*. Nf. *Kripésza* 1769 (60); — (cu suf. -ș a) *Crépsa*. Nf. *Krepsa* 1722 (62); — (cu suf. -ș a n) *Crepsan*. Nf. *Krepsan* 1726 (63).

Crișănu. Nb. azi (6, 59). — Nf. azi (im. din Ohaba-Făgăraș, im. din Dobra-Hunedoara, im. din Racovița-Sibiiu 44, im. din Făgăraș 49, im. din Toderița-Făgăraș, 50, im. din Ohaba-Făgăraș 51, im. din Ohaba-Făgăraș 55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela n. râului Criș; Nb. e dat după numele cunoscutului personaj istoric din revoluția dela 1784.

Crisbășan. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44), *Krizbesan* 1758 (46).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Crizbav*.

Cristea. Nb. *Kriszta* 1789 (3), *Kristje* 1722 (7), *Christe* 1722 (16), *Khriszta* 1726 (37), *Kriszte* 1758 (38), *Cryztha* 1534 Fragm. 106, *Cryzta* 1671 Pușcariu, *Rev.*, 69 (41). — Nf. azi (3, 8, 9), *Kristye* 1788 (19), 1789 (28), azi (33, im. din București, im. din Feldioara-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Cristián.** Nb. *Krisztian* 1726 (12), 1680, 1789 (13), 1726 (37), 1726 (38, 42), 1758 (55). — Nf. azi (9, 11, 13, 15, 20, 21, im. din Berivoi-mici-Făgăraș 35, 49); — (cu suf. -i n a, cf. slav. *Hristina*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 119, și germ. *Christina*). Nb. **Cristina**, azi, *passim*.

— Cf. slav. **Hristo**, **Hristjo**, bulg. (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 119) și **Kr̃kstjo**, -t é, etc. Cf. și **Cârstea**.

Criștof. Nb. 1758 (44).

— Formă hipocoristică ung. din *Christofor*.

Crițul, cf. **Crețul**.

Croitóru. Nf. azi (im. din Călimănești-Vâlcea 44).

— Nume dat după îndeletnicire.

Crovát. Nf. (10).

— Dela N. etnic *Croat*.

Crucín. Nb. țig. (30).

— Deriv. (cu suf. -i n) dela *cruce*. **Cucieurígu.** Sprni. « imita coșul » (52).

Cucólea. Nf. *Kukolja* 1726 (58).

— Cf. *cuc* (derivat cu suf. -o l e a), sau srb. *k u k o l j* « cucui » (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 102). Cf. și **Cucuiat**.

Cúeu. Sprnf. (19, 33) « și-a făcut casa departe de sat » (43). — Nf. azi (6), 1877 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43, azi (8), *Kuko* 1722, azi (9, 12), *Kuku* 1726 (14), 1722 (17), 1758 (25), 1726 (30), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (33), 1726 (36), 1758 (38), azi (44), 1788, azi (46), azi (47), *Kukul* 1722, azi (49), 1726 (55). — Femin. **Cúea.** Nf. *Kuke* 1680 (2), 1726, *Kuka* 1758 (18), 1726 (30).

— În afară de expresia *singur cuc*, cf. și sensul de « necredincios (despre bărbați) ». Zanne, I, 442.

Cucuiát. Nf. azi (30, 31, 32, 38).

— Cf. **Cucuiu**.

Cueurígu. Sprnf. (46). Cf. **Cuciurígu**.

Cuculáie. Sprni. (46).

— Formă reduplicată (din graiul copiilor) din **Culae** (< *Niculae*).

Cueuváie. Nf. *Kokováj* 1788 (44).

— Cf. **Buhă**.

Cufúrea. Nf. *Kufori* 1680, *Kufura* 1688 (10).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela vb. (a) **cufurí**.

Cúla, cf. **Nicolae**.

Culeher (?). Nf. *Kulkér* 1680 (10).

Culítă, cf. **Nicolae**.

Cúlmea (?). Nf. *Kulma* 1578 (44).

— Dela apelativul topic **culme**.

***Cureă.** Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. **Cureánu** (48); — (cu suf. -a n, dela *Curcea* s. dela apel. *curte*) Nf. **Curceánu** (25, 35).

— Dela *curcă*.

Cúrea. Nf. *Kurja* 1726, *Kura* 1758 (20).

— Deriv. (cu suf. -e a) din rad. slav. *Kur-* (Cyrillus, Maretić, LXXXII, 100, s. *kur-* = «cantus», Miklosich, 283; cf. și slav. *kurk* — «gallus», Miklosich, *Die slavischen Ortsnamen aus Appellativen*, p. 191). Cf. srb. *Kurjak* (Rječnik, s.v.). Cf. și *Curoiu*.

Curelăru. Nf. *Kurelarul* 1722 (26).

— După meserie.

Cur de fer, cf. **Curu*.

***Curu.** Deriv.: (cu suf. -o i u) Nf. *Curóiu* azi (1); — (cu suf. -u ț) **Curúț.** Nf. *Kurutz* 1722 (9). **Compușe:** **Cur-de-fer.** Sprni. azi (46); **Cur-negru.** Nf. *Kornegru* 1788 (48).

Curnégru, cf. **Curu*.

Curóiu, cf. **Curu*.

Cúrtea. Nb. *Kurtja* 1726 (37). Nf. *Kurtya* 1726, *Kurta* 1758 (37), 1758 (46), 1758 (47).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. rom. *curt*, -t ă.

Curúlea. Nf. *Curulliè* 1633 (61, 63). — Deriv.: (cu suf. -u ț) Nf. *Curulúțu* 1797 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13).

— Deriv. (cu suf. -u l -ea, -u l -u ț) dela *cur*. Cf. *Curoiu*, etc.

Custúra. Nf. *Kuszture* 1726, 1758 (41).

— Dela numele uneltei.

Cușuléț. Nf. (59).

— Dela *coș*.

***Cuțit.** Deriv.: (cu suf. -a r) **Cuțitáru.** Nf. *Kuczitaru*, țig. 1758 (în trad. ungurească *Kécsináló* 1726) (44); — (cu suf. -o a i e) Sprni. (fem.). **Cuțitoáia** (21).

Cúțu. Sprnf. (46). Nf. 1726 (14).

— Apel. *cuțu* (— cățeluș).

D

Dâ'dă. Sprni. (masc.) (53).

Dádu. Sprnf. «oameni mari și hălăoi» (= greoi) (27). — Nb. *Dadu* 1509 țig. Fragm. 76 (9 - 10), 1758 (44). — Nf. 1726 (18), 1758 (44), azi (48, im. 51, 53), 1758 (58). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) Sprni. **Dădoáie** (48).

— Cf. țig. *dada* «tătă» (A. Graur, *BL.*, II, 146), Np. bulg. *Dada* (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 161).

Dafin, Dafina. Nf. *Dafin* azi (im. din Cuciułata-Făgăraș 44), *Dafina* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), azi, passim.

— Și în bulg. (cf. Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 138).

Dâ'gă. Sprn. Haneș, *Ț. O.*, 68.

— Cf. *dăgă* = «unul care mănâncă mult» (com. A. Tomiac-Straja).

Dágiu. *Dagju* 1766 (1).

Dáieu. Nb. *Dajkul* 1680 (1). — Nf. 1789 (60).

— Cf. srb. *Dajko* (< *Dabiv*, Maretić, LXXXII, 145) s. un derivat (slav) din *Daja* (< rad. *daj-* «a da», Miklosich, 267, cf. și Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 146).

Dáili. Sprni. «nevastă-sa i-a cântat odată așa când dânsul a căzut beat în vale: dili ! daili !» (53).

Dálea. Nf. *Daly* 1722 (1), azi (9, 13, 44).

— Cf. bulg. *D a l a* (formă hipocoristică dela *D a v i d*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 119), și rad. *d a l* (cf. Miklosich, 268), derivat cu suf. *-e a*.

Damasehín. Nb. *Damastin* 1789 (1), *Damasztin* 1789 (2), *Damaszkin* 1758 (28), azi passim.

— Dela numele *Sf. Martir Damaschin*, celebrat la 16.I și 13.XI, (Timuș, 196). Grec. *Δαμασκινός*, slav. *D a m a s k i n*.

Dâmbóiu. Nf. azi (31, 35), *Dimboj* 1628 Pușc., *Fam.*, I, 182, 1758, 1792 *Fragm.* 814, azi (36), azi (43 im. din Sebeș-Făgăraș 44). — *Deriv.*: (cu suf. *-o a i e*) **Dâmboáie.** Nf. *Dimboje* 1726, (36).

— *Deriv.* (cu suf. *-o i u*) dela *dâmb*.

Damián, (Dămián, Demian). Nb. *Damjan* 1789 (1), *Demjan* 1726 (15), 1758 (18), 1726, 1758 (35), 1726 (36), 1726 (39), 1766 (57), azi passim. — Nf. azi (12, 16), 1758, azi, im. din Sâmbăta de jos-Făgăraș 24), azi (32, im. din Bistrița-Bârgăului 44, 45, 49, im. din Vad-Făgăraș 51, 57, im. din Vecerd-Târnava mare 58).

— Dela numele lui *Damian* (« doctorul fără de arginți »), celebrat la 1.VII și 1.XI (Timuș, 196), din slav. *D a m j a n*, *D ъ m j a n* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 119).

Dan. Nb. istoricește des, passim. Azi, passim. — Nf. 1680, azi im. (1), 1726 (2), 1722 (6, 8) azi (10), 1726 azi (11), 1726 (26), 1788 (41), 1788, azi (43) azi (im. din Galați-Făgăraș, im. din Ribicioara-Hunedoara 44), 1788, azi (45), azi (46, im. din Perșani 51, 56), *Danu* 1633 (63). — *Deriv.*: (cu suf. *-e a s ă*) **Dăneásă.** Nf. *Daneszi* 1766 (1), *Danasze* 1633 (62); — (cu suf.

-e s c u) Nf. **Dănésu azi** (im. din Vârd-Târnava mare 56); — (cu suf. *-e Ț*) Nf. **Dănét.** Nf. *Danyecz* 1726 (14), 1722 (32), 1722, azi (49); — (cu suf. *-u Ț*) Nf. **Dănúț azi** (14). *Compuse*: Nf. **Dangheorghe** (18, 30, 31, im. din Lisa-Făgăraș 44).

— Din bulg. **D a n o** (< *D a n i i l*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 119).

Dânciu. Nf. azi (țig. 1), *Danczul* țig. 1511 *Fragm.* 86 (8), azi (27), *Dancsu* 1726 (63). — Nf. azi (țig. 1), *Dâncs* 5 fam. 1680, 1688 (cf. *Dancz*), 4 fam. 1726, *Dânts* 1766 (2), *Dâncsi* 1680, *Dancsu* 1726, azi (3), azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 44). *Deriv.*: (cu suf. *-e l*) **Dâncél.** Nb. *Danczel* 1511 *Hurm.* II³, 10.

— Cf. srb. bulg. **D a n ă o**, (< *D a n < D a n i l*, Miklosich, 268 Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 119), țig. *d a n c i* (A. Graur, *BL.*, II, 147 - 148).

Dânceu. Nb. *Dankul* 1680, *Dânk* 1766 (1), 1680, 1688 (3). — Nf. *Dankul*, *Dank alias Rakar* 1680, 7 fam. 1688, 6 fam. 1726, azi im. (1), azi (6, 14, 18).

— Srb. bulg. **D a n k o** (< *D a n*). Cf. *D a n*, *D a n c i u*.

Dandar. Nf. 1633 (62)?

Dânilă. Nf. des istoricește, din sec. al XVIII-lea. passim. *Transcris*: *Danila*, *Danyila*, *Danile*, *Danilla*, *Denile*, *Danyile*. Azi passim. — *Deriv.-hipoc.*: (cu suf. *-u c ă*) Nb. **Dânilúcă** (33); — ([*Dâni*]-*l u c ă*) Nb. **Lúcă** (33); — ([*Dă*]-*n i l ă*). Nb. **Nilă** (rar 33).

— După numele sfântului celebrat la Greci în ziua de 17.XII, la Catolici la 21.XII (Baudot, 191). *Hagiografia cunoaște și alți sfinți*

cu acest nume, printre cari *Daniil Stâlplnicul*, celebrat la 11.XII (cf. Timuș 196 - 200). Numele e răspândit și la Slavi, dela care am împrumutat noi forma *Dănilă* (< *Daniilo* < grec.).

Dărăbănț. Nf. azi (1), *Kapaczina alias Darabancz* 1688, azi (2), *Darabanczu* 1758 (25).

Darafin. Nb. 1726 (11).

Dăria, Dărie. Nb. (20, 45). — Nf. azi (im. din Tg.-Mureș 44), *Darya* 1722 (62).

— După numele vestitului rege al Persilor, *Dariu*.

Dărieiu. Nf. *Derits* 1763 (48).

Dărlógea. Nf. *Darlossa, Derlossza alias Susu* 1758 (45), *Derlogea Aron*, 143, *Derlosea* (im. din Calbor-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *dărloagă* « femeie fără rușine, prostituată » (Șez., XXIII, 45), « slugă » (Zanne, III, 603), « cal (rău) » (H., XII, 569).

Dărnă'u. Sprnf. (46).

— Cf. a *dărnăi* = a plânge, a se văicări (*Rev. Crit.*, III, 122) de unde și *dărnăilă* = copil plângăcios (Pascu, *Suf.*, 330), *dărnă* = bătrână gârbovită care umblă cu bățul (*Viciu, Glos.*, 41).

Darodieiu. Nf. azi (im. din Bătanii mari-Trei Scaune 55).

Dărstăr. Nf. *Dersztrár* 1680, *Dirsttárj* 1688, *Drisztraru* 1726 (2).

— Dela titlul îndeletnicirii: cel care bate postavul de lână în dârste (= piuă) spre a-l face mișos. Despre *dârste*, cf. Iorga, *Negoțul* 160, *Ind.*, 19. Nf. poate fi și un deriv. (cu suf. -a r) dela Nl. *Dârste*.

Dăsea. Nf. *Daszka* 1788 (19).

— Cf. srb. *Dasković* (cf. *daska*, Iveković-Broz, s. v.), *Rječnik*, s. v. Cf. și *Dascăl*.

Dăseălu. Nf. azi (im. din Băsești-Fălcu 44), *Daszkal* 1726 (63).

— Dela *dascâl* = învățător de sat; cântăreț de biserică.

Dășea. Nf. (47), *Dasa* 1722 (50).

— Srb. *Dabiša* (Miklosich, 268), s. hipoc. slav din *David*.

Dateș Nb. Datyes 1726 (19). —

Nf. azi (1), *Datjesch* 1722, azi (7), *Datyes, Datjes* 1726, *Dátes* 1758, azi (20), 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), *Dades, Dadtes* 1789, azi (28), *Dates* 1758 (40), *Dattes* 1592 Pușc., *Fam.*, I 166, azi. im. din Ludișor-Făgăraș (44).

Dățu. Nb. *Daczó* 1533 Qu. II, 300, *Dacz* 1541, 1546, 1550, *ibid.*, III, 94, 346, 553.

— Bulg. *Daco* (< *David*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 119).

Dăvid. Nf. istoricește passim, des, din sec. al XVIII-lea; azi, passim, des. — Nf. 1789 (1), 1680, *Dagyid* 1766 azi (4), 1758 (30), azi (45, 46 im. din Liupcova-Caraș 55, 63). — Hipoc.: Nb. *Detu, Didu* (33). — Sprni. *Didu* (48).

— Dela numele profetului *David* celebrat de Greci la 19.XII, de Catolici la 29.XII (Baudot, 193). Alți sfinți cu acest nume, ap. Timuș, 201 - 205. Pentru forma *Didu* cf. *diduță* = rac mic (*Costin, Graiul* 100).

Deác. Nf. *Deak* 1711 Barițiu, I, 722 (1), 1726 (4), azi (17), *Tontoj alias Deak* 1758 (25), azi (33), 1723 *Fragm.* 540 (35). — Deriv.: (cu suf. -o i u, -o a i e) *Diacóí, Dia-coáie*. Nf. *Diakoj* 1789 (38), *Deakoje* 1758 (43).

— Dela *deac* = cântăreț de biserică (cf. *Dascăl*).

Debu. Nf. azi (47, im. din Șercăița-Făgăraș 49) *Debul* 1722 (50), azi (51), 1820 *Meteș, VA.*, I, 303,

azi (53), azi (im. din Șercăița Făgăraș 55).—Fem. **Dēba**. Sprni. (14).

— Cf. nsl. *v d e b, d e b* = pupăză (Miklosich, *EtWb*, s. v. *ūdō d ū*).

Dēca. Nf. azi (im. din Moțăței-Dolj 44).

— Cf. slav. (bulg.) *D e k o* (< *D e s i m i r*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 133).

Dēiu, cf. *A n d r e i u*.

***Dej**. Deriv.: (cu suf. -a n dela Nl. *D e j*) Nf. **Dežanul** 1452 *Fragm.* 59 (30); — (cu suf. -a r dela Nl. *Dejani*) Nf. **Dejenăru** azi (44); — (cu suf. (ung.) -i dela Nl. *Dej*) **Deji** azi (44, im. din Făgăraș 51).

Delatur. Nf. 1726 (44).

— Compus: *de-laturi*.

Delavalea. Nf. *Dilyavalya* 1680, 1726 (1).

— Compus: *dela-vale* (deriv. cu suf. -e a).

Delegăt. Nf. 1726, 1758 (43).

— Compus: *de-legat* s. *delegat*.

Dēlniță. Nf. *Delnitz* 1789 (28).

Demeter, cf. *D u m i t r u*.

Demîtru, cf. *D u m i t r u*.

Denghel, cf. *D i n d e a l*.

Deputātu. Sprni. (14).

Descultări. Sprnf. (15).

— Derv. dela *descult*.

Descultul. Nf. *Deszkultzul* 1634 *Dens.*, *Mon.*, 27, *Descultz* 1722 (8).

Dēspa. Nb. sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13).

— Srb. *D e s p a* (< *D e s p i n a* < grec. *δέσποινα*, *Maretić*, LXXXII, 71).

Destrăbălăți. Sprnc. li se zice locuitorilor din Scorei (4).

Dētu, cf. *D a v i d*.

Diaconul. Nf. azi (45).—Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. **Diaconéscu** (im. din Apele-vii-Romanați 44).

Dīca. Nf. *Dika* 1788 (25).

— Cf. slav. *D i k a* (< v. slav. *d i k a* «Ruhm». Cf. *Rječnik*, s.v.). Cf. și *D i c u*.

Dīcu. Nf. azi (7, 8).—Deriv.: (cu suf. -o a i e) **Dicoaie**. Nf. *Dikoje* 1726 (26).

— Formă hipocoristică slavă **D i k o** (din *C o n s t a n d i n*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 126).

Didina. Nb. azi passim.

— Formă reduplicată din hipocoristicul *D i n a* (*Constandina*).

Dīdu, cf. *D a v i d*.

Dīga. Nf. (12).

Dīhor. Sprni. «om negru» (46), «cu părul negru» (21), (14, 19), Sprnf. (27).

Metaforă, făcând aluzie la culoarea blanei de dihor. Cf. și sensul de «puturos», «rapace».

Dīia. Nb. *Dija* 1758, *Dia*, *Die* 1788 (26).

— Cf. srb. *D i j a*, *D i j e* (< *D i j a n a*, *Rječnik*, s.v.).

Dīlea. Sprnf. *Stoica-Dilea* (59).

— Deriv.: (cu suf. -e a) dela bulg. *D i l a* (< *K o s t a n d i n*, Weigand *ŷb. XXVI-XXIX*, 126).

Dīma. Nb. 1758 (20), 1789 (24), 1758 (44, 55). — Nf. azi *Dima alias Boita* 1680 (13), (14, 53, im. din Șinca nouă-Făgăraș 56), 1747 *Fragm.* 549 azi (63).

— Formă hipocoristică slavă *D i m a* (< *D i m i t r i j*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 120).

Dimitur, cf. *D u m i t r u*.

Dindar. Nf. 1722 (52). — Deriv.: (?) *Dindaratz* 1722 (32); — (cu suf. -ă u) **Dindără'u**. Nf. *Denderoū* 1722 (62).

Dindără'u, cf. *D i n d a r*.

Dindeál. Nf. *Dingjal* 1766 (1) *Dengyal* 1688 (2), *Denghel* azi (6).

— Săs. Nf. *Dangel* (< *Daniel*, Kisch, *Sieb.* 282), considerat de Români, prin etimologie populară, compus *din* + *deal* (cf. și *Dileavalea*).

Dindrúm. Nf. *Dendrum* 1633, *Fragm.* 190 (14).

— Compus: *din-drum*.

Dínu, cf. *Constandin*.

Dionísie. Nb. *Diyoniszie* 1788 (48), *Dionisze* 1726 (56), azi *passim*.

— Se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume (cf. *Timuș*, 210-216) dintre care cf. aceia din calendar, celebrați la 18.V și 3.X. Din grec. *Διονύσιος*.

Dioszan 1711 *Barițiu*, I, 722 (22).

* **Dípla.** *Deriv.*: (cu suf. -ă ș) Nf. *Díplășu*, țig. (2); — (cu suf. -u ș) Nf. *Dipluș* (7).

Deriv. din *diplă* — *vioară* (cf. *Alăuta*).

Dipșoiu. Nf. *Gypsoj* 1726 (63).

— Formă derivată cu suf. -oiu dela *Dipșa* < *Diva* + suf. -șa (cf. *Drăganu*, *Suf.* -șa, 18-20). Cf. *Divoiu*.

Dise. Nb. (12).

— Poate o formă hipocoristică din *Dionisie*.

Dițu. Nb. *Dicz* 1758 (44).

— Cf. bulg. *Dico* (< *Constandin*, *Weigand*, *Ńb.* XXVI-XXIX, 126).

Divóiu. Nf. *Divoj* 1726, 1758 (35).

— *Deriv.* (cu suf. -oiu) dela *Diva* (*Maretić*, LXXXII, 71, *Rječnik*, s.v. < *děva* «fată», *Weigand*, *Ńb.* XXVI-XXIX, 161). Cf. *Dipșoiu*.

Doága. *Sprni.* (46).

— Dela *doagă* «scândură încovoiată (și uscată) din care se face

butoiul», metaforă făcând aluzie la fizicul slab și gârbovit al individului.

Doboliță. Nf. azi (35), *Dobolicze* 1726, *Dobolicza* 1758, *Doboliță* 1759 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 113, *Dobolitze* 1789, azi (38), 1758 (46).

Dóboș. Nf. 1788 (24, 46).

— Ung. *dobos* = *toboșar*.

Dóbra. Nb. 1688 (1), azi (2), 1718 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 55 (15), 1582 *Veress*, *D.*, II, 218. — Nf. 1771 *Lupaș*, *Doc.*, 126 (40), 1671 *Fragm.* 313, 1726 (41), *Illyerán alias Dobra* 1758 (44).

— Sl. *Dobra* (*Miklosich*, 269). Cf. *Dobre*, *Dobru*.

Dobrata. Nb. 1633 (63).

— Cf. ceh. *Dobrata* (*Miklosich*, 270).

Dobráta, cf. *Dobrotă*.

Dóbre. Nb. 1758 (28, 35), 1788 (43), 1758 (45, 55). — Nf. 1819 *Metes*, *VA.*, I, 297 (16), *Dobri* 1722 (17), 1726, *Szein alias Dobre* 1758 (18), 1722 (33).

— Cf. slav. *Dobre* (< *Dobromir*, *Dobroslav*, *Weigand*, *Ńb.* XXVI-XXIX, 133, cf. și *ib.*, 150).

Dobreán. Nb. *Dobrian* 1726 (35); — Nf. azi (37, 55).

— *Deriv.* (cu suf. -an) dela *Dobre*, sau mai curând srb. *Dobrijan* (*Maretić*, LXXXII, 114, *Rječnik*, s.v.).

Dobrilă. Nb. *Dobrille* 1666 *Pușc. Fam.*, I, 112, 1722 (7). — Nf. azi (1, 7, 9).

— Srb. bulg. *Dobriła*, *Dobriło* (*Miklosich*, 270, *Weigand*, *Ńb.* XXVI-XXIX, 150, *Maretić*, LXXXII, 115).

Dobrin. Nb. 1663 *Pușc.*, *Fam.* I, 112, 1722 azi (8), azi (14), 1664 *ib.* 174, 1726, azi (24), 1758 (26, 40),

1726 (55). — Nf. 1543 *Fragm.* 819, 1582 *Veress, D.* II, 219, 1584 *Fragm.* 132, 1590 *Pușc., Fam.* I, 156, 1664 *ibid.* 174, 1726, *Tasul alias Dobrin* 1758 azi (24), 1726 (25), azi (im. din Bucium-Făgăraș 35, 37, im. din Săvestreni-Făgăraș 39), 1633 *Fragm.* 815, 1726 (40), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 42, im. din Săvestreni-Făgăraș 43, 44, im. din Bucium-Făgăraș 46, 49, im. din Bucium-Făgăraș 50), 1593 *Pușc. Fam.* I, 169, *Fragm.* 817, 1722, azi im. (din Berivonii mari-Făgăraș 52), azi (im. din Bucium-Făgăraș 55, 56). — *Deriv.*: (cu suf. -e a) *Dobrinea*. Nf. *Dobrinje* 1758 (24); — (cu suf. -e a s ă) *Dobrineasă*. Nf. *Dobrinyeszi* 1726, 1758 (24).

— Srb. bulg. *Dobrin* (Miklosich, 270).

Dóbrotă. Nf. *Dobrată* azi (1), *Dobrotă* azi (12), azi (im. din Poiana-Sibiiu 44), *Dubrota* 1726 (55).

— Slav. (srb.) *Dobrota* (Rječnik, s.v.) Cf. și *Dobrata*.

Dóbru. Nf. 1726 (40, 55). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Nf. *Dobrán* azi (im. din Zărnești-Brașov 51); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Dobréscu* (24); — (cu suf. -o i u) *Dobróiu*. Nf. *Dobroj* 1758, azi (41).

— Din slav. *dobru* « bun » (Miklosich, 270).

Dochia. Nb. *Dotyie* 1789 (1), *Dokia* 1711 Barițiu, I. *Deriv.*: (cu suf. -i ț a) Nb. *Dochița* azi, *passim*.

— Formă hipocoristică din *Evdochia*.

Dódea. Nf. 1722, azi (9). *Deriv.*: (?) *Dodonesa* 1722 (9).

Deriv. (cu suf. -e a) din forma bulg. *Doda* (< *doda* « soră mai mare », Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 161), cf. (în Olt.) *dodă*

« soră mai mare » (H. IX, 82), « lele » *Gr. S.*, V, 120), (în Banat) « nană » (Viciu, *Glos.*, 40) « femeie bătrână » (Irineu, *SB.*, 46); (în nordul Transilvaniei) « femeie însărcinată » (Gorovei, *Cim.*, 147).

Doderóiu. Sprni. (48).

— Formă asimilată din *Toderoiu*.

Dodónea, cf. *D o d e a*.

Dodoș. Nf. azi (44).

Dóftor. Nf. 1722 (29).

N. dat după îndeletniciri.

Dogală, cf. *D u g a l ă*.

Dogár(iu). Nf. azi (1, 5, 6), 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216 (44), 1758, azi (47), 1788 (48), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 49, 50).

— Despre *dogari* (= cei cari fac doage), cf. Iorga *Ind.*, 59, 155.

Doicán, cf. *D o i c u*.

Dóicu. Nf. *Dojkul* 1680, *Dojk* 1688 (1). *Deriv.*: (cu suf. -a n) *Doicán*. Nf. *Dojkán* 1726, *Dojkanu* 1758 (40).

— (După Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 146) slav. *doja* « Stille ein Kind », *dojka* « Amme », cf. *Dojka*, *Dojko* (cu masc. format după feminin). După alții, forma *Doja*, *Dojak*, *Dojko* sânt derivate hipocoristice din *Dobrosav* (Iveković-Broz, s.v.) s. din *Dositeu* (Maretić, LXXXII, 83), s. din *Domogoj* (*ibid.*, 88).

Dóina. Nb. azi *passim*.

— *Deladoină* (cf. *Carmen*). Cf. și bulg. *Dojna* (< *doj* — « lactatio », Miklosich, 271).

Doménte, Nb. (6).

— Contaminare între *Domitian* + *Clemente*.

Domețián. Nb. (14), cf. *Domitián*.

Domitián. Nb. azi rar, *passim*

— Nume latinist, după numele împăratului *D o m i t i a n u s* (sec. I, d. Chr.).

Domnica. Nb. azi (1), 1727 Ior-ga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8), azi (11), 1813 (14), azi (18), 1870 (27), azi (32, 33, 35, 41, 48, 49, 57, 58).

— Nume vechiu în românește (cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 178). Cf. *Domnica curvioasa* din timpul lui Teodosie cel mare, celebrată la 8.I (Timuș, 218).

Don. Nb. 1726 (1), 1789 (13).

— Formă hipocoristică slavă din *A n d o n* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 118).

Dónat. Nf. azi (3, 55).

— Nume dat după numele sfântului (cf. Baudot, 208-209).

Dónea. Nb. *Donja* 1766 (1).

— Bulg. *D o n é* (< *A n d o n*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 118). Cf. *D o n*.

Dongoróz. Nf. azi (im. din *Burdusaci-Tecuci* 44).

Dópea. Nf. azi (16, 28).

Doroftéiu. Nb. azi (7).

— După numele *Sf. Doroftéiu* (cf. Baudot, 210-211), grec. *Δωροφθέος*, cunoscut și la Slavi (cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120).

Doroghíciu. Nf. azi (25).

— Formă rusească a numelui *Drăghici*, cf. rus. *d o r o g i j* (< vsl. *d r a g*).

Dóru; (fem.) *Dora.* Nb. azi passim. Nf. *Dóru* azi (51). *D e r i v .:* (din *Doru* cu suf. -e l) Nb.

Dorél azi, passim; — (din *Dora*, zu suf. -i c a) Nb. *Doríca*, azi, passim; — (dela *Doru* cu suf. -i n) Nb. **Dorín** azi passim; — (din *Dora* cu suf. -i n a) Nb. **Dorína** azi passim.

— Formă hipocoristică dela *Doroftéiu* (cf. bulg. *D o r é*, Weigand,

Ńb. XXVI-XXIX, 120), sau mai curând dela *Teodor, Teodora.*

Dóșa. Nf. *Doscha* 1722 (31).

Dóteoș. Nf. azi (im. din Sibiu 5).

— Deriv. din bulg. *D o t k o* (< *E v d o k i a*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 121).

Dotósia, cf. *Teodosia.*

Dóțu. Nf. *Doczu* 1726 (21). —

D e r i v .: (cu suf. -e a) (!) **Dóțea** (s. *Doța?*). Nf. *Docza* 1722, 1726, 1758 (7),

— Formă hipocoristică slavă din *D o b r o s a v* (Iveković-Broz, s.v., Rječnik, s.v.), s. din *D o r o t e u* (ibid.) s. din *E v d o k i j a* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 121).

Drăgán. Nb. *Dragan* 1722 (32), *Dregan* 1789 (60). — Nf. 1726 (26), azi (im. din Băița-Hunedoara 44, 51).

— Deriv. (cu suf. -a n) srb. bulg. *D r a g a n* (< *d r a g*, Miklosich, 272).

Drăghíciu. Nb. *Dregics* 1728 (30), 1726 (35), 1758 (46), 1756 (51), *Dragics* 1726, *Dregits* 1766 (57). — Nf. azi (7, 14, 18, im. din Ludișor-Făgăraș 21, im. din Ludișor-Făgăraș 27), *Dragics* 1726, *Dregics* 1758, azi (28), azi (im. din Șona-Făgăraș 44), *Dreghiciu* azi (45), *Dragits* 1763 (48), *Dregyits* 1766, azi (57), azi (im. din Venetia de jos-Făgăraș 58), 1726 (61), *Dragicz* 1633 (62).

— Srb. *D r a g i ć* (Miklosich, 272, Maretic, LXXXII, 110).

Dragomír. Nb. des istoricește, passim, din sec. al XV-lea (1452 *Fragm.* 59), redat și *Dragumír.* Azi (29). — Nf. 1766, *Dragomé* 1789, azi (1), 1680, *Dragomir alias Mun-tjan* 1688 (2), *Dragomir alias Chiveraj* 1688 (4), *Dragomir alias Mir-csa* 1680, 1726 (10), 1726, azi (11),

azi (18), 1726, *Dragomir* 1758 (19), 1726 (36), 1520 *Fragm.* 98 (38), 1511 *Pușc., Fam.*, I, 178, 1785 *Fragm.* 713 (41), azi (im. din orașul Giurgiu 44), 1520 *Fragm.* 97, *Dragomer* 1588, *ibid.*, 135 (46), azi (55). — *Deriv.*: (cu suf. -easă) *Dragomireasă*. Nf. *Dragomiriasze* 1680 (1).

— *Srb. bulg.* *Dragomir* (Miklosich, 272).

Drăgoș. Nb. *Dragos* 1726 (42), azi (55). — Nf. azi (im. din *Dridif-Făgăraș* 24), 1726, azi (25), *Drăgoss* 1788 (40), azi (43, im. din *Dridif-Făgăraș* 44, 56).

— *Bulg.* *Drăgoș* (Weigand, *ŷb*, *XXVI-XXIX*, 150).

Dragosfu. Nb. *Dragoszin* 1726 (63).

— *Srb.* *Drăgosin* (Rječnik, s.v.).

Drăgota. Nb. *Dragote* 1726 (58). — Nf. azi (35), 1758 (38), azi (im. din *Poptelec-Someș* 47).

— *Srb. bulg.* *Drăgota* (Miklosich, 272).

Drăgovičiu. Nf. *Dragovič* 1786 *Iorga, St. Doc.*, XII, 187 (44).

— *Srb.* *Drăgovič* (Rječnik, s.v.).

Drăgu. Nb. 1726 (1), *Drag* 1334 *Hurm. I*¹, 631 (31) 1726 (58).

Fem. *Drăga* 1758 (1). — Nf. *Dragul* 1680, 1688, 1726 (2), *Draguj* 1758 (30), 1726 (57). *Deriv.*: (cu suf. -oiu) *Drăgoiu*. Nf. *Dragoly* 1726 (3), azi (31, 38, im. din *Ciuperceii vechi-Dolj* 44, 47), *Dregoj* 1766 (51, 57).

— *Srb. bulg.* *Drăgo* (Miklosich, 272). Interesantă forma *Dragui*, reluată din ung. *Draguly* < rom. *Dragul*.

Drăguș. Nb. *Dregus* 1758 (36). — Nf. *Dragusi* 1766, *Dregus* 1789, azi

(10), *Dragus* 1726 (25), 1758 (30), 1726 (40), *Dragusch* 1722 (62). — *Deriv.*: (cu suf. -el) *Drăgușel*. Nf. *Dragosel* 1680, *Dregusel* 1688, *Dragusel* 1766 (10). azi (56).

— *Srb. bulg.* *Drăguș* (Miklosich, 272).

Drăgușân. Nf. azi (25, 44).

— *Deriv.* (cu suf. -an) dela *Nl.* *Drăguș*.

Drăguștîn. Nf. *Dregustin* 1726 (10).

— Contaminare între slav. *Drăgutîn* (Iveković-Broz) + *Drăgușin* (Rječnik, s.v.).

Drăciuiu. Nf. *Drăjtsul* 1722 (9), *Drăjcsu* 1726, *Drăjtsu* 1789 (39), *Drejtju* 1726 (55).

— Formă hipocoristică derivată slavă, cf. *Drăjko*, (fem) *Drăjča* (< *Drăgo* < *drăg*, Miklosich 271-272).

Drăneă. Nb. *Drinke țig.* 1689 *Fragm.* 417 (1), 1556 *ibid.*, 125 (43). *Deriv.*: (cu suf. -ean dela un nume local, cf. *Drencova* în *Banat*). Nf. *Drăncean* azi (im. din *Covăsinți-Arad* 51).

— Din *srb.* *Drănea* (Maretič, *LXXXII*, 71).

Drăndafir, cf. *Trăndafir*.

Drăvúș. Nf. *Drăvus* 1726 (19, 40).

— Cf. *Npers. lat.* *Drăvus* (< *Drăva*, *Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV*, 612), intrat prin filiație ungară.

Drîlea (?). Nf. *Drillea* 1680, *Drilla* 1688, *Drilya* 1726, *Drilla* 1787 (1).

Dridișân. Nf. *Dridișanu* 1722 (31).

Deriv. (cu suf. -ean) dela *Nl.* *Dridif* + *Dridișan* (< *Nl.* *Dridih*).

Drócea. Nf. *Drócsa* 1680 (1), 1680, *Drotsa* 1766 (3), *Drotsa* 1722 (8).

— Cf. srb. *Droča* (Rječnik, s.v.).

Dron. Nf. azi (im. din *Dorohei* 44).

— Formă hipocoristică din *Andron*.

Drosida, Nb. (6, 7).

— Cf. grec. *Δροσίς, -ίδος* (fem.) < *δροσός* «rosée».

Drugă. Nf. azi (21), *Druge* 1726, *Druga* 1758, 1771 Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 150, azi (22), azi (27), *Nyen alias Druga* 1726, azi (28), azi (im. din *Ludișor Făgăraș* 44).—Deriv.: (cu suf. -o ciu) **Drugociu**. Nf. *Drugocs* 1758, 1788, azi (42).

— Cf. apelativul *drugă*, și mai ales slav. *drugā* «soție», de unde și Npers. srb. *Drug* (Miklosich, 273).

Duboăia. Nf. *Duboja* 1789 (60).

— Deriv. (cu suf. -o a ie) dela *Duba* < *dubă*.

Drumeni. Sprnc. (46).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *drum* (deci, «cei care stau lângă drum»).

Duca. Nb. 1766 (10). — Nf. sec. al XVIII-lea, Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 53 (34), azi (50, im. din *Ileni-Făgăraș* 55).

— Cf. *Sf. martir Duca*, celebrat la 24.IV (Timuș, 223), nume de origine greacă cunoscut și de Slavi.

Dudaș. Nf. azi (țig. 2, im. din *Copăcel-Făgăraș* 20).

— Cf. și N. de căne.

Dudú. Sprni. (53).

Dugălă. Nf. azi (im. din *Mândra Făgăraș* 44), 1758 (45), *Dugale* 1726, *Dugala* 1758, *Dogale* 1788, 1824 Iorga, *Șt. Doc.*, XII, 210, azi (46).

— Cf. slov. *Dugalič* (< *dugajlija*, cf. *dugonja* — *longinus*, *Iveković-Broz*, s.v., *Rjecnik*, s.v.).

Dúlea. Nf. azi (im. din *Călimănești-Vâlcea* 44).

Dúlea. Nf. *Dulya* 1726 (14).

— Cf. bulg. *Dulja* (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 138).

Dúlghiș. Nf. azi (32).

Dumitru. Nb. istoricește des, din sec. al XVII-lea, passim, redat și *Dumitrie*, *Dumetru*, *Donitru*, *Dimitur*, *Demeter*, azi passim. — Nf. 1680 (13), 1758 (20), 1726 (21), 1758 (22), *Komsa alias Dumitru* 1758 (45), *Demitru* 1534 *Fragm.* 103 (55). — Fem. Nb. **Dumitra** 1787 (10), 1695 Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 54 (15). — Deriv. -hipoc.: (deriv. cu suf. -a ș) **Dumitrăș.** Nb. *Dumitras* 1771 *Lupaș, Doc.*, 126 (35), 1758 (36), 1756 (37), 1758 (40), 1758 (41), 1788 (42), 1758 (55); — (deriv. cu suf. -a ș c u) **Dumitrășeu.** Nb. *Dumitrasko* 1688 (2), 1726 (13), *Dumitrâsk* 1726 (40), 1758 (41, 46), 1726 (51), 1726 (55). — Nf. azi (29, 40), *Dumitrasz* 1788 (43); — (cu suf. -e s c u) **Dumitrășeu** Nf. (5, 29, 57); — (deriv. cu suf. -i ț ă) Nb. **Dumitrîță** azi (51); Fem. **Dumitrîța** Nb. (51) de unde și Nb. **Mitrîța** (17); — (formă hipocoristică din [D u] m i t r u) Nb. **Mitru** azi passim; — Nf. 1726 (41); de aici (cu sincopearea lui *r* cf. și bulg. *Mito*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 120 și cu *m* -> *n*-) Nb. **Nítu** 1725 Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 94 (25); — (deriv. dela *Mitru* cu suf. -e a, cf. și slav. *Mitré*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 120) Nb. **Mítrea**: *Mitra* 1726 (37), 1726, *Mitre* 1758 (43), 1726 (46), 1788 (48), 1726 (53); — (deriv. din *Nítu*, cu suf. -i ș o r) **Nitișór.** Nb. *Nyitisor* 1766 (2); — (deriv. din *Mitru*, cu suf. -a ș c u) Nb. **Mitrășeu** (14); —

(cu suf. -u c ă) Nb. **Mitrúcă** (21); — (formă hipocoristică) Nb. **Túcă** (21). Compus: Nf. **Vladumitrel** 1630 Dens. *Mon.*, 20 (9, 10): *Vladu-Mitrel*.

— Cf. Sf. *Dimitrie martir de Tesalonic*, celebrat la 26.X (cf. și 28.X). Răspândirea numelui la noi nu se datorește numai calendarului. Se știe că moaștele cuviosului Dimitrie (celebrat la 27.X) se păstrează în biserica Mitropoliei din București, deci e unul din sfinții al căror cult e cunoscut bine la noi. Sf. *Dumitru* se bucură de însemnătate și în folclorul bulgăresc și e considerat acolo ca un sfânt național (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120).

Dúnea. Nf. *Dunya* 1726, 1758 (35).

— Din slav. *Dunja* (< *du nja* Quitte, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 138).

Dúngă. Nf. *Dungé* 1726 (3).

Dúþa. Nf. (azi im. din Vinga-Timiș 51).

Dúþa. Nb. *Dusa* 1726 (37). — Nf. 1726, *Dusa alias Flueraș* 1758, *Duse* 1788 (43), 1726 (47), 1722, azi (48).

— Bulg. *Duša* (< *duša* «anima» Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 154, Miklosich, 273).

Dúra. Nf. (31).

— Cf. bulg. *Dura* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 171).

Dușloág. Sprni. (45).

— Cf. apelativul *dușleag, dușlag* (Pamfile, J. C., 161) o sculă a dogarului, găuritorul (cercurilor de fier).

Dúþea, cf. *Duþu*.

Dúþu. Nf. azi (43), *Duczu* 1758 (44), azi (im. din Făgăraș 49). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. **Dúþea**. *Dutza* 1722 azi (9).

— Formă hipocoristică din *Răduþu*.

Duvalma. Nf. 1758 (47).

Duvunga. Nf. 1758 (36).

E

Ecatelína, cf. *E c a t e r i n a*.

E c a t e r í n a. Nb. azi passim. Redat și *Ecatelína* (5). — Hipoc. deriv.: [E-] Nb. *Caterína. Cătirina* (27), *Katerine* 1758, Qu., II, 111 (44); — ([E-] cat [e] r i n a) *Catrína*. Nb. (27, 28, etc.); — (cu *e > u* prin apropiere de *Cătuþa* și cu *r > l*) Nb. *Cătulína* (7); — ([E-] cat [erina]-i) Nb. *Căti* (45), cf. și ung. *Kati*; — (derivat cu suf. -i n c a) Nb. *Căþinea*, passim; — (cu suf. -u þ a) Nb. *Cătuþa* passim).

— După numele *Sfintei Ecaterina*, s. *Caterina*, celebrată la 25.XI.

Efrém. Nb. *Afrim* 1726, *Iffrim* 1758 (19), azi (rar 27), 1854 (28),

azi (44, 60). — Hipoc.: ([E-]) Nb. *Frem* (rar 27).

— Calendarul nostru cunoaște doi sfinți cu acest nume: Sf. *Efrem Sirianul*, celebrat la 28.I și pe *Martirul Efrem*, celebrat la 7.III (Timuș, 226 - 233). Forma e din slav. *Efrem* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120) < grec.

Efrosína, cf. *Eufrosina*.

Eftémie, cf. *Eftimie*.

Efténe, cf. *Eftimie*,

Efténie, cf. *Eftimie*.

Eftína, cf. *Eftimie*.

Eftíchie. Nb. (52).

— Grec. *Εὐτόχης* din *εὐτοχῆς* «norocos».

— Dela numele *Sf. Martir Evtichie*, celebrat la 24.VIII; *Evtichie Cuviosul*, celebrat la 27.III și *Patriarhul*, celebrat la 6.IV (Timuș, 278). Din grec. *Εὐθείης*.

Eftimie. Nb. *Eftene* azi (1), *Istene* azi (5*), *Iftimie* 1766, *Aftimie* 1787 (10), azi (15), *Eftemie* 1726, *Ifftimie* 1758 (24), *Eftenie* 1726, *Efftimie* 1758 (26), azi (27), 1726 (35), *Aftyinue* 1788 (45), 1726 (55). — Nf. *Eftene* 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216, azi *Eftemie* (33), *Eftemie* 1726, *Ifftimie* 1758 (35), *Eftimie* azi (im. din Ungureni-Iași 44), *Eftenie* azi (59). Fem. (după forma masculină) Nb. **Eftina** (51), **Eftinia** 1843 (46).

— Cf. *Sf. Eutimie cel Mare*, celebrat la 20.I; alții la 6.IV, 16.IX, 11.VII (Timuș, 260-263). Din slav. *Eftimij* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 120) < grec. *Εὐθίμιος*.

Eftina, } cf. **Eftimie**.
Eftinia, }

Eléna. Nb. istoricește rar, din sec. al XVII-lea (1652, cf. *Fragm.* 285), azi des, passim. Și: **Elina** Nb. 1835 (14); — **Ilina**. Nb. *Illina* 1688 (2), 1766 (13), *Iline* 1788 (19), 1652 Pușc., *Fam.*, I, 179 (42). — Nf. *Illina*, *Illini* 1680, 1787 (1), *Illine* 1680 (2), 1652 Pușc., *Fam.* I, 179 (38). — Deriv.-hipoc.: ([E]-**lena**) Nb. **Léni** (53); — (derivat cu suf. -uța) Nb. **Lenúța** (5, 21, 25, 52); — ([E]-**lina**) Nb. **Lina** (5), Nf. *Lina* 1766 (51), *Lini* (azi 44); — (deriv. cu suf. -ca) Nb. **Linea** azi (27), 1823 (46). Nf. *Linki alias Alban* 1787 (1); — (cu suf. -ța (?)) Nb. **Lința** (27, 46, 49, 52, 57); — (de aici cu suf. -uca) Nb. **Lințuca** (52).

— După numele *Sfintei Elena*, mama împăratului Constantin. ce-

lebrată la 21.V (Timuș, 235-238). Dintre formele hipocristice de mai sus, se cunosc și la Slavi, **Lena**, **Lina**. Cf. **Ilena**.

Eleonóra. Nb. azi passim.

— Numele e de proveniență romanică, cf. fr. *Éléonore* (<engl. **Eleanor** < arabă).

Elifta. Nb. (28).

Elina, cf. **Elena**.

Elisabéta. Nb. azi, passim. Și: **Elisavéta**, azi passim. (cf. slav. **Elisaveta** < grec.); — **Elisáfta** (cf. srb. *Ielisafca*, Rječnik, s.v.) Nb. (15, 27, 28); — **Elisávta** Nb. (33). Deriv.-hipoc.: ([Eli]-**saveta**, cf. slav. (bulg.) **Saveta**, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 121) Nb. **Savéta** (27); — ([Sa]-**veta**, cf. bulg. **Veta**, Weigand, *ibid.*) Nb. **Véta** (1, 2, 32, 49); — (deriv. cu suf. -uca) Nb. **Vetúca** (2, 49); — (din [Eli]-**safca**) Nb. **Sáfta** 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), 1815 (14), *Szafca* 1789 azi (19), azi (26, 27, 33, 43*, 44, 63); Nf. 1680 (2); (deriv. cu suf. -ița, [Saf]-**tița**) Nb. **Tița** (33). — Nf. *Tytza* 1789 (60).

— După numele personajului biblic, celebrat de Ortodocși la 24.VI, alături de alte sfinte cu nume omonim, celebrate la 22.X și 24.IV (Timuș, 239-240).

Elisáfta, cf. **Elisabeta**.

Elisávta, cf. **Elisabeta**.

Eliséu. Nb. (21).

— Dela numele biblic, celebrat la 14.VI (Timuș, 240-243) < grec. *Ἐλισαῖος*. Cf. **Ílisie**.

Elíza. Nb. (int. 43). — Hipoc.: ([E]-) Nb. **Líza** țig. (1).

— Formă modernă, occidentală, cf. fr. **Elise**, it. **Elisa** (< **Elisabeta**). Cf. și n. de iapă.

Elvíra. Nb. azi passim (printre altele: int. 21, 27*, int. 41, 58*, al. 63). Deriv.-hipoc.: ([E]-) víra, deriv cu suf. -iț [a]-i) Nb. **Víriți** (27*).

— Împrumut modern, romanic (span.), ajuns la noi prin filiație germană.

Emanoil (și **Emanuil**). Nb. azi, passim. — Hipoc.: ([E-] manoil, cf. și slav. *Manoil*, *Manuil*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 126) Nb. **Manoil** azi passim.; — (prin apropiere de formele derivate cu suf. -ilă, cf. srb. *Manuila*, *Maretić*, LXXXII, 84) **Manuilă**, **Mănăilă**. Nb. *Meneile* 1726 (26), *Manaila* 1758 (28). — Nf. *Manuilă* azi (im. din Perșani-Făgăraș 51), *Manaila* 1758 (55).

— Se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume (Timuș, 524). — Din grec. *Ἐμμανουήλ*, pop. *Μανουήλ* (> slav. *Manuil*).

Emíl s. Émil. Nb. azi passim. — Hipoc.: ([E-]) Nb. **Mílu** (43).

— Nume latinist, cf. **Aemilius**, consulul roman (sec. III a. Chr.).

Emília. Nb. azi passim.

— Nume latinist, **Aemilia**.

Emilián. Nb. azi passim. Hipoc.: ([E-]) Nb. **Milián** (5); — ([Emil-]) Nb. **Iánu** (5).

— Nume latinist, cf. **Aemilianus**, împăratul roman (sec. al II-lea d. Chr.).

Enáche, cf. **Ienache**.

Enea

Enéscu } cf. **Ienea**.

Enescúțiu }

Enía, Nb. (masc.) (60).

— Nume latinist, cf. **Aenea** s.

Episcopéscu, Nf. (im. din orașul București 44).

— Deriv. (cu suf. -escu) dela **Episcopu** (< apel.).

Ercán, } cf. **Ieru-**

Ercău, }

Eremía, cf. **Irimie**.

Érhu, cf. **Ieru-**

Ermil, Nb. (14).

— Germ. **Ermilo** (Heintze, 203).

Ermoláe, cf. **Hermolae**.

Eroftéiu, cf. **Ieru-**

Eroním, **Ieru-**

Ervín, Nb. (51).

— Cf. germ. **Irmwin** (ap. Heintze, 203). Nf. säs. ap. Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, 267.

Eșán, cf. **Ie-**

Ésca. Nf. *Eska*, *Ieszke* 1662, Pușc., *Fam.*, I, 113, 179, 1843 *Fragm.* 799, azi (2), azi (3). — Cf. cum. **esch** = vetus (Kuun, *Cod. cum.* 252).

Éstera. Nb. (44).

— Cf. occid. **Ester** (cf. **Estel** 1a). Np. säs. ap. Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wörterbuch*, II, 278.

Eufimia. Nb. (4). — Hipoc.: ([Eu-]) Nb. **Fémia** (51).

— Grec. *Ευφημία*.

Eufrosína. Nb. azi, passim, rostit și **Efrosina**, (16). — Deriv.-hipoc.: ([Eu-]) Nb. **Frosína** s. **Frășina** passim.; — ([Fră-]) Nb. **Sína** passim.; — (deriv. cu suf. -uca) Nb. **Frosinúca** passim.

— După numele Cuvioasei **Eufrosina**, celebrată la 25.IX (Timuș, 258). Grec. *Εὐφροσύνη*, (cf. *Bucura*). Forma *Frosina* e cunoscută și la Bulgari (cf. Weigand, *Țb. XXVI* până la *XXIX*, 121).

Eugénia. Nb. azi passim. — Deriv.-hipoc.: ([Eu-]gen-i-) Nb. **Génia**, **Géni** passim.; — **Géna**

(28); — (deriv. cu suf. -i c a) Nb. **Genica** (46).

— Din grec. *Ευγενία* intrat și în antroponomastica romanică și devenit acolo în veacul trecut, un nume foarte apreciat (Dauzat, 64).

Eugén(iu). Nb. passim.

— Grec. *Εὐγένιος* pătruns în antroponomastica occidentală. La Germani, acum câteva decenii, era un nume foarte răspândit și, poate, la noi, e dela dânșii.

Eusébiu. Nb. rar, passim.

— Calendarul menționează mai mulți sfinți cu acest nume, cf. 22.VI (Timuș, 270-273). Din grec. *Εὐσέβιος*. Cf. **Eusevia**.

Eusévia. Nb. passim. — Hipoc.: ([Eu-]) Nb. **Sévia** (11).

— Grec. *Εὐσέβεια* Numele păstrează o formă mai veche decât aceea de mai sus, **Eusebiu**.

Eusiche. Nb. (14).

Eustátie. Nb. *Iftate* 1758 (25).

— Hipoc.: ([Eu-] s t a t e, cf. și bulg. *Stati*, Weigand, *Ńb. XXVI* până la *XXIX*, 120) **Státe**. Nb. *Szstatye* 1788 (44).

— Hagiografia cunoaște mai mulți sfinți cu acest nume (cf. Timuș, 275-276). Din grec. *Εὐστά-*

θιος, venit la noi prin filieră slavă, cf. bulg. *Efstati* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120).

Eutróp. Nb. (16). — Hipoc.: (din **Eutropa*) Nb. **Tropa** (43).

— Grec. *εὐτροπος*, « versatile », « bénin », cf. *Εὐτροπών*, Npers.

Éva. Nb. altădată, azi passim.

— Deriv.-hipoc.: (deriv. cu suf. -u ț a) Nb. **Evúța** passim.; — ([E-]) Nb. **Vúța** passim.; — (deriv. de aici cu suf. -i c a) Nb. **Vuțica** passim.; — ([Vu-]) Nb. **Țica** passim.

— Dela numele biblic, celebrat la 12.XII (Timuș, 263).

Evdóchia. Nb. 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), azi passim. Și: *Evdiochia* (18).

— Hagiografia noastră menționează trei sfinte cu acest nume, celebrate la 1.III, 4.VII, 13.VIII (Timuș, 265-266). Forma noastră e din grec. *Ευδοκία*, venită prin filiație slavă, *Evdokija* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 121).

Evgénie. Nb. *Ivghenie* 1726 (2).

— Sânt, după hagiografie, 8 sfinți cu acest nume (Timuș, 266-267). Din grec. (> slav. *Evgen*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 121). Forma mai veche decât **Eugen**.

F

Fabián. Nf. (35).

— Dela numele vestitului Papă, celebrat la 20 Ianuarie (Baudot, s. v.).

Făcălét. Nf. (61).

— Dela *făcăleț*, *făcălete* — unealta cu care se mestecă în mămligă.

Fă'ciu. Nf. azi (7), *Futsu* 1766 (10), *Ficsu* 1726 (11), azi (13), 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216 (44), azi (im. din Bucium-Făgăraș 46), 1811

Iorga, *St. Doc.*, XIII, 171, azi (47), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 48, im. idem. 52).

— Cf. srb. *Fićo*, bulg. *Fitjo* (< *Filip*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 122). Cf. și **Fuciu**.

Făgărășán. Nf. *Fegeressan* 1726 (2), 1684 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 58 (15), cf. și *Fogorasi alias. . . de Fogaras* 1689 *Fragm.* 438, Aron, 136 (44), azi (45, im. din Poiana nouă-Brașov 53).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Făgăraș*.

Făgurel. Nf. 1765 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 254 (63).

— Dela *fağur*, deriv. cu suf. -e l.

Fâina. Nf. azi (35), 1758, azi (37).

Fâneș. Nf. *Fânes* 1726 (56).

— Formă hipocoristică din *Ștefan*, *Fan* (deriv. cu suf. -e ș).

Faraon. Nf. (5).

— Cf. *faraon* — țigan.

Fărbă. Nf. *Farbe* 1726 (43).

— Cf. *farbă* — colorare, vopsea.

Fărcăș. Nf. azi (și *Foarcoș*) (24),

Farkas 1726, 1758 (28), 1788, azi

(41), 1788 (43), azi (im. din Deva,

im. din Cluj 44), azi (46). D e r i v . :

(cu suf. -a n) Nf. *Fărcășan*

(20), *Forcoșan* (29).

— Din ung. *farkas* — lup. Cf.

L u p u.

Fărcău. Nf. *Ferkeu* 1788 (48).

— Din ung. *farka* — coadă, sau substituire de sufix din *Fărcaș*.

Fârână. Nf. *Firneu* 1726 (4).

— Cf. *fârână* — a vorbi pe nas, a fofăi (DA., s.v.).

Fârnoágă. Nf. *Firnoga* 1750
Fragm. 558 (62).

— Schimb de suf. din *Fârână* u.

Faroga. Nf. (31, 36, 38).

Fârța. Nf. *Furcza* 1633, *Furtze*

1696 Fragm. 459, *Furcze* 1702,

Fragm. 486, *Furcza* 1726, *Furtza*

1747 Fragm. 554, *Furtze* 1823

ib., 790 (63).

— Dela *fârță* « copil neastâmpărat », « unul care poartă vorba de ici colo » « persoană indecentă », « târfă, teleleică ». (DA., s. v.).

Fărtăl. Nf. 1747 Dragomir, *Ist.*

Desr., I, 66, *Fertár* 1788, *Fartare*

1808 (44).

— Din germ. *Viertel*, venit prin filiația ung. *fertaly* > rom. *fărtal*, *fărtariu* (DA., s.v.).

Fă'sa. Nf. *Fosza* 1726, *Fojsza*

1758 (= *Făsea*?) (20), *Fosza* 1758

(24). — D e r i v . : (cu suf. -e i u)

Fă'seiu. Nf. *Fiszrej* 1726 (22); — (cu

suf. -e i u + -a) **Fă'seia.** Nf. *Fiszreja*

1726 (41); — (cu suf. -o i u) **Fă-**

söiu. Nf. *Fiszoly* 1788 (41); — (cu

suf. -o l e a). Sprnf. **Fă'solea** (33),

Fă'sălea (33).

— Dela *făsa*, poreclă dată unuia care fâsăiește. Se zice de cei cari nu pot rosti pe s (DA., s.v.).

Fă'sălea, cf. **Fă'sa**.

Fă'sărâu (?). Nf. *Faszarou* 1758 (45).

Făstă'e. Nf. *Fisztik alias Patrutz* 1726 (59).

— Cf. *făstăc* = copăcel cu fructe de forma și mărimea bobului de fasole (< turc.) (DA., s.v.). Cf. și (a se) *făstăci*. (DA., s.v.).

Fătăligă. Nf. *Feteliga* 1680, și

Bran alias Feteliga 1688, *Fétéligé*

1726, *Fataliga* 1766 (3).

— Prin substituire de sufix din *feteleu* « flăcău cu apucături de față, flăcău rușinos; vagabond; față bătrână (< *fată*, Drăganu, *Top. Ist.*, 131). Cf. și **Fetea**.

Fătu. Nb. *Fettu* 1616 Pusc. *Fam.*

I, 104 (61). — Nf. *Fetu* 1757, azi

im. din Ludișor-Făgăraș (21), *Fett*

1726, *Feöt* 1789, azi (28), azi (35),

1728 azi (38, 42, im. din Ludișor-

Făgăraș 44, 63). Cu ortografia

tradițională *Fetfu*, *Fetu* (28, 36).

— D e r i v . : (cu suf. -o a i e) **Fă-**
toăie. *Fotoje* 1758 (45), 1759 Iorga
St. Doc., XIII, 113.

— Element vechiu românesc, dela *făt* (cf. documentările lui Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 63).

Fă'tu. Nf. *Ficzu* 1726 (11), *Făcz*

țig. 1726 (44). — D e r i v . : (cu suf.

-a n) Nf. **Fă'ân** (2).

— Cf. *făță* « orice ființă mică, cu mișcări repezi, care se fâțâie mereu; copil mic » (DA., s.v.), sau și o variantă grafică pentru *Fățiu*.

Făulea. Nf. *Feullya* 1758 (38).

— Cf. *făulă* = mutră, față (DA., s.v.), deriv. cu suf. -e a.

Făur. Nf. azi (9, im. din Șartăș-Turda, im. din Runc-Turda 44, 46, im. din Arad 51).

— Cf. mai sus *Covaciu*. Despre *fierari*, cf. Iorga, *Ind.* 49 ș. u.

***Făzăcăș.** Nf. *Fazakas* 1726, 1758 (26), 1665 *Fragm.* 355 (63).

— Ung. *fazekas* « olar ». Cf. *Blidariu*, *Olariu*.

Febronia, cf. *Fevronia*.

***Féchetete.** Nf. *Fekete* 1788 (48).

— Ung. *fekete* — negru. Cf. *Negru*.

Feieș. Nf. azi (im. din Șicula-Arad 51).

— Ung. *fejés* — cu capul mare.

Feișănu. Nf. (im. din Dumbrăveni-Târnava mică 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Feișa*.

***Feldereán.** Nf. *Földveran* 1766 (4), *Foldeorean* 1766 (13).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Földvár*, rom. *Feldioara*.

Felicia. Nb. azi passim.

— Formă latinistă, *Felicia* < *felix*.

Felmereán. Nf. *Felmeránu* 1758 (44), 1758, azi (45).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Felmer*.

Felneecán. Nf. azi (55).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Fenlac*.

Fénechiu. Nf. (53).

— Din ung. *fönök* — șef.

Femia, cf. *Eufimia*.

Fenic, cf. *Finic*.

Feráriu. Nf. (țig. 2, 10).

— Cf. și *Covaciu*.

Férdelă. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44). Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Ferdelaș* 1729 *Fragm.* 543 (55).

— Dela *ferdelă* (< săs. *fyr del* < germ. *Viertel*, DA. s.v.).

Féregă. Sprnf. (33), Nf. *Fericse* 1758 (42).

— Dela numele plantei (cf. DA., s. v.).

Ferent. Nf. (43).

— Ung. *Ferencz* = Francisc.

Ferestrár. Nf. *Feresztrar* 1680, *Szpetarj alias Feresztrarj* 1688 (2), *Tyeresztraru* 1758 (35).

— Nume dat după îndeletnicire.

Ferice. cf. *Feregă*.

Féșa. Nf. (im. din Șinca-nouă-Făgăraș 55).

Féșter. Sprni. (48).

— Dela *feșter* — păzitor de pădure.

Fétea. Nf. *Fettia* azi (im. din Ludușor-Făgăraș 44), *Fetja* 1726 (55). — Deriv.: (cu suf. -e a e)

Fetélea. Nf. *Fetelye* 1722 (49).

— Cf. săs. *Feit*, *Fett* (< Sf. *Vitus*, Kisch, *Sieb.* 296), s. rom. *fată*, deriv. cu suf. -e a.

Fetőchie. Nf. 1808 Iorga, *St. Doc.*, XII, 199 (44).

Fevronia. Nb. azi, rostit și *Febromia* (17), *Frawonia* (58).

— După numele Sf. *Fevronia*, celebrată la 28.X și 25.VI (Timuș, 287). Grec. *Φεβρωνία*. Forma *Frawonia* e prin apropiere de germ. *Frau-*.

Fia } cf. *Sofia*.

Fica }

Filarét. Nf. azi passim.

— Din grec. *Φιλάρετος*.

Filea. Nf. *Filya* 1766, *Fila* 1789, azi (2), azi (3).

— Bulg. srb. **File** (< Filip, Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 122, Maretić, LXXXII, 88).

Filimón. Nb. *Szilimon* 1766 (2), azi passim. — Nf. azi (1, 17).

— Dela numele *Sf. Apostol Filimon*, celebrat la 22.XI., 29.XI și 14.XII (cf. Timuș, 289-290). Grec. *Φιλήμων* (pătruns și la Slavi, dela care l-am luat noi).

Filip. Nb. atestat din sec. al XVIII-lea, redat și *Silip* 1758 (30), azi passim. — Nf. azi (5), 1726 (12), 1726 (21), azi (29, 31, 33), *Silip* 1788, azi (34), azi (im. din Berivoiunic-Făgăraș 35, im. din Maia-Someș, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44, 45, im. din Pârău-Făgăraș 59, 60). — **Deriv.:** (cu suf. -oiu) Nf. *Filipóiu* (57).

— Dela numele *Sf. Apostol Filip*, celebrat la 11.X și 14.XI (Timuș, 290-296), din slav. < grec. *Φίλιππος*.

Filitia. Nb. (42).

— Dacă nu e o formă născută din *Filoteia*, cf. grec. *Φιλιτίς*, cf. și grec. *φιλίτια*.

Filoftéia } cf. *Filoteia*.
Filoftia }

Filón. Nb. (10, 46, 47, 53, 55, 57).

Filotéia. Nb. azi passim. Redat și *Filotia* (27), *Filoftéia* (19, 38), *Filoftia* (27).

— După numele *Sf. Filoteia*, celebrată la 7.XII (Timuș, 297-298), cf. grec. *Φιλόθεος*.

Fînu. cf. *Serafim*.

Fînchiș. Nf. (im. din Perșani-Făgăraș 49).

— Cf. Nf. germ. *Fenkisch*, *Fenkesch* (Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wb.* II, 349).

Fînic. Nf. 1820 Meteuș, *VA.*, I, 303 (53), *Fenik* 1726, 1758 (55).

— Cf. *finic* (Transilv.) «ban, filer» (< germ. *Pfennig*, DA, s.v.).

Finghiș. Nf. (56).

— Cf. *Fînchiș*.

Fira. cf. *Rafira*.

Fîrăr(u). Nf. *Fireru* 1726 (14), *Firer* 1789 (38).

— (Transilv.) *fîrăr, filăr* (< *Führer*), termen militar.

Firoda. Nf. 1758 țig. (44). (Cf. Popovici, 32: *Firon da*).

Fîșer. Nf. (44).

— Germ. *Fischer*.

Fîța. Nf. (8, 9, 10).

— Formă hipoc. din *Sofia*.

Flade. 1613 Urk., III, 577.

— Germ. *Flade* (Heintze, 155), Nf. *Flad* (Schullerus-Hofstädter, *Sieb.-sächs. Wb.*, II, 390).

Flăităru. cf. *Frăităru*.

Fláncea. Nf. *Flansa* 1726 (11), *Flantsa* 1726, *Flansa* 1758, 1788 (19).

— Cf. *Flanea*.

Fláneca. Nf. *Flanja* 1788 (19), 1804, Iorga, *St. Doc.*, XII, 196 (44).

— Poate o formă scurtată din *Taflan*.

Flânga. Nf. 1722 (19).

Flávius. Nb. azi rar, passim.

— Nume de origine latinistă, purtat de cărturari.

Flénchea. Nf. *Flentye* 1787 (3), azi (9), *Flenki*, *Flenka* 1680, *Flyenka* 1688, *Flenkja* 1726, *Flentye* 1766, *Fleanchea* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 198, azi (10), *Flentye* 1787 (18).

— Cf. fleoancă «gură rea», «femeie flecăreață, femeie proastă» (DA., s.v.).

Fleşăr(iu). Nf. *Flesarul alias Munțan* 1688, *Flessar* 1726 (1), *Flesir* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44) *Flesar* 1766 (51), azi (im. din Grănar-Târnava mare 63).

— Dela *fleşar* s. *fleşer* (Transilvania) « măcelar ».

Flîter. Nf. azi (1),

— Cf. germ. *Flitter* « fluturaș » și « zorzoane ».

Flóancă. Sprnf. (46).

— Dela *floancă* « gură » (Bogrea, *DR.*, III 448-449) « gură rea » (Șez., V, 73), « femeie care vorbește multe » (Candrea, *Porecle*, 79), « femeie prost îmbrăcată » (DA., s.v.).

Floărea. Nb. azi passim. Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. **Floríca**, azi passim.

— După numele sărbătorii *Flo-riilor* (floare). Cf. și *Florea*.

Floășcă. Nf. *Floske* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -că) din *Floașea*, sau mai curând *fleașcă* « om molâu » (DA., s.v.).

Floășea. Nf. *Floasia* 1680, *Flosa* 1688, 1726, 1766, 1789, azi (13).

Flócu. Nf. *Flock* 1722, azi (16), 1722 (17), *Flokk* 1788 (24). Deriv.:

(cu suf. -a) Nf. **Flóca** azi (im. din Comăna de sus-Făgăraș 9, 10); — (derivat cu suf. -ea) **Flócea.** Nf. *Floise* 1722 (13), *Flocsa* 1726, 1758, azi (55), 1726, azi (58), azi (59, 60).

— Dela *floc*.

Florantina, cf. *Florentina*.

Flórea. Nb. altădată des, passim. Azi passim. Nf. *Florya* 1688, *Floire* 1722, *Flora* 1726, *Flore* 1766, azi (1), *Flori* 1766, azi (2), *Floire* 1722 (3), azi (țig. 7, 8, 9), *Florja* 1766, azi (10), 1680 (13), azi (16, 18), 1788 (19), azi (im. din Borivoiu mare-Făgăraș 21), *Flora* 1726 (22), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII 94 (25), 1722, azi (29), azi (35, țig. 36), 1726 (38), azi (im. din Sâmbăta de sus 42, 44, 45, im. din Tode-rița, im. din Bucium-Făgăraș 46,

47, im. din Ileni-Făgăraș 49, 55, im. din Comăna de sus-Făgăraș 57, 59, 61). — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. **Floréscu.** *Floreszk* 1680, 1726 (2), azi (38, im. din orașul București 44, 45); — (cu suf. -icel) Nf. **Florícél** (53), Sprni. (21); — (cu suf. -oiu) Nf. **Floróiu** (23). Sprni. (28). — C o m p u s : Nf. **Florícordi** 1722 (17).

— Dela radic. *Flor-* (cf. p. 32). **Florénța.** Nb. (6).

— Dela Nl. *Florenza*, cf. și Npers. **Firenze**.

Florintina. Nb. (18), *Florantina* (50).

— Cf. it. *Fiorentina*, Nl. *Florența*.

Florián. Nf. (im. din Noul-româneșc-Făgăraș 44).

— După numele *Sf. Florian*, celebrat de Catolici la 4 Mai (Baudot, 269).

Flucuș. Nf. azi (im. din Șincanouă-Făgăraș 50), 1815 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, azi (53), *Flukus* 1726, *Flukuš* 1729 Fragm. 548, 1758, azi (55).

— Dacă accentul e pe ultima silabă, avem un derivat (cu suf. -uș) din *Floc*.

Fluerăș. Nf. *Flojrasul* 1722, *Flujérás alias Lázár* 1758 (20), *Dusa alias Fluérás* 1758 (43), *Flujeras alias Praeda* 1788 (44).

— Nume dat după îndeletnicire, *flueraș* — cântăreț din fluier.

Flúică. Sprnf. (53). (« supranumele familiei *Flucuș* »).

Foárcoș, cf. *Fărcaș*.

Foăți. Sprni. (21).

Fóca. Nf. (30, 31, 32). Deriv.: (cu suf. -șa + -an) **Foeșán** Nf. *Foksan* 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44).

— După numele *Sf. Foca*. Pentru *Focșa* cf. Drăganu, *Suf. -șa*, 21.

Fofărlă Sprnc. se numesc locuitorii din Galați (45) de către cei din Șoaraș.

— Dela *fofárnă*, nume de batjocură dat unei femei cărne care vorbește pe nas (Ion Cr., II, 302), cf. și *fárnă* și *fofârlă* (Pușcariu, DR., I, 100, 108).

Fofeldea. Nf. *Fofelgja* 1763, azi (48). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Fofelzânu* 1766 (2).

— Dela Nl. *Fofeldea*.

Foflea. Nf. *Fofla* 1808 (44).

— Dela porecla *foflea* — om puturos, leneș, gură cască (DA., s. v.).

Fogoroș. Nf. (12, im. din Drăguș-Făgăraș 23, 28, 35).

— Dela forma ung. *Fogaras*. (Cf. *Făgărășan*).

Foiu. Sprni. (21).

— Dela *foale*, *foiu* « burduf făcut din piele de oaie »; fig. « copil gras și slăbănog » (Pașca, Gl., 28).

Fôlea. Nf. azi (5, 6, 7), *Folja* 1726 (11), azi (14, 16), 1722, azi (17), 1758 (20), *Folya* 1726 (41), azi (im. din Streza Cârțișoara-Făgăraș 44, 45).

Deriv.—(cu suf. -ea) dela *foale* (cf. *Foiu*).

Foreoșan, cf. *Fărcăș*.

Forfecéle. Sprnf, « umblă iute » (21).

— Cf. *forfecă* — codobatură (Săghinescu, Voc., 54).

Forgăcea. Nf. *Forgácsa* 1758 (22)

— Cf. ung. *forgács* = așchie, surcea (cf. *Țândări*).

Forgăzău. Sprni. (33).

Forida. Nf. țig. 1758 (44).

— Cf. *Firoda*.

Forje. Nf. (44).

Fornăitul. Sprni. « vorbește pe nas » (52).

— Dela *fornăi* a respira cu sgomot pe nas, *fornăit* — « fomf » (Pușcariu, DR., I, 108).

Frăităru. Sprni (24), *Flăităru*.

— Cf. *flaităr*, *fraităr* (< germ.) Cf. și *Filăru*.

Frăneu. Nf. azi (1), *Frenk*, *Frenkul* 1680, *Frink* 1688, *Frinku* 1726, 1766, 1787 (2), 1726, 1758 (37), azi (im. din Comăna de sus, Porumbacu de sus-Făgăraș 44, im. din orașul București 50, im. din Comăna de sus-Făgăraș 51, 59), *Frinku* 1789 (60), *Frenk alias Frink* 1680, Pușc., *Fam.* I, 163, *Frinkul* 1696 ibid., *Frink* 1767 *Fragm.* 679, 680, 1796, ibid., 448, azi (61), 1785 *Fragm.* 715 azi (63). — Deriv.: (cu suf. -o a ie) *Frâncoăie*. Nf. *Frenkoaje* 1680, *Frinkaje* 1688 (2);—(cu suf. -u le a). *Frânculea*. Nf. *Frankulii* 1633 (59), *Frinkulja* 1726 (61).

— Numele e cunoscut și în limbile slave, cf. *Frenkja* (Weigand, *Jb.* XXVI-XXIX, 164). Pentru dezvoltarea de sens pe care a luat-o *Franc* în limba comună, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II 43-53.

Frăsina, cf. *Eufrosina*.

Frăteș, cf. *Fratu*.

Frățilă. Nb. *Freczilé* 1726 (3), *Fraczila* 1591 *Fragm.* 140 (8), *Fratzile* 1766 (10), 1726 (19), *Fracila* 1556 *Fragm.* 124 (43), 1726, *Fraczilla* 1758 (46). — Nf. *Frecilla*, *Freczilla* 1680, *Frecsilla*, *Fraczilla* 1688, *Freczile* 1726 (1), 1726 (11), *Fraczilla* 1758 (28, 41), azi (im. din Târlungeni-Brașov 44), *Fratzile* 1788 (46). — Deriv.: (cu suf. -a ș) *Frățilăș*. Nf. *Fracilas* 1633 (62).

Frātu. Nf. azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș 31, 32, 33, 34, im. din Berivoiu mic-Făgăraș 44, 45), *Fretu* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf.

-ea, cf. bulg. *Frate*) *Frátea* Nf. *Frate* 1722 (33); (cu suf. -e ș) Nf. *Frâteș* (45).

— Cf. bulg. *Frate*, *Fratjo* (dela titulatura dată călugărilor, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 162).

Frem, cf. *E frem*.

Frimțoiu, cf. *Frenț(u)*.

Frénț(u). Nf. (47). — *Deriv.*: (cu suf. -oiu) *Fremțoiu*. Sprnf. *Stoica-Fremțoiu* (59).

— Din ung. *Ferencz*.

Frida. Nb. (44).

— Din germ. *Friede* (Heintze 159).

Frighénciu. Nf. *Frigyencsu* 1726, *Frigyentsu*, *Frigyenczu*, *Fringyenczu* 1758, azi (47), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 49, im. idem., 50).

Fringhénciu, cf. *Frihenciu*.

Frișcă. Sprni. (fem.) « o femeie care umblă din casă 'n casă » (51).

— Cf. *frișcă* « fată tânără, sprintenă, sburdalnică », cf. și *fliușcă* (Bogrea, *DR*, I, 278), « femeiușcă » « coțofană », « femeie uscățivă » (Ciașanu, *Glos.*, 62).

Frosie. Nb. (masc.) (39).

— Formă hipocoristică din slav.

Frosi [m], după fem. *Frosa*.

Frosina

Frosințea } cf. *Eufrosina*.

Frúnză. Nb. (masc.) (36). Nf. (14).

— Apelativul *frunză*.

Frúșcă. Nf. (im. din Brabova-Dolj 44).

Fucicán, cf. *Fuciu*.

Fúciu. Nf. (4, 7, 10, 11, 13), *Fucsul* 1722 (50). — *Deriv.*: (cu suf. -can, cf. srb. *Fučko*, *Fučkan*, Rječnik, s.v.) *Fucicán*,

Nf. *Fucskan* 1758 (47), *Fușcán* azi (50, 53).

— Cf. *Fâciu*.

Fuiórea. Nf. *Fujorja* 1726, *Fujorara*, *Fujore* 1758 (20), *Fujore* Fragm. 558, *Fujora* 1789 (62).

— *Deriv.* (cu suf. -ea) dela *fuior*.

Fúlea. Nf. *Fulyé* 1726 (10), 1721 Fragm. 526 (25), *Fulja* țig. 1726, *Fullya* țig. 1758 azi im. din Călnic-Sibiiu (44).

— Dela numele plantei *fúlie* « floare de narcis » (DA., s.v.).

Fúlga. Nf. 1726, azi (11), 1789 (60). *Deriv.*: (cu suf. -ea) *Fúlgea*. Nf. *Fulgya* 1688 (10).

— Dela *fulg* (cf. *DR.*, VI, 526).

Fulécea, cf. *Fulica*.

Fulica. Nf. *Fulika* 1758 (37).

— *Deriv.*: (cu suf. -ea) *Fulicea* (și cu schimb de sufix, prin amestec cu *Fulea*, deriv. *Fuleciu*) *Fulécea*. Nf. *Fulicsa* 1726, 1758, *Fulitsa* 1694 Fragm. 443, azi *Fulicea* și *Fulecea* (37), azi (38, im. din Mărgineni-Făgăraș 44, idem. 55).

— Cf. *fulică* « romoniță puturoasă » (DA., s.v.). Cf. și *Fulea*.

Funár(iu). Nf. *Funáru* 1787, azi (10), 1726 (21), azi (35).

— După îndeletnicire (cf. DA., s. v.).

**Fureă*. *Deriv.*: (cu suf. -ea)

Fúreca. Nf. *Furcsa* 1726 (63); — (cu suf. -u ș -el -ea) *Fureușélea*. Nf. *Furkuseli* 1758 (22).

— Dela *furcă*.

Furdúii. Nf. (țig. 7, 9, 30, țig. 36, 38).

Furnică. Sprni. (53).

— Dela numele insectei *furnică*.

Fúrțea, cf. *Fărțea*.

Fușcán, cf. *Fucican*.

Fuserău. Nf. (45).

— Cf. F ă s ă r ă u.

Fuște. Nf. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186 (44).

— Cf. *fuște* = bătă, toiag, prăjină groasă (DA., s.v.).

Futefân. Nf. *Futyfan* 1726 (47).
— C o m p u s: *fute-fân*.

G

Găbăr, cf. G a b o r.

Găbégea, cf. G ă b u.

Găbor, cf. G a v r i l.

Găbrea. Nf. *Gabre* 1722, 1750
Fragm. 566 (62). — D e r i v.: (cu
suf. -a n) Nf. Găbréan (12).

— Cf. srb. G a b r a, G a b r e
(< G a v r i j e l, Rječnik, s.v.). Cf.
și G a f r a.

Gabriéla. Nb. azi passim.

— Neol., cf. it. G a b r i e l a.

Gă'bu. Sprni. «individ înco-
voiat de bătrânețe» (27). — Nf.
Geb 1726, 1758 (26), *Gyib* 1726
(58), *Gib* 1726 (63). — D e r i v.: (cu
suf. -e c i u -e a > -e g e a) Gă-
bégea. Nf. *Gibegya* 1726 (14); —
(cu suf. -e l) Găbél. Nf. *Gibell*
1726 (20).

— Adj. *gáb*, -ă — cocoșat, ghe-
bos (DA., s.v.), cf. și *gibă* (o p a-
săre, DA., s.v.) și mai ales, Npers.
bulg. *Giba* (< *giba* «schaden»
Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 146).

Găciu. Sprni. (27).

— După corespondent, avem de
a face cu o prescurtare din *stân-
gaciu*. Cf. totuși, *gaciu* = izmană
(*gacioș* «e un cal care-și freacă pi-
cioarele de olaltă») < ung. *g á c s o s*
«șontorog», Pop, în *DR.*, V, 187)
(DA., s.v.). Cf. și *Gagiu* < țig. *g a-
g y o* «om» (Bogrea, *DR.*, III, 441)
și slav. *G a č a* < G a b r i e l (Ma-
retić, *LXXXII*, 83, 136) s. < G a l-
l u s (Maretić, *LXXXII*, 110).

Gádóiu. Nf. (25).

Găfia, cf. A g a p i a.

Găfra. Nf. (24).

— Dela *Gabra*, cu *b > v > f*.

Gäftea, cf. A g a p i a.

Gaftina, cf. A g a p i a.

Gaftón, cf. A g a t o n.

Găgăună. Sprni. «vorbește rău»
(58).

— Cf. *găgăi* «a măcăi» (despre
gâște și rațe); *gângav*; *găgăuță*
«prost, nătărău, tont» (Candrea,
Porecle, 34) «peltic»; cf. și *gă-
gău* — mâncare făcută din mămă-
ligă sau tăiată în bucăți și prăjită
în unsoare (Viciu, *Glosar*, 14).

Găie. Sprnc. se numesc locui-
torii din Bucium (52), fiindcă «nu
obișnuiau să mănânce din farfurii,
ci din tigăi» (48).

— Dela *gaie* «o specie de uliu»
(DA., s.v.), «pasăre răpitoare»
(Boceanu, *Glos.*, 9).

Găinări. Sprnc. se numesc lo-
cuidorii comunei Răușor (43) de
către cei din Mândra (46).

— Dela *găinar* = vânzător de
găini, păzitor de găini, hoț de
găini; uliu (DA., s.v., cf. și Bo-
grea, *Glose*, 73).

Găiță. Nf. (im. din Trochești-
Dolj 44), *Gajcze* 1726 (61).

— Dela *gaiță* (cf. și *G a i e*) —
«dünne, schlanke Frauensperson»
(CC., II-III, 407), iar mai des
«guralivă» (Candrea, *Porecle*,
79).

Găitán. Nf. (im. din Pojorta-
Făgăraș 10, 17).

— Cf. *găitan* = fire de lână (co-
lorate) servind ca ornament în
diferite cusături (DA., s.v.), cf. și

Nb. arm. *K á e t a n* < *C a e t a n o* (Bogrea, *I Congres*, 82).

Galactión. Nb. *Galaftion* (13), *Galation* (15), *Galaftion* (20), *Galaction* (22), *Galacteon*, *Galantion* (27), etc.—*Hipoc.*: *Gal* [action]). Nb. *Gali* (27).

— După numele sfântului celebrat la 5.XI (Timuș, 310). În slav. (< grec.) *Galation* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 122).

Galactión, cf. *Galaction*.

*Galantió*n, cf. *Galaction*.

Gălăteán. Nf. *Geleczan* 1726 (41) *Galaczan* 1808 (44), azi (im. din Grid-Făgăraș 51, 57); cf. și *Galaczi* 1758 (39).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Galați*.

*Galatió*n, cf. *Galaction*.

Gălbincea. Nf. *Gelbincea* 1722 (16), azi (24, im. din Sămbăta de jos-Făgăraș, Voila-Făgăraș 44).

Gălciu. Nf. *Gelcs* 1726, 1758 (25).

— Cf. *gălciu* = umflătură (DĂ., s. v.).

Gălea. Nf. azi (31), *Gallya* 1758, 1789 (39), *Galja* 1726, 1758, 1788 (40), 1726 (46).

— Srb. *Gali*ja (Rječnik, s.v.), bulg. *Galjo*, *Gale* (< *galia*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 146).

Gălét. Nf. *Gelecz* 1726 (25).

— Bulg. *Galec* (< *galja*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 150).

Gălciu. Sprni. «când era mic se juca cu soru-sa prin curte. În decursul jocului a strigat: hai, mamă, c'o apucat pucelu (= purcelu) pe gălice (găurice)» (27).

Gălic. Nb. *Gallie* 1689 Fragm. 418 (43), 1556 Hurm., II⁵, 380 (44), *Gallia* 1633 (62). Nf. 1722 (9).

— Cf. *Șf. Martir Galie*, celebrat la 3.IV (Timuș, 310).

Galina. Nb. (6, 8, 27, 29).

— Cf. bulg. *Galina* (< *galja* Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 146). Cf. *Galea*.

Galón. Nf. (im. din Brăești-Dorohoiu 44).

Găltofáni. Sprnc. se numesc locuitorii din Viștea de sus (11), fiindcă «au gâtul gros», de către cei din Viștea de jos (14), cei din Voivodeni (12) și de cei din Dridif (25).

— Cf. *gărtan* «om robust și gros la gât», «bădăran», «gălcevit» (Weigand, *Ńb. IX*, 225).

Gălúșcă. Sprnf. (45, 46, 48); Sprni. (58); Sprnc. se numesc locuitorii din Hurez (42) de către cei din Beclean (26) și de cei din Ileni (41).

— Dela *gălușcă* «cocoloș de aluat» (DĂ., s.v.).

Gămán. Nf. (im. din Mânzălești-Buzău 44).

Gănea. Nf. *Ganka* 1726 (22), azi (im. din Berivoiu mare-Făgăraș 44).

— Cf. bulg. *Ganka* (< *Gergana*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123), cf. și bulg. *Genko* (*ibid.*), srb. *Djenka* (Rječnik, s.v.). Cf. și *Ganea*.

Găndea. Nf. *Gandgya*, *Gandgyé* 1726 (3, 4), *Gandi* 1726 (10), *Gandi* azi (im. din T.-Măgurele 44). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Gandianu* 1726 (10).

Gănea. Nb. *Ganya* 1726 (25), *Ganye* 1534 Veress, *Acta*, I, 237 (28). — Nf. *Ganja* 1766, *Ganyi* 1787 (țig. 1, 2), 1664 Pușc., *Fam.* I, 112 azi, (im. din Lisa și din Ludișor-Făgăraș 9), *Ganya* 1722, azi (17), azi (18, 21), *Ganya alias Bokor* 1662 Pușc., *Fam.*, I, 184, *Szavu alias Ganya* 1726, *Ganya alias Szokacsu* 1758, azi (28), azi

(31, 32, 33), 1722 (34), 1758 (38), azi (40), 1788, azi (44), 1788 (46), azi (58, 59), 1633 (63).

— Bulg. *G a n e* (< fem. *G a n a* < *G e r g a n a* < *G e o r g i*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 122-123).

Gânga. Nf. *Gunga* 1527 *Fragm.* 101 (56).

— Dela *gângă* = om gângav (DA, s.v.).

Gânscă. Nf. *Ginszke* 1766, 1787 (1), 1726 azi (26), *Ginszka* 1758 (38), *Gânscă* (43), — Deriv.: (cu suf. -a n) Sprnc. *Gâscăni* se numesc locuitorii din Venetia (60) de către cei din Comana de jos (63).

— Dela *gâ(n)scă*.

Gârbocean. Nf. *Girbotsan* 1788 (46).

— Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Gârbova*.

Gârcea. Nf. azi (44), *Garcsa* 1722 (50), azi (53), 1722 (54).

— Cf. bulg. *G a r ĉ o* (< *g a r* « grau, russig », Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 150).

Gârreiu. Nf. *Gurcs alias Bukurar* 1680 (3).

— Cf. (z) *g â r c i u*.

Gărăoiu. Nf. (17, 21).

— Cf. *G â r o i u*.

Gărdurêni. Sprnc. « se numesc cei cari locuiesc pe o stradă mică paralelă cu strada principală » (33).

Deriv.: (cu suf. -e a n) dela *garduri*.

Gârjoabă. Nf. (im. din Strehaia-Mehedinți 44).

— Cf. *gârjob*, -ă adj., cu deplasare de accent.

Gârleănu. Nf. (im. din Feliceni-Fălticeni 44).

— Deriv.: (cu suf. -e a n u) dela Nt. *Gârla*.

Gârléciu. Nf. *Girlecs* 1726, 1758 (22).

— Cf. *gârleciu* (< *gârliciu*) (< srb. *grlič*, DA., s.v.) și Nf. srb. *Grlič* (Rječnik, s.v.).

Garofița. Nb. (47).

— După n. floarei *garofiță*.

Garoiu. Nf. (44).

— Din *garoiu* = cioară (DA., s. v.) poreclă dată Țiganilor (A. Graur, *BL.*, II, 152-145).

Gârta. Sprni. (dat unui peltic) (30).

— Cf. (Mold. Dobrogea) *gârtan* = bătăran, cârțan (Ion Cr., I, 60), gâlcevitor, cârcotaș (Weigand, *Țb. IX*, 225).

Gășpar. Nb. 1766 (4), 1726 (11, 14, 44). Nf. azi (24), 1726, 1758 (26), azi (im. din Bucium-Făgăraș 27, im. din Făgăraș 35, 37, 41, im. din Șoars-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 50), 1722, azi (52).

— Cf. numele magului, celebrat la 1 și 6.I (Baudot, 285).

Gatze. Nf. 1750 *Fragm.*, 558 (62).

— Cf. bulg. srb., *G a c o* (< *G a v r i l*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 122, Rječnik. s.v.).

Găuăce. Nf. *Geocse* 1726, *Geotsa* 1758, *Geoatse*, *Gevatse* 1788 (26), 1726 (58).

— Dela *găuace* = « coaja oului; organul genital la femei; coajă de nuță » (DA., s.v.).

Găvănea. Nf. *Gevene* 1722 (54).

— Deriv. (cu suf. -e a) din *găvan*.

Găuăze. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ileni (41) de către cei din Râușor (43), și de către cei din Toderița (48).

— Dela *găuază* (cf. DA., s.v.).

Găură. Nf. *Gaura* 1722 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Găvârlăș. Nf. (im. din Felmer-Făgăraș 44).

— Din *Gabăr* + *Gavrilă*, deriv. cu suf. -a ș.

Gavrilă. Nb. atestat din sec. al XVIII-lea des, passim; azi passim. — Nf. *Gavrilé* 1726 (3), azi (4), 1766 (10), azi (21), *Gavrilla* 1758, *Gabrilla* 1788, azi (24), 1758 (26), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, azi (29), 1722 (32), azi (40), 1671 *Fragm.* 311 (41), azi (im. din Iași-Făgăraș 44, 49, 50, 59). Tradus în ung. Nf. *Gabor* azi (14), *Gabriel alias Gabor* 1632 Pușc., *Fam.*, I, 106, 1726, 1788 (s. sās.), *Gabăr* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207, azi (24), 1726 (26), azi (31), 1758, azi im. din orașul București (44), azi (45, im. din Comana de jos-Făgăraș 47, 48, im. din Tode-rița-Făgăraș 49). — Deriv.: (cu suf. -o i u, -o a i a) **Gavrilóiu**, **Gavri-loáie**. Nf. *Gavrilloje* 1766 (1). Nf. *Gavrilóiu* (1).

— Hagiografia noastră cunoaște o multime de sfinți cu acest nume (Timuș. 309-310), dintre care cf. *Arhangelul Gavril*, celebrat la 26.III 13.XII, 8.XI. Din slav. *G a v r í l o* < grec. *Γαβριήλ*.

Găzdác. Nf. (18).

— Deriv. dela *gazdă* cu suf. -a c.

Geábu. Nf. (44).

Geámu. Sprni. « întors din armată, zicea *geam* pentru fereastră » (46).

Géger (?). Nf. (im. din Homorod-Târnava mare 44).

— Din germ. (Nf.) *Geiger* (cf. Kisch, *Sieb.*, 191).

Gégi. Nb. (45).

— Formă hipocoristică din [*Geor-*]ge.

Géna, cf. *Eugenia*.

Géna. Nb. *Gyena* 1766, 1787 (1), 1766 (2).

— Cf. bulg. *Gina* (< *Georgi*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 123); (Cf. și *Ghinea*), s. mai curând

bulg. *Gena* (< *Gena dija*, Weigand, *ib.*, 122).

Géni

Génia

Geníca

} cf. *Eugenia*.

Genovéva. Nb. azi passim., *Genuveva* 1858 (28). — *Hipoc.*: ([Ge-no-]) Nb. *Véva* (29).

— După numele faimoasei *Genoveva* (de Brabant), popularizat prin povestirea canonicului Schmidt tradusă și în românește. Cf. și M. Sadoveanu, *Măria sa puinul pădurii*, apărută acum în urmă.

Géra. Nf. (țig. 2), 1726, *Gyera* 1766 (10), 1726 (11), azi (im. din Sebeș-Făgăraș 35).

— Cf. bulg. *Gera* (< *German* s. *Gerasim*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 123, *Maretić*, *LXXXII*, 83). Cf. și *Npers. germ. Ger* (Kisch, *Nam.*, 43). Cf. *Gheroiu*.

Gergina, cf. *Gheorghe*.

Ghebene. Nf. țig. (2).

Ghedeón. Nb. *Ghidion* azi passim. — Nf. azi (14).

— Dela numele biblic *Ghedeon*, celebrat la 26.IX (Timuș, 312-314).

Ghelbereăță. Sprni. « că era galben așa și e și cam surd el o țâr » (*Haneș*, *ŷ. O.*, 100) (12).

— Deriv. (cu suf. -e a ț ä) din adj. *galben*: *gălbeneăță* > *ghelbeneăță* > *ghelbereăță*.

Ghénca. Nf. (1). — Deriv.: (cu suf. -a n -i ț ä) **Ghencăniță**. Nf. *Genkenicza* 1680, *Genkenyicse*, *Genkenyiczè* 1726, *Genkenicze* 1766, *Genkonyitza* 1787 (3); — (cu suf. -e a, cf. bulg. *Genčea*) **Ghéncea**. Nf. *Genca* 1726 (37).

— Cf. bulg. *Genka* (< *Genadija*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 122).

Gheóre, cf. *Gheorghe*.

Gheórghe. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, redat *Gyorgye*, *Gyorgje*, *Györgye*, *George*, *Gyorgj*, *Gyorgy*, *Gyorgya*; — azi des, passim. — Nf. azi (4, 14) 1758 (20), 1726 (46) azi (im. din Tisa-Hunedoara 55). — Deriv.-Hipopoc.: (deriv. cu suf. -ea, cf. bulg. *Gjur gje*, *Gjor ĉe*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 122-123) Nf. **Geórgea** (im. din Toarcla-Făgăraș 44); — (cu suf. -escu) Nf. **Georgéscu** (51); — (cu suf. -eta, cf. it. *Georgetta*, fr. *Georgette*) Nb. **Georgéta** passim; — (cu suf. -icu, -ică) Nb. **Georgică**, **Georgicu**, passim; — (din [Geor]gică) Nb. **Gică**, **Gicu**, passim; — (deriv. din *Gică* cu suf. -oaie) **Gicoaie**. Nf. *Gyikoje* 1726 (26); — (deriv. cu suf. -ina, cf. bulg. *Gjur gina*, *Gergina*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 122-123) Nb. **Georgína**, **Gheorghína**, **Gergína**, **Gheorghína** azi passim; — (din [Geor-]) Nb. **Gfina**, azi passim.; — (deriv. cu suf. -iță, cf. bulg. *Gjorgica*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Gheorghítă** azi passim. — Nf. azi (2, 8, 30, 45); — (de aici forma hipocoristică cf. bulg. *Gica*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Ghiță** azi passim. — Nf. azi (44); — (deriv. din *Ghiță* cu suf. -ică) Nb. **Ghițică** azi (58); — (deriv. din *Ghiță* cu suf. -ucă) Nb. **Ghițucă** passim. — (cu suf. -iu) Nf. **Gheorghíu** (16, im. din orașul București 44). — Hipoc.: (cf. și bulg. *Gjora*, *Gjoré*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 123) Nb. **Gheóre** (26, 29).

— Dela numele *Sf. Gheorghe*, celebrat la 23.IV, care fără îndoială e cel mai simpatizat și cel mai popular, atât în folclorul

nostru (cf. Marian, *Se.*, III, 258), cât și în acela al popoarelor balcanice. În Grecia e considerat ca un adevărat sfânt național. Numai în bulg. se cunosc peste 70 de forme hipocoristice dela acest nume.

Gherasim. Nb. *Gyiraszin* 1766, 1787 (2), azi passim.

— După numele sfinților cu acest nume celebrați la 15.IX, 20.X, 4.III (Timuș, 318-319). Slav. (< grec) *Ger as im*.

Ghérghe. Nf. *Gerge* 1726 (18). — Cf. ung. *Gergely* (Gri-gorie). Cf. *Gherghel*.

Ghérghel. Nf. azi (24, 27, 44), 1633 (59).

— Ung. *Gergely* (Gri-gorie).

Gherleán. Sprnc. se numesc locuitorii din comuna Ohaba (50), de către cei din Șinca (55).

— Din *gherlean* « hoțoman » (DA s.v.), cf. și *ghiorlan* « mojić » (Candrea, *Poracle*, 49), « cloțan » (Bogrea, *DR.*, III, 446), « șoarece » (Izv., V, 22).

Gherman. Nb. *Gyerman* 1787 (10), *German* 1726 (12). Nf. azi (12, 17, 24, im. din Drăguș-Făgăraș 44, 45), 1789 (60).

— Hagiografia noastră cunoaște mai mulți sfinți cu acest nume (Timuș, 319 320). Din slav. *Ger man*.

Gheróiu. Nf. (im. din Dolj 51).

— Deriv. (cu suf. -oiu) dela slav. *Gera* (cf. mai sus *Gera*).

Gherváse. Nb. azi rar, passim.

— Nume de origine occidentală neolatină (cf. lat. *Gervasius*), poate italiană, unde e foarte răspândit.

Ghes (?). Nf. *Gész* 1750 Fragm. 559 (62).

Ghetea. Nf. 1722, azi (6), azi (7), *Gecza* 1726, *Getze* 1788, azi im. din Luța-Făgăraș (25), azi (27), *Geczi* 1726, azi im. din orașul București (44).—**Deriv.:** (cu suf. -ă u) **Ghețau.** Nf. *Geczev* 1726 (41).

— Cf. bulg. *Geco* (< *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123), sau mai curând srb. *Gecija* (Rječnik, s.v.). *Bogrea*, (*I Congres*, 80-81) făcea legătură între *Ghetea* și armenescul *Geczi*.

Ghid(iu). Nf. (14, 18, im. din Lisa-Făgăraș 30, 36).

— Cf. *Ghidion*.

Ghidión, cf. *Ghedeón*.

Ghighință. Nf. 1747, Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 67 (44).

Ghigul. Nf. *Gigul* 1726, *Gyigul* 1789 (28).

— Srb. *Gigo* (< *Grigori*, Rječnik, s.v.).

Ghilezán. Nf. 1633 (62).

— **Deriv.** (cu suf. -e a n) dela *Nl.*

Ghilad.

Ghimbășán. Nf. *Gymbesan* 1788 (44).

— **Deriv.** (cu suf. -e a n) dela *Nl.* *Ghimbah*, *Ghimbav*.

Ghindea. Nf. azi (7), *Gingya*, *Gyingya* 1726, *Gyinda*, *Dingya*, *Dgyingya* 1766, 1787, azi (10), azi (im. din Ucea de sus-Făgăraș 14), *Ginga* 1726, *Ginde* 1758 (21), azi (im. din Cuciulata-Făgăraș 51).

— Cf. rom. *ghindă*, dar mai ales bulg. *Ginda* (< *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123), srb. *Djindja* (Rječnik, s.v.).

Ghinea. Nf. *Ginya* 1726 (57), *Gyini* 1758 (45).—**Deriv.:** (cu suf. -i ț a) Nb. *Ghința* (18).

— Bulg. *Gin*, *Gina*, *Ginjo* (< *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123).

Ghioartă. Nf. *Gyuortza* 1722, *Gyorcze* 1726, *Gyioarcza* 1758, *Gyoartze* 1788 (43), azi (46).

— Cf. interj. *ghior!* « onomatopeie reproducând sunetul ce se aude când cineva înghite o băutură în cantitate mare » (DA., s.v.).

Ghiocăniță. Nf. *Gyokenicza* 1688, *Gokonitza* 1766 (3).

— Cf. rom. *ghioc*, n. de bou (DA., s.v.), dar mai ales srb. *Djoka*, *Djoko* (Rječnik, s.v.). < *Georgius* (Maretić, LXXXII, 83).

Ghióda. Nf. (9, 15).

Ghiórma. Nb. *Gyorma* 1726, 1785 (35).

— Cf. *Ghiorman* < *German*.

Ghiótu. Nf. *Gyott* 1758 (55).

Ghircoiăș, cf. *Ghiurca*.

Ghișa, cf. *Vișa*.

Ghișóiu, cf. *Vișa*.

Ghiță, cf. *Gheorghe*.

Ghiúla. Nf. *Dsula* 1758 (55).

— Ung. *Gyula* (— *Iuliu*).

Ghiúra. Nf. *Gyura* 1758 (37).

— **Deriv.:** (cu suf. -o a ie) *Ghiuroáie.* Nf. *Dsuroje* 1758 (37).

— Bulg. *Gjura*, srb. *Djura*, *Djuro* (< *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 122, Rječnik, s.v.).

Ghiúrea. Nb. *Dsurka* 1758 (44), *Giurka* 1633 (59).— Nf. azi (1, 2, 4, 5, 10, 24, 32), *Gyurka* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (40, 41), 1758, azi (44), 1722 (50, 52).— **Deriv.:** (cu suf. -o i -a ș) Nf. *Ghircoiăș* (49, im. din Bucium-Făgăraș 51, 52, 55).

— Srb. *Djurko* (< *Georgi*, Maretić, LXXXII, 145); cf. și ung. *Gyurka*.

Ghiúrghiu (și *Giurgiu*). Nf. *Giurgiu* (8), *Ghiurghiu* (11, 18), *Dsurds* 1788 (44), *Giurgiu* (im. din Scărișoara-Turda Arieș (46).— **Deriv.:**

(cu suf. -uleț) **Ghiurghiulot** s. **Giurgiulot**. Nf. *Dsurdsulecz* 1680, *Gurgulecz* 1688, *Gyurgjelecz* 1726 (2).

— Cf. bulg. *D žur d ž o* (= *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123, Rječnik, s.v.).

Ghiuri. Nb. (33).— Deriv.: (cu suf. -iță) Nf. **Ghiurită** (14);— (cu suf. -uț) Sprni. **Ghiurut** (53) dat lui *Gheorghe* Mușina.

— Hipoc. ung. *Gyuri* (< *György* = *Gheorghe*).

Ghizdăș, cf. *Ghizdavu*.

Ghizdăvu. Nf. *Gizdavu* 1789 (38), *Gyzdăș* (sic!) , *Gyzszlavu* (sic!) 1771 Lupaș, *Doc.*, 126, *Gizdavu* 1726, 1758, 1788, azi (41), azi (im. din Ileni-Făgăraș, 44 im. id., 46).

— Dela adj. *ghizdav* = frumos, grațios, elegant (DA., s.v.), cf. și srb. *Gizdava* (Rječnik, s.v.). Cele două forme, *Gyzdăș* și *Gyszlav*, sânt, probabil, lecturi greșite.

Ghizéla. Nb. (36), *Bizela* (44).

— Germ. *Gisela*.

Ghizica. Nb. *Gizica* țig. (46).

— Deriv. (cu suf. -ica) dela *Ghiza* (cf. *Ghizela*).

Gică { cf. *Gheorghe*.

Gicoaie {

Gilu, cf. *Virgil*.

Gina, cf. *Gheorghe*.

Giunea. Nf. (32).

— Dela *giuncă* — *juncă*.

Giurgiuvân. Nf. *Gyurcsuvan* 1726 (44).

— Deriv. (cu suf. -an) dela Nl. *Giurgiu*, resp. *Giurgiovo*.

Glăjăr(iu). Nf. *Glesăr*, *Musa alias Glășăr* 1680, *Musa alias Glesar* s. *Glezar*, *Szpetar alias* ~ 1688, 1787, azi (1), *Glasar* 1726 (2), *Glyasăr* 1722 (7), azi (9, im. din Ucea de jos 16).

— După îndeletnicire, *glăjar* (< *glajă* — sticlă).

Glantș. Sprni. « om mic și negru » (14).

— Germ. *Glanz* « lustru » (DA., s.v.).

Glébe. Nf. 1766 (3).

Glīga. Nf. (2, 7).

— Cf. bulg. *Gligo* (< *Gligor* < *Grigorie*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123).

Gligor(ia) cf. *Grigorie*.

Globișelea. Nf. *Globisely* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -eș -el -ea) dela *gloabă*.

Glojdâni. Sprnf. « fam. Sechel »; « nume purtat mai întâiu de tatăl lor. Soția lui Glojdan era Glojdănoaica (deriv. cu suf. -oaică). Numele a fost căpătat în Dridif, dela stăpânul la care, ca copil, fusese slugă » (27).

— Dela *glojdan* « măcriș de câmp »; « foaie de pe tuleul porumbului » (DA., s.v.), « tuleul porumbului »; cf. și sensul de « știulete aproape rotund de mic ce este » (Ion. Cr., VI, 254).

Glovénea. Nf. *Glovenca* 1722 (6).

Góeiman. Sprni. 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186 (44).

— Dela titlul unei demnități, *gociman* — episcop la biserică (DA., s.v.).

Góciu. Nf. *Gociu* 1726, 1743, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47), azi (im. din Perșani-Făgăraș 51, 56), 1766 (57).

— Dela *gociu* = conducătorul unei mori (cf. *gociman*) s. Npers. bulg. *Goco* (Georgi, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123).

Godân. Nf. 1722, azi (14), azi (15).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela bulg. *Goda* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 165); srb. *God* (< *Godimir*, Maretic, *LXXXII*, 99).

Gódea. Nb. *Godgya* 1437 *Fragm.* 55 (37). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Godeán.** Nf. *Gogjan* 1726 (14). —

— Deriv. (cu suf. -e a) dela slav. *Goda*. Cf. *Goda* n.

Góga. Nf. 1726 (1), azi (15).

— Bulg. *Goga* (< *Georgi*).

Gogoășă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Drăguș (12) de către cei din Viștea de jos (14), celor din Voila (24) de către cei din Voivodenii mari (22), celor din Beclean (26) de cei din Dridif (25) « pentru că cultivă mulți cartofi » (26); (41, 52).

— Dela sensul de « cartof » (cf. *Viciu, Glos.*, 47, H., VIII, 348, *Haneș, T. O.*, 32); cf. și înțelesul de « minciună » (*Zanne, III*, 571).

Gogofáni. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Recea (32) de către cei din Berivoi (33).

— Deriv. (cu suf. -o f a n) dela *gog* = « tont ». Cf. *Gogomani*.

Gogománi. Sprnc. li se zice locuitorilor din Săvestreni (40) de către cei din Iași (29).

— Dela *gogoman* = om prost, nătântoc, natăflet (*Candrea, Porecle*, 35) < *gog* « tont », derivat (cu suf. -o m a n), arătând « mai mult o imperfecțiune a rostirii, peltic » (*Șăineanu, Sem.*, 229).

Gogónea. Nf. (53).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *gogon* « obiect mic, rotund, tare ».

Gogoroánță. Nf. *Gogorancze* 1726, 1758 (41).

— Dela *gogoroaná* « bomboană »; cf. și *gogoriță* « sperietoare de copii ».

Gogoșári. Sprnc. li se zice locuitorilor din comuna Drăguș (12) de către cei din Beșimbav-Olteț (15).

— Cf. *gogoășă* cartof (deriv. cu suf. -a r). Cf. și *gogoșar* mincinos (*Zanne, V*, 312), « cu burta mare » (*Ciașanu, Glos.*, 28), « umflătură » (*Pascu, Suf.*, 36).

Gógu. Nb. azi, rar. Sprni. « om mic, după numele unui țigan, om mic » (27, 46). — Nf. 1726 (4), 1758 (42). — Deriv.: (cu suf. -o i u) **Gogóiu.** Nf. *Gogoj* 1766 (1); — (cu suf. -o t ă) **Gogotă.** Nf. *Gogote* 1726, *Gogota* 1758, 1788 (19).

— Formă hipocorică din *Georgi* (bulg. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123); cf. și *gog* « prost ».

Góia. Nf. *Goja* 1680 (1) 1726 (38). — Deriv.: (cu suf. -i l ă)

Goilă. Nb. *Gojle* 1632 *Fragm.* 244, *Goila* 1633 (59). — Nf. azi (55), 1711 *Barițiu*, I, 718 (59), 1820 *Metes, VA.*, I, 271 (62).

— Srb. *Golja* (< *Gojasav*, Maretic, *LXXXII*, 83 s. din radic. *g-oj-* « pace » *Miklosich*, 263, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 165).

Golănéști. Sprnc. li se zice locuitorilor din Peșani (56) de către cei din Grid (57).

— Deriv. (cu suf. -e s c) dela *golan* = zdrențos (*Candrea, Porecle*, 97).

Goláșu. Sprni. (48). Nf. *Gulasu* 1763, *Golasu* 1788, azi (46).

— Cf. *golaș* — « fără pene » (despre pui), « pleșuv » (*DA.*, s.v.).

Góleca. Nf. *Golcsa* 1758 (44).

— Cf. srb. *Golča* (*Rječnik*, s.v.).

Góle, cf. *Grigorie*.

Gólea. Nf. *Golya* 1758 (35), azi (36), *Golja* 1795 *Iorga, St. Doc.*, XII, 191 (44). — Deriv.: (prin

substituire de sufix) **Golășcu**. Nf. *Golaskul* 1722 (48).

— (Cu suf. -e a) din *gol* (— desbrăcat), cf. și Nf. srb. *Golja* (Rječnik, s.v., Miklosich, 264).

Gónea. Nf. (42).

— Bulg. *Goné* (< *Gonimir* < *gonja* «jagen», Miklosich, 264 Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 146).

Góno. Nf. 1758 (44).

— Bulg. *Gon*. Cf. *Gonea*.

Góntea. Nf. *Goncza* 1726 (18), *Guoncza* 1726 (38), *Gontza* 1789 (39), azi (45), 1726, 1766 (57).

— Cf. *goanță* «boabă de fasole scoasă din păstăile încă verzi» (DA., s.v.). Cf. și srb. *Gonac* (*Gonca*) (Rječnik, s.v.).

Góra. Nf. 1788 (25).

— Dela sl. *gora* «munte».

Gorân, cf. **Gorun**.

Gordián. Nf. 1726 (59).

— Cf. *gordean* «bob de strugure copt mai de vreme» (DA. s.v.) s. mai curând N. de sfânt *Gordiánus* (cf. Maretic, LXXXII, 99).

Goreniúe, cf. **Gorun**.

Górga. Nf. 1726 (22), 1722 (31) 1763 (48).

— Iordan *Dift.*, 242, consideră Nt. *Gorga* ca un derivat din *Gora*. Am putea avea și aici un asemenea derivat (dar, credem, pe teren antroponomastic).

Gorgónea. Nf. *Gorgonja* 1733 Aron 152, 1772 Iorga, *St. Doc.*, XII, 186, 1788 (44), 1726 (46), 1763 (48).

— Cf. rom. *gorgoni* < *gorgoană*; *gorgună* = femeie bătrână, rea, răutăcioasă (DA., s.v.). Cf. și srb. *Gorgóna* (Rječnik, s.v.).

Goróiu. Sprni. (43).

— Dela *goroiu* = cioară.

Gorún, **Gorón**, **Gorân**. Nf. *Gorun* 1680, *Goron* 1726 (10), azi (24),

Gorin alias Chyora 1557, *Fragm.* 820, *Gorron*, *Gorrun* 1721 *Fragm.* 251, 255, *Goron* 1726, *Goren*, *Romcsa alias mutato nomine Goron* 1758, *Goron* 1788, azi (25).

— Dela numele arborelui; cf. *gorân* om ars de soare (H., II, 79).

Gostoáia. Nf. *Gostaia* 1722 (8).

Gótea. Nf. azi (1), *Gocza* 1633 (63).

— Cf. *goță* = dihanie cu care se sperie copiii; cf. mai ales hipoc. slav. *Goco* (< *Georgi*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123).

Grădinár. Nf. *Grădinaru*, hortulanus dominalis» 1766, *Gregyinár* 1787, azi (1), 1722 (32), azi (59), *Grădinar* 1702 *Fragm* 486 (63).

— Dela titlul îndeletnicirii (cf. DA., s.v.).

Gráma. Nf. 1620 Pușc., *Fam.* I, 178; 1722, azi (8), 1671 *Fragm.* 404, 405 (9, 10), azi (im. din V. Regat 14), *Brazul alias Grama* 1770 Pușc., *Fam.* I, 183 (18), *Gamma* 1788 (19), azi (26), *Brazu alias Grama* 1770 azi (27), 1726 (28), *Poppa alias Gamma* 1688 Pușc., *Fam.* I, 108, 1722 (31), 1722 (32), azi (35, 36), *Grama* 1726 (38), 1671 *Fragm.* 313, 1722 azi im. din Copăcel-Făgăraș (43), 1537 *Hurm.*, II⁴, 134, Qu., II, 508, azi (im. din Beclean-Făgăraș, im. din Dridif 44), azi (46), 1681 Pușc., *Fam.* I, 405, *Grama alias Lal* 1763, *Grama* 1788, azi (48), azi (im. din Todești-Făgăraș 49, im. din Beclean-Făgăraș 55, 56), 1538 Qu., II, 549 (61).— *Deriv.*: (cu suf. -a c) **Grámác**. Nf. *Gramak* 1671 *Fragm.* 405 (9); — (cu suf. -e a n) **Grămeán**. Nf. *Gramen* 1771 *Lupaș, Doc.*, 126 (35); — (cu suf. -o i u) **Grămóiu**. Nf. *Gremoy* 1689 Pușc.,

Fam., I, 171, azi (31), azi (im. din Vaida-Recea-Făgăraș 44).

Grămădă. Nf. azi (im. din Țânțari-Brașov 58).

Grâncea. Nb. *Grantsa* 1726 (2), *Grancse* 1758 (44). — Nf. azi (1, țig. 7, 9, 10, 15, 25, 26, 28, im. din Sebeș-Făgăraș 35), 1758, azi (36), *Grancsa* 1610 Pușc., *Fam.* I, 171, 1652 *Fragm.* 810, *Grantsá* 1663, *ibid.*, 342, 1667 *ibid.*, 411, 1726, azi (37), azi (țig. im. din Părău 51, im. din Mărgineni-Făgăraș 52, im. din Bucium-Făgăraș 55), 1702 *Fragm.* 486, 1726, azi (59).

— Cf. *H r a n ċ a* (< *H r a n i s l a v*, *Maretić*, LXXXII, 141), *srb.* *G r a n ċ i ć* (*Rječnik*, s.v.).

Grăpă. Sprni. *Haneș*, *Ț. O.*, 73 (15), Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderița (48) de către cei din Răușor (43), Făgăraș (44), Mândra (46). — Nf. *Grapé* 1726, azi (14).

— Circulă în regiune diverse snoave care pot explica supranumele de față. Astfel se spune că locuitorii din Porumbacul de jos « au închis grapa în cucuruz »; cei din Netot « o închis grapa de pe holde », dând prin aceasta dovadă de lene și prostie. Cf. DR, VIII.

Grăsu. Nf. *Graszul* 1680, 1726 (2). — F e m. (*Grasa*): Nf. *Graszi* 1680 (2), 1726 (37), *Grasze* 1726 (51), azi (58).

— Dela adj. *gras*, -ă.

Grațián. Nb. azi *passim*.

— Nume latinist, lat. *G r a t i a n u s*.

Grăur. Nb. *Graor* 1633 (59). — Nf. *Graul* 1630 *Dens.*, *Mon.* 20, *Graur* 1639 Pușc., *Fam.* I, 173 (15), *Graor* 1664, *ibid.*, 110 (18). — D e r i v.: (cu suf. -i c u) Sprni. Grău-

rieu (19); — (cu suf. -u ș) Nf. **Greorúș** (13).

— Dela *graur*, califictaiv dat în batjocură copiilor de țigan, îndrăzneți, și zgomotoși ca graurii (*Zanne*, I, 484, *Candrea*, *Porecle*, 117). Fig. se spune despre un cal de culoare cenușie. În forma *Greorúș* avem, probabil, o contaminare între *Grăuruș* și *Greerúș*.

Grăvu (**Greăvu**, **Gróvu**). Nf. *Grovu* (1, 3, 5), 1722 azi (6), *Grea-vu* (9), *Gravu* (11), *Griavu* 1627 Pușc., *Fam.* I, 110, *Gravuly* 1628 *Fragm.* 805, *Greavu* azi (15), azi (17), *Gravu* 1726, 1758, 1793 *Fragm.* 823, *Greavu* azi (18), azi (im. din Vaida-Recea-Făgăraș 20), *Grovu* 1726, 1758 (22), *Greavu* azi (im. din Lisa-Făgăraș 24, im. *id.*, 32, 44).

— Cf. germ. (săs.?) *G r e w e* (< *G r a f*).

Greăța. Nf. 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Greavu, cf. *G r a v u*.

Gréble. Sprnc. li se zice locuitorilor din Netot (20) de către cei din Pojorta (21) și de către cei din Berivoii mici (33); Sprnf. (30). D e r i v.: (cu suf. -e a) Nf. **Gréblea** (57), *Greblja* 1726, azi (58).

— Dela numele uneltei, cf. în cimilituri: « la o casă cu trei răchiți este o fată cu trei *ghimți* » [= grebla] (*Gorovei*, *Cimilituri*, 179), făcând aluzie la dinții rari și proeminenți. *Haneș*, *Ț. O.*, 18 ne informează că « flăcăii se tund; sânt unii care-și lasă o țăr de păr pe frunte, frizură, *greblă*, în răs ». Cf. și Nf. *srb.* *G r e b l i ć* (*Rječnik* s. v.).

Grécu. Sprni. « individ zbătător în negustorie » (19, 27). Sprnf. *Băță-Grecu* (59). — Nf. 1766, azi

(1), *Greculuj* 1766, *Graek* 1787 (2), *Greku* 1766, azi (3), azi (6, 10), 1726, *Graecu* 1758, *Graeku* 1788 (19), azi (21, 31, 32), *Boer alias Laszlo alias Grék, Grék* 1667 Pușc., *Fam.* I, 181, 1726, azi (35), *Greku* 1726, *Graecu* 1758 (36), *Greku* 1726 *Graeku* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (37), azi (38), 1726 (39), azi (42), 1722, 1758 (43), *Grec* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, azi (im. din Copăcel-Făgăraș, im. din Săliște-Sibiiu 44), *Graeku* 1788 (45), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 47), 1726, *Greku alias Dobra* 1758 (53), 1722 (54), azi (55), 1766 (57), *Grekul* 1633 (59). — *Deriv.*: (cu suf. -e a) *Grécea*. Nf. *Gretsa, Greecea*, 1722 (33), azi (34, 38), *Greca* 1758 (42), 1726, *Gretsa* 1758 (47); — (cu suf. -e s c u) Nf. *Grécéseu* azi (im. din T.-Severin 44); — (cu suf. -u l e a, s. avem un genitiv) *Greku* 1633 (59).

— Numele etnic, ca *Npers.*, e cunoscut și'n alte limbi (cf. Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, Maretic, etc.). Pentru întrebuintărea lui în antroponomastică, cf. în *Omagiu V. Pârvan*, p. 280-281.

Gridán, Grideán, Gridi (ung.). Nf. *Gridean* (im. din Galați-Făgăraș 44, 45), *Gridan* (im. din Grid 63), *Gridi* 1670 *Fragm.* 394, 1819 *ib.*, 779-780 (57).

— *Deriv.* (cu suf. -e a n, -a n, ung. -i) dela Nl. *Grid*.

Grigórie. Nb. istoricește (din sec. al XVIII-lea) des, passim., redat: *Gligor, Gligorea, Gligoria, Gligorie, Grigole, Grigore*. Azi passim. *Gligor Grigole, Grigore, Grigorie*. — Nf. *Gligorie* 1726 (12), *Gligor* azi (17), 1758 (20), *Gligorié* 1758 (24), *Gligora* 1722 (27), *Grigorie* (45). — *Deriv.*: (cu suf. -a ș) Nb. *Grigolăș*

(7); — (cu suf. -o a i a) Sprni. **Gri-goloáia** (21). — *Hipoc.*: ([Gri-gole] Nb. **Góle** (7).

— Hagiografia noastră menționează 19 sfinți cu acest nume; în calendar sânt celebrați la 10.I, 25.I, 30.IX, 17.XI, 20.XI (Timuș, 324-344). Din grec. *Γρηγόριος*, venit prin filiație slavă, cum arată și forma disimilată: *Gligor* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 123).

Grindu. Nf. azi (57), 1726, azi (58). — *Deriv.*: (cu suf. -e a) Nf. **Grindea** 1680 (10); — (cu suf. -e a n, din Nl. *Grind*) Nf. **Grindeán** (im. din Galați-Făgăraș 44).

Gripeea, Sprni. (fem.) (14).

— Cf. *gripcă* = unealtă lungă-reată întrebuintată de strungari; « răzătoarea cu care se rade aluatul rămas pe troacă » (Viciu, *Glosar*, 47).

Grítu. Nf. 1766, 1787, azi (2), *Gritth* 1680, *Gritt* 1726, 1766, 1787, azi (3).

Grivél. Nf. 1722 (17).

— *Deriv.* (cu suf. -e l) dela adj. *griv*, -ă. Cf. N. de căne *Gri ve i u*.

Grofénciu. Sprni. (28).

— *Deriv.* (cu suf. -e n c i u) dela *grof* = « nobil, conte, boier ».

Grósu. Nf. *Groszul* 1722 (6, 32), (38, 41).

— Nf. germ. *Gross*.

Grozáv, Grozáva. Nb. *Grozav* țig. 1509, *Fragm.* 76 (9), azi (țig. 11). Nf. azi (țig. 2, țig. 30, im. din Dejani-Făgăraș 35, țig. 36), 1789 (60). — *Grozava* 1509 *Fragm.* 75 (7). *Hipoc.*: (deriv. cu suf. -e a) Nf. **Gróza** 1726 (1, 37), 1758, 1788, azi (45), 1763 (48).

— Cf. adj. *grozav* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 151).

Grúia Nb. (44); — Nf. (im. din Râușor-Făgăraș 44). *Deriv.*:

(cu suf. -e ț, cf. și srb. *Grujac*, Rječnik, s.v.) *Gruț*. Nf. *Grujecz* 1750 (20), 1726, 1758 (42); — (cu suf. -i ț a) *Gruța*. Nf. *Gruicza* 1788 (48).

— Slav. *Gruja* (< *gruda* « Klumpen », Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 170), rom. *gruiu* (DA., s.v.) care are și sensul fig. de « tânăr subțirel și înalt ».

Gruieni. Sprnf. (33).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Gruiu*. Cf. și *Ğărdurenii*.

Grúru. Nf. *Grunczu* 1726, 1758 *Gronczu* 1789 (38). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Grúnzea*. Nf. *Gronzé* 1633 (59).

— Dela *grunz* = bucată dintr'o materie tare și fărîmicioasă; p. e x t. boștină stoarsă și rămasă dela teasc, având forma cavității în care a fost pusă. (DA., s.v.).

Ğubăș. Nf. (im. din Micfalău-Trei-scaune 58).

— Nf. säs. *Ğubbesch* (Kisch *Nam.*, 50).

Gubernard. cf. *Gubernat*.

Gubernat. Nf. 1582 Pușc. *Fam. I*, 104, azi (61), *Gubernard* azi (63).

— Dela titlul demnității, *Gubernator*. În forma *Gubernard* s'a amestecat Np. *Bernard*.

Ğúdlea. Nf. 1722 (9).

**Ğuga*. Nf. 1766 (4).

— Cf. rad. slav. *gug-* (cf. *gugugati* = a geme) și (Băn.) *gugă* « om negru și uricios » (Costin, *Graiul*, 114).

Ğúgea. Sprnf. (33). — Deriv.: (cu suf. -e a s ă) *Ğugeăsă*. Nf. *Ğugiasa* 1633 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a) din rad. *gug-*. Cf. *Ğuga*.

Ğúgu. Nf. *Ğugul* 1534 Veress, *Acta*, I, 237, *Ğugul alias Vulk* 1688 (4).

— Cf. *Ğogu*, *Ğuga*.

Ğuguroănță. Nf. *Ğuguroncza*, *Ğugoroncza* 1758 (33).

— Cf. *ğogoroană* = bomboană (< *ğogon* — obiect mic, cf. *ğogoașă*, DA., s.v.).

Ğúla. Nf. 1758 (24).

Ğuliేశ. Nf. *Ğuljes* 1726 (46)

— Cf. *ğulaș* (< ung. *ğulyás* = cel care păzește turma, DA., s. v.).

Ğulimáni. Sprnc. li se zice locuitorilor din Viștea de jos (14).

— Cf. *ğoliman* golan (Bogrea, *DR.*, IV, 861).

**Ğură*. Deriv.: (cu suf. -a n)

Nf. *Ğurán* 1722 (54); — (cu suf. -e a) *Ğúrea*. *Ğurja* 1726 (63); —

(cu suf. -e ș) *Ğureș*. Nf. *Ğures* 1680, 1688 (3); — (cu suf. -i ț ă)

Ğurifă. Nf. *Ğuritzza* 1763 (48); — (cu suf. -i c ă) Sprni. *Ğurică* (46).

C o m p u s : Nf. *Ğurămare* 1722, azi (7).

Ğurgónea. Nf. 1633 (59).

— Deriv. (cu suf. -o n e a) dela srb. *Ğrgo* (< *Ğrigore*).

Ğúrlea. Nf. (9). Cf. *Ğudlea*

**Ğușă*. Sprnc. *Ğuși*, li se zice locuitorilor din Breaza (19) de

către cei din Dejani (30), *Ğușății* li se zice celor din Breaza (19) de

către cei din Pojorta (21), celor din Săvestreni (40) de către cei din Iași

(29), celor din Berivoiu mic (33) de către cei din Ileni (41), celor din

Șercăița (47) de către cei din Bucium (52). — Deriv.: (cu suf. -e l)

Nf. *Ğușél* (azi *Ğușăilă*) 1677 Pușc., *Fam. I*, 173, *Fragm.* 411 (19, 21);

— (cu suf. -i l ă) Nf. *Ğușăilă*, azi (12, 18, 20), *Ğusail* (după analogia

lui Mihăilă-Mihail) 1711 Barițiu, I, 721, 1722 Dens., *Mon.*, 66, *Ğu-*

seile 1721, 1750 Iorga, *St. Doc.*,

XIII, 126, *Gusailla* 1758, *Popa alias Gusaila* 1793 Fragm. 821, azi (21), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 23, 25, 29, im. din Pojorta-Făgăraș 31), *Gusălya*, azi im. din Pojorta-Făgăraș (55).

— Nume datorat defectului fizic. Cf. și informația lui T. Papahagi, *M.* 162 că « d'ipõe nu pot grăi oarecum să cade, limpede » se numesc *gușati*.

Gústi. Sprni. (46).

— Formă hipocoristică germ. (-ung.) din *Augustin*.

Gúțu. Nf. *Guczul* 1680, 1688, *Gucz* 1726, *Gucz*, *Gutzu* 1766 (1), 1726 (13), 1758 (35). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Guțan*. Nf. *Gutzan* 1766 (47); — (cu suf. -e a) Nf. *Gúțea* (55).

— Cf. *guț* = porumbel, *guțan* (adj.) (DA., s.v.). Cf. și bulg. *G u c a* (Weigand, *Jb.* XXVI — XXIX, 141).

H

Hâ'ia. Nf. *Boier alias Huja* 1688 (1), *Huja*, *Haja* 1680 (3).

— Cf. ung. *h ü l y e*, « tont, țig-nit ». Cf. și *hâitură* = vătămătură, hernie (DA., s.v.).

Hâidea. Nf. *Hajdea* 1680, *Hajda* 1688, 1726 (10).

Haidúe. Nf. (1), *Hajduk* 1766 (2), 1680, *Hejduk* 1688 (13), azi (17).

— (Transilv.) *haiduc* (în Făgăraș *aiduc*, *vaiduc*) † « soldat de infanterie » (DA., s.v.).

Hâ'iu. Nf. *Hujul* 1688 (4), *Haj* 1766 (10).

— Cf. *H â i a*.

Hâiuși. Sprnc. li se zice locuitorilor din Scorei (4) de către cei din Porumbacul de jos (1).

Hâla. Nf. 1726 (26).

— Dela *holă* = (printre alte sensuri), « monstru », « dihanie », « namilă », « mâncău », « jiganie » (DA., s.v.).

Hălăbúca. Nf. *Halabuka* 1758 (19).

— Cf. srb. *h a l a b u k a* (< turc. *alag-bulaq*), varianta a lui *halabura* (Rječnik, s.v.).

Hăl—lung, cf. *L un g u*.

Hălmăciu, cf. *H ă l m a g i u*.

Hălmăgiu. Nf. *Halmag* (*H ă l m e a g*) 1582 Veress, *D.*, II, 219, *Halmagy* 1584 Fragm. 132, 1664 ib., 802, *Helmad*s 1726, *Helmagy*, *Helmats* 1766, *Halmaghi* (4), *Halmach* 1722, *Holmaghi* azi (im. din Cârțișoara-Făgăraș 5), azi (6), *Halmach* 1722, *Halmaghe* azi (7), azi (8), *Halmats* Meteș, *VA.*, I, 277, azi (12), *Halmaghi* azi (17), *Helmács* 1726 (18), *Halmagy* 1722 (33), azi (im. din Comăna de jos-Făgăraș 59), *Kokora alias Holnăgy* 1726, *Boier alias Halmagyi* 1701 Pușc., *Fam.*, I, 162, azi (63).

— Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Hălmégea* azi (im. din Viștea-Făgăraș 36); — (cu suf. -e a n) Sprncf. *Hălmegeanu* (33); — (cu suf. -o i u) *Hălmăgióiu* (*cióiu*) Nf. *Hallmasoi* 1722 (13).

— Din Nt. ung. *Halmagy* din Țara Oltului, dintr'un ung. *al m á g y* « Apfelwald ».

Hălmare. Nf. *Helmare*, *Helmarje* 1726, 1758 (35).

C o m p u s: *hăl + mare*.

Hălmic. Nf. *Helmik* 1722 (50).

— *C o m p u s*: *hăl + mic*.

*Hălm*u. Nf. *Hilmu*, *Hirmu* 1726 (12), *Hilmu* 1726, 1758 (22).

— Cf. *gâlm*, *gâlmă*, *hâlmă* (DA., s.v.). Cf. *Hălmagi*, *Movilă*.

Hâmpu. Nf. *Hampo* 1766, azi (4), azi (8).

— Cf. srb. Nf. *Hampov* (Rječnik, s.v.).

Hănăș. Nf. *Hanes* 1680 (2), *Hănăș* azi (12), *Hanesz* 1758 (20), 1726, *Hanes* 1766, azi (57).

— Din germ. *Hannes* (< *Johannes*); în cazurile de *-s > -ș*, influența ung. *Iános*.

Hâncea. Nb. *Hancha* 1527 Pușc., *Fam.* I, 164 (56). — Nf. *Hancsa* 1758 (45), *Hancha* 1535 *Fragm.* 109, 1758, *ibid.*, 587 (56).

— Srb. *Hančo* (Rječnik, s.v.), cf. bulg. *Hanka* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 162). Cf. *Hanu*.

Hâneu. Nf. (im. din Cerghizel-Târnava mică 44).

— Bulg. *Hanko* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 162). Cf. *Hanu*.

Hângu. Nf. 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), *Hanguly* 1613 *Fragm.* 188, 1726 (14), 1819 *Metef*, *V.A.*, I, 297 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), *Hangul* 1516 *Fragm.* 95, 1759 *ibid.*, 603 (39), 1591 Pușc., *Fam.*, I, 108, 1664 *ibid.*, 100, 1726, azi (40), 1726 (41), 1726 (58).

— Cf. *hang* țeava cimpoiului. (DA., s.v.), sau, cum credea Bogrea, I, *Congres*, p. 68-69, nota 2, un nume de origine armeană.

Hantău. Nf. (im. din Țelina-Târnava mare 44).

Hănu. Nf. 1726, azi (20), azi (im. din Netot-Făgăraș 30, 31, 33, 35).

— Slav. *Hano* (< turc. *han* « print »). Cf. *Hancea*, *Hancu*.

Hâpa. Nf. *Hipa* 1633 (62). Sprnc. **Hâpe** li se zice locuitorilor din Toderița (48) de către cei din Mândra

(46). Cf. *hip* (DA., s.v.), cf. *a hăpăi* = « a mânca repede » (DA.).

Hăplea. Sprni. (fem.) (21).

— Cf. *haplea* « nătărău » (Candrea, *Porecle*, 41) « mare, lung », cf. *hăplău* « despre Sași » (DA., s. v.).

Harába. Nb. *Haraba* sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 53 (34).

— Din srb. **Haraba* (< *haraba* — arab, Rječnik, s.v.)?

Harabálă. Nf. *Harabal* 1663 *Fragm.* 334, azi (8), *Harabal* 1511 *Fragm.* 85, *Harabal alias Madarasz* 1726, azi (11).

Hârciôgea. Nf. *Hircsocsa* 1726, *Hertsosa* 1758, *Hirtsosa* 1789, *Hârciôgea* azi (38), *Hircsocsa* 1726 (43).

— Deriv. (cu suf. *-ea*) dela *hârciog* (și cu sensul de « copil », Șt. Binder, *Kind*, 40).

Harét, cf. *Ariton*.

Haretina }
Haritina } cf. *Aretina*.

Haritón, cf. *Ariton*.

Hârju. Nf. azi (46, 61, 63).

Harompotor. Sprni. (1808) « se zice că protopopul Vasile Harompotor nu începea judecata cu cei ce veniau la scaunul protopopesec cu vreo pricină, până nu puneau pe masă întâiu 3 pătace, adecă pe ungurește « harompotor ». Aron, 47.

Harpău. Nf. (9, im. din Ucea de jos-Făgăraș 16).

— Cf. *hărpăi* (< *harpa-harpa*) = a mânca repede (DA., s.v.).

***Hârșu**. Deriv.: (cu suf. *-ean*). Nl. *Hârșeni*. Nf. *Hârșeanu* 1830 Iorga, *St. Doc.*, XII, 217 (44), azi (47). Formă unguerezantă: *Herșeni* azi (38, im. din Hârșeni-Făgăraș 44); — (deriv. cu suf. *-oai*) **Hârșoai**. Nf. *Hrészaje* 1688 (2).

— Cf. srb. *H r s*, *H r s k* (Miklosich, 325, Rječnik, s.v.).

Hărășu. Nf. (49, 52).

— Cf. *hârșeu*, *harșeu* = cazma (DA., s.v.).

Hârțeș. Nf. *Herczes* 1758 (38).

— Cf. *hârț* = (Ban.) șoarece.

Hașegán. Nf. *Hășăgan*, azi (2).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Hășag* (- Sibiiu).

Hășma. Nf. *Hasma* 1758 (35).

— Dela *hașmă* = o specie de ceapă (DA., s.v.).

Hăș(i)u. Nf. azi (17), azi (im. din Breaza-Făgăraș 18), *Has*, *Hasu*, *Haso* 1726, azi (19), azi (im. din Breaza-Făgăraș 21, 30, 33, im. din Breaza-Făgăraș, Cârțișoara-Făgăraș 44).

— Cf. ung. *has* = « pânțec. foale ».

Hățte. Nf. *Hicza* 1726 (59). — Sprnc. *Hățte* li se zice locuitorilor din Părău (58) de către cei din Grid (57).

— Cf. (Ban.) *hăță* « săniută », (Sibiiu) *hățaică* (DA., s.v.), cf. *hăți* (DA.); cf. mai ales *hăță* = « turmă de porci » (Ciașanu, V. 166) și « cal bătrân, slab, rău ținut » (Pop, DR., V, 195-196).

Hațag. Nf. *Haczág* 1726, 1758, *Hatzág* 1788 (24).

— Nl. *Hațag*, *Hațeg* (?) s. apelativul topic *hațeg* = hățiș (?).

Hâtea. Nf. (49).

Hătălét. Nf. *Hetelec* 1758 (18).

— Cf. *hătălău*, *hatalău*, « flăcău care umblă după fete » (DA., s.v.).

Hațegán. Nf. *Haczegánu* 1758 (35), azi (im. din Boj-Hunedoara 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Hațeg*.

Hățicálă. Nf. *Hiczikale* 1726 (38).

— Cf. armeanul *Hêskálá* < rom. *hășcală* — fig. « om jigărit », « iapă bătrână » (Bogrea, I *Congres*, 73).

Hegheș. Nf. azi (im. din Crănul mare-Turda Arieș 59).

— Dela *hegheș* = (Transilv.) cu coarne înalte, ascuțite, date pe spate; p. ext. încovoiat (DA.).

Heghigán. Nf. *Hedsigan* 1726 (58).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Heghig* (= *Hidvég*, j. Trei Scaune).

Helmegeánu. cf. *Hălma gi u*.

Hépu. Sprni. (25).

— Cf. *hep* « cosor, cuțit cu care se curăță viile ». Cf. și *Cuțito aia*.

Herbert. Nf. azi (45).

— Germ. *Herbert*.

Heră'u. Nf. *Herkoŭ* 1722 (48).

— Deriv. (cu suf. -ă u) din slav. *Herko* (cf. Rječnik, s.v.).

Hérman. Nb. *Ierman* 1766 (10).

— Germ. *Hermann*. Cf. și *Gherman*.

Hermína. Nb. azi passim.

— Germ. *Hermine*.

Hermolăe. Nb. *Armulaj* 1726 (11), *Ermolae* (12).

— Din grec. *Ἑρμόλαος*

Heróiu. Nf. (im. din V. Regat 14).

— Deriv. (cu suf. -oiu) din N. pers. slav (srb.) *Hero* (hip. din *Ieremija* s. *Ieronim*, cf. Rječnik, s.v.).

Hérța. Nf. *Hercza* 1726, *Hercze* 1758 (18). Și: **Hérțul.** Nf. *Hertzul* 1722 (49).

Heruvíca. cf. *Heruvim*.

Heruvím. Nb. (8); **Heruvíca** (9).

— Cf. *heruvim* « inger », *heruvic* = inm în onoarea heruvimilor. (DA., s.v.).

Héțca. Nf. azi (im. din Sâmbăta de sus 44).—Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. **Hețân** (17).

— Deriv. (cu suf. -e a) dintr'o formă hipoc. germ. **H e t z o** (cf. Kisch, *Sieb.*, 177).

Heza (?). Nf. 1680 (10). Cf. **H e ț e a** (?).

Hieiăgă. Nf. (1).

— Cf. **H o c i o a g ă**, **H o c e a**.

Hidea. Nf. **Hide** 1726, **Hidgya** 1758 (37).

— Cf. srb. **H i g a**, -o (Rječnik, s.v.).

Hilivăstru, cf. **Silvestru**.

Hira,

Hiruca, } cf. **Rafira**.

Hoabe. Sprnc. li se zice locuitorilor din Netot (20) de către cei din Mărgineni (37).

— Forma hiperurbanistă din **H o a g e**.

Hoăgă, Hoăge. Sprnc. li se dă locuitorilor din Netot (20) de către cei din Breaza (19), Iași (29), Dejani (30); Sprni. (19).

— Cf. **hoagă** = vultur pleșuv (CADE). Cf. **H o a b e**, **H o a j ă**.

Hoăjă. Nf. (6, 10, 13).

Formă de singular din plur. (hi) erurbanist) **Hoage**, cu $\check{g} > j$. Cf. **H o a g ă**.

Hoândră. Nf. (im. din Săcădate-Sibiu 44).

— Cf. abstractul **hoandră** = ceartă, gălăgie (DA., s.v.).

Hoârste. Nf. (25).

— Cf. (Bucov.) **horstă** — znop mic, mănușă de cânepă (DA., s.v.).

Hobiân. Nf. (44).

— Cf. **H o a b e** (?).

Hócca. Nf. **Hocsa** 1726 (44). — Deriv.: (cu suf. -o a g ă) Nf.

Hocioăgă (1).

— Srb. **H o č a** (< **H o t k č a**, **H o d k č a**, Rječnik, s.v.).

Hodorógea. Sprni. (46).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela **hodorog**, **hodoroagă** (cf. DA., s.v.).

Hódoș. Nf. **Hodos**, **Hodos alias Kirivola** 1680 (4), 1726 (63).

— Cf. ung. **hodos** — « bogat în castori », pătruns și în toponomastică (cf. DR., I, 218).

Hodrúlea. Nf. **Hodrullya alias Sstreullya** 1688, **Hodrulya** 1726, **Hodrulă** 1766, 1787, azi (3).

— Cf. **hădărău** = îmblăciu (DA., s.v.), prin schimb de sufix.

Hóisu. Nf. **Hojszu** 1671 Fragm. 311 (49).

— Slav. ***H o j s o**, de unde srb. **H o j s i ć** (cf. Rječnik, s.v.).

Hóju. Nf. (44).

Hóla. Nf. 1680, 1726 (2). Deriv.: (cu suf. -a n) Sprnc. **Holani** se numesc în batjocură locuitorii din Porumbacul de sus (2), de către cei din Porumbacul de jos (1).

— Cf. **holă** = javră, potaie, cf. **hoală**, **holă** (DA., s.v.).

Holboșân. Nf. **Holbatsan** 1722 (29), azi (46).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. **Holbah**, **Holbav**.

Hóntu. Nf. **Hontol** 1657 Fragm. 308, **Hontu** 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Huntea** Nf. **Huntja** 1726 (55).

— Cf. (în Munții Apuseni, totuși) **hont** — roabă (DA., s.v.).

Hop-în-trop. Sprni. (14)

— D-l Drăganu, ne atrage luarea aminte că în Nordul Ardealului se aude **Hop-Mărișcă 'n-trop**, care e germ. **H o f m a n n i s c h e T r o p h e n**.

Hópșa. Nf. **Hopsa** 1726 (44).

— Cf. **hopșă** — carne de vită tăiată în bucăți, care se dă în sat, cât vrea să ia fiecare (DA., s.v.).

Hórea. Nb. (im. 44, 51, 59).
Sprni. (33, 52).

— După numele personajului istoric, *Horea*.

Hórgoș. Nf. (im. 36).

— Ung. *h o r g a s* = încârligat.

Hórna. Sprni. (53).

Horóiu. Nf. *Horoju* 1726, 1766 (56). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Horoiăș azi* (56), *Horojás* 1766 (57).

— Dela *horoiu* = ciocăntoare (DA., s.v.).

Hórsia. Nf. (im. din Bia-Târnavă mare 59).

— Dacă e de cetit *Horșa*, cf. *horș* = unealtă cu care se scobesc scândurile (DA., s.v.).

Horténsia. Nb. azi passim. — Hipoc.: ([Hor-]tensi[a]) Nb. Ténzi (27), *Tenza* (12).

— Nume latinist, lat. *H o r t e n s i a*.

Hortoméiu, cf. *Bartolomeiu*

Hortopét. Nf. *Hortopecz* 1726 (61).

— Deriv. (cu suf. -eț) dela *hártop*, după analogia lui *Grueț*.

Hoșmăreănu. Nf. (1).

— Deriv. (cu suf. -ăr -e a n u) dela Nl. *Hășmaș*.

Hóșu. Nf. *Hossul* 1722 (12), *Hossul* 1726 (41). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Hóșea.** Nf. *Hosa* 1680, 1787 (10), 1680, 1726 (13).

— Cf. cum. *h o ș* — scump, iubit, drag (*Philippide Orig.*, II, 355).

Hóțea, cf. *Hoțul*.

Hóțu. Sprni. (52); Sprnc. li se zice locuitorilor din Galați (45) și celor din Perșani (56). — Nf. *Hoczul*, *Huczul* 1680, *Hoczul* 1726, *Hotz* 1787 (1), *Hoch* 1520 Qu., I, 267, *Huczul* 1726 (36), 1726 (37). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Hóțea.** Nf. *Hocza* 1726 (58), *Hocze* 1665 *Fragm.* 355 (63).

— Dela apelativul *hoț*.

Hrisánt. Nb. *Hrisanftiia* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 (17).

— Sfânt celebrat la 4.I și 19.III (Timuș, 347). Cf. gr. *Χρυσανθής*.

Hricică. Nf. *Hricske* 1680 (1). — Cf. *hrișcă*, numele plantei «*fagopyrum esculentum*»; «un gândac» (DA., s.v.).

Huciúe. Sprni (33).

— Cf. *huciu* — «pădurice» și *a umblă huciu-marginea* (DA., s.v.), cf. și sensul de «mașină de scărmanat lână» (DA., s.v.).

Hudițean. Nf. (60).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Iudiță*. (Cf. *D r u m e a n*).

Húita. Nf. *Hujta* 1788 (41).

— Cf. expresia *cu huíta* = cu grămada (DA., s.v. *hurtă*).

Hulpăș, cf. *Vulpe*.

Hulubél. Nf. *Holubol* 1534 *Verness, Acta*, I, 237 (4).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *hulub* — porumbel.

Humaciu. Nf. (țig. 2, im. din Viștea de jos 30); *Humagiu* (7, 9, 11).

Húntea, cf. *Hontu*.

Húpăl. Sprni. (45).

— Cf. germ. Nf. *H ü p p e l*, *H u p p e* (Heintze, 198).

Húpe. Sprnf. (33).

— Cf. *H â p e*.

Húplea. Nf. (12).

— Cf. *H â p l e a*, cf. și *H u p â l*.

Hurangul. Nf. 1642 *Fragm.* 269.

Hurdúc. Nf. *Hurduk* 1758 (35).

— Cf. *hurducă* — a face zgomot, a zgâțai (DA., s.v.).

Hurduzău. Nf. (țig. im. din Dejani-Făgăraș 30).

— Dela *hurduzău* = funie groasă (DA., s.v.).

Hurezănu. Nf. 1722 (17), 1726 (26).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Hurezu*.

Hurgóiu. Nf. (im. din Cluj 44).

— Dela *hurgoiu* = « buciun făcut din coajă de salcie » (DA., s. v.).

Husári. Sprnf. (46).

Húsea. Nf. 1736 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92, azi (12), azi (15).

— Cf. srb. *Huso* (Rječnik, s. v.).

Húștea. Nf. *Husstye* 1722 (23).

I

Iacob. Nb. altădată des (din sec. al XVIII-lea), passim, redat *Iacob*, *Iakob*, *Iacov*; azi des, passim. — Nf. azi (5), 1722, azi (6), 1788 (19), azi (59, 63). — Deriv.: (fem. cu suf. -i n a) Nf. *Iacobina* (im. din Cobălteni-Hotin 44).

— După numele patriarhului *Iacob*, celebrat la 5. II (Baudot, 355), alături de alți 14 sfinți cu nume omonim, cf. *Iacob Fratele Domnului*, *Apostolul Iacob*, etc. (Timuș, 350-365). Grec. ³ *Ἰάκωβος* slav. *Iak o v*.

Iăcșa. Nf. *Iaksi* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (35).

— Deriv. (cu suf. -ș a) dela *Iacob*; cf. și srb. *Iakša* (< *jak ũ* = « fortis », Miklosich, 329).

Iamandi. Nf. (im. din Bacău 44).

Iăncăș. cf. *Iancu*.

Iăneu. Nb. *Ianku* 1766 (10), 1726 (12), 1758 (44), 1766 (57), azi passim. — Nf. *Iánk* 1766 (1), azi (fig. 2, 8, 10), *Iánkul* 1511 *Fragm.* 84, 87 (14), azi (im. din Dejani-Făgăraș 20, im. din Netot-Făgăraș 30). — Deriv.: (cu suf. -ă ș, cf. *Iancu* + *Ianăș*) Nf. *Iăncăș* azi (46, im. din Vad-Făgăraș 55).

— Bulg. *Ianko* (< *Ioan*, cf. Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 124).

Iăneș. Nb. 1726 (28). — Nf. 1726 (40).

— Srb. *Ianeš* (Maretić, LXXXII, 103).

Iănu. cf. *Emilian*.

Iărca. Nb. *Iarka* 1726 (55). — Nf. 1758, *Iarke*, *Iarka* 1789, azi (38).

— Cf. srb. *Iarko* (Maretić, LXXXII 146), ceh. *Iarka* (Miklosich, 229, 329), deriv. din *Iaro*. Cf. *Iaru*.

Iercân } cf. *Iarcu*.

Iăreu. Nf. *Irko* 1763 (48). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Iercân*. Nf. *Ercan* (46); — (cu suf. -ă u) Nf. *Ercău* (46) *Ierkov* 1763, azi (48).

— Cf. *Iarca*.

Iarfaș. Nb. *ŷarfesch* 1520, Qu. I, 287 (44).

— Ung. *Iárfás* < *Gyárfás* (< *Gervasius*, Melich, *ŷöv.*, I^{II}, 45).

Iáru. Nb. 1656 *Fragm.* 305 (15), 1726 (28), *Iáro* 1793, *ibid.* 726 (28).

— Nf. *Iaru* 1671 *Fragm.* 40 (15), azi (20, 21), 8 fam. 1726, 1758, 1789, azi (28), azi (29, 31, 32, 39), 1726, 1758, 1788 (41). — Deriv.: (cu suf. -ă u) Nf. *Ierău* (53).

— Formă hipoc. slavă din *Jaroslav* (< *jar ũ* - « austerus » Miklosich, 329, Maretić, LXXXI, 105) s. din *Ieremija* (cf. *Ierko*, Iveković-Broz, s.v.).

Iăseă. Nf. *Iászke* 1766 (2).

— Cf. sensul de « ciupercă ce crește pe copaci » (DA., s.v.).

Iăteu. Nf. (im. din Ohaba-T-Mică 44).

— Derv.-hipoc. (slav, cu suf. -ko) dela *I a d o s a v* (cf. și *I d u*).

Iconári. Sprnf. (33).

— Nume dat după îndeletnicire, cf. *iconar* = zugrav de icoane s. negustor de icoane (DA., s.v.).

Ída. Nb. 1893 (46).

— Germ. *I d a*.

Ídomir. Nb. 1726 (26, 47), *Idomer* 1671 Fragm. 311 (49), 1726 (51), 1766 (56), 1789 (60), 1726 (63). — Nf. 1726, azi (47), azi (49), im. din Crisbav-Brașov 50).

— Cf. *I a d o s a v* (ca și *R a d o s a v*) și de aici *I a d o m i r* ca *R a d o m i r*. Deci *I a-* > *ie* > *i-*. Cf. și *A d o m i r*.

Ídónea. Nb. *Idonya* 1788 (25).

— Grec. *Αἰδωνεύς* Npers.

Ídu. Nb. 1726 (20).

— Formă hipocoristică din *Ídomir*.

Íechiu. Nf. (im. din orașul Chișinău 44).

Ienáche. Nb. *Inaki* 1726 (11, 12), *Enachie* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), *Inaty* 1758 (18, 20, 30), 1758, *Ienaty* 1788 (41), 1758 (43), *Enakje* 1795 *ibid.*, 190 (44), *Inaki* 1726 (55, 56, 57). — Nf. azi (17, 44). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) Nf. **Enechioáie** (45).

— Grec. *Ἰαννάκης* cf. și slav. *I a n a k e* (ap. Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 124).

Iénea. Nb. 1766 (2), *Iene* 1758 (24, 28). — Nf. azi (11), 1726 (24), azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 35, im. din Broscari-Mehedinți 56). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. **Enéseu** (im. din Drajna de sus-Prahova 44); — (cu suf. -e s c u -u ț) Nf. **Eneseúțiu** (45).

— Bulg. *E n e*, *E n j o* (< *I o a n*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 124).

Iénciu. Nb. *Ientsi* 1758 (25), 1758 (28), *Iencz* 1726, *Ienczi* 1758 (39), *Iencsi* 1758 (40), *Iencs* 1726 (41). — Nf. *Ientsi* 1766, *Ientsu* 1787 (2), 1726 (63). — Deriv.-hipoc.: (deriv. cu suf. -i c ä) Nb. **Ieneică** (27); — ([Ien-]) Nb. **Cieă** (27).

— Bulg. *E n č o* (< *I e n e* < *I o a n*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 124).

Ieneșel. Nf. *Ienesel* 1726 (37).

— Din *Iănășel* < *Ianăș* (< ung. *I á n o s*), deriv. cu suf. -e l.

Iépure. Sprni. (45). Nf. 1680, 1726 (2), azi (37, 45), 1758, azi (47), 1722 (48), azi (51, 59).

— Dela *iepure*, cu aluzie la caracterul fricos al individului (cf. DA., s.v.).

Iérciu. Nf. *Iercsu* 1726 (37), *Erciu* azi (44), *Iertso* 1758 (58).

— Cf. slav. *I e r k o*, *J e r k a* (< rad. *j e r-*, Miklosich, 330; formă hipocoristică din *J e r e m i j a*, cf. *Iveković-Broz*, s.v.).

Ieremia, cf. *Irimie*.

Iérhu. Nf. (9, 13).

— Cf. *I é r c u*, *I á r c u*. Cf. totuși srb. *I a r h a* (Rječnik, s.v.).

Ieroftéiu, cf. **Ieroteiu**.

Ieroním. Nb. azi *passim*.

— După numele sfântului celebrat la 15.VII (Timuș, 372-379). Grec. *Ἰερώνυμος*.

Ierotéiu s. **Eroftleiu**. Nb. azi (43, 57).

— Gr. *Ἰεροθετέω*.

Iéșa. Nf. *Iesa* 1726 (20).

— Srb. *J e š a* (< *J e l e n a* s. *J e v r o s i m a*), srb. *I e š o* (< *J e v r e m* < *I f r i m*, *J e v t o* < *E f t i m i e* *Iveković-Broz*, s.v.).

Ieșan. Nf. *Eșan* azi (16), *Ieșan* azi (26), *Gyeschan* 1722, azi (44), *Iesanul* 1633 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Iași*.

Iéscă. Nf. *Ieszke* 1662 Fragm. 800, *Ieszka* 1726 (2).

— Cf. *E s c a*.

Ifrím, cf. *E f r e m*.

Iftáte, cf. *E u s t a t i e*.

Iftimie, cf. *E f t i m i e*.

Iğa. Nb. 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII 185 (17).

— Bulg. I g a (< E g l i k a, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 138).

Ignát. Nb. 1680, 1726 (1), 1787 (2, 10), 1726 (15, 16), 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), *Ignatie* 1688 (48), azi passim. Nf. *Ignatuj alias Muntjan* 1680, *Ignatul* 1688, 1766 (1).

— După numele sfinților celebrați la 29.I și 20.XII (Timuș, 379-386). Slav. I g n a t j e (< grec. *Ἰγνάτιος*) Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124.

Ilă, cf. *N a t a n a i l (ă)*.

Ilánda. Nb. (44).

— Germ. *I o l a n d a*.

Ilárie. Nb. azi passim. Redat: *Ilarie, Ilariu, Ilare, Ilarion*. — Nf. (16, im. din Sâmbăta-Făgăraș 44). — Hipoc.: ([I-]) Nb. *Láre* (48).

— Dela numele *Cuv. Părinte Ilarion*, celebrat la 28.III, *Sf. Ilarion*, celebrat la 6.III, *Sf. Ilariu*, celebrat la 12.VII, *Sf. Ilarion cel Mare*, la 21.X (cf. Timuș, 390-392).

Ilarión, cf. *Ilarie*.

Ílca. Nf. *Ilca* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38).

— Sl. *Ilka* (< *Ilije*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124, Iveković-Broz, s.v.).

Ileréan. Nf. azi (40), *Illyeran alias Dobra* 1758, 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Ileni*.

Ileána. Nb. azi des passim. — Hipoc.: ([I-]) Nb. *Leána* passim; — Nb. *Lína* passim.

— Din *Elena* > *Iléna* > *Ileana*.

Ilián. Nb. 1766 (1). Nf. *Illyanul* 1688, 1726, *Ilianu* 1766, 1787(1)

— Cf. srb. **Ilijan* (de unde *Ilijanić* < *Ilija*, Maretić, LXXXII, 90). Cf. și Nl. *Ileni*.

Ilie. Nb. altădată des (din sec. al XVIII-lea) passim, redat *Ilia, Elie, Ilia, Elia, Alia*. Azi passim. — Nf. 1787 (1), azi (20), 1726 (41), azi (im. din Săsciori-Făgăraș 44), 1534 Fragm. 103 (55), 1750 *ibid.*, 558, 1633, 1722 (62). Hipoc. deriv.: (deriv. cu suf. -a ș) Nf.

Iliáš azi (31); — (cu suf. -e a s á) *Iliásă*. Nf. *Ilieszi* 1763 (48); —

(cu suf. -e s c u) Nf. *Iliésu* (45); —

(cu suf. -o a i e) *Ilioáie*. Nf. *Ilio* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94; —

(cu suf. -o i u) Nf. *Ilióiu* (17, 44); — (cu suf. -u c á) Nb. *Iliúcă*

(7, 27, 45); — (cu suf. -u ț) *Iliúț*. Nb. *Iliutz* 1787 (1); — (hipoc.

[I-]) Nb. *Líe* (7, 27); — Nf. *Lje* 1726, *Lye* 1758 (18), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 32), *Lije* 1726,

Lie 1758, azi (37), 1758, azi (38), azi (40, im. din Săvestreni-Făgăraș 44).

— Hagiografia noastră menționează 8 sfinți cu numele *Ilie*, printre care *Profetul*, celebrat la 20.VII (Timuș, 397-400). Numele *Ilie* nu e răspândit numai la noi unde sărbătoarea e atât de respectată ci și la popoarele balcanice, în folclorul cărora *Sfântul Ilie* are un rol de seamă (cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124). În Țara Olutului, *Sf. Ilie* e unul din cei mai respectați, iar în popor circula o mulțime de legende în legătură cu dânsul. Astfel în Copăcel (cf. H.

XVII, 42 *a*), la Lisa (ib. 127 *a*), Mărgineni (ib. 144-144 *a*), Vaida-Recea (ib. 400-400 *a*), Viștea de jos (ib. 428 *a*) și Voila (ib. 457 *a*-458). Asemenea legende se cunosc și aiurea (cf. Pamfile, *Să.*, 172-209).

Ilina, cf. *E l e n a*.

Ilisie. Nb. *Iliszie* 1726 (1), 1787 (2), 1766 (10), 1726 (19), 1758 (24), 1726 (25), 1758 (26, 30), *Alisie* 1788 (45). Azi passim. — Nf. (im. din Agnita 14). — **D e r i v . :** (cu suf. -e l) Nb. *Ilisél*. *Iliszel* 1787 (1).

— Din *Eliseu*. Numele e cunoscut și din literatura noastră folclorică (cf. Pamfile, *Să.*, 77-78). Cf. *E l i s e u*.

Imbrea. Nf. *Imbre* 1680, *Imbré* 1726 (2), 1726, *Imre* 1758 (55). — **D e r i v . :** (cu suf. -o i u) *Imrói*. Nf. 1722 (55).

— Ung. *I m r e* (— Emeric).

Iminovici. Nf. (49).

— Deriv. (rus.) din *E m i n* (< turc., cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 167). Cf. *Eminovici*, numele mai vechiu al lui *Emineșcu*.

Împărăți. Sprnf. (33). — **D e r i v . :** (cu suf. -e l, din *împărat*) Sprni. *Împărățelu* (52).

— Pentru forma diminutivă, cf. *împărățel* s. *împărătuș* (în alte părți *piț-împărătuș* porecla dată unui om mic) nume de pasăre (Șăineanu, *Sem.* 93, Bogrea, *DR.*, I, 463, CADE).

Înăchi, cf. *E n a c h e*.

Încârligătu. Sprni. (« merge plecat ») (21).

Încasă. Nf. *Inkasze* 1726 (63).

C o m p u s : *în-casă*.

Închedecăta. Sprni. (fem.) (58).

— Despre una care se împiedcă umblând sau vorbind (DA., s.v.).

Inocénțiu. Nb. azi passim.

— Nume latinist, *I n n o c e n t i u s*. Cf. numele vestitului episcop blăjan.

Insurățel 1727, *Fragm.* 548 (55).

Înțu. Nf. *Inczu* 1722, 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, *Intzu* 1766, azi (im. din Berivoiu mare-Făgăraș, im. din Vlădeni-Brașov 56).

— Din ung. *I n c z e*.

Ioachim. Nb. *Ioakim* 1726 (15, 43), azi passim.

— După numele sfântului celebrat la 9.IX (din slav., Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124).

Ioân. Nb. *Iuon* 1680, *Iuvon* 1787, azi des (1), *Iuon* 1680, 1787, azi des (2, 3), 1680, 1726 azi des (4), azi des (5, 6, 7, 8, 9), 1680, 1787, azi des (10), 1726, azi des (11), 1652 *Fragm.* 289, 1726, azi (12), 1680, 1789, azi (13), 1726, azi des (14), 1726, azi (15), 1726, azi (18), 1758, azi des (19), 1726, azi (20, 21, 22), 1758, azi (23), 1726, azi des (24, 25, 26), azi (27), *Iuhon* 1726, azi (28), azi (29), 1726, azi (30), azi des (31, 32, 33), 1788, azi (34), 1726, azi (35, 36), 1726, azi (37), 1726, azi (38, 39), 1726, azi (40), 1726, azi des (41, 42, 43), 1726, 1808, azi des (44), 1758, azi (45), 1726, azi (46), *Iohanus* 1766, azi (47), 1788, azi des (48), 1726, azi foarte des (51), azi (52, 53, 54), 1726, azi foarte des (55), 1726, azi des (56, 57), 1726, azi (58), 1726, azi (59), 1789 (60), azi (61, 62), 1726, azi (63). — Nf. *Iuon alias Mikoje* 1726, *Iuon alias Dank* 1787 (1), 1726 (2), 1787 (3), 1726 (15), *Ioan* (im. din Iași-Făgăraș 44). **F e m i n i n :** *Ioána*. Nb. azi (7), 1788 (19, 24), azi (27). — Nf. *Iuana* 1680 (13), 1633 (59). — **D e r i v . :** (cu suf. -a ș) Nb. *Ionăș* azi (1), 1787,

azi (2), azi (19), 1726 (20), 1756 (37), *Iuonas* 1771 Lupăș, *Doc.*, 126 (40), 1758 (45), 1726 (51), azi (52), 1789 (60); — (cu suf. -așc, cf. și bulg. *I a n a ș k o*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124) *Ionășeu*. Nb. *Ionăsk* 1766 (1, 2.), *Ionasku* 1787 (3), 1766 (4), 1726 (10), 1726 (11), 1726 (13), 1726 (14), 1726, (18, 20), 1758 (21), *Iuonask* 1726 (22), 1726 (24), 1726 (26), 1758 (28), 1726 (30), azi (31), 1726 (36), 1726 (37), 1726 (38, 40), 1726 (41, 42), 1726 (43, 46), 1788 (48), 1758 (55), 1726 (59, 61, 63). — Nf. *Ionask* 1688 (1), *Ionasz* 1688 (3), azi (31); — (cu suf. -e a, cf. și bulg. *I o n é*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124) *Iuónea*. Nf. *Iuonyi* 1726 (18), *Ionya* 1788 (34), cf. *O n e a*; — (cu suf. -c e l) *Ionéel*. Nf. *Iuontyel* 1726, *Iuontel* 1758 (30), cf. bulg. *I o n ě o* ung. *I a n c s i*, rom. *O n c e a*; — (cu suf. -e a ș a) *Iuoneășă*. Nf. *Iuoniaszi*, 1680, *Iuonyasza* 1688 (1), 1688 (2), 1680 (3, 4); — (cu suf. -e l) Nb. *Ionél* (2, 6, 7, 9, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 43, 51, 52, 55, 60, 63); — (cu suf. -e ș) Nf. *Ioaneș* (im. din Cuciulata-Făgăraș 44); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Ionică* (1, 7, 15, 19, 21, 26, 27, 28, 33, 43, 52, 55, 63); — (cu suf. -i ț ă) Nb. *Ionitță* azi (1), *Iuonitze* 1766 (3), *Ionitze* 1766 (4), azi (7, 19, 21, 22, 28), *Iuonicza* 1689 *Fragm.* 438, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44), azi (55). — Nf. azi (18), *Iuonicze* 1726, *Ionicza* 1758, *Ionitza* 1789 (28), 1788, azi (44); — (cu suf. -i ț u) *Ionitțu*. Nf. *Ioniczu* 1758 (28); — (cu suf. -u ș) *Ionuș*. Nf.

Iuonusch 1722 (7). — Hipoc.: ([Iu-] Nb. *Ōnu* (1, 2, 6, 9, 19, 22, 33); — ([I-] Nf. *Oăna*. 1766, azi (3), azi (5, 6, 7, 8) 1726 (12), azi (14), 1789 (28), 1726, 1789 (39), 1830 Iorga *St. Doc.*, XII, 217 (44), *Ona* 1726 (47), azi (im. din Părău-Făgăraș 51), azi (58, 59); — (deriv. cu suf. -c e a din *Onu*, *Onea*, *Oanea*) *Oncea*¹⁾, *Oancea*. Nb. *Oncsa* 1726 (19, 37, 38), 1726, *Ontsa* 1788 (41), 1758 (42, 44) 1726, 1756 (51), 1726 (61), *Onczia* 1633 (63). — Nf. *Oncsa* 1726 (3), *Oăncsa* 1680, *Oncsa* 1688, 1726, *Ontsa* 1766, *Oancea* azi (4), 1726 (12), 1726, *Oantsa* 1788 (19), *Oncsa* 1726 (22) azi (im. din Breaza-Făgăraș 31), 1726 (37), 1758, *Oancea* azi (43), *Oantsa* 1788, azi (im. din Răușor-Făgăraș 44), *Oncsa* 1726, 1758, *Oantsa* 1788, *Oăncea* azi (46), azi (47, 49, 55), 1766 (57), *Onczia* 1633, 1726 (63); — (cu suf. -c i u) *Onciu*. Nf. *Oncs* 1758 (35); — (deriv. din *Oncea* cu suf. -i c ă) Nf. *Oncieă* (44); — (deriv. din *Oncea* cu suf. -i l ă) *Oncilă*. Nb. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51). — Nf. *Oncsilla* 1726, *Ontsillya*, *Ontsilla* 1758 (47); — (deriv. din *Onciu*, *Oncea* cu suf. -o i u) *Oncioiu*. Nf. *Ontsuj* 1758 (41); — (deriv. din *Onu* cu suf. -e a) *Onea*²⁾. Nb. *Onya* 1726 (1, 2, 3, 4, 10), 1726 (11), 1726, 1766 (13), 1726 (14), azi (19), 1726 (20), 1726 (21, 25, 26), 1758 (28), 1758 (30), 1726, 1758 (36), 1726 (37), 1758 (38, 42), 1726 (43), 1758 (44, 45), 1726 (46), 1766 (47), 1726 (55), 1726 (57), *Ohnja* 1726 (58), *Onya*

¹⁾ Nf. *Vontsa* 1766 (3), 1758 (45).

²⁾ Formă interesantă prin fonetismul strein, păstrat și'n gură românească apoi, e *Vonea* Nb. *Vonja* 1766 (1,2), 1726 (3), 1766 (4, 10, 13), 1758 (22), 1788 (24), 1789 (38), 1758, (44), 1788 (45), 1766 (47). Nf. *Vonya* 1787 (2), *Vona* 1787 (3).

1789 (60), 1726 (61, 63).— Nf. 1787 (3), azi (15, 18) 1726 (26) azi (35), 1788 (45), azi (60, 61); — (deriv. cu suf. -e s c u) Nf. **Onéscu** (3); — (deriv. din *Onea* cu suf. -i c ă) **Oníca**. Nb. *Onika*, *Onyika* 1787 (1), 1766, azi (2), azi (19); — (cu suf. -i g a) Nf. **Oníga** (im. din Sâncel-Târnava mare 49); — (deriv. din *Onea* cu suf. -o a i e) **Onoáie**. Nf. *Onoje* 1758 (38). — ([Io-]) Nb. **Nélu** (2, 5, 6, 7, 9, 22, 24, 26, 27, 30, 33, 43, 51, 56, 63); — (din *Nelu*, derivat cu suf. -u c u) Nb. **Nelúcu** (51); — ([Ne-]) Nb. **Liță** (52); Nf. **Liți** (44); — ([Io-]) Nb. **Nícă** (14, 15, 19, 21, 22, 24, 27, 30, 32, 33, 43, 52, 56, 63); — ([Io-]) Nb. **Nícu** (9, 19); — (deriv. din *Nicu* cu suf. -u ț ă) Nb. **Nicúță** (19, 21, 22, 30, 33, 56, 57); — ([Io-]) Nb. **Niță** (7), *Nicza* 1758 (21), azi (52); — (derivat din *Niță* cu suf. -u c ă) Nb. **Nițúcă** (7); — ([Io-]) **Nițu**. Nb. *Niczu* 1726, azi (1), *Nitz* 1766 (2), *Niczu* 1766 (4), *Nicul* 1511 *Fragm.* 86 (8), *Niczu* 1726 (10), 1726 (11), 1766 (13), 1726 (18), 1758 (19), 1758 (22, 23), 1726, azi (24), 1726 (25), 1726 (26) 1726 (28), 1758, azi (37), 1726 (38), 1758 *Nyiczu* 1789 (39), *Nitzu* 1758, azi (41), 1758 (42), 1726 (43), azi (44), 1758 (45), 1726 (46), 1766 (47), 1780 (60). — Nf. azi (23); — (deriv. din *Nițu*, cu suf. -e s c u) Nf. **Nițéscu** (im. din Turceș-Brașov 44); — ([Io-]) Nb. **Núțu** 1820, *Metes*, *V.A. I.*, 303 (53). — Nf. (20, im. din Cisnădie-Sibiiu 44, 56). **Compușe**: (dela numele sârbătoarei) **Sântiôn**. Nb. *Simtion* 1766 (3); **Nifurádu**. Nf. azi (28, 31, 32); Nf. **Opróni**, 1726, **Opríona** 1758 (39).

— Pe cât de bogată e atestarea numelui *Ioan* în clasele populare, pe atât de numeroase sunt și personajele religioase menționate cu acest nume de hagiografia noastră. Alături de *Apostolul Ioan*, amintim pe *Ioan Botezătorul*, *Ioan Evanghelistul*, *Ioan Chrisostom*, *Ioan Damaschinul*, *Ioan Colonul*, *Ioan Tăcutul*, *Ioan Scărariul*, *Ioan Milostivul*, *Ioan cel Nou* și alți vreo 40 de sfinți sunt cunoscuți cu acest nume (Timuș, 401-441). Pentru forma feminină, cf. *Mironosița Ioana*, celebrată la 27.VI (Timuș, 441).

Ioánci. Sprni. (51).

— Formă hipocoristică ung. **Iancsi** (< I á n o s).

Ioaníd. Nf. (im. din orașul Galați 44).

— Grec. (deriv. cu suf. -ίδης).

Ióba. Nf. 1758 (2). **Deriv.:** (cu suf. -a n) Nf. **Iobán** 1726 (59, 63).

— Cf. srb. **I o v a**, **I o v a n** (Iveko- vić-Broz, s.v.).

Iocșenoáia. Nf. *Ĵoksenoja* 1795 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 191 (44).

— **Deriv.** (cu suf. -ș a —(a) n -o a i e) dela Npers. slav **I o k o**, **I o k a** (< **I o v a n**, Iveković-Broz, s.v.).

Iofu, cf. **I o v u**.

Ioil. Nb. 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 184 (17), **Iole** 1630 *Dens. Mon.*, 20 (21).

— Bulg. **I o i l** (Weigand, *Ĵb. XXVI-XXIX*, 125), srb. **I o i l k** (Rječnik, s.v.). Pentru forma **I o l e** cf. srb. **I o l e** (< **I o v a n**, Iveković-Broz, s.v.).

Iója, **Ióși**. Nb. **Iosi** 1726, **Iosa** 1766 (1), 1766 (2), **Iose** 1766 (3), 1766 (4, 10), 1726 (11), 1758 (22), **Iojă** sec. al XVIII-lea *Iorga*, *St.*

Doc., XIII, 207, 1758 (24), azi *Ioje* (27), 1758 (28, 36), 1756 (37), 1758 (40), 1788 (41), 1758 (44), 1766 (57). — *Deriv.*: (cu suf. -ică) *Jică* (< *Joică*) Nb. (27).

— Bulg. *Ioša* (< *Iovan*, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 124), ung. *Jozsi* (< *Iosif*) s. chiar srb. *Jovša* (< *Iovan*, Drăganu, *Suf.* -ša 23).

Iordăche. Nb. *Iordatye* 1766 (3, 10), *Iordaki* 1726, *Iordăsi* 1758 (18) *Iordaki* 1726, 1758 (28), 1758 (44). Nf. azi (44, 63).

— Prin substituire de sufix (-a n cu -ache) din *Iordan*, cf. bulg. *Iordo* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 125).

Iordán. Nb. 1766 (13), azi (14, 15), 1758 (18), 1726 (19), 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), azi (27, 37, 44).

— Dela numele *Sfântului Iordan* celebrat la 2.V (Timuș, 443). Cf. și *Iordache*.

Ioréste. Nb. *Ioriszte* 1726 (59). Nf. *Ioriszt* 1711 Barițiu, I, 718 (59).

Iórga. Nf. azi (10).

— Bulg. (< grec.) *Jorga* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 122).

Iortel. Sprni. (53).

— Cf. Nf. săs. *Irtel* (germ. *Örtel*, Kisch, *Sieb.*, 181).

Ióșa, *Ioși*, cf. *Ioja*.

Iosafát. Nb. 1767 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 117 (41).

— Srb. *Iosafat* (< grec. *Ἰωσαφάτ*, Rječnik, s.v.).

Iosefina. Nb. azi passim.

— Neol. germ.

Iosif. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim. Redat: *Joszif*, *Josziv*, *Joszift*, *Josephus*, *Joszip*, *Iosáv*. — Nf. 1726 (3), azi (9, 45). — *Hipoc.-deriv.*: ([Io-]) *Sívu*. Nb. *Szivu* 1787 (1),

azi (12), *Sívu*, *Sávu* (27); — (derivat cu suf. -u c) Nb. *Sávúcu*, *Sívúcu* (27).

— Sunt cunoscuți hagiografiei noastre 14 sfinți cu acest nume (cf. Timuș, 443-450). Din slav. (bulg.) *Iosif* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 125), *Iosip* (Rječnik, s.v.).

Iószu. Nb. *Ioszul* 1680 (1), *Ioszu* 1766 (3, 13). Nf. *Ioszul* 1680 (3), azi (im. din Telechi-Recea-Făgăraș 20, 31, 32), *Joszu* 1763, azi (48).

— Din srb. *Joso* (< *Josip*, Rječnik, s.v.).

Ióva. Nb. azi (țig. 17), 1788 (19), azi (pt. *Eva*) (56).

— Formă feminină dela *Iovu*, cf. și bulg. *Juva* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 125). Cf. și *Ioba*.

Ióvu. Nb. 1758 (18), 1788 (25), *Joff* 1758 (22), 1788 (42), *Jovul* 1726 (59). Nf. azi (63). — *Deriv.*: (cu suf. -ița, cf. srb. bulg. *Jovica*, Maretić, LXXXII, 107, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 125) *Iovîța*. Nb. *Iovicza* 1758 (44).

— După numele personajului biblic *Iov*, celebrat la 6.V (Timuș, 451-453).

Ireu, cf. *Iarcu*.

Irimie. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim. Redat *Eremia*, *Erimia*, *Ieremia*, *Ieremie*, *Iemie*, *Irimie*, *Irinie*. — Nf. 1722 (7), 1758 (20), azi (im. din Bârliște-Caraș 47). — *Deriv.*: (cu suf. -easă) *Irimiásă*. Nf. *Iriniasze* 1680 (13).

— După numele *Profetului Ieremia*, celebrat la 1.IV (Timuș, 369-372).

Írina. Nb. azi, passim. — *Deriv.*: (cu suf. -ca, cf. *Mărina-Mărinca*) Nb. *Írinca* (45).

— Grec. *Ἐιρήνη* (cunoscut ca neologism și în alte limbi romanice). Hagiografia menționează 6 sfinte cu acest nume (Timuș, 456-457). Numele e cunoscut și la Slavi. Iród. Nb. 1726, 1758 (19), 1758 (20).

— După numele faimosului împărat *Irod*. Cf. și *Irodion*.

Irodión. Nb. azi passim. *Hipoc.*: ([I-]) Nb. *Rodión* sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13).

— După numele *Apostolului Irodion*, celebrat la 8.IV și *Martirul*, celebrat la 4.I (Timuș, 462).

Îsa. Nb. azi (4).

— Cf. srb. *Išić* (Rječnik, s.v.) < *Ivša* (< *Ivan*). Cf. și *Iuša*. *Isabéla*. Nb. (3, 44).

— Neol. germ.

Isác. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi, passim. — Nf. *Iszák* 1766 (3), azi (11, im. din Holbav-Făgăraș 56).

— După numele *Patriarhului Isaia*, celebrat la 25.III (Baudot, 352). Hagiografia noastră menționează și alți sfinți cu acest nume (cf. Timuș, 462-463).

Isaia. Nb. *Isaia* 1758 Iorga, *St. Doc.*, XIII 43 (8), azi, passim. Nf. azi (5). *Deriv.*: (cu suf. -i cu). *Isaicu*. Nb. *Iszajk* 1787 (1), 1680 (3), 1787 (10). Nf. 1726 (3); — (cu suf. -ilă) Nb. *Isailă* (2, 50). Nf. azi (44).

— După numele profetului, celebrat la 6.VII (Baudot, 352) și al *Martirului*, celebrat la 9.V (Timuș, 463-466). Bulg. *Isaja*, *Isailo* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125).

Isárie. Nb. *Iszerie* 1766 (3), *Iszarie* 1726, *Iszerie* 1766, *Iszarie* 1787 (10), 1726 (11), *Iszar* 1726 (15),

1726 (18), 1726 (19), 1788 (45). — Nf. azi (im. din Sâmbăta de jos-Făgăraș, 15, 16), *Iszarie* 1726 (19), *Isar* 1786 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188 (44).

— Dela numele *Profetului Azarie*, celebrat la 17.XII.

Ismaílă. Nb. *Iszmailla* 1758, *Iszmoile* 1788 (19), *Iszmailla* 1756 (37).

— Calendarul nostru celebrează la 17.VI pe *Sf. Martir Ismail* (cf. Timuș, 468).

Ișpan. Nf. *Ispan* 1588 Fragm. 136 (35).

— Cf. *Iștvan*, s. ung. *ișpán* «prefect».

Ispás. Nb. *Iszpasz* 1766 (4). — Nf. azi (16, 17, im. din Mirislău-Alba 44).

— După numele sărbătorii Înălțarea Domnului, numită popular *Ișpas*.

Isténe, cf. *Eftimie*.

Iștoc. Nb. *Istok* 1758 (40).

— Srb. *Ištók* (Rječnik, s.v.).

Istráte. Nb. *Isztrate* 1787 (2), *Isztrate* 1766 (10), 1726 (11, 30), *Isztratje* 1726 (36), 1788 (48). Nf. *Redeguja alias Isztrati* 1758 (36), azi (46), *Isztratje* 1763, azi (48). — *Hipoc.*: ([I-]) *Stráti*. Nb. *Sztratyi* 1758 (38).

— Bulg. *Istrat* (< *Kalistrat*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125).

Iștvan. Nf. *Istvan* 1726 (4).

— Ung. *István* (= Ștefan)

Iș. Sprni. («unul care se meștecă în toate») (30).

— Cf. *iș* = copil neastâmpărat (Pașca, *Glos.*, 37).

Îța, cf. *Valeriu*.

Îșig. Sprni. («individ jidănos») (41).

— Npers. evreesc *Itzig*.

Itoăfă. Nf. 1821 Iorga, *St. Doc.*, XII, 210, *Hituoffe* 1722 (58).

Ittu, Itu. Nb. 1726 (36, 55).— Nf. azi (7), 1726 (18), 1726 azi (24), azi (31), 1758 (36), azi (41, 43, im. din Săsciori-Alba 44, 47, 53), 1758, azi (im. din Șinca nouă-Făgăraș 55), azi (63).

— Bulg. I t o (< I o a n, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 124).

Iúbul. Nf. 1722 (62).

— Hipoc. din sl. L i u b o m i r cf. sl. L i u b a.

Iúcu. Nf. *Ńukul* 1750 *Fragm.* 559 (62).

— Slav. *I u k o (< rad. J u k cf. *Maretić*, LXXXII, 111).

Iúda. Sprni («individ lacom la bani») (30).

— Sprn. face aluzie la personajul evanghelic, *Apostolul Iuda*.

Iudífta, cf. I u d i t a.

Iudíta. Și *Iudífta* (9), azi passim.

— Neol. I u d i t a (< evr.) cunoscut mai ales în antroponastica Evreilor intelectuali. Numele e cunoscut și hagiografiei noastre (cf. *Timuș*, 470-471).

Iúga. Nb. 1680, 1766 (4), 1758 (18).— Nf. 1680, 1766 (1), 1534 *Fragm.* 106 (35).

— Srb. J u g (*Rjecnik*, s.v.).

Iuldsere (?). Nf. 1766 (56).

Iúlg, cf. I u r g.

Iúlia. Nb. azi passim.

— Neol. latinist.

Iulián. Nb. azi passim.

— Neol. latinist, cf. I u l i a n u s împăratul roman, cunoscut și sub numele de *Apostolul* (sec. al IV-lea). [În hagiografie, *Cuviosul Iulian*, celebrat la 16.II, iar alții la 2.IX, 4.IX, 12.IX (*Timuș*, 472-475)].

Iuliána. Nb. azi passim.

— Neol. latinist, I u l i a n a. Cf. și cele 7 sfinte purtând acest nume,

cunoscute de hagiografia noastră (*Timuș*, 475) și personajul din literatura populară, *Iuliana Cosânzeana*, alături de *Ileana*. Numele e cunoscut și la Slavi (cf. *Weigand*, *Ńb. XXVI-XXIX*, 125).

Iuliétta. Nb. int., passim.

— După numele personajului literar *Iulietta* (cf. *Romeo și Iulietta*).

Iúlișca. Nb. azi (27, 38).—H i p o c.: ([Iu-]) Nb. *Líșca* (27).

— Ung. I u l i s k a (< I u l i a).

Iúlius. Nb. int., passim.

— După numele personajului istoric *Iulius Caesar*.

Iúniu. Nb. azi passim (rar).

— Neol. lat.

Iúreu. Nf. *Iurko* 1511 *Hurm.* II³, 10.

— Cf. slav. J u r a (< *George*, *Weigand*, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123), deriv. cu suf. -k a.

Iúrg. Nb. țig. 1726 *Pușcariu, Rev.*, 67; 1509 *Fragm.* 76 (10). Și Nb. *Julg* 1511 *Hurm.* II-, 10 (10).

— Slav. J u r g, cf. *Jurga* (< *George*, *Weigand*, *Ńb. XXVI-XXIX*, 123).

Iúrșu. Nf. *Iursu* 1696 *Fragm.* 454 (37).

— Cf. srb. bulg. J u r o š, J u r u š < U r o š (*Weigand*, *Ńb. XXVI-XXIX*, 169), s. mai curând, deriv. (cu suf. -ș a) din radic. slav. J u r- (*Maretić*, LXXXII, 111).

Iúșa. Nf. *Iusa* 1766 (10); Sprni. (27) «după o pronunțare copilărească a numelui *Ruța*».

— Cf. srb. I u š i ć (*Rječnik*, s.v.). Cf. I ș a.

Iustín. Nb. azi, passim (rar).

— N. latinist, I u s t i n u s istoricul latin din sec. al III-lea. Cf. I u s t i n a.

Iustina. Nb. passim. Și: **Istina.** Nb. passim.

— Întrucât forma o găsim numai în epoca contemporană, credem că provine dela *Iustin*, cu moțiunea -a.

Iván. Nb. altădată, transcris și *Iwan, Ivány*, des (din sec. al XVI-lea, 1534 Veress, *Acta* I, 237), azi passim. — Nf. azi (1, im. din Iași-Făgăraș 9), 1726, azi (13), 1726 (20), azi (21), 1726, azi (24), 1788 (25), 1758 (28), 1726, azi (29), azi (36), 1767 *Fragm.* 678. — **Deriv.:** (cu suf. -e l) Nf. **Ivănél** azi (7).

— Slav. *Ivan* (< *Ioan*, Miklosich, 278, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 124).

Iváneu. Nf. *Ivankull* 1711 Baritiu, I, 720 (40).

— Srb. bulg. *Ivan*ko (Iveković-Broz, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 124).

Izdrail, Izdrailă. Nb. *Iszraël* 1787 (1), *Israile* 1787 (2), *Izdraile* 1766 (4), *Izdrailla* 1758, *Israil* 1789 (39), 1758 (46). — Nf. azi (1). — **Hipoc.:** ([I-]) Nb. **Zdrailla** 1766 (1, 2), 1726 (46), azi (47).

— Srb. *Iz(d)rail* (< grec. *Ἰσραήλ*, Rječnik, s.v.).

Izidor. Nb. azi passim. Nf. (10). — Grec. *Ἰσίδωρος*, intrat la noi prin filiație occidentală, germană.

Izila. Nf. 1766 (10).

— Cf. hipoc. *Iza* (< rus. *Izslav*, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 398), deriv. cu suf. -i lă.

Izménea. Sprni. (48).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *izmene* (deci *izmenosul*); cf. și *izmeni* = a schimonosi, *a se ~* — a se schimonosi (CADE).

Izvoreánu. Nf. (49).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nf. *Izvor*.

J

Jámbră. Nf. *Sambre* 1726, *Zámbré* 1758 (55), 1786 (59). **Deriv.:** (cu suf. -ar) Sprnc. **Jimblári** (45).

— Dela *jimblă* (?)

Jăglán. Nf. *Zseglan, Seglan* 1758 (37).

— Cf. calificativul *jaglă, jaglă de căne* «stinkiger Hund» (*Ńb.*, VII, 88).

Jășcă. Sprnf. (46).

— Cf. *jașcău* «pungă în care se ține tutunul».

Jdéru. Sprni. (41, 52).

— Dela *jder*, făcând aluzie la colorarea neagră a părului. Cf. *Dihoru*.

Jeléru. Nf. *Ńlearu* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17); Sprnc. (58).

— *Ńăler* (Hațeg) = «cel care nu are pământul, casa lui și trebuie să stea la altcineva, muncind pentru întreținere (Densusianu, *Ha.*, 341).

Jiánu. Nb. (45).

— După numele faimosului haiduc, *Iancu Ńianu*.

Jică, cf. *Ńoji*.

Jídovu. Nf. *Sedoul* 1722 (1), *Sidovu* 1726(3).

— Ca și Grecii și Țiganii, Jidovii sânt des ironizați în literatura populară (cf. Schwarzfeld, *Evreii în literatura populară românească*, Buc., 1892). Pentru sensurile pe care acest nume etnic le are în românește, cf. Tagliavini, *Divagazioni*, II, 34-38.

Jíga. Nf. (6, 8, 9), *Síga* 1726, 1758, 1788, azi (26, im. din

Șercăița-Făgăraș 35, 42, im. din Beclean-Făgăraș 44, 47, 52).

— Formă hipocoristică din ung.

Z s i g m o n d (= Sigismund).

Jimblăriu, cf. J a m b r ă.

Jinării. Nf. 1807 Iorga, *St. Doc.*, XII, 198 (44).

— Deriv. (cu suf. -a r) dela Nl.

Jina.

Jiće. Sprni. (51).

Jipéseu. Nf. (im. din Buciu-
meni-Tecuci 44).

— Deriv. (cu suf. -e s c u) dela *jip* = 1. copac tânăr; 2. mănunchiu de paie; (Oltenia) murdărie, jeg (CADE).

Jmúc. Sprni. (48).

Jíta, cf. V í t a.

Joacăbine. Nf. *Sokebinye* 1726, *Sokebine* 1758 (42).

C o m p u s: *joacă* + *bine*.

Joántă. Nf. (7).

Jóia, cf. Z o i a.

Júdele. Nf. *Sudele* 1591 *Fragm.* 140 (8), azi (im. din Mărgineni-Făgăraș 30), *Zsudele* 1758 (36), *Zsudele alias Boer* 1651 *Fragm.* 809, *Sudele* 1758, azi (37), 1651 *Fragm.* 812, *Sudele alias Kirlan* 1758, azi (38), azi (41, 51, 57, 59).

— Dela titlul demnității, *jude* (cf. Iorga, *Ist. pop. rom.* I, 321-322). Cf. J u d e ț u l.

Judéțul. Nf. *Zsudeczul* 1556 *Pușc. Fam.* I, 109, *Sudetzul* 1556 *Fragm.* 124 (43).

— Dela apelativul *județ*. Cf. J u d e l e.

Jugărăr. Nf. *Sugaran* 1722 (2), azi (11).

— Dela *jugănar* = cal care *jugănește*, cel care «curăță» vitele.

Jugánu. Nf. *Sugan* 1763, 1788, azi (48), (im. din Toderița-Făgăraș 53).

— Dela *jugan* (N. de bou) < *jug*.

Jugáriu. Nf. țig. (2).

— Dela *jugar*, cel care face *juguri*.

Jugulét. Nf. *Gyuguletz* 1722 (43)

Júneu. Nf. *Zsunku* 1758 (18), azi (29), *Sunku* 1758, 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, 1789 azi (38), azi (im. din Beclean-Făgăraș 43). F e m.: Júnca Nf. *Sunka* 1726 (18).

— Dela *junc(ă)*.

Jurátu. Nf. *Suratu* 1747 *Fragm.* 552 (13).

— Dela titlul demnității *jurat*.

Jurél. Nf. *Surelly* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (41).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *jur*. Cf. J u r a t u.

Jurecován. Nf. (12, 32, im. din Sâmbăta-Făgăraș 43).

L

Lábă. Nf. *Labe* 1726 (55).

Lábăr. Nf. azi (53), 1729 *Fragm.* 150, *Laber* azi (55).

— Cf. germ. L a u b e, L a u b e r (Heintze, 224).

Lábu. Nf. (7), 1788 (19), azi (im. din Vlădeni-Brașov 44).

— Cf. L a b ă, L a b ă r, cf. L e a b u.

Lăcătuș. Nf. (3) *Leketussu* 1726, *Lakatusu* 1766 (10), azi (12, 18), *Leketus* 1726, azi (28), azi (im. din Ileni-Făgăraș 32, 41, im. din Ileni-Făgăraș 44, țig. 48, 51, im. din Ticușul-vechiu-Târnava 59).

— Ung. l a k a t o s (=mecanic) > rom. *lăcătuș*. *Lăcătușii* erau răs-pândiți și la sate (Iorga, *Ind.*, 51).

Láche, cf. Vasile.

Lăchioaie 1800 Iorga, *St. Doc.*, XII, 193 (44).

— Deriv.: (cu suf. -o a i e) din L a c h e a (< sl. L a k o < L a z a r) s. din Vasi-lache.

Lăchîța. Nf. (10).

— Deriv. (cu suf. -i ț ă) din L a c u (< slav. L a k o < L a z a r). Cf. și Lăchioaie s. mai curând L e c a.

Lálu. Nb. *Lal* țig. 1511 *Fragm.* 86 (8). Nf. *Lal* alias *Grama* 1763, (48). — Deriv.: (cu suf. -u ț) Lălúț. Nf. *Lelutz* 1696 Pușc., *Fam.* I, 110 (ap. Iorga, *St. Doc.*, XII, 150: *Lă-luță*), azi (15). Și Nf. *Lelúțiu* azi (14, 15).

— Formă hipocoristică slavă L a l o (< L a z a r, Maretić, LXXXII, 84).

Lambéscu. Nf. (44).

— Deriv. (cu suf. -e s c u) din forma hipocoristică *Lambu* (cf. și bulg. L a m b o, Weigand, *Țb.* XXVI-XXIX, 119) din *Haralamb*.

Láncea. Nf. azi (im. din orașul București 44, 53, 63). — Și Nf. *Lantsur* 1633 (63).

— Din bulg. L a m ĉ o (< H a r a l a m p i, Weigand, *Țb.* XXVI-XXIX, 119).

Lánga. Nf. (im. din Șercaia-Făgăraș 44, 49, im. din Viștea de jos-Făgăraș 51), *Lange* 1726, 1750 Irga, *St. Doc.*, XIII, 143, 1766, azi (56), 1726 (61).

— Germ. L a n g, L a n g e (?).

Lăpădat. Nb. *Lepadat* 1680 (1), 1766 (4), 1722 (7), *Lapadat* 1766, (10), 1789 (38), 1758 (44), 1788 (48), 1726 (55). Nf. 1766 (2).

Láre, cf. Ilare.

Láscu, Láțeu. Nb. *Latzkul* 1665 Pușc., *Fam.* I, 112 (8), *Laczku* 1726 (11, 14, 15), *Laczko* 1758 (18),

1726 (25), 1534 Veress, *Acta I*, 237, 1726 (26), 1726, *Latzko* 1789 (28), azi *Lascu* (29), 1726 (35), 1726 (37), 1758 (38), 1789 (39), 1726 (42), 1758 (44), 1726 (56), 1766, azi (57), 1726, azi (59), azi (60). — Nf. *Laczkul* 1680, *Lazk* 1726 (1), azi (12), *Laczko* alias *Kraja* 1758, *Laszku* 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (35), *Laczku* țig. 1726 (37), azi (41), 1639 Pușc., *Fam.* I, 173, *Latzko* 1788 (42), *Laczko* 1671 *Fragm.* 314, *Latzku* 1758 *Fragm.* 585 (57), 1726, *Latzko* 1767 *Fragm.* 680, azi (im. din Grid-Făgăraș și din Veneția de jos-Făgăraș 61). Deriv.: (cu suf. -ă u) Lăscău. Nf. *Leczkev* 1726, azi (56); — (cu suf. -o i u) Lăscóiu, Lățcoiu. Nb. *Laczkony* 1530 Qu. II, 200 (57); — (cu suf. -o i -a ș) Lățcoiăș. Nf. *Laczkojas* 1758 (37); — (cu suf. -u ț) Nf. Lăscúț (44, 45).

— Slav. (srb. bulg.) L a c k o, L a s k o (< L a z a r s. L a d i s l a v, Maretić, LXXXII, 146, Weigand, *Țb.* XXVI-XXIX, 126). Pentru *Lăscău*, cf. ung. L á s z k o.

Lăstún. Nf. (im. din Rucăr-Făgăraș 24).

— Dela numele păsării *lăstun* = o varietate de rândunică.

Lățcoiăș }
Lățcoiu } cf. L a s c u.
Lățeu }

Lătrăila, 1787 (1).

Láura. Nb. azi, passim.

— Neol. latinist, L a u r a.

Laurénte. Nb. azi (17, 37, 60).

— Contaminare: *Laurențiu* + *Clemente*.

Laurénția. Nb. azi passim.

Laurénțiu. Nb. azi passim.

— Neol. latinist, L a u r e n t i u s.

Laurián. Nb. azi passim, redat și *Laorian*, *Lăurean*.

— Neol. lat. *Laurianus*. Numele actual poate face aluzie și la eruditul nostru latinist *Treb. Laurian*.

Lavinia. — Nb. azi passim.

— Neol. lat. *Lavinia* (personajul mitologic, soția lui Aeneas).

Lăzar. Nb. altădată des, passim, redat *Lazer*, *Lázár*, azi, passim. Nf. azi (1), *Lazer* 1680, 1766 (2), *Flujerás alias Lázár* 1758 (20), 1726 (30), azi (im. din Mohu-Sibiu 44, 45). **Deriv.:** (cu suf. -e l) *Lăzărél.* Nb. *Lezerel* 1726 (28), — (cu suf. -i c ă) Nb. *Lăzărícă* (7); — (cu suf. -i c i u) *Lăzărıcıu.* Nf. *Lazarits* 1766 (1), 1766 azi (2); — (cu suf. -u c) Nb. *Lăzărúc* (5, 7).

— Hagiografia noastră numără trei sfinți cu acest nume, celebrați la 7.X, 7.XI, 17.X (Timuș, 493-495). cf. și 4.IV (Marian, *Se.*, II, 293).

Lăzea. Nb. *Laze* 1726 (20). — Nf. azi (2), *Lazia* 1598 *Fragm.* 816, *Laze* 1726, *Laza* 1758, azi (20), azi (21, 29, 30, im. din Netot-Făgăraș 31, 33, 35), 1726 azi (40).

— Bulg. *Lazé* (< *Lazar*, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 126).

Leábu. Nf. *Lebul* 1680, *Lyebu* 1726 (19), *Liabu* 1598 *Pușc.*, *Fam.* I, 108, *Lyabul* 1614 *Fragm.* 815, *Ljabul* 1726, azi (20), 1726 (28), azi (29, im. din Netot-Făgăraș 30, 31, 33), *Lyebu* 1726 (35), *Lyabu* 1726, azi (39), azi (44), *Kinde alias Lyebu* 1758 (45). Și: Nf. *Lebu* azi (10, 13). Și: *Leába.* Nf. *Lyaba* 1598 *Fragm.* 816 (20).

Leácu. Nf. (im. din orașul Constanța 57). Cf. *Leahu*.

Leáhu. Nf. *Lehul* 1711 *Barițiu* I, 718, *Lyáhu* 1726 (59).

— Dela numele etnic *Leah* (< rus. *Лячъ*).

Leánca. Nf. *Lyankej* 1690 *Dens. Mon.*, 44, 1722 (8), *Lianyka* 1788, azi (45). Și: *Leáncu.* Nf. (38, 39), *Lyanku* 1758, 1771 *Lupaș, Doc.*, 126, azi (41), 1788, azi (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș, im. din Ileni-Făgăraș 44), 1758 (45).

— Cf. bulg. *Lenka*, *Lenko* (Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 121).

Leánă. Sprni. (19).

Lébu, cf. *Leabu*.

Léca. Nb. sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13). Nf. azi (im. din orașul Iași 44). — **Deriv.:** (cu suf. -i ț ă) Nf. *Lechița*, azi (44) (cf. și *Lăchită*).

— Slav. *Leka* (< Alexandru).

Lechița, cf. *Leca*.

Lehet Budac și Dăian. Sprni. (26).

Lelúț, cf. *Lalu*.

Lénciu. Nb. *Lencsu* 1726 (11). Și: *Lentya* 1758 (41).

— Bulg. *Lenčo* (< *Lenko* < *Elena*, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 121).

Léndrea. Nf. (9).

— **Deriv.** (cu suf. -e a) din *Leandru*.

Lénea. Nf. *Lenya* 1789 (28).

— Dela abstractul *lene*.

Lénghel. Nf. (44).

— N. etnic ung. *Lengyel* (— Polonez).

Léni, cf. *Elena*.

León. Nb. azi, passim.

— Neol. occid. german (< grec. *Λέων*.)

Leonida. Nb. azi, passim.

— Neol. gr. *Λεωνίδας*. Cf. și *Leon*.

Leónte. Nb. azi passim. Și: *Liónte* (27*).

— Gr. *Λεωντής*.

Leontina. Nb. azi passim.

— Neol. occidental romanice (cf. it., fr.).

- Lépsa.** Nf. (30).
— Deriv. (cu suf. -ș a) dela slav. **L e p a** (< l ě p «frumos», Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 151).
- Lepșiți.** Sprnc. li se zice locuitorilor din Veneția (59) de către cei din Părău (58).
— Cf. *lepșit* = maniac, smintit.
- Léri,** cf. **V a l e r (i u)**.
- Létea.** Nf. azi (44), *Lecza* 1726, *Letza* 1747 Fragm. 554, azi (63), Și Sprnf. **Leț:** *Vasile Leț* (45).
— Cf. germ. **L e i t z e** (Heintze, 228).
- Letfița.** Nb. azi, passim. — **H i p o c .:** ([Le-]) Nb. **Tiți, Tița** (33).
— Neol. din lat. **L a e t i t i a**.
- Léuca.** Nf. *Lyoka* 1788, azi (33), 1788, azi (34), *Lioka* 1592 Fragm. 148, *Leoka* 1598 Pușc., *Fam. I*, 166 (49).
— Dela *leucă*, parte a carului.
- Leușteán.** Nf. *Leustyán* 1758 țig. (44).
— Dela numele plantei.
- Libeg.** Nf. (42).
- Liba.** Sprni. (46).
— Cf. *liba!* interjecție cu care se cheamă sau se alungă găștele, ung. **l i b a** = găscă.
- Líca.** Nf. *Lika* 1726 (35), *Lyica* 1726, *Lika* 1758 (36).
— Bulg. **L i k a** (< **E g l i k a**, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 138).
- Lícea.** Nf. *Litea* 1702 Fragm. 486, *Litya* 1726 (63). Și: **Líciu:** Nf. *Lics* 1726, 1758 (18).
— Formă hipocoristică bulg. **L i č a, L i č o** (< **L j u t o v o j**, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 134).
- Lídia.** Nb. azi (44).
— Cf. grec. *Αυδία*.
- Líe,** cf. **I l i e**.
- Lígia.** Nb. azi (int. 26, 29, 43, 44).
— Grec. *Λίγεια* (numele unei sirene).
- Limónea.** Nf. (im. din Câmpeni-Turda 44).
— Formă hipocoristică derivată (cu suf. -e a) din **Pante-limon s. Fi-limon**, cf. și bulg. **Limona** (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 121).
- Liimpede.** Nf. (8).
— Dela adj. *limpede*.
- Lína,** cf. **C ä l i n a, E l e n a, I l e a n a, M a r g a l i n a**.
- Línea,** cf. **E l e n a**.
- Líncu.** Nf. (44).
— Cf. bulg. **L i n k o** (< **E l e n a**, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 121), germ. **L i n k** (Heintze, 229).
- Línga.** Nf. (im. din Boholt-Făgăraș 44).
- Língónța.** Nf. *Lingoncza* 1758 (47).
- Lingurár.** Sprnc. *Lingurari* li se zice locuitorilor din Dejeni (30) de către cei din Recea (32), celor din Marginea (37), de către cei din Toderița (48), și de către cei din Bucium (52). Nf. azi țig. (im. din Șinca veche-Făgăraș 30), țig. 1758, azi (46).
— Dela *lingurar* = 1. meșter care face linguri de lemn (mai ales Țigani), 2. o clasă de Țigani (DA., s.v., cf. și Iorga, *Ind.* 24).
- Líni,** cf. **E l e n a**.
- Linólțu,** cf. **L i o n ț u**.
- Línța,** cf. **E l e n a**.
- Líonțu.** Nf. *Lyionczu* 1726, *Lyiolczu, Leocz u* 1758 (38), *Liontze* 1788 (45).
— Deriv.: din **L i o n < L e o n**, cf. srb. **L i j u n, L i j o n** (Rječnik, s.v.).
- Lípu.** Sprni. (33).
— Cf. *lip* = murdărie, râp (Furtună, *Cuv.*, 74).
- Lísea.** Nf. *Liszka* 1758 (44).
— Cf. **L i s a** (< **E l i s a v e t a**, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 121).

- Lîșca**, cf. **Iulișca**.
Liseănu. Nf. (9), *Liszán* 1766 (13), 1726, 1758 (37).
 — Deriv. (cu suf. *-e a n u*) dela **Nl. Lisa**.
Lîța. Nb. (fem.) (31).
 — Formă derivată (cu suf. *-i ț a*) dela *Cornelia*.
Liță, cf. **Ioan, Nicolae**.
Literăt. Nf. *Litterati* 1664 Pușc., *Fam.* I, 109, azi (27), azi (im. din *Luța-Făgăraș* 44).
 — Trad. latină a numelui **Deac**, cf. și **Gramă**.
Lițu. Nf. *Iorga, St. Doc.*, XII, 200 (44).
Lițucă, cf. **Nicolae**.
Liucă, Liuci. Sprnc. li se zice femeilor din *Drăguș* (12) de către locuitorii din *Viștea* (14), bărbaților și femeilor din *B.-Oltet* (15) de către cei din *Ucea* (9).
 — Dela *liucă* = mătușă (*Viciu, Glos.*) «soră mai mare» (*Pașca, Glosar* 40), cf. și *liocă* = epitet dat oamenilor proști la *România transdanubieni* (*Capidan, DR.*, II, 536).
Lîvia. Nb. azi, passim.
 — Neol. lat. *Livia* (soția împăratului *August*).
Lîviu. Nb. azi, passim.
 — Neol. lat. *Livius* (istoricul latin).
Lîza, cf. **Eliza**.
Loghîn. Nb. azi, passim. Și: **Login, Longhin**.
 — Hagiografia noastră cunoaște cinci sfinți cu numele *Longin* (*Timuș*, 505-506). Forma *Longhin* e din grec. *Loghîn, Login*, slave (cf. bulg. *Lugin*, *Weigand, Jb. XXVI-XXIX*, 126).
Lólea. Nf. *Lole* 1758 (20).
 — Cf. srb. *lola* = «longinus» (*Iveković-Broz, s.v.*) bulg. *Lola* (*Weigand, Jb. XXVI-XXIX*, 182).
Lom, cf. **Avisalom**.
Lopătă. Nf. *Lopate* 1726, 1758 (40).
 — Dela numele uneltei *lopătă*.
Lóti, cf. **Șarlota**.
Lotreân. Nf. (1).
 — Deriv. (cu suf. *-e a n*) dela **Nt. (de râu) Lotru**.
Lübeniță. Sprnc. (27). Nf. (im. din *Șercaia-Făgăraș* 49, 51).
 — Dela apelativul *lubeniță*. Cf. **Bostani**.
Lúca. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim, azi passim. Nf. *Luka* 1689 Pușc., *Fam.*, I, 171 (31), azi (38, im. din *Toderița-Făgăraș* 44, 48, 53, im. din *Țânțari-Brașov*, 56), 1633 (62).
 — După numele Sf. Apostol și Evangelist, celebrat la 30.VI; cf. și alți sfinți cu acest nume (*Timuș*, 507-512).
Lúcă, cf. **Dănilă**.
Lúcaciu. Nf. (50).
 — Ung. *Lukács*, slav. *Luka* a č.
Luchián, cf. **Lucian**.
Lucia. Nb. azi, passim. Cf. și Nf. *Lucci* 1820 *Metes, VA*, I, 277 (12), *Lucsa* 1726 (55).
 — Neol. latin *Lucia*. Cf. toți și numele sfintei, celebrat la 6, VI (*Timuș*, 512-513).
Lucián. Nb. azi, passim. Și: **Luchian, Luțian** (20).
 — Neol. latin, *Lucianus*. În hagiografie se cunosc mai mulți sfinți cu acest nume, cf. *Timuș*, 513-514. Forma *Luchian* e luată (din grec.) după numele calendaristic, *Lucian* (< lat., pronunțat românește), *Luțian* (din lat. pronunțat nemțește).
Lucréția. Nf. azi, passim. — Hipoc.: ([Lu-]c[r]eți[a]) Nb. *Chéți* (27).

- Neol. lat. *Lucretia*.
Lucuș. Nf. *Lukus* 1726 (26).
Ludovica. Nb. azi, passim. Și:
Lodovica. — *Hipoc.*: ([Ludo-])
 Nb. *Vica* (27, 33).
 — Formă fem. din masc. *Ludovic* < germ. *Ludwig*.
Lúdu. Nb. 1726 (26). Nf. 1758
 (20), 1758, azi (26), azi (27, 29),
 1726 (30), 1726 (36), 1726, azi
 (37), 1726 (42), azi (im. din Be-
 clean, Luța-Făgăraș 44, 47), 1726,
 azi (im. din Mărgineni, Beclean-
 Făgăraș 55).
 — Bulg. *Ludo* (< *lud* «nă-
 risch», Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*
 151).
Lufrát. Nf. *Lufratje* 1722, *Lu-
 fratyi* 1771, *Lupaș*, *Doc.*, 126,
 1788 (33).
 — Compus din *lu* + *Frat* (cf.
DR., VII, 171-172).
Lúiza. Nb. azi (44). Și: *Luise* (44).
 — Germ. (< franc. < germ.)
Luise.
Lulea. Nf. *Lulé* 1633 (63).—*Deriv.*:
 (cu suf. *-eică*) Sprni. *Lu-
 léică* (53).
 — Dela *lulea* = pipă (cf. *Pipa*).
Lunățici. Sprnc. «se zice că ar
 fi scos luna din fântână cu câr-
 ligul» (28).
 — Cf. *lunatec* = (individ) cu idei
 bizare, zănatec. Cf. snoavele care
 circulă pe socoteala locuitorilor
 din unele sate, cari ar fi scos luna
 din fântână cu cârligul (*DR VIII*).
Lúneă. Nf. *Lunke* 1726 (58).
 — Dela apelativul topic *luncă*.
Lúngu. Nf. azi (șig. 2, 4), 1726
 (14), azi (35, 36, 49, 60, im. din
 Sebeș-Făgăraș 61, im. din Cu-
 ciulata-Târnava mare 63).—*Deriv.*:
 (cu suf. *-ociu*) *Lungóciu*.
 Nf. *Lungocs* 1726, 1812, azi (25),
 1722, azi (31), 1788 (33), azi (44);
 — (cu suf. *-oiu*) Nf. *Lungóiu* (4).
Compus: Sprni. *Hel lung* 1788
 (43).
Lupetruț, cf. *Petru*.
Lúpu. Nb. altădată des, passim,
 redat: *Lupul*, *Luppul*, (tradus în
 ung.) Nb. *Farkas* 1726 (28), etc. —
 Sprnf. *Lupi* «oameni lacomi» (27,
 30, 46, 58). — Nf. 1726 (1), 1726,
 azi (2), 1726 (3), 1680, 1726 (4),
 1722 (7, 9), 1680, 1787, azi (10),
 1511 *Fragm.* 84, 1726, azi (11),
 azi (16), 1726 (20, 22), 1726 (24),
 azi (25, 29, im. din Copăcel-Făgă-
 raș 33), 1758, azi (35, 36), azi (38),
 1758 (40, 42), 1726 (43), 1808,
 azi (im. din Beclean, im. din Po-
 rumbac-Făgăraș 44, șig. 46), 1722
 (48), 1766, azi (56), 1726 (59),
 1789 (60), azi (61). Și: Nf. *Lúpa*
 1680 (1), 1766 (3), 1680, 1726 (10).
 —*Deriv.*: (cu suf. *-an*) Sprnf.
Lupán (27); — (cu suf. *-ău*) Sprnf.
Lupáu (27); — (cu suf. *-ea*) Nf.
Lúpea 1680, azi (3); — (cu suf.
-eci) *Lupéciu*. Nf. *Lupecs* 1726
 (37); — (cu suf. *-enciu*) Nf.
Lupéciu azi (6), *Lupencsu* 1758
 (37) (cf. *Lupeci* !); — (cu suf.
-enc -ea) *Lupénea*. Nf. *Lupencsa*
 1726 (55), 1726 (37); — (cu suf.
-oai) *Lupoáie*. Nf. *Lupoaji* 1680
 (3), *Lupoae* 1711 Baritiu, I, 721,
Lupoje 1726 (18), 1758 (19), 1726
 (39); — (cu suf. *-ș*) *Lúpș*. Nf.
Lupș 1726 (35); — (cu suf. *-șor*)
 Nf. *Lupșór* azi (8), *Lupșor* 1726,
 azi (11); — (cu suf. *-șor -ea*)
Lupșórea. Nf. *Lupșore* 1726 (11).
 — Dela numele animalului, cf.
 S. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II, 289,
DR., VI, 525; pentru *Lupș* cf.
 Drăganu, *Suf. -ș*, 21.
Lúșcă. Sprni. (27).
 — Dela *lușcă* nume ce se
 dă unei oi cu lâna albă (CADE).

Lustroaie, cf. **Stroie**.
Luțeán. Nf. (12).
 — Deriv. (cu suf. -e a n) dela
 Nl. **Luța**.
Lujián, cf. **Lucian**.

Luxița. Nb. (18).
 — Deriv. (cu suf. -i ț a) din
 radicalul hipocoristic **Lu x-** (<
Ru x a n d r a).
Lygia, cf. **Ligia**.

M

Macárie. Nb. *Makaria* 1787 (1).
 — După numele sfântului cele-
 brat la 19.I (Timuș, 515-520).
 Din slav.

Măcău. Sprni. («mare și greoiu»
 (27).—Nf. (2).

— Dela *măcău* = măciucă (*DR.*,
 I, 278), «toiag» (T. Papahagi, *M.*,
 224, Țiplea, *P. pop.*, 51), în sens
 figurat «coada calului tunsă cu
 totul de păr» (Ciașanu, *Glos.*, 38),
 «organul genital la cal» (Pașca,
 în *DR.*, V, 311), (în Moldova)
 «voinic» (com. A. Tomiac), «om
 care face vorbă multă și treabă
 puțină» (Pașca, *Glosar*, 40); și n.
 de câne (H., II, 28).

Macavéiu. Nb. *Makavej* 1766
 (1), *Makave* 1766 (10), azi passim.
 Nf. *Makavej* 1766 (4), azi (im. din
 Teaca-Mureș, 44), 1758 (45), azi
 (49, 60).

— După numele *Sf. Macavei*,
 celebrat la 1.VIII. Din slav.

Macedón. Nb. *Matyedon* 1788
 (19), 1766 (56), *Matzedon* 1750
 Fragm. 560 (62). — Nf. azi (56).

— După numele vestitului per-
 sonaj din literatura populară,
 Alexandru Macedon; cf. și *Sf.*
Macedonie (Timuș, 521).

Mácia. Nb. (44).

— Cf. rad. sl. **Ma-č-** (< **Em a-**
n u e l, **Ma r c u**, **Maretić**, LXXXII,
 111).

Măcinéa. Nb. (33, 35, 40).

— După numele *Sf. Maria Mu-*
cenica, a căreia zi (17.VII) e ț-

nută în mare cinste de popo-
 rul nostru (Pamfile, *Să.*, 185
 ș. u.).

Măciucă. Nf. *Mecsukan* 1726
 (11), *Matsukan* 1758 (22), 1726
 (25).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela
 Măciucă*, cf. **Măcău.

Măcoș. Nf. (im. din Boroșineul
 mic-Trei-scaune 51).

— Ung. **m á k o s** (< **m á k =**
mac).

Macrina. Nb. 1884 (27).

— După numele *Sf. Macrina*,
 celebrat la 19.VI. (Timuș, 521-522)

Macriș. Nf. (im. din Arpașul
 de jos-Făgăraș 4).

— Dela numele plantei.

Măceru. Nf. *Makro* 1726, *Makru*
seu Tyika 1758 (41).

— Adj. *macru* = slab, fără gră-
 sime.

Madaras. Nf. *Harabal alias Ma-*
darasz 1726 (11).

— Din ung. **m a d a r á s z** «pă-
 sărar».

Mădărel. Nb. *Mederél* 1726 (1).

— Din ung. **m a d á r** = pasăre,
 deriv. cu suf. -e l.

Madóiu. Sprnf. (45).

Maftódia, cf. **Metodie**.

Maga. Nf. (28), 1722, azi (33),
 1788, azi (34).

— Bulg. **M a g a** (< **M a g d a-**
l i n a, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*
 126).

Măgădán. Nf. *Megedan* 1726,
Magadan 1766, azi (1).

— Cf. *măgădan* = «vlăjgan, om mare, voinic» (Ciașanu, V.), fig. «imbecil, prost» (Pontbriant, TDRG).

Măgălina, cf. *Magdalena*.

Măgda. Nf. (im. din Noul Român-Făgăraș 56).

— Formă hipocoristică slavă din *Magdalena* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 126).

Magdalina. Nb. *Magdalena* 1766 (3), *Măgdălina* 1727-1728 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8). Azi: Nb. *Margalina* passim, și *Mărgălina*, *Măgălina* (2). — Hipoc.: ([Marga-]) Nb. *Lina* (33); — (M[argal-]ina) Nb. *Mina* (58).

— După numele sfintei *Maria Magdalena*, celebrată la 22.VII (Timuș, 538-540).

Măger. Nf. *Magyir* 1680, *Magyer* 1688, 1787 (3).

— Cf. N. etnic ung. *Magyar* (= Ungur), sau mai curând slav. *m a g e r k* = «coquis», cf. Miklosich, *Die slavischen Personennamen aus Appellativen*, p. 199.

Măgúrcea. Nf. *Magurcsa* 1788 (19).

Măgureănu. Nf. (8, 35).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nt. *Măgură*.

Măia. Sprni. (fem.) (21).

Măicu. Nb. *Mayko* țig. 1511 Fragm. 86 (8). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Măicăn*. Nf. *Majkan* 1758 (46).

— Cf. srb. *Maja* (< *Maksim* Rječnik, s.v.).

Măicute. Sprnf. («spun măicu ță în loc de mamă») (33).

Măier. Nf. (4, 8, im. din B.-Oltet-Făgăraș 14, im. din Voila-Făgăraș, 44, 45), 1766 azi (51); (59, 60), *Mayrul* 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Măierăn*. Nf. *Mejeran*

1726, *Majaran* 1766 (1), 1766, *Majeran* 1787 (2), 1758 (46).

— Germ. *Meier* (Kisch, *Nam.* 85). Cf. și *Maier*.

Mailat. Nf. *Majlat* 1726 (18), *Meilatt* 1726, *Majlath* 1758 (20), *Majlat* 1789, azi (28), *Mailat* 1452, 1559 Fragm. 59, 61, 811, *Majlad* 1726, azi (30), azi (im. din Dejani-Făgăraș 34), *Meilăt* 1726 (36), azi (40), *Majlath* 1758 (42), azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș, im. din Șona-Făgăraș 44), *Mailad* 1509 Fragm. 76, Veress, *Acta* I, 98, *Maylady* 1511 Fragm. 79 (61), 1633, 1722 *Majlat* 1750 Fragm. 559 (62).

— În legătură cu originea etimologică nelămurită încă deplin, cf. întreagă bibliografia la Drăganu Rom. în sec. IX-XIV, 180-181, unde se propune slav. *moj* (= meus) + Npers. *Lad* (< *Vlad*).

Măior. Nf. (im. din Săcel-Târnavă mare 44, 47).

— Forma latinizantă a lui *Maier* în actele oficiale ungurești (ap. Kisch, *Nam.*, 85). Cf. *Maier*.

Mais. Nf. (56).

Măiu. Nf. *Maju* țig. 1758 (44).

— Srb. *Majo* (< *Maxim*, Rječnik, s.v.). Cf. *Maicu*.

Mălăiu. Nf. *Malaj* 1688, 1726, *Malaj* 1766 (2), 1726 (26), 1633 (63). Și: *Mălăia*. Nf. *Melaja* 1626 (26). — C o m p u s : *Mălăiu mare*. Nf. *Melaj Mare* 1726 (51).

— Dela apelativul *mălăiu*, aplicat, ca poreclă unui om moale.

Mălângă. Nf. (5).

— Cf. *malanca* (< rut. *malanka*), numele dat unui băiat deghizat în fată, în regiunile (Moldova și Bucovina) unde e obiceiul de a se umbla pe la casele oamenilor în ajunul Anului nou s. al

Bobotezei (cf. Bogrea, *DR.*, IV, 895).

Măleuț. Nf. *Malkutz* 1758 țig. (44).

— Deriv. (cu suf. -c u ț) dela moale (?).

Măldărôț. Nf. *Maldaretz* 1722 (7).

Mălin. Nf. 1758 (18), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 50). — Deriv.: (cu suf. -e a s ă) **Mălineasă.** Nf. *Malinasz* 1726, 1758 (37); — (cu suf. -e s c u) Nf. **Mălinéseu** (im. din Călinești-Suceava 44).

— Dela numele plantei, *mălin* «*Syringa veris*».

Mămăligă. Nf. *Mamaliga* 1726 (56, 57).

— Cf. *i-o mămăligă crudă* = e moale la lucru (despre oameni) (Ion Cr., VI, 152, TDRG). Cf. **Băbăligă**.

Mămúca. — Nf. *Mamucka* 1722 (50).

— Dela *mamă* (?), s. mai curând *ma[i]mucă* = maimuță.

Mămúlá, cf. **Mamulea**.

Mamúlea. Nf. *Mamuli* 1726, *Mamole* 1766, azi *Mămulă* (56).

— Srb. **Mamula** (Rječnik, s. v.), deriv. (după Drăganu, *Rom, în sec. IX-XIV*, 557) din slav. *mama*.

Manăse. Nb. azi passim (rar). Nf. (58).

— Slav. **Manasi** (< grec.).

Manecriu. Nf. (23, 28).

— Cf. **Mănicer**.

Măneiu. Nf. *Mancsu* 1722 (8), *Mantsu* 1726 (11), azi (14), *Mancsui* 1633 (59). — Sprni. (14). — Deriv.: (cu suf. -u le a) **Măneiuălea.** Nf. *Mencsulja* 1726 (3), *Mantsulya* 1758 (46), *Mencsula* 1726, azi (58), *Mancsulié* 1633 (62).

— Bulg. **Mančo** (< **Manuil** Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 126).

Măneuș. Nb. *Mankus* 1726 (18).

— Cf. bulg. **Manko** (< **Manuil**, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX* 126).

Mandán. Nf. (6, im. din Cârțișoara-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Mandu* (< **Mandó**, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 126).

Măndeal. Nf. *Mangyal* 1787, azi (1).

— Germ. **Mendel** (cunoscut în regiune (2)).

Mandravél. Nf. (im. din Apoldul mic-Sibiiu 44).

Mă'ndru. Nf. *Mindro* 1726 (26).

Și: **Mândra.** Nb. țig. (1, 51). Nf. *Mundre* 1722 (16). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. **Mă'ndrea** (16, 20, 40); — (cu suf. -e a n, dela Nl. *Mândra*) Nf. **Măndreán** azi (44), *Mindran* 1726, *Mundran* 1766, 1789 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143 (56); — (cu suf. -o c dela Npers. *Măndru*) **Măndrôc.** Nf. *Mindrok* 1726 (20); — (cu suf. -u l u ț) Sprnf **Măndrulúț** (44).

— Dela adj. *măndru*, -ă = frumos.

Mănea. Nb. altădată des, passim.

Redat și: **Many**, **Mani**, **Mane**. Nf. *Majna* 1726 (20, 30), 1722 (32), *Mány* 1520 Fragm. 99, azi (im. din Comarnic-Prahova 58). Și:

Măniu. Nb. *Manyu* 1758 (20), 1726 (59). Deriv.: (cu suf. -e a s ă)

Măneasă. Nf. *Meniasze* 1680, *Meniszi*, *Menyasze* 1688, 10 fam. *Menyeszi* 1726, *Maneszi*, *Munyeszi* 1766, *Manyeszi* 1787 (1), *Manyesze* 1758 (28), *Mányesze alias Manta* 1758 (35); — (din *Măneasă* cu suf. -e a) **Manésea.** Nf. azi (27, 38); — (cu suf. -e ș din *Manea*)

Măneș. Nf. *Manyes* 1722 (16), 1726 (18), *Manes* 1509 Fragm. 76 (61); — (cu suf. -i c) Nf. **Măne** (im.

din Noul-Român-Făgăraș 14);—(cu suf. -i c -e l) **Mănicél**. Nf. *Menitsel*, *Manicsel* 1758 (18, 19);—(cu suf. -i g ă) **Măniġa**. Nf. *Manyga* 1766 (56);—(cu suf. -i l ă) Nb. **Mănilă**. *Manyila* 1511 *Fragm.* 87 (41).—Nf. *Mnyile* (!) 1788 (43);—(cu suf. -i ș o r) **Mănișór**. Nf. *Menissor* 1788 (44);—(cu suf. -i ț i u) Nf. **Manițiu** (8).

—Bulg. **Manjo** (< **Manuil**, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 126).

Mănea. Nf. (im. din Ileni-Făgăraș 44, 31, 36), *Munea* 1763 (48).

Mănicer. Nf. *Menicsor*, *Menicsor* 1726, *Maneser* 1758, *Manicsor*, *Municser*, *Municser* 1788 (19). Cf. **Mănicel**.

Măniġa, cf. **Manea**.

Manoil, cf. **Emanoil**.

Manolăche. Nb. *Manolachie* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 (17).

—Deriv. (cu suf. -a c h e) dela *Manole* (< *Emanuil*).

Mânta. Nf. 1726, azi (11), 1726 (30), *Mante* 1726, *Manta* 1758, azi (35), 1788, azi (45), 1642 *Fragm.* 261 (52), azi (55). Și: Nf. **Mântu** 1823 *Fragm.* 790 (63). Deriv.: (cu suf. -u l e a) Nf. **Mantúlea** 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

—Cf. bulg. **Mantó** (Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 183).

Măntéiu. Nb. sec. al XVIII-lea, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207.

—Contaminare între *Mateiu* + *Mantu*.

Mănu. Nb. 1654 *Fragm.* 296 (12), 1582 Veress, *D. II* 220, 1590 Pușc., *Fam.*, 156 (23), 1534 *Fragm.* 106 (35), 1771 Lupaș, *Doc.*, 126 (40), 1592 *Fragm.* 148 (49).—Nf. azi (9) 1766 (11), azi (15, im. din Mărgineni-Făgăraș 20, *ŷb.* 28, 40, 41, 49, 56).—Deriv.: (cu suf. -o i u) Nf. **Mănoiu** (35).

—Bulg. **Mano**, srb. **Man** (< **Manuil**).

Mănzălă. Nf. (9).

—Dela *mănzală mănjală* vopsea, materia cu care e mânjit un lucru; aluat de sămânță de in sau de tărâțe fierte în apă și amestecate cu untură, cu care se udă și urzeala de cânepă.

Mă'nzú. Sprni. (33).—Deriv.: (cu suf. -o c) Sprnc. **Mănzóci** se numesc locuitorii din Comăna de jos (63).

—Dela numele animalului.

Mărcea. Nf. azi (17), *Marcsa* 1726, *Martsa* 1758 (18). Și: **Mărciu**. Nf. *Marcsu* 1726, *Martsu* 1758 azi (38).

—Cf. srb. **Marč**, -i c (Rječnik, s.v.), alb. (< slavă) **Marčo** (< **Marko**).

Marcél. Nb. azi (int. 14, 26*, int. 44, 45*). Și: Nb. **Marcéla** azi, passim.

—Neol. latin, **Marcellus** (fiul Octaviei, adoptat de August).

Mărcu. Nb. altădată din sec. al XVII-lea, azi, passim. Nf. *Mark* 1726, 1766, 1787, azi (1), *Marku* 1766, azi (3), 1726, azi (4), 1722, azi (8), 1726 (11), azi (im. din Iași-Făgăraș 16), 1758 (19), azi (24), 1726, *Marku alias Szimány*, *Iuon Marku mutato nomine Dregics* 1758, *Marku alias Szokatsu* 1789 (28), azi (30), *Marku alias Kolcsoru* 1758 (36), 1633 Pușc., *Fam.*, II, 24 (38), 1726 (42), 1671 *Fragm.* 313, azi (43), azi (im. din Cârța, im. din Recea-Făgăraș 44), 1788, azi (45), azi (im. din Galați-Făgăraș 49), 1766, azi (im. din Grid-Făgăraș 51), azi (im. din Voila-Făgăraș 55, 57).—Deriv.: (cu suf. -o i u) **Mărcóiu**. Nf. *Markoj* 1633 (62);—

(cu suf. -u l e ț) Nf. *Măreulêț* (im. din Crăciunel-Târnava mică 51).

— După numele Sf. Evangelist celebrat la 25.IV. Hagiografia mai remarcă 17 sfinți cu acest nume (cf. Timuș, 529-534). Numele e foarte răspândit în Balcani.

Mardân. Nb. 1789 (13), 1758 (18, 19, 22). Nf. azi (17, 20), *Merdan* 1726 (63).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela srb. *Marda* (< *Mardarie*, Rječnik, s.v.).

Mardária. Nb. (fem.) (7).

— Formă feminină dela masc. *Mardarie*.

Măreș. Nf. *Sztojkcicza alias Mares* 1680 (1), *Maris* 1758 (21), azi (im. din Iași-Făgăraș 27), azi (29), *Maris* 1726 (30), azi (33), *Mayres* 1534 Veress, *Acta* I, 237, *Mares* 1588 Fragm. 136, 1590 Pușc., *Fam.*, I, 158, azi (39), *Maris* 1726, *Mareș* azi (40), *Mares* 1788, azi (44), azi (56), *Maires* 1633 (62).

— Srb. *Mareš* (Rječnik, s.v.). Cf. și adj. rom. *mare*.

Margalina, cf. *Magdalena*.

Margaréta. Nb. azi int., passim.

— Cf. *Sf. Fecioară Margareta* (Timuș, 534); cf. protagonistă din « Faust »; cf. și numele floarei.

Marghióala. Nb. passim.

— It. *Mariuolla* (intrat la noi în sec. al XVIII-lea, prin filiație neogreacă).

Mărgineán. Nf. *Mardsinan* 1758 (25), azi (im. din Marginea-Făgăraș 42, 45, 49).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Marginea*.

Mărhao. Nf. *Marhau* 1788, azi (45).

María. Nb. altădată și azi des, passim. Nf. *Marie* 1758 (19). — *Deriv.*: (cu suf. -i c a, cf. bulg. *Marijka*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 127). Nb. *Măria, Mariuca* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184, 1795 *ib.* XII, 191 (17), azi passim.; — (cu suf. -i c -i c a) Nb. *Mărieica* azi passim.; — (cu suf. -i o a r ä) Nb. *Mărioără* azi passim.; — (cu suf. -i ț a, cf. sl. *Mariica*) Nb. *Mărița* 1789 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (52), azi passim, *Mărița*, azi passim, *Măriți* azi passim, *Măriți* azi passim.; — (cu suf. -i ț -i c a) Nb. *Mărițica* azi (15); — (cu suf. -i ș c ä, cf. ung. *Mariiska*) Nb. *Mărișca* 1847, azi ¹⁾ (27); — (cu suf. -u c ä) Nb. *Măriucă*, azi passim.; — (cu suf. -u ț ä) Nb. *Măriúță* azi passim.; — (cu suf. -u ț -i c ä) Nb. *Măriuțică*, azi passim. — *Hipoc.*: ([*Mari-*]) Nb. *Măria* (2, 22, 29); — ([*Mă-*]) Nb. *Ruțica* (22, 27, 28, 29, 48); — ([*Ru-*]) Nb. *Țica* (22, 57); — ([*Mări-*]) Nb. *Úța* (57); — ([*Mă-*]) Nb. *Riți* (33); — (*M[ar-]i-ți*) Nb. *Miți*; — (*Măriu-[co]*) Nb. *Măriú* Haneș, *Ț. O.*, 33 (12); — ([*Mări-*]juca) Nb. *Úca* (63).

— *Sf. Maria* e una din sfințele față de care poporul nostru are mai mult respect. Câteva sărbători mari (1.IV, 22.VII, 5.VIII, 8.IX, 21.XI) au mijlocit răspândirea mare a numelui la noi. Și la popoarele balcanice numele e foarte răspândit.

Mărián. Nb. altădată passim. Nb. azi (45, țig. im. din Vad-Făgăraș 46, 48, 49, 59, 63).

— Bulg. *Marian* (< *Maria*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 127).

¹⁾ Numele se dă numai bivolițelor (27).

- Mariéta.** Nb. azi (44).
— Neol. fr.
- Marin.** Nb. 1766, *Marind* (!) 1787 (1), 1787 (2), 1680, 1787 (10), 1758 (18), azi passim. Nf. *Marin* *alias* *Kopács* 1688 (4), 1722, azi (7), azi (9, 12, 13, 16, 18, 24, 27), 1658 *Fragm.* 817 (50).— *Deriv.*: (cu suf. -e a s ă) *Mărineasă*. Nf. *Merineszi*, *Marineszi* 1766 (1); — (cu suf. -e s c u) *Marinésucu*. Nf. *Meriniszkul* 1680, *Merineszkul* 1688 *Merinyeszk* 1726, *Marineszk* 1766, *Marnyeszk* *alias* *Pop* 1787, azi (1), azi (im. din Giulești-Vâlcea 44, 45); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Mărinică* 1708 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 55 (15), azi passim; — (cu suf. -i ț ă) Nb. *Mariniță* 1795 *Iorga*, *St. Doc.*, XII, 191 (44); — (cu suf. -i u c) Sprnc. *Mărinuic* li se zice locuitorilor din Copăcel (35) de către cei din Ileni (41).
— Slav. *Marin* (< *Maria*).
- Mărina.** Nb. 1688, 1766, 1789 (1), azi passim.— *Hipoc.*: ([*Ma-*] *rina*) Nb. *Rina* (33).
— Dela numele *Sf. Marina Mucenica*, celebrată la la 17.VII (Timuș, 545-546), din slav.
- Marinea.** Nb. *Marinka* 1766 (1), 1788 (24, 42), 1766 *Aron*, 21 (44), *Marjinka* 1788 (48). Azi passim. Nf. 1722 (49).— *Deriv.*: (cu suf. -a ș, dela forma masc. *Marincu*) Nf. *Marineăș* (14); — (deriv. cu suf. -o i u dela aceeași formă) Nf. *Marincioiu* (56).
— Srb. bulg. *Marinka*.
- Mărius.** Nb. azi int., pas-sim.
— Neol. latin, *Marius*, faimos general roman, învingătorul lui Iugurta.
- Mărta.** Nb. altădată, azi pas-sim.
- După numele *Sf. Marta*, *sora lui Lazar*, celebrată la 4 și 9.VI (Timuș, 548).
- Marțián.** Nb. (57).
— Dela *Marcian*, nume purtat de 12 sfinți (Timuș, 527-529).
- Martilian.** Nb. (7).
— Neol. latin.
- Martín.** Nb. 1787 (2), 1726 (30), 1758 (46, 47), azi passim. Nf. *Mertin* 1726 (19), 1722, azi (32), 1726 (46), azi (50), 1766 (51).
— După numele sfântului celebrat la 14.IV. Din slav.
- Martíncu.** Nf. (1).
— Bulg. *Martinko* (< *Martin*).
- Márton.** Nf. (36, im. din Sebeș-Făgăraș 42).
— Ung. *Márton* (= *Martin*).
- Mărunțelu.** Nf. (im. din Breaza-Făgăraș 30).
— *Deriv.* (cu suf. -e l) dela adj. *mărunt* = mic de statură.
- Mărza.** Nb. *Mūrza* 1722 (6), *Murza* 1758 (44).
— Bulg. *Mrza* (< *mrz* = « abominatio », Miklosich, 292), srb. *Mrzan* (*Maretić*, LXXXI, 99) de origine turco-tătară (*Bogrea I Congres*, 83).
- Măsár.** Nf. azi (2) *Maszar* 1766, azi (3).
— După îndeletnicire (cf. *Iorga*, *Ind.*, 61).
- Mătărăngă.** Nf. (im. din Râmet-Alba 49).
- Mățâu.** Nf. *Meczeu* 1680, *Maczau* 1688, *Mecseu* 1726, *Matzo* 1766, azi (1), *Metzev*, *Metzeu* 1726, azi (56).
— *Deriv.* (cu suf. -ă u) din **Mațu* < bulg. *Maco* (< *Matej*, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 127).
- Mațe de oaie.** Sprnf. (« oameni zgârciți ») (46).

— Supranumele ironizează zgâr-
cenia indivizilor, care se mulțu-
mesc cu o ciorbă de mațe de
oaie.

Măteiaș. Nb. *Mátyás* 1726 (58).
— Nf. *Mátyás alias Pampus* 1758
(22), *Metyas* 1726, *Metjas, Mat-
tyás* 1758 (24).

— Cf. ung. *M á t y á s* (= Ma-
teiu) srb. *M a t i j a š* (Maretić,
LXXXII, 94). Cf. și *M a t e i a ș*.

Matéiu. Nb. altădată (din sec. al
XVII-lea) des, passim, redat *Ma-
tej, Mătej, Matheus, Mattej, Ma-
tyej, Mattyej, Matthej, Maftyej,
Maŧe, Maty, Mettej*; azi passim.

— Nf. azi (im. din Fântâna-Târnavă
mare și orașul Giurgiu 44).— *D e r i v.*: (cu suf. -a ș) Nf. **Mateiaș**
(25); — (cu suf. -e ș) Nf. **Matés**
(5), *Matyies* 1788 (24); — (cu suf.
-e s c u) Nf. **Mateescu** (im. din
Vălenii de Munte-Prahova 55); —
(cu suf. -u c ă) Nb. **Mateucă** (33).—
H i p o c.: ([Ma-]) Nb. **Téiu** (33);
— Nb. **Teucă** (33).

— Hagiografia înregistrează doi
sfînți cu acest nume: *Apostolul*,
celebrat la 24 s. 25.II și *Martirul*
(Timuș, 555-558, Baudot, 455).
Din grec. *Ματθαῖος*.

Matie. Nf. (29, 44).

— Un deriv. (cu suf. -i c) din
Matu (< srb. *M a t o* < *M a t e i u*,
Miklosich, 287)?

Matilda. Nb. (32, 45, 61).

— Neol. germ. *M a t h i l d e*.

Mățu. Nf. *Mützul* 1722, azi (11).

— Dela *măț* = motan; cf. *M o t o c*.

Maxim. Nb. *Maxin* 1787 (1),
Maxim 1726, *Magssin* 1787 (2),
Maxim 1766 (10), 1789 (13), 1726
(14), azi passim. Nf. azi (16), *Ma-
xin* 1726, *Makszin* 1758 (26), azi
(im. din Căligi-Roman 44).

— După numele *Cuviosului Pă-
rinte Maxim Mărturisitorul*, cele-
brat, după calendar, la 21.I.

Maximilián. Nb. (int. 5, 31, 44).

— Neol. lat. *M a x i m i l l i a n u s*.

Măzgări. Sprnc. li se zice lo-
cutorilor din Boholt de către cei
din Galați (45). *D e r i v.*: (cu
suf. -e a n) Nf. **Măzgăreán** (im. din
Făgăraș 24, 55).

Meceán. Nf. *Metyán* 1788 (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Nl.
Mecea* (Togan, 140).

Médru. Nb. 1758 (35).

— Din [*D e*-] *m e t r i u s*, pă-
strat în românește ca nume de
sărbătoare. După unii (P. Papahagi,
în *Dunărea*, I, 64-67), e o formă
metatezată din *Demetru*. Pentru
forma cu *e* netransformat în *ă*
după labială, cf. Drăganu, *Rom. în
sec. IX-XIV*, p. 100.

Mehera. Nf. 1690 Dens. *Mon.*,
44 (8), 1726 (11, 35). Și: *Mohera*,
Muhera, Muera 1758 (24, 35).

Melânia. Nb. azi passim.—*H i p o c.-d e r i v.*: (*Mela[nia]* + suf.
-i ț a) Nb. **Melița** (38).

— Neol. din grec. *Μελανία*, luat
dintr'o limbă occidentală (cf. it.).
Numele e cunoscut și în hagio-
grafie: *Melania cuvioasa*, celebrată
la 8.VI, 31.XII (Timuș, 567-569).

Melête, cf. *M e l e t i e*.

Melétiu. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*,
XIII 150 (21). Și: Nf. *Melete* (18).

— Grec. *Μέλητος* (poet tragic,
acuzatorul lui Socrate). Cf. și srb.
M e l e t a (< grec. *Μελέτη*, Rječnik,
s. v.), grec. *Μελέτη*.

Melinte. Nb. 1766 (4), azi *Mi-
lente* (44).— Nf. (1). Și: Nb.
(fem.) **Milintia** (55).

— Srb. *M e l e n t i j a* (Rječnik,
s. v.).

Meliton. Nb. (30), *Militon* (26, 27, 53).

— Grec. *Μελίτων*.

Mera. Nf. 1726 (24).—**Deriv.:** (cu suf. -a ș c -a n) Nf. *Mereșcănu* (im. din orașul Iași 44); — (cu suf. -ă u -u ț) Nb. (?) *Merăuț* sec. XVIII Iorga, *St. Doc.* XIII, 53 (34).

— Srb. *Mera* (< turc., Rječnik, s. v.).

Merecân. Nf. *Merkány* 1669 *Fragm.* 385, 1726 (59).

— Cf. n. de bou *Miercan*.

Mereșcănu, cf. *Mera*.

Mésaroș(iu). Nf. azi (30, 36, 37, 40), *Mészáros* 1726, azi (44).
Și: Nf. *Mesareș* (20, 30).

— Ung. *mészáros* (> reg. rom. *misărăș*) — măcelar. Cf. *Fleșar*.

Meșota. Nf. (im. din orașul Brașov 44).

Deriv. (cu suf. -o t ă) din radice. *Mêh* (cf. Miklosich, 294).

Mesteacă. Nf. *Mesztaken* 1726 (55).

— Dela numele arborelui.

Metârloăia, cf. *Metea*.

Metârnă, cf. *Metea*.

Métea. Nf. *Metja* 1788 (25), 1722 (31), azi (35), *Mettea* 1669 *Pușc., Fam.* I, 106, *Meta* 1726, *Metya* 1758, *Méta* 1788, *Matea* 1839 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 116, azi (41), azi (43, im. din Ileni-Făgăraș 53), *Mechia* 1726 (63).—**Deriv.:** (cu suf. -âr n ă, cf. totuși și *motârnă* — motan) **Metâ'rnă*. Nf. *Meterna* 1726, azi *Meterna* (11); — (deriv. cu suf. -âr n + -o a ie) **Metârnoăie*. Nf. *Meterloja* 1758 (37); — (cu suf. -o a ie) *Metoăie*. Nf. *Metoje* 1766 (13).

—**Deriv.** (cu suf. -e a) dela forma hipocoristică slavă *Met o*, *Me e o*

(< *Met o d i*, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 127).

Meterna, cf. *Metea*.

Metodie. Nb. *Maftodgja* 1726 (2)

— După numele sfântului celebrat la 6.IV și 20.VI. Din slav. *Met o d i j a*.

Mia, cf. *Maria*.

Michéia (?), cf. *Micu*.

Miciu. Nf. (61).—**Deriv.** (cu suf. -o i u) Nf. *Micióiu* (44).

— Slav. *Mi č -o* (< *Michael*, *Demetrius*, Maretić, LXXXI, 84).

Miclăuș. Nb. *Mikleus* 1726 (4, 37), *Miklós* 1726 (38), *Mikleus* 1758 (40), 1726, 1758 (42, 46). Nf. azi (47, 48, 59), 1789 (60).

— Ung. *Miklós* (= Nicolae).

Mielea. Nf. (6).—**Deriv.:** (cu suf. -u ț ă) Nf. *Miclúța* (1).

— **Deriv.** (cu schimb de suf. -e a pt. -ă u ș) din *Miclăuș*.

Micoără, cf. *Nicoară*.

Micodân. Nf. *Mikodán* 1680, 1726 (3).

Micu. Nb. *Mikul* 1680, *Miku* 1726 (1), 1766 (2), *Mikov* 1509 *Fragm.* 76 (9-10), *Miku* 1758 (28), 1788 (34, 45), 1633 (61, 63). — Nf. *Miku* 1726, azi (1), *Mikul* 1680, 1787 (2), *Miku* 1766 (11), 1680, 1726 (13), 1726 (19), 1758 (35), *Miku alias Komsa* 1630 *Fragm.* 814, *Mik* 1676 *Pușc., Fam.* I, 108, 1726, *Miku* 1758, *Mnyiku* 1788, azi (40), 1578 (41), azi (im. din Palatca-Cluj 44, 46), 1763 (48), azi (im. din Adămuș-Târnava mică 51, im. din Vlădeni-Făgăraș 56, im. din Crihalma-Târnava mare 63). Și: *Miea*. Nf. *Mika* 1676 *Pușc., Fam.* I, 182 (40), 1758 (47). Sprnf. *Stoica-Mica* (59).—**Deriv.:** (cu suf. -e i u + -e a) *Michéia*. Nf. *Mikeja*, *Mikea* 1726 (11); — (cu

suf. -o a i e) **Micoaie**. Nf. *Mikoaji* 1680 *Mikoje* 1726 (1, 20); — (cu suf. -u l -e a s ă) **Miculeasă**. *Mikuliasza* 1680 (1); — (cu suf. -u l -e c i u) **Miculéciu**. Nf. *Mikuletsu* 1726 (12); — (cu suf. -u ț) **Micúț**. Nf. *Mikutz* 1726 (58).

— E indoioasă legătura cu rom. *mic*. Mai probabil slav. *Miko*, *Mika* (cf. Miklosich, 287, Maretic, LXXXII, 137, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 127-128).

Miéduł. Nf. *Nyedul* 1722 (62).

— Dela *mied*.

Miérla. Nf. *Nyerla* 1726, *Myerla* 1766 (57).

— Dela numele păsării, *mierlă*.

Migăncea, cf. **Mihalcea**.

Miha, cf. **Mihu**.

Mihail, -ă. Nb., des, din sec. al XVII-lea, passim, redat: *Michael*, *Mehel*, *Miheile*, *Mihailla*, *Mihaila*. Azi passim. Nf. *Mihailă* azi (20, 21, 28), *Mihaila* 1668 *Fragm.* 381 (32), azi (im. din Ludișor-Făgăraș 44, 46), 1726, *Mihaille* 1766, azi (57), azi (58), 1726 (63).

— După numele *Sf. Arhangel Mihail*, celebrat la 6.IX, 8.XII, alții la 23.V, 12.VII (Timuș, 575-580), prin filiația slav. *Mihailo*, *Mihailk*.

Mihăiu. Nb. altădată, din sec. al XVII-lea, des, passim, redat: *Mihay*, *Mihaj*, *Mihálj*, *Mihaly*, *Mihally*. Azi passim. Nf. *Mihaly* 1766, azi (1), *Mihally* 1680, *Mihay* 1688, *Mihaj* 1726, *Mihály* 1787, azi (2), 1726 (10), azi (32, 47). — *Deriv.*: (cu suf. -e a s ă) **Mihăiasă**, Nf. *Miheiasze* 1688 (3); — (cu suf. -u ț ă) **Mihăiută**. Nf. *Mohoiuczia* 1617 *Fragm.* 196.

— Din grec., srb. sau mai probabil ung. **Mihály**.

Mihálcea. Nb. *Migantha* 1527 *Fragm.* 100 (59), *Myhancha* 1535 *ibid.*, 108. — Nf. *Mihancsa* 1726 (37). Și: **Mihánciu**. Nf. *Mihancsu* 1758 (37, 45, 47), *Mihánt*s 1763, 1788 (48), 1789 (60).

— Bulg. **Mihalče**, **Mihalčo** (< *Mihail*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 128).

Mihálieu. Nf. *Mihallyku* 1788 (45).

— Srb. bulg. **Mihalko** (< *Mihail*, Rječnik, s. v., Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 128).

Mihálț. Nf. *Mihalcz* 1633 (59).

Mihálțean. Nf. (im. din Frâua-Târnava mare 44).

— *Deriv.* (cu suf. -e a n) delat. **Mihalt**.

Mihăncea, cf. **Mihalcea**.

Mihánciu, cf. **Mihalcea**

Mihélea cf. **Mihu**.

Mihéț, cf. **Mihu**.

Mihu. Nb. altădată passim. Nf. azi (5), 1726 (41), azi (44), 1722 (48). Și: Nf. **Miha** azi (im. din Buceș-Hunedoara 44). — *Deriv.*: (cu suf. -e l e a) **Mihélea**. Nf. *Mihella* 1722 (17); — (cu suf. -e ț) Nf. **Mihéț** azi (11); — (cu suf. -o c) **Mihóc**. Nf. *Mihok* 1756 (37); — (cu suf. -u ț) Sprni. **Mihúț** (« rămas lui G. P. de la bunic ») (24).

— Slav. **Miho** (< *Mihail*, Miklosich, 291).

Mija, **Mijea**. Nf. *Mise* 1788, azi (46, im. din Toderița-Făgăraș 47) *Misza* 1666 Pușc., *Fam.* I, 105, *Misa Czirmone* 1788, azi (48, im. din Toderița-Făgăraș 49), *Misa* 1633, *Missa* 1726 (61), *Misa* 1633, 1767 *Fragm.* 679, *Mijea* azi (im. din Comăna de sus 63). *Deriv.*: (cu suf. -o i u) **Mijoiu**. Nf. *Misoj* 1758 (2).

— Cf. srb. **Miža** (Rječnik, s. v.).

- Mijóiu, cf. Mija.
- Mila. Nb. 1511 *Fragm.* 86 (8), 1758 (44). Nf. 1711 *Baritiu I*, 720 (41), 1726 (36).
— Slav. (srb. bulg.) *Mila* (< mil ū = «milă» Miklosich, 288). Cf. și *Milea*.
- Milcea. Nb. *Milce țig.* 1511 *Hurm.*, II³, 10.
— Cf. bulg. *Milčo* (< *Milo*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 151). Cf. *Mila*.
- Milea. Nf. *Mylla* 1722 (12), azi (21, 27, im. din *Dejani-Făgăraș* 31, im. din *Ileni-Făgăraș* 35), 1722, *Millja* 1726, *Mile* 1758, azi (36), 1789, azi (38), 1534 *Fragm.* 106, 1788, azi (41), azi (im. din *Ileni-Făgăraș* 42, 43, im. din *Cisnădie-Sibiiu* 44), *Milyá* 1600 *Fragm.* 177, 1726, azi (46), azi (49), *Milja* 1726 (63). Deriv.: (cu suf. -e ț, cf. și rom. *mileț*) *Milēt*. Nf. *Milecz* 1726 (59).
— Bulg. srb. *Miljo*, *Milja* (< mil = iubit, Miklosich, 288). Cf. *Mila*.
- Milétia. Nb. (27).
— Grec. *Μιλητία*.
- Milénte, cf. *Melinte*.
- Milián(a), cf. *Emilian(a)*.
- Milintia, cf. *Melinte*.
- Miloșán. Nf. azi (20, 30, 31, im. din *Dejani-Făgăraș* 34, im. din *Dejani-Făgăraș* și din *Câmpulung Muscel* 44).
— Deriv. (cu suf. -a n) din slav. *Miloš* (Rječnik, s.v., Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 151).
- Milu, cf. *Emil*.
- Mina. Nb. azi (33, 44, 45).—Deriv.: (cu suf. -u ca) Nb. *Minúca* (45).
— Cf. *Sf. Mina* celebrată la 10.XII (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 128), s. hipoc. germ. *Mina* < *Wilhelmina*.
- Mínca. Nb. 1820, *Metేశ, VA.*, I, 260 (33).
— Bulg. *Minka* (< *Mina*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 128).
- Mínea. Nb. *Minya* 1726 (11).
— Bulg. *Minjo* (< *Mina*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 128, s. din rad. *min-* = cogitatio, Miklosich, 293).
- Minérva. Nb. azi, mai ales int., passim.—Deriv.: (cu suf. -ú ca) Nb. *Minervúca* (25).
— După numele zeiței înțelepciunii.
- Minodóra. Nb. azi passim. Și: *Minadóra* (53).
— Formă feminină dela masc. grec. *Μηρόδορος*.
- Minovieiu. Nf. (49).
— Deriv. (slav) (cu suf. -o v -i ć) dela *Min o*.
- Mínu. Nf. (9).
— Bulg. *Mino* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 128).
- Mírca. Nf. *Mirka* 1633 (59).
— Srb. *Mirka* (< *Miroslava*, Rječnik, s.v.).
- Mírcea. Nb. altădată passim des; azi mai ales la intelectuali. Nf. *Dragomir alias Mircsa* 1680, *Mircsa* 1726 (10), azi (17) *Mirtsa* 1758 (37), azi (50, 53), 1726, *Mirča* 1729 *Fragm.* 548, 1758 (55).—Deriv.: (cu suf. -e scu) Nf. *Mircéseu* (44); — (cu suf. -i or) *Mirciór*. Nf. *Mircsor* 1722 (6).
— Bulg. srb. *Mirča* (< *Mirosav* Maretic, LXXXII, 141 s. *Miron*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 134).
- Mírea. Sprnf. *Stoica-Mirea* (59). Deriv.: (cu suf. -e scu) *Mircéseu*. Nf. azi (im. din orașul *Craiova* 44).
— Bulg. *Mira* (< *Mirosav*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 134).

Miron. Nb. altădată passim, redat *Mnyiron*, *Myron*, etc. Azi passim. Nf. azi (45).

— După numele sfântului celebrat la 17.VIII (Timuș, 582-583).

Mirúț. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -uț) dela *M i r a*. Cf. *M i r e s c u*.

Mișcu. Nb. *M i s k u* 1766 (57). — Nf. 1726, 1758 (22).

— Bulg. *M i š k o* (< *M i c h a e l* Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 128).

Mița, cf. *M a r i a*.

Mitârcea. Sprnf. (46).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *mitarcă* burete, ciupercă.

Mițe cu coadă. Sprnf. (56).

Deriv.: (adjectiv l) **Mitát.** Nf. *M i c z a t* 1726 (55); — (cu suf. -a r) Nf. **Mițáru** azi (im. din Izvoarele Gorj 44).

Mitea. Nf. azi (5, 37).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *M i t o*, *M i t a* (< *D i m i t r i e*, cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120).

Miți, cf. *M a r i a*.

Mititeán. Nf. azi (im. din Be-rivoi-Făgăraș 31).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *M i t i t e i*-Bistrița.

Mititél. Nf. țig. 1758 (45). **Deriv.:** (cu suf. -e a) **Mititélea.** Nf. *M i t i t y e l a* 1726 (39).

— Adj. *mititel* — mic.

Mitocáriu. Nf. (45).

Mitrofán. Nb. 1726 (24). Nf. 1758 (43).

— În calendar *Sf. Mitrofan*, celebrat la 4.VI, (Timuș, 583).

Mítu, cf. *D u m i t r u*.

Míțu. Nf. *M i c z u* 1726 (11).

— Bulg. *M i c o* (< *D u m i t r u*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 120), srb. *M i c* (< *M i c h a e l*, *N i c o l a u s*, *M a r e t i ć*, LXXXII, 102, s. din *D e m e t r i u s*, *ib.*, 111).

Mocán. Sprnf. (« familie venită din Bran ») (57); Sprnc. *M o c á n i* li se zice locuitorilor din Poiana Mărului (54) de către cei din Șinca nouă (53), celor din Șinca nouă de cei din Șinca veche (55). — Nf. *M o k á n y* 1766 (2), azi (12, 36, im. din Careii Mari 44, im. din Vad-Făgăraș 46, 49).

— Dela *mocan* « cioban transilvănean », « locuitor din părțile muntoase ale Țării Bârsei »; « ne-cioplit », « prost ».

Mócea. Nf. *M o c s a* 1726 (14).

Modórcia. Nf. *M o d a r t s a* 1755 *Fragm.* 570, *M o d o r t s a* 1766, azi (57).

— Cf. *modor*, -oiu, -an: 1. om tăcut, morocănos (Șez., III, 71); 2. lăieț vagabond (Șăineanu, *D. U.*); 3. unul care vorbește prostii (Ion Cr., III, 156); 4. (Bucov.) om leneș (com. Tomiac, Straja). Cf. și srb. *M o d r ě i n* (Rječnik, s. v.).

Mófu. Nf. 1726 (14).

Móga. Nf. 1688 (10), 1680 (13), 1726 (14), 1726, azi (18, 22), azi (28, 31), 1788 (33, 34), azi (35), 1758 (41), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 47, im. din Crăciunel-Târnava mare 49), 1556 Pușc., *Fam.* I, 105, 1667 *Fragm.* 817, azi im. din Veneția-Făgăraș (52), 1667 *Fragm.* 367, azi (60).

— Cf. srb. *M o g a* (Rječnik, s. v.).

Mogâ'leea. Nf. *M o g i l c s a* 1758 (18). Și: **Mogâ'rcia.** Nf. *M o g i r c s a* 1726 (18).

Deriv.: (cu suf. -e a) din *moghilcă* gâlcă (< rut. *m o g i l k a*, *Bogrea*, *DR.*, IV, 834).

Mógoș. Nf. 1722, azi (7), azi, (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 17, 18, 23, 25, 28, 48).

— După Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIX*, 608, e din ung. *magas* = înalt.

Mohán. Nf. *azi* (24, 55). — Deriv.: (cu suf. -ea) Nf. **Mohănea** (61, im. din Comăna-de sus-Făgăraș 63); — (cu suf. -ică) **Mohănică.** Nf. *Moheniki* 1726 (63).

— Cf. rad. *Moch-*, Miklosich, *Die Bildung der Ortsnamen aus Personennamen im Slavischen*, p. 47.

Mohélea. Nf. *Mohelya* 1722 (5), *Moharea* 1722 (8), *Mohaera* 1722 (35).

— Deriv. (cu suf. -elea) din *Mohu*. Cf. *Mohan*.

Moián. Nb. *Mojan* 1726 (24). — Nf. *azi* (16), 1724, 1793 *Fragm.* 726, *azi* (24), 1726 (63).

— Din srb. *Mojan* (< *Mojslav* s. *Moise*, *Maretić*, LXXXII, 91).

Móise. Nb. altădată des, *passim* (din sec. XVI-lea). Redat: *Mojsze*, *Mojszi*, *Mojsz*, *Mojszj*, *Mojsza*. *Azi* *passim*. Nf. *Mojszi* 1766 (3), *azi* (im. din Arad 51, im. din Sălaj 53). — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. **Moiséscu** *azi* (im. din Bălănești-Buzău 44).

Moisín. Nb. *Mojszin* 1766 (4). Nf. 1722 (1), *azi* (7, im. 8), 1722 (17), *azi* (im. din Apoldul mare-Sibiiu 51, 60).

— Srb. *Mojsin*.

Mólă, cf. *Samuil*.

Móldea. Nf. 1722, *azi* (16).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *oldă* albă, *copaie* (CADE) s. *tencuială* («*Malter*») (*Țb.*, X, 199).

Moldován. Nf. *azi* (im. din Cârța-Făgăraș 4, 8, 18, 21), 1726 (24), 1788 (25, 26), *Mark*, *mutato nomine Moldovan* 1758 (28) *azi* (31, 36), 1789 (38), 1758, *Moldován* 1788 (42), 1758, 1770 *Aron*, 7,

azi (44), 1726, *azi* *țig.* (46), *azi* (*țig.* 48, 49, im. din Șinca veche Făgăraș 50, im. din Țânțari-Brașov, din Saieș-Târnava mare 55, im. din Perșani-Făgăraș 57), 1789 *azi* (60), *Molduvan* 1633, 1722 (62).

— Deriv. (cu suf. -an) dela *Nt. Moldova*.

Mólea. Nf. *Molya* 1722 (16), *azi* (im. din Gognița-Dolj 44).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *adj. moale*, s. bulg. *Molja* (< *molja* «*bitten*», Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 146). Cf. și *Samuil*.

Moleșitu. Nf. (3, 7).

— *Adj. moleșit*, -ă.

Molică, cf. *Samuil*.

Mólnar. Nf. (24, 28, 44).

— Ung. *molnár* — *morar*.

Mónea. Nb. *Monya* 1726 (61). — Nf. *azi* (5, 6, 15), *Monya* 1726 (18), *Monye* 1758 (35), 1726 (40), 1726 (44), *azi* (57), *Monie* 1582 *Veress*, *D.*, II, 218, *Mone* 1616 *Fragm.* 193, *Monja* 1632 *ibid.*, 240, *Monia* 1633, 1729 *Fragm.* 547, *azi* (59), *Monye* 1630 *Fragm.* 232 (60), *azi* (61, im. din Cuculata-Târnava mare 63). — Deriv.: (cu suf. -ești) **Monéști.** Nf. *Monyest* 1669 *Fragm.* 385 (59).

— Formă hipocoristică din *Simon*, (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 130) s. din *Solomon*, deriv. cu suf. -ea. Cf. *Monu*.

Monéști, cf. *Monea*.

Mónđa. Nf. *azi* (im. din Sălăgeni-Fălcu 53). Deriv.: (cu suf. -oc) **Móndoc.** Nf. *Mondok*, *Mundok* 1758 (20).

Montánul. Nf. 1633 (63).

— Cf. *Montulea*.

Montúlea. Nf. *Montulya* 1758 (47).

— Cf. *mont* = 1. ridicătură de ceva carne (Costinescu); 2. mână

sau picior ciunt (com. A. Tomiac, Straja); 3. lucru scurt care nu servește la nimic (Șez. XXXII, 137), deriv. cu suf. -ulea.

Mónu. Nf. azi (14, 16, 38, 43, țig. im. din Râușor-Făgăraș 46, im. din Vad-Făgăraș 51, im. din Părău-Făgăraș 57, im. din Grid-Făgăraș 59).

— Cf. *M o n e a*.

Mónuh. Nb. 1556, Hurm. II⁵, 381 (59).

— Deriv. (slav, cu suf. -u h, cf. *R a d u h*) din *M o n u*. (Suf. -u h ap. Maretic, LXXXII, 126).

Móra. Nf. azi (1), 1582 Veress, *D.*, II, 218 (59).

— Srb. *M o r a* (< *m o r* « violet », Rječnik s.v.).

Morár(iu). Nf. *Murár* 1680, 1726 *Morar* 1787, azi (1), *Moraru* 1766 (2), *Murar* 1680, *Morárj* 1688 *Muraru* 1726 (4 fam.), *Morar* 1766 (6 fam.) (4), azi (5), 1722, azi (7, 8), 1766 (10), 1726 (11), 1722, azi (17), 1726, azi (18), *Muraru* 1726, *Moraru* 1788 (19), azi (21), *Szterbu alias Moraru* 1758 (24), *Murar* 1726, *Szterpu alias Moraru* 1758, (25), azi (30), 1758 (35, 43), 1788, azi (im. din Șugag-Alba, im. din Vad-Făgăraș 44), azi (47), 1763 (48), azi (49, 50, im. din Ohaba-Făgăraș 55, 56), *Morarul* 1667 *Fragm.* 373 (60), *Morar* 1625, *ibid.*, 204, 1633, 1726, *Morariu* 1793 *Fragm.* 741, azi (63). *Deriv.*: (cu suf. -e a s ă) *Muräreasă.* Nf. *Murireaszi* 1680 (4); — (cu suf. -e s c u) *Moräreșcu.* Nf. *Morereszk* 1766, azi (4); — (cu suf. -ú ș) *Murărúșu.* Nf. *Murerussu* 1726, *Murarus* 1787 (2).

— Dela *morar* (< *moară*).

Moreóciu (?) Nf. *Morkots* 1788 (33).

Mórlea. Nf. 1680, 1688, 1726 (1), *Morlya alias Kazan* 1688 (3).

— Cf. țig. *m o r l o* « asasinat » (A. Graur, în *BL.*, II, 174).

Moródea. Nf. *Morodsa* 1854 *Fragm.* 826 (57).

Morodeán. Nf. (30).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Nl. Moroda*-Arad.

Mosóra. Nf. *Moszore* 1726 (58).

Motóc. Nf. azi (im. din Săsciori-Făgăraș 20, 25, 29, 33), *Motok* 1726, 1758 (35), azi (im. din Săsciori-Făgăraș 36), 1607 *Pușc.*, *Fam.*, I, 108, 1625 *Fragm.* 208, *Mothog* 1722, 1726, 1789, azi (39), 1788, azi (40), azi (42, im. din Săsciori-Făgăraș 44), 1671 *Fragm.* 311 (47), azi (im. din Săsciori-Făgăraș 51, 63).

— Dela *motoc* = motan, piscic.

Motéț. Nf. azi (im. din jud. Tutova 44).

— Schimbare de suf. din *motan*, *motoc* (?).

Motóra. Nf. 1726 (36).

Moțotéiu. Nf. *Moczotej* 1758 (47).

— Deriv. (cu suf. -o t ă + -e i u) dela slav. *M o c o* (< *M o j s e*, Rječnik, s.v.) sau (cu suf. -e i u) dela *moțat*.

Móza. Sprnf. (53).

— Cf. *moza* = câne cu buze mari (Liuba-Iana, *M.*, 115) și *mozoc* n. de câne.

Mrázee. Nf. (53).

— Cf. ceh. *M r a z e k*.

Múcă. Nf. *Muke* 1726 (18). — *Deriv.*: (cu suf. -u l -e c i u) *Muculéciu.* Nf. *Mukulecsu* 1726 (12).

— Poreclă dată unui copil mucos. Cf. *M ú c e a*.

Múcăr. Sprnf. (« om cu înclinați adventiste ») (27).

— *Mucări* = unealtă cu care se curăță mucul lumânării.

Múcea. Sprni. (52). — Nf. *Mucz*a 1633, *Mucs*a 1711 Barițiu I, 719, 1726, *Muts*a 1747 Fragm. 552 (63).

— Dela *mucea* (< muc + -ea), calificativ dat unui om mucos. Cf. și srb. M u č a (Rječnik, s.v.).

Muera } cf. M e h e r a.
Muhera }

Muncitóru. Nf. azi (27, țig. im. din Făgăraș 46).

Munteán(u). Nf. *Muntjan*, *Muntyanul*, *Nan alias* ~, *Toder alias* ~, 1680, *Flesarul alias* ~, *Ignatij alias* ~, 1688, azi (1), *Olar alias* ~, *Peis alias* ~ 1680, *Melaj alias* ~, *Balya alias Muntjan*, *Dragomir alias* ~ 1688, 1787 (2), *Nyagoja alias* ~ 1680, 1787, azi (3), *Badyilla alias Muntjan* 1688, 1766, 1843 Fragm. 807, azi (4), azi (8), 1722 (9), 1680, azi (10), 1726 (11), 1680, 1766, azi (13), 1726, azi (19), 1788 (24), *Vulkan mutato nomine* ~ 1758 (26), 1758 (30), 1726, azi (im. din Ileni 35), azi (36), 1789, azi (38), 1789 (39), azi (41), 1788 (42), azi (im. din Făgăraș 43), 1788, azi (și im. din orașul Tighina, din Hârșeni-Făgăraș 44), țig. 1758, *Czigany alias* ~ 1788, azi (45), 1788 (46), 1758, azi (47), azi (49, 51, 52), 1758, azi (55), azi (im. din Șercaia-Făgăraș, din Părău-Făgăraș 56), 1726, azi (59), 1789 (60), azi (im. din Șercaița-Făgăraș 61, im. din Părău-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela apelativul topic *munte* s. Nt. *Muntenia*.

Mureșán(u), Murășán(u). Nf. azi (1, 2, 18, 38), 1788, 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44), azi (50).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Mureș*.

Murgóciu. Nf. (32).

— Deriv. (cu suf. -o c i u) dela *murg* (*murgociu*).

Múša. Nf. *Musa alias Glazar* 1680 (1), 1726, azi (42), azi (im. din Felmer-Făgăraș 44), 1633 (59, 62). Și: **Múšu.** Nf. *Musu* 1758 (39).

— Cf. srb. M u š i ć (Rječnik, s.v.). După Giuglea, *DR.*, III, 768, avem de a face cu un derivat din lat. *m u s t e u s* > **muș*.

Mușát. Nb. *Munsad* 1516 Fragm. 95 (43), *Musat* 1633 (62). Nf. azi (16), 1726 (46).

— Dela adj. *mușat* (cf. B u c u r) (O. Densusianu, *Urme vechi de limbă*, p. 8, cf. și Giuglea, în *DR.*, III, 768, Pușcariu, *DR.*, VI, 525).

Músea. Nf. azi (im. din jud. Odorheiu 52). Și: Nf. **Muscănu** azi (4).

— În forma *Musca*, avem de a face cu ung. *Muszka* (= n. etnic, rus), iar în *Muscan*, forma românească a numelui etnic.

Múscă. Nf. azi (im. din orașul București 44). Sprnc. **Múște** (32, 33).

— Dela *muscă*.

Mușdár(iu). 1726 (58).

— Dela *mușdarius* = zeama făcută cu oțet și usturoiu (Viciu, *Glosar*).

Mușina. Nf. *Musina* 1726, azi (53).

— Cf. *mușină* = un vierme (H. XVIII, 295) < slav. *m u h a* (TDRG.), cf. slav. *m ü c h ü* «muscus» suf. -i n, -i n a (Drăganu, *Rom. în sec. al IX-XIV-lea*, 129, nota 2).

Mustă'țea. Sprnf. (33).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *mustăț* (deci «mustăciosul»).

Mústea. Nf. *Musztya* 1726, 1758 (35).

Mușunóiu. Nf. *Ona alias Musonj, Opriona alias Musinój* 1758, *Komsa Oproni aut rectius Komsa Opri Ona, alias Musunój* 1789 (39).

Mútu. Nf. 1722 (17), 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25), azi (32, 35).

— N. dat după defecte.

N

Nácu. Nf. (14).

— Formă hipocoristică (cf. și bulg. *N a k o*, Weigand, *Ńb. XXVI*—până la *XXIX*, 124) din *O n a c < O n e a s. O n u*.

Nádéjde. Nf. *Nedesgye* 1726, *Nedesde* 1758 (35).

— Slav. (fem.) *N a d e ž d a* (nadežda — Hoffnung, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 154).

Nafta

Naftailă

Naftanaifă

Naftanain

Naftanáse Nb. 1789 (13).

— Contaminare între *Anastásie* + *Aftanasie*. Cf. și *N a s t a n a s i e*.

Naftilă, cf. *N a t a n a i l (ă)*.

Naftúcă. Nb. (masc.) (14).

— Formă hipocoristică din *N a t a n a s e* (cf. *N a s t a*), deriv. cu suf. *-u c ă*.

Nághi. Nf. (5), *Nagyo* 1722 (16), *Nagyo* 1520 Fragm. 98 (33), *Boér alias Nagy* 1628 Pușc., *Fam*, I, 107 (35).

— Ung. *N a g y*. Cf. și *N o a g h e a, N o d e a*.

Nan(u). Nb. 1766 (1), 1680, 1766 (3), 1688 (13), 1726 (19) Nf. *Nan alias Muntyán* 1680, 1787 (1), azi (6), 1722, azi, (7, 9), 1680, 1787, azi (10), 1788 (26), azi (im. din orașul Cluj 44, im. din Părău-Făgăraș 51), 1726, azi (58), azi (59).

Deriv.: (cu suf. *-ă u*) *Nănă u*. Nf. *Nanoă* 1722 (49), azi (53, 55); — (cu suf. *-e ș*) Nf. *Náneș*

1729 Fragm. 801-802 (1), azi (16, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 18, 23), 1578, azi (28). (La Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 *Nanașu* 1790 (16), e de corectat în *Nanăș*).

— Bulg. *N a n a, N a n o* (< slav. *n a n a* «titlu dat mamei sau mătușei», cf. rom. *nană*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 163).

Nánciu. Nf. *Náncs* 1555 Pușc., *Fam.*, I, 179, *Nants* 1785 Fragm. 715 (22), 1590 Pușc., *Fam.*, I, 156 (27), *Náncs* 1758 (28).

— Deriv. (slav.) din *N a n o, N a n k o*.

Naón, cf. *N a u m*.

Nápástă. Nf. *Nepaszte* 1680 (1), 1726 (58).

— Dela *nápastă* = nenorocire.

Nása } cf. *A n a s t a s i e*.

Násia }

Násta. **Deriv.:** (cu suf. *-ic ă*) Nb. (fem.) *Nástichii* 1785 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Bulg. *N a s t a* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 117) < *A n a s t a s i j a*.

Nastanaif, cf. *N a t a n a i l (ă)*.

Nastanásie. *Nasztanaszi* 1758 (18).—**Hipoc.:** ([*Na-*] *Stanásie*. Nb. *Sztanaszie* 1787 (2), *Sztanaszi* 1789 (28).

— Contaminare din *Anastásie* + *Atanasie*. Cf. și *Naftanasie*.

Nastáse } cf. *A n a s t a s i e*.

Nástea }

Nástichii, cf. *A n a s t a s i a*.

Násul, cf. *A n a s t a s i e*.

Natain, cf. *N a t a n a i l*.

Natanail(ă). Nb. *Naftanail* 1766, *Nasztanael* 1787 (1), 1787 (2), *Naftanaile* 1726, *Naftanail* 1766 (3), 1766 (4), *Naftanael* 1787 (10), 1766 (13), *Naftanain* 1758 (18), *Naftanail* 1758, *Naftanaille* 1789 (19), 1758 (22), 1788 (26, 34), *Naftanail* 1789 (38), *Naftaneille* 1788 (42), *Naftanaila* 1758 (46), 1788 (48). Azi passim. Nf. *Năftănăilă*, azi (18), *Naftanailă* azi (37, 43, 44, 51), *Naftalailă* azi (52). — Hipoc.: ([N-]) Nb. *Aftanaile* 1726 (19); — (Nafta[na]ilă), Nb. *Naftailă* azi (34), 1789 (38). — Nf. azi (11); — (Naft[ana]ilă) Nb. *Naftila* 1820 Metes, *V.A.*, I, 277 (12); — (Nafta[nailă]) Nb. *Năfta* 1844 (28); — (Nata[na]in) Nf. *Natain* azi (44, 45); — ([Naftana-]) Nb. *Îlă* azi (27).

— După numele *Profetului Natanail*, celebrat la 12.XII, 22.IV (Timuș, 598-599).

Nățu. Nb. *Naczu* 1758 (43).

— Bulg. *Naco* (< *Atanas*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 118).

Nătueării. Sprnf. («unui bătrân din familie i se zicea Pătru lui Natucă») (33).

Deriv. (?) dintr'o formă hipocorică din *Ignat*.

Naúm. Nb. *Naon* 1758 *Fragm.* 587 (58).

— Dela numele *Profetului* celebrat la 1.XI s. al Sfântului *Naum făcătorul de minuni*, celebrat la 23.XII (Timuș, 598). — Slav.

Navín. Nb. 1766 (10), 1726 (19, 20), *Navinŭ* 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), 1758 (23), 1788 (25, 26, 34), 1789 (38).

— Bulg. *Nevén* («nemuritor», Weigand, *Țb. XXVI-XXIX* 140).

Návrea. Nf. 1791 Aron, 254.

Neăeșă. Nb. *Niaksa* 1633, *Nyaksa* 1750 *Fragm.* 562 (62), *Naxa* 1582 Veress, *D.*, II, 218. — Nf. *Nyaksa* 1726 (2), azi (5). Și: Neăeșu. Nb. *Nyagsu* 1726 (46). — Nf. *Nyaksu* 1726 (12), azi (52). Deriv.: (cu suf. -ulea din *Neacșu*) *Neeșúlea*. Nf. *Nyeksulia* 1726, *Nyeksullya* 1758, *Nyeksule* 1788 (46); — (cu suf. -ul -o a i e) *Neeșuloăie*. *Njagsuloje* 1726, 1758 (46). — Bulg. srb. *Nekša*, bulg. *Nekšul* (Miklosich, 232, 296, Maretić, LXXXII, 152, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 166). Cf. *Neagu*.

Neagóie. Nb. *Nyagoj* 1680 (1, 10), *Nyagoy* 1628, 1630 *Fragm.* 228, 806 (14), *Nyaguj* 1726 (18), 1758 (19), *Nyagoje* 1726 (24), *Nyagoj* 1726 (37), 1758, azi (38), 1758, (41), *Naguj* 1671 *Fragm.* 313 (43), *Nyagoje* 1788 (44), 1726 (55), 1766 (56), *Njagoje* 1726 (58), *Nyegoj* 1726 (59, 61), *Niagoe* 1633, 1726 (63). — Nf. *Nyagoji* 1680, *Njagoja* 1688 (3), azi (9), *Nyagoji* 1680, *Njagoj* 1688 (13), *Nyagoj* 1628 *Fragm.* 806, *Nyagoje* 1726, azi (14), 1726 (15, 21), 1726 (24), azi (im. din Viștea-Făgăraș 32), 1758 (40), azi (im. din Grid-Făgăraș 43, im. din Frăua-Târnava mare 44), *Nyaguj* 1758, azi (45), azi (im. din Viștea de jos-Făgăraș 51, im. din Perșani-Făgăraș 53, 56, im. din Comăna de jos-Făgăraș 57), *Nagoi* 1633 (59), azi (63).

Deriv.: (cu suf. -i ț ă) *Neagoiță*. Nb. *Nyegoicze* 1726 (18), *Nagowicza* 1511 Hurm. II³, 5. — Nf. *Nagoicza* 1633 (59); — (cu suf. -ilă) Nf. *Neagoilă* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Bulg. srb. *Něgoje* (Miklosich, 296).

Neagoș. Nf. *Nyágos* 1726 (40).
— Slav. N ě g o š (< N ě g, cf. D r a g o š < D r a g).

Neágu. Nb. *Nyagul* 1680 (10), *Nyagului* 1758 (38), *Nyagu* 1766 (56), *Nagu* 1584 Fragn. 132 (57).
— Nf. *Négu* 1766 (4), *Koka alias Nyagul* 1680 (10), azi (17), *Nyagu* 1726, azi (18), azi (24, 44), 1788 (45). Și: Neága. Nf. *Nyaga* 1680, 1726 (1), 1726 (10), 1680 (13), azi (15), *Njaga* 1788 (24), *Nyaga* 1767 Fragn. 682 (63).

— Bulg. N ě g (Miklosich, 296, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 166).

Neámțu. Sprni. («unul care vorbește repede, încurcat, de abia-l înțelege») (46). Nf. *Njamczul* 1680, *Nyámczul* 1688, *Nyamczu* 1726, *Njamcz* 1766, *Nyamtz* 1787, azi (1), azi (8, 9, 18), 1758 (35), azi (36), 1758 (40), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44, 57, 61), 1726, azi (63). Și: *Németh* 1726 (3). Deriv.: (cu suf. -i ș o r) Nf. *Nemțisor* 1747 Fragn. *Ist. Desr.*, I, 66 (44);— (cu suf. -o a i e) *Nemțoăie*. Nf. *Nyamczoje* 1758 (42).

— Numele etnic *Neamț* a ajuns în unele regiuni românești sinonim cu «prost, tâmpit, hăbăuc» (Zanne, VI, 229, Șt. Pașca, *Omagiu Părvan* 281). Cf. și S a s u.

Neáneu. Nf. *Nyanku* 1726 (59).
Neása. Nf. *Nijasza* 1680, *Nyása* 1688 (13).

— Cf. N i j a (< N i k o l a, Rječnik, s.v.).

Nebúnu. Sprni. (26).

Néciu. Nf. azi (5), *Netsu* 1766 (10). Și: Nécea. Nf. *Nyecsa* 1726 (41).

— Bulg. N e č o (< n e n a — titulatură dată mamei s. sorei mai mari, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 163; s. srb. N e -č - (< N e s t o r

s. N e d j e l k o, cf. Maretić, LXXXII, p. 84). Cf. N i c i u.

Nedélcu. Nf. azi (17), *Nyegyeg*, *Nyegyeg* 1726 (18), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 20, 21, im. din Pojorta 24, 42), 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44), azi (țig. im. din Pojorta-Făgăraș 46, 63). Și: Nf. Nedélea azi (38, 39, 50).

— Slav. (bulg.) N e d ě l k o (< N e d e l j a).

Nedélea. Nf. *Nedelya* 1758 (18).

— Slav. N e d e l j a. Cf. D u m i n i c ă.

Neder. Țig. 1728 Pușcariu, *Rev.*, 67; 1509 Fragn. 76 (10).

— Dela *neder* = om mare, prost, țicnit (CADE).

Néfta, cf. A s i n e f t a.

Neghină. Nf. *Nyegine* 1726 (28).
Deriv.: (cu suf. -o s) *Neghinósu*. Nf. *Neginossul* 1722 (54).

— Dela *neghină*.

Négru. Nf. azi (1, 17). Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. *Négrea* 1630 Pușc. *Fam.*, I, 111, Fragn. 223, azi (21), azi (29, im. din Pojorta-Făgăraș 30), *Negra* 1726, *Nyegre* 1758 (35), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 44), *Nyegra* 1726, *Negri* 1766, azi (57); — (cu suf. -e ș) Nf. *Negréș* 1791 Aron, 26 (44); — (cu suf. -i l ă) Nf. *Negrilă* azi (8), *Njegrille*, *Nyigrille* 1726, *Nyegrilla* 1758, azi (37), azi (39, im. din Mărgineni-Făgăraș 43, 55).

— Adj. *negru*, dat calificativ unui individ cu fața s. părul negru.

Negustóru. Sprnf. *Stoica-Negustóru* (59).

Néciu. Nf. *Nyjeku* 1788, azi (45).

— Bulg. N e j k o (< n ě j o, cf. și rom. *neică*) Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 163).

Néli, cf. C o r n e l i a.

- Nélu**, cf. **Cornel, Ioan**.
Nelúcu, cf. **Ioan**.
Némeș. Nf. *Nemisu* 1726 (12), azi (24, 30, 31, 35, im. din Bucium-Făgăraș 50, 51, 60).
 — Din ung. *nemes* — « boer ».
 Cf. **Boeru, Grofenciu**.
Nemuiéscu. Nf. *Nemujeszki* 1758 (55).
 — Cf. pol. *Niemoj*, ceh. *Nemoj* (< *moj* « meus », Miklosich, 234, 291), deriv. cu suf. -esc.
Nénea. Nf. *Nen* 1680 (4), *Nyeny* 1726 (15), 1758 (18), 1726, *Nen*, *Nény* 1758 (20), *Neni* 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21), *Nen* 1721 *Fragm.* 525, *Nyeny alias Csora* 1726 (25), 1726, *Nyen alias Druga* 1758 (28), 1758 (40), *Nenya* 1758 țig. (44), *Nyeny* 1726 (42), *Nyenyia* 1726, *Niene* 1758 (55).
 — Dela *nene* = epitet dat unui frate mai mare, unchiului sau unui om mai bătrân, cf. și bulg. *Nena* (< *nena*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 162).
Nenhi. Sprnf. (26).
Neofit. Nb. azi rar (cf. 12).
 — Grec. *Νεόφυτος* Np.
Nep. Nf. (31).
Nérgheș. Nf. 1787 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188 (44).
 — Ung. *mérges* « mâniaș, supărat; veninos ».
Nerhásca. Nf. 1766 Aron, 21 (44).
Nésu. Nf. *Nesz* 1671 *Fragm.* 313 (38).
 — Cf. Nl. *Neș* < Np. germ. *Nizzo* (Kisch, *Sieb.* 181). Cf. și ceh. *Nesul* (ap. Miklosich, 234).
Néti, cf. **Ana**.
Netoțean. Nf. *Netoczian* 1726, azi (15), *Netotzian* 1788 (24), 1722 (34), *Netotzian* 1758 (55).
 — Deriv. (cu suf. -ean) dela Nl. *Netot*.
Nevrab. Nb. 1726 (1), *Navorab* 1722 (54).
 — Cf. și **Navrea**.
Nía. Nb. 1726 (26).
 — Srb. *Neja* (< *Nedelja*, *Maretić*, LXXXII, 75).
Níca, cf. **Ana**.
Nica. Nb. altădată (sec. al XVIII-lea) des, passim.—Nf. *Nyika* 1789 (13), *Nika*, *Njka* 1726 (46), azi (im. din Vărsătura-Putna 44, 61). *Deriv.*: (cu suf. -ălău) Nf. *Nicălău* (56). *Compus*: *Nică-Maca*. Sprnf. (33); — Nf. *Nicapopi* (18).
 — Srb. bulg. *Nika* (< *Nikola*, Miklosich, 295).
Nică, cf. **Ioan**.
Nicălău, cf. **Nica**.
Nicămaca, cf. **Nica**.
Nicapopi, cf. **Nica**.
Nichifór. Nb. *Nikifor*, *Nyikifor* 1787 (1, 2), *Nyityifor* 1766 (3), 1766 (4), și *Nechifor* azi (al. 27, 51). — Nf. *Nechifor* și *Nichifor* azi (44, 48).
 — Hagiografia remarcă 12 sfinți cu acest nume, între care cf. aceia celebrați la 9.II, 13.III și 2.VI (Timuș, 604-607).
Nichíta. Nb. *Nechita* 1839 Iorga, *St. Doc.*, XIII 116 (41). Și: Nb. *Nechítu* azi (15). — Nf. (7).
 — Se cunosc 8 sfinți *Nichita*, între care cf. cei celebrați la 13.IV, 28.V, 15.IX (Timuș, 607-611).
Nichiu, cf. **Niciu**.
Níciu. Nf. azi (im. din Cucuiata-Târnava mare 44, 60, im. din Crihalma-Târnava mare 61), 1722 (62). Și: Nf. *Níchiu* (12).
 — Cf. srb. *Ni-č-* (< *Nikola*, *Nicifor*, ap. *Maretić*, LXXXII, 84). Cf. **Neciu**.

Nicoără. Nb. *Nikore*, *Mikore* 1766 (1), 1726, *Mikore* 1766 (2), 1726 (18), 1726 (46), 1726 (56), 1726 (58), 1633 (62). Nf. azi (14, im. din Merghindeal-Făgăraș 44).

De la numele sărbătorii *Sân-Nicoară*.

Nicodim. Nb. altădată des, passim. Azi passim, redat și *Nicodem*, *Nicodin*. Nf. azi (im. din Crihalma Târnava mare 63).

— În hagiografia noastră sânt cunoscuți 5 sfinți cu acest nume, între care cf. acela celebrat la 26.XII (Timuș 611-612). Forma cu -i- e din grec., cea cu -e- bulgară (cf. Weigand, *Țb. XXVI—XXIX*, 128).

Nicolăe. Nb. altădată (din sec. al XVII-lea) des, passim, redat: *Nikulaje*, *Nyikulaja*, *Nyikulaj*, *Nekulaje*, *Nicolae*, *Nikolaj*. Azi passim.

Deriv.: (cu suf. -eș) Nb. *Niculăieș* (52). *Hipoc.*: (și deriv. *Nicula[e]*, cf. slav. *Nikola*) Nb. *Nicula* altădată des (din sec. al XVI-lea) passim. Azi (27).—Nf. *Nikula* 1688, azi (1), 1766 (2), *Nekula* 1766, *Nyikuli* 1787, *Necula* azi (3), *Nikula* 1726 (12), 1680 (13), 1726 (15), azi (16, 23), 1726 (26), azi (țig. im. din Sâmbăta de jos-Făgăraș 44, țig. 45); — (deriv. din *Nicola*, *Nicula* cu suf. -escu) Nf. *Nicoléseu*, *Niculéseu* azi (im. 24, 45); — (cu suf. -iciu, cf. srb. *Nikulić*) Nf. *Niculieciu* azi (im. 24); — (cu suf. -iță, din *Nicula*, *Necula*) Nb. *Niculită* (9, 25, 28, 29, 63), *Neculită* (22, 25, 27, 52); — (*Nicu[lae]* s. -[la], cf. și slav. *Niko*) Nb. *Nicu* (5), *Nicu* 1511 *Fragm.* 86 (8), azi (15), 1726 (18), 1789 (19), azi (28, 29), *Nyiku* 1788 (42), 1756 (46), azi (52); — (deriv. dela *Nicu*, cu suf.

-șor) Nb. *Nicușor* (52); — ([*Ni-*]-*cula*, cf. slav. *Kola*) Nb. *Cula* (27); — (deriv. din *Cula* cu suf. -iță, sau [*Ni*]culiță) Nb. *Culită* (7); — ([*Nico-*]lae) Nb. *Lăe* (6, 7, 9, 14, 15, 21, 22, 25, 26); — (deriv. din *Lae* cu suf. -ică) Nb. *Lăică* (6, 7, 14, 15, 22); — ([*Nicu-*] și [*Cu-*]liță) Nb. *Liță* (7, 22, 25, 27, 32, 52, 63). Nf. *Licza* 1633 (63); — (deriv. dela *Liță* cu suf. -ucă) Nb. *Lițuca* (27, 28, 63).

— După numele sfântului celebrat la 6.XII (Timuș, 612-614). Din slav.

Niculina, Nb. azi (45).

— Neol. franc. Cf. și *Nicolae* (deriv. cu suf. -ina).

Nieuța, cf. *Ana*.

Nieuiță, cf. *Ioana*.

Nieruța. Nb. *Nyerucza* 1758 (44).

Nilă, cf. *Dănilă*.

Nila. Nb. (fem.) (16).

Nimel. Nb. (?) 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

— Formă derivată (cu suf. -el) din hipocoristicul *Nim-* < *Ieronim*.

Nimereală. Nf. *Nyemerale* 1726, *Nyemeralye* 1758, *Nyimerale* 1788 (19).

— Dela abstractul *nimereală*.

Ninul. Nb. 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

— Srb. bulg. *Nino* (< *Ninoslav*, *Maretić*, LXXXII, 84, *Miklosich*, 295).

Nioea (?). Nf. *Nyoka* 1726 (55).

Nira. Nf. *Nyira* 1726 (63).

Nisănul. Nf. *Nyissanul* 1722 (16).

Nișca } cf. *Ana*.
Nișeuța }

Nistor. Nb. altădată (din sec. XVII-lea) des, azi des passim. Nf.

Nisztor 1726 *Nyisztor* 1787, azi (1), azi (18), 1726 (22), *Nyisztor* 1788 (25), azi (38), 1788 (43), azi (im. din Netot-Făgăraș 44).

— Calendarul menționează un sfânt cu acest nume la 27.X. Alții, celebrați la 28.II, 2.III, 7.III, 26.IV (Timuș, 602).

Nístrea. Nf. (im. din Calbor-Făgăraș 44).

Niță

Nițu

Nițucă

Nițuradu

} cf. Ioan.

Nițșor, cf. Dumitru.

Nițu, cf. Dumitru.

Noára. Nf. *Nora* 1726, azi (58).

Deriv.: (cu suf. -el) Nf. *Norél* 1722, 1763, 1788, azi (48).

Nódea. Nf. azi (25), *Nodgya*, *Nogya* 1758, *Nodja*, *Nogja* 1788

(26). Deriv.: (cu suf. -eș) Nf. *Nodes*, *Nogyes* 1688 (3).

— Derivat (cu suf. -e a) dela *nod*, calificativ dat unui individ mic de statură; cf. și *nodea* — drac (HEM. 508).

Nóe. Nf. 1726 (14).

— Dela numele biblic.

Nóva, cf. *Zenobie*.

Novác. Nb. *Novak* 1726 (1).

Nf. *Novak* 1722 (6), azi (33), 1782 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 51 (34), azi (im. din Șona-Făgăraș 44, 55).

— Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Novăcescu* azi (55).

— Slav. *novak* (— Neuling, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 151, Miklosich, 206).

Nóvia, cf. *Zenobie*.

Núța, cf. *Ana*.

Núțu, cf. *Ioan*.

O

Oáden. Nf. azi (53), 1758 (55).

Oáie. Nf. *Oai* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17).

— Dela numele animalului.

Oálă. Sprni. (52). — Deriv.: (cu suf. -e a) Sprnf. *Oálea* (33).

— Pe la Brașov (com. S. Pușcariu), în sens figurat calificativul *oalea* se aplică unui « om căruia-i place băutura ». Cf. *Olea*.

Oána

Oáncea

} cf. Ioan.

Oára, cf. *Marioara*.

*Obiálă, Deriv.: (cu suf. -e a)

Obélea. Nf. *Obelja* 1726, 1758 (22); — (cu suf. -os, -oasă) Sprnc.

Obghelóși li se zice locuitorilor din Ileni (41), de către cei din Berivii mici (33).

— Dela *obială* « Lumpen, Fusslappen »; fi g. « om de nimic, fără

vlagă, slugarnic, fără caracter » (*Zanne*, III, 255).

Obréja. Nf. azi (50).

— Dela apelativul topic *obreajă* — loc șes ce rămâne după retragerea unui râu; muche de deal (CADE).

Ochiéru. Nf. *Okjeru* 1726, *Otyeru* 1758 (43).

— Cf. *ochiar* insectă mică (care intră în ochiul bouului, cf. *Marian, Ins.*, 394, TDRG.).

Octáv. Nb. (37).

— Formațiune latinistă din *octavus*.

Octávia. Nb. azi, passim.

— Neol. lat., *Octavia* (sora lui August și soția lui Nerone).

Octavián. Nb. azi passim. Hipoc.: ([Oc]tav-i-[an] Nb. *Távi* (14, 26).

— Neol. lat. *Octavianus*.

Odór. Nf. 1726 (41), 1788 (43).
— Dela *odor* = lucru scump (TDRG.).

Ohani. Sprnf. (24).

Olah. Nf. azi (im. din Mirești-Odorheiu 44).

— Ung. *oláh* român.

Olár(iu). Nf. *Ollar alias Mun-tján* 1680, *Oláruł, Olarj* 1688, *Olar* 1726 (2), 1726 (3), 1722 (5), 1722, azi (6), 1722 (8), azi (14, 17, 42), *Ollyarul* 1722 (48 62), *Olárju* 1633, 1726 (63). Deriv.: (cu suf., -e a n u, dela Nl. *Olari*) Nf. **Olăreánu** (im. din orașul Craiova 44).

— Dela *olar* — cel care face sau vinde oale (cf. Iorga, *Negoțul* 160-161, *Ind.*, 20, 151-152).

Ólea. Nf. *Olja* 1690 Dens., *Mon.*, 44 (8), *Ollyá* 1722 (32), 1758 (36), 1726, azi (37), 1722 (50).

— Cf. *Oalea*; cf. și srb. *Olja* (Rječnik, s.v.).

Ólga. Nb. azi (int.) passim.

— Neol.

Oliferm. Nb. (21).

— După numele faimosului personaj literar.

Ólímpia. Nb. azi (al.) passim.

— Neol. grec. *᾽Ολυμπιάς*, intrat la noi prin filiație occidentală. Cf. și **Aulimpia**.

Ólimpiáda. Nb. azi (27). — Hipoc.: ([Olim-]) Nb. **Biáda** (27).

— Grec. *᾽Ολυμπιάδα*.

Ólímpiu. Nb. azi (rar 5, 51). Și **Ólímpius** (int. 14).

— Grec. *᾽Ολύμπιος*. Forma litinizantă ne arată că numele a fost lansat din mediul școlar.

Ólivia. Nb. azi (3, 8).

— Neol. ital.

Óltea. Nb. azi (44). — Nf. azi (11).

De la Nt. *Olt*, deriv. cu suf. -ea. Cf. și **Mureș, Criș**.

Ólteán. Nf. *Oltyan* 1787 (10), 1758 (20), azi (24, 35, im. din Vad-Făgăraș 44, 49) *Oltan* 1511, Hurm. II³, 10, 1661 *Fragm.* 335 (55), *Oltyánu* 1726, 1766 (57).

Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nt. *Olt*.

Ómul. Nf. 1726 (25), 1726 (43).

Óncea

Ónea

Óniga

cf. **I o a n**.

Ónofrie. Nb. azi (7).

— Bulg. *O n u f r i j* (< grec.).

Ónóriu. Nb. (azi rar, 51).

— Neol. lat. *H o n o r i u s* (împăratul roman, sec. al V-lea p. Chr.).

Ónu, cf. **I o a n**.

Óprea. Nb. foarte des altădată (din sec. XVI-lea). Nf. *Opra* 1722 (7), 1591 *Fragm.* 140 (8), azi (15), 1788 azi (24), 1721 *Fragm.* 525, azi (25), 1785 *Fragm.* 714 (29), azi (31), 1722 (33), 1726 (40), 1722 (43), azi (im. din orașul Craiova 44, im. din Tg.-Săcuieș 51, 58).

Deriv.: (cu suf. -a n) Nb. **Óprán** 1688 (1); — (cu suf. -e l) **Óprél.** Nf. *Opreli* 1726 (24); — (cu suf. -il(ă) -e a) **Óprilea.** Nf. *Oprillya* 1766 (1); — (deriv. cu suf. -i ș, cf. slav. *O p r i š*) **Ópriș.** Nf. *Opris* 1680, 1766, azi (1), 1688 (2), 1766 (4), 1671 *Pușc., Fam.*, I, 112, azi (9), 1680, 1789, azi (13), azi (14, 18), 1557 *Fragm.* 820, și *Csora alias Opris* 1726, 1758, azi (25), azi (27, 31), 1726 (37), 1726 azi (38), azi (im. din Corbi, Dridif, Sebeș-Făgăraș 44); (cu suf. -i ș -a n) **Óprișán.** Nf. *Oprisan* 1758 (45); — (cu suf. -i ș -i ț ă) **Óprișifă.** Nf. *Opresitye* 1527 *Fragm.* 100, *Opresytye* 1535 *ibid.*, 108 (57); — (cu suf. -i ț ă + -a n) **Ópriceán.** Nf. *Opricsan* 1726, 1758 (18); —

(cu suf. -o i u, -o a i e) **Opróiu**. Nf. *Oproj* 1788 (25); **Oproáie**. Nf. *Oproaji* 1680, *Opraja* 1688 (1); — (cu suf. -o i -i ț ă) **Oproiță**. Nf. *Aproitzza* 1722, *Oproiczza*, *Oproiczze* 1726, *Oproitze* 1788 (26). C o m p u s: **Opreafenea**. Nf. azi (56); — **Oproni** 1726, **Opriona** 1758 (39); — **Opricosta** 1722 (17); — **Oprimoga** 1722 (17).

— În bulg. **Opra**, **Oprja**: « von diesem Namen glauben die Bulgaren, dass er speziell « walachisch » sei, tatsächlich findet er sich auch häufiger bei den Rumänen, als bei den Bulgaren, aber er ist natürlich bulg. Ursprungs »: **opra** « verzögere » (Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 147). Legătura cu *a opri*, e evidentă. La baza numelui nostru stă același proces psihologic, ca la acela italian, *Fermo*, dat ultimului copil, celui care « oprește » seria copiilor unei mame (cf. Dauzat, 68). Cf. în legătură cu numele românesc și ce spune Capidan în *DR.*, II, 806.

Opreafenea }
Opricósta } cf. **Oprea**.
Oprimóga }

Orăș. Nf. azi (11), 1788 (44).

Orășân. Sprnc. i se zice locuitorilor din Făgăraș (44), de către cei din Ileni (41), celor din Luța « că Luța a fost k'icor de oraș — căce Luța-i sat n'ic » (27), de cei din Beclean (26), Dridif (25) și Ludișor (28).

Deriv. (cu suf. -a n) dela *oraș*.

Orăștiân. Nf. (14).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Nl. Orăștie*.

Orbu. Nf. 1726 (11), 1726 (21), 1726 (59). Și: **Oârba**. Nf. *Orba* 1680, *Orbi* 1766 (2).—**Deriv.**: (cu

suf. -a n, cf. și ung. **Orbán** < **Urbanus** n. de sfânt). Nf. **Orban** azi (35); — (cu suf. -a n -i c i u) **Orbănicu**. Nf. *Orbenics* 1726, 1758 (42).

— Dela *orb*, *oarbă*.

Orlânde. Nf. azi (36, 52).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *Np. slav. Orlanda* (Rječnik, s.v.) (< it. *Orlando*, srb., sec. XVIII, *Orlanda*).

Orlățeân. Nf. *Orlotzan* 1787 (2).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Nl. Orlat*.

Orliciu. Nf. azi (im. din Serbia 15).

— Srb. **Orlić** (Rječnik, s.v.).

Orșin. Nf. azi (im. din Zlatna-Alba 44).

— Cf. srb. **Orša** (Rječnik, s.v.) deriv. cu suf. slav. -i n.

Ortensia, cf. **Hortensia**.

Orzu. Nf. azi (im. din Ivăniș-Bihor 47). **Deriv.**: (cu suf. -a, cf. și -e a) Nf. **Orza** 1688, 1766, azi (4); — (cu suf. -a n) Nf. **Orzân** azi (46, 55), *Orszan* 1726 (58), azi (60); — (cu suf. -e a, cf. *Orza*) **Orzea**. Nf. *Orsa* 1726 (1), *Orzea* 1680 (4), azi (18), 1726 (41), azi (im. din Mucundorf-Târnava mare 44, 58), 1726, azi (59); — (cu suf. -o i u) Nf. **Orzoiu** azi (51).

— Dela *orz*.

Osânze. Sprnc. li se zice locuitorilor din Vad (49) de către cei din Perșani (56).

— Cf. *osânză* « grăsimă »; fig. și « om cu stare, bogătaș » (*CADÉ*)

Otârlea, cf. **Otea**.

Otea. Nf. *Otlya* 1726 (26), *Ote* 1758 (36).—**Deriv.**: (cu suf. -ârlea). **Otârlea**. Nf. *Otirlya* 1680, 1726, *Otjirla* 1766, *Otirlya* 1787, azi (1).

— Formă hipocorică **O t -** (<H o t - < slav. H o t i m i r < h o t i — « voluntas, alacritas animi » Miklosich, 323). Cf. și **C o t â r l ă**.

Otélea. Nf. *Oczelja* 1726 (18), azi (im. din orașul Brașov 44).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *oțel*.

Otésea. Nf. *Oczetya* 1726, *Oczetya* 1758 (35), 1726 (41).

Deriv. (au suf. -e a) dela *oțet*.

Otília. Nb. azi passim.

— Neol. occidental (cf. it. **O t i l i a** < germ. **Ö d i l**).

Otinteăua. Nf. *Otyintyáová* 1788 (34).

Otújlă Sprni. (« o femeie care ascultă pe la ferestrele oamenilor ») (51).

Ou. Sprnf. (6). — **Ouă clocite**.

Sprni. (« a furat ouă clocite ») (52).

— **Ouă de lup**. Sprnc. li se spune locuitorilor din Voila (24) de către cei din Dridif (25).

— Cf. *a fi ca oul* plin la față, sănătos, « fraged, slab » (Zanne, I, 575). Pentru ultima formă, cf. **C ă c ă r e z e**.

Ovésea. Nf. *Ovezé* 1633, 1789, azi (60).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *ovăz*, *ovăs*. Cf. **O r z e a**.

Ovidiu. Nb. int. passim.

— Neol. lat., **O v i d i u s** (poetul roman exilat la Tomis).

Ozman. Nf. 1758 (44).

— Turcism.

P

Păcălă. Sprni. azi (33). — Nf. *Pekalé* 1726, greșit la *Metes*, *VA*, I, 290 (*Păcate!*), *Pakala* 1787, azi (1), *Pekala* 1688, *Pekale* 1726 (2), 1766 (4), 1758 (36), 1726 (42), 1758, azi (45), azi (46, im. din Mândra-Făgăraș 48, im. din Galați-Făgăraș 51).

— După numele faimosului personaj din literatura noastră populară.

Păcișălă. Sprnf. (46).

— *Păcișălă* « cânepa care rămâne de fuior în heceluță » (Viciu, *Gl.*, 64), cf. *pačoșă* = « ceea ce rămâne din a doua tragere sau scărmanătură mai deasă a fuiorului de cânepă din care se face tort de o calitate inferioară » (Papa-hagi, *M.*, 228).

Pă'ciu. Sprni. (« om zgârcit ») (6).

— Dela *păciu* — « țap »; fig. « destrăbălat » (Ciauşanu, *Gl.*, 47).

Păcurăr(iu). Nf. *Toma alias Pakular* 1680, *Păcurariu* azi (3), *Pe-*

kurar 1726, azi (im. din Alba Iulia 4), 1722 (17), azi (im. din Galați-Făgăraș 44), *Pakurár*, *Pakuráru*, *Pakulár* 1788, azi (45), azi (im. din Rucăr-Făgăraș 51, 55, 58).

— Dela *păcurar(iu)* = păzitor de oi, s. « vânzător de păcură ».

Pădúre. Nf. *Padure* 1722 (7), azi (52, 53). — Deriv.: (cu suf. -e a n, dela apelativul topic *pă-dure*) Nf. *Pădureánu* azi (im. 1), *Peduran* 1726, *Paduran* 1766, azi (2), azi (im. din Cârțișoara-Făgăraș 4), *Poduran* 1722, azi (6), azi (țig. im. 28).

Păicu. Nf. azi (im. din Calbor-Făgăraș 44), *Paijku* 1633 (59).

— Srb. **P a j k o** (Rječnik, s.v.) < **P a j o** (< **P a v a o** < **P a u l u s**, Iveković-Broz s.v.).

Păiș. Nf. *Pejs alias Muntján* 1680 (2), 1726 (19), *Paiss* 1788 (34), *Pais* 1758 (37), azi (43, im. din Râușor-Făgăraș 44, 48), 1766 (51).

Pălăvățici. Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderița (48), « fiindcă sânt nebunatici », de către cei din Mândra (46).

— Dela adj. *pălăvatic*, -ă, — « într'o ureche » (Păcală, *R.*, 140), « nemernic, mișel », « unul care vorbește anapoda » (CADE).

Pălcu. Nb. *Palko* 1726 (14), *Pal-ku* 1634 Dens., *Mon.*, 27. — Nf. *Palcu* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44). — Deriv.: (cu suf. -u ș, cf. srb. *Palkoš*, Rječnik, s.v.)

Pălcuș. Nf. *Palkus* 1726 (21).

— Srb. ung. *Palko* (< Paulus, Rječnik, s.v.).

Pălea. Nf. *Palya* 1787 (3).

— Dacă nu avem o transcriere greșită pentru *Balya*, e un derivat din sl. *Palo* (< Paulus).

Paler. Nf. *Paller* 1664 Fragm. 824, 1726, *Palleru* 1758, azi (18), azi (21, 29), *Pallér* 1726 (39), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44). Sprnf. (33).

— Dial. *păler* (< ung. *palér* < germ. *Polier(er)* « șef de lucrări la ridicarea unei clădiri »).

Palestina. Nb. azi (7). Și: Nb. **Polestina** (4).

— După N. topic. Cf. și **Parristina**.

Palmă-lată. Sprni. Haneș, *T. O.*, 100 (12).

Palloș. Nf. *Pallos* 1758 (39), azi (im. din orașul Cluj 44).

— Cf. srb. *Paloš* (< Paul, Rječnik, s.v.).

Pâlșu. Nf. azi (im. din Regat 14).

Păltân. Nf. azi (63).

— Dela n. de arbore.

Pamfil. Nb. (56*).

— După numele martirului celebrat la 22.II (Timuș 634-655). Din gr. *Πάμφιλος*.

Pâmpu. Nf. azi (4), *Pamb* 1722 (7), azi (8, 10, 17), 1726, *Matyás alias Pampu* 1758 (22, 41).

Până. Nb. *Pana* 1726 (26). Nf. azi (im. din Argeș, 44).

— Rom. *pană*.

Panaică. Nb. (masc.) azi (56).

— Prin substituirea terminației, cu suf. -ică, din *Panait*.

Panchios. Nf. azi (35).

Pânciu. Sprni. (14). Deriv.: (cu suf. -oai e) **Pâncioaie**, **Pâncioaie**. Nf. *Puncioaie* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38); — (cu suf. -u c) **Pânciúe**. Nf. *Pentsuk* 1726, *Pantsuk* 1758 (36).

— Formă hipocoristică slavă, derivată cu suf. - ă o, din **Pana j o t s**. din **Pantelimon** (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 129), cunoscută mai ales ca nume de botez la Țigani. Cf. **Panu**.

Pândrea. Nf. *Pandre* 1722 (6), azi (7, 10, 17, 20, im. din Mărgineni-Făgăraș 32, 35, 36), *Pandré* 1664 Fragm. 342, *Pándrá* 1668 ib., 808, 1726, azi (37), azi (42, im. din Mărgineni, din Bucium-Făgăraș 44), *Pandra* 1763 (48), azi (im. din Mărgineni-Făgăraș 52, im. idem. 56).

Deriv.: (cu suf. -e a) dela bulg. **Pandura**, **Pandur** (< sl. *pandur*, *pandura* = « custos, apparitor ») (< **Pandora**, n. de sf., Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 129), srb. **Panduric** (Rječnik, s.v.). Cf. și **Bandrea**.

Pânga. Nf. 1766 (4), 1688 (10).

— Cf. **Pangal** (?).

Pantaleón. Nb. 1842 Trans., 1929, 199 (15).

— Gr. *Πανταλέων*. Cf. **Pantelimon**.

Pantásiu. Nb. 1758 (18), 1788 (19).

— Grec. *Φαντασίωv*.

Pă'ntece. Nf. *Pentecse* 1680, *Puntece* 1688, *Pintecse* 1726, *Puntetse* 1766 (2).

— Nume dat după o parte a corpului. Cf. aiurea Nf. *Burtă*.

Pantelimón. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim, redat *Pantilimon*, *Pamfilimon*. Nf. azi (29).—Deriv.-hipoc.: (Pant-[i]limon], cf. slav. *Panto*, deriv. cu suf. -ică) Nb. *Pantică* azi (9); — (Pantili-[mon], cf. slav. *Pantelej*) Nb. *Pantilie* 1766, *Pantilia* 1789 (13), *Pantilie* 1758 (38), 1726 (39).

— Cf. *Sf. Pantilimon*, celebrat la 27.VII (Pamfile, *Să.*, 218). Pentru forma *Pantilie* în afară de aceea citată, slavă, cf. și grec. *Παντέλειος*.

Pantică } cf. *Pantelimon*.
Pantilie }

Pănu. Nf. *Pan* 1758 (40).

— Formă hipocoristică slavă, *Pano* (< *Pantelimon*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 129).

Pânzăru. Nf. *Pinzaru* 1726 (3).

Deriv. (cu suf. -a r) dela *pânză*, nume dat după meserie.

Păor. Sprni. («e din Sâmbăta, și acest nume se dă Sâmbotenilor») (21); *Paori* Sprnc. li se zice locuitorilor din partea satului numită Joseni (33); li se mai zice și celor din Recea (32) de către locuitorii din Dejana (30).

— Dela transilv. *paor* (< germ.) țăran (sas sau șvab).

Pap. Nf. 1726 (1), *Pap alias Calin* 1862 Pușc., *Fam. I*, 113 (4), 1785 *Fragm.* 713 (28). — Cf. *Popa*.

Păpădie. Nf. azi (53), *Pepegja* 1726, *Popodije* 1758 (55). Sprni. (51).

— Dela *păpădie* mușețel, su-saiu (cu flori galbene), cf. *ca pă-*

pădia = galben la față (Zanne, IX, 502).

Păpăluca. Nf. (29, 31).

— *Păpălugă* = momâie, sperietoare (CADE).

Păpână. Nf. *Pepâne* 1726 (61).

Papără. Nf. *Pepare* 1726 (58).

— Dela nume de alimente.

Păpărețu. Sprni. (46).

Deriv. (cu suf. -ăreț) dela *păpa* = mânca (după analogia lui *certăreț*, *cântăreț*, etc.); cf. și sensul de «boltaș, băcan» (Lex. Bud.).

Păpăuțe. Sprnc. li se zice locuitorilor din Ludișor (28), de către cei din Voivodenii mari (22).

— Deriv. (cu suf. -ău -uță, cf. *căcă*: *căcău*) din **păpău* < *păpă*.

Părăgină. Nf. *Perazine* 1726, *Parasina*, *Parasine* 1758 (18), 1758 (35).

— Dela *părăgine*.

Părăianu. Nf. azi (8), *Parián* 1758, 1788 (41), 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200, azi (im. din orașul Sibiu 44).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Părău*.

Parăsca, cf. *Paraschiva*.

Paraschiva. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim, redat și *Paraszyiva*, *Parischiva*. Nf. *Paraszyiva* 1788 (24). Și: *Paraschiv*. Nb. *Parascivu* 1787 (1), *Paraszkiv* 1726 (19), 1758 (44). **Hipoc.:** (Parasc[hiv]a cf. slav. *Paraska*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 129) Nf. *Parăsca* azi (30); — ([Paras-], cf. bulg. *Ke va*, Weigand, *id.*) Nb. *Chiva* (5, 7, 9, 27, 63); — ([Paras-]) *Chivu*. Nb. *Tyivu* 1766, (1), *Kivu* 1726 (2), 1789 (3). **Deriv.:** (cu suf. -uca, dela *Chiva*) Nb. *Chivúca* (7, 27); — (cu suf. -uța) Nb. *Chivúța* (5, 9); — ([Chi-]) Nb. *Vúța* (63).

— Cf. sărbătoarea *Sf. Paraschiva*, celebrată la 14.X; altele la 16.II, 26.VI (Timuș, 641-643). Din slav. *Paraskeva* < grec. *Παρασκευή*. Asupra caracterului depreciativ al formei *Chiva* în unele medii sociale, cf. Bogrea, *I Congres*, 55.

Părău, Nf. azi (1). Deriv. (cu suf. -u ț) Nf. **Părăuț** azi (18); — (cu suf. -u ț -e a n) Nf. **Părăuțeán** azi (59).

— Dela Nt. *Părău* < *părău*.

Părcăláb. Nf. *Porkolab alias Fekete* 1759 Fragm. 600 (22).

— Dela *părcăláb* = în (Transilvania) perceptor care incasă dăriile la sat.

Părcేశ. Nf. *Pircses* 1726 (25).

Deriv. (cu suf. -e ș) dela *părciu* = țap.

Pardos. Nf. *Pardosz* 1763 (48).

— Cf. *pardos* = « viteaz » (Păsculescu, L. P., 94), figurat, dela sensul de « leopard », formă luată din limba bisericească (< psl. *pard* = leopard).

Paristina. Nb. azi (6, 7).

— Contaminare între *Parischiva* + *Palestina*.

Pariza. Nf. azi (im. din Macedonia 44).

Parizán. Sprni. (« umblă tot cu telega ») (21).

Pă'rlea. Nf. *Pirlja* 1726 (15), *Perla* 1758 (55).

— Cf. *pârle* = om pleșuv (com. Bugnariu, Năsăud); n. de căne (H. IX, 438), « cel pârilit », cf. și *Pârlea-vodă*, supranume dat lui Alex. Mavrocordat după incendiul dela 1783, care a nimicit o parte din palatul său din Iași (DDRF.).

Partenie. Nb. *Parfenye* 1787 (1), *Parfenie* 1766 (2), *Parthenii* 1793

Fragm. 793 (26), azi passim. Sprni. *Parchéne* (21).

— Dela numele *Sf. Partenie*, celebrat la 7.II, 24.III (Timuș, 634-644). — Grec. *Παρθένιος*.

Pârțu. Sprni. (« om arțăgos ») (26, 27, 48, 58). Deriv.: (cu suf. -ache) Nf. **Pârțache** 1785 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).

— Dela onomatopeicul *pârț!* (cf. și *pârțuică* = diaree, Ciușanu, *Glos.*, 47); fig. « țap ».

Pâr'rvu. Nb. *Purvu* 1758 (26, 41, 55). Nf. azi (8, im. din orașul Brăila și Brașov 44, 53), *Pirvuluy* 1671 Pușcariu, *Rev.*, 69 (55), azi (58, 60, 61), *Porvul* 1722, 1633 (62).

Deriv. (cu suf. -a n, cf. și bulg. *Първо*, *Първан* — cel dintâiu născut, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 157) **Pârván**. Nb. *Pirvan* 1726 (2).

Păș. Sprnf. (« dat familiei Grecu singura în sat care mai are casă acoperită cu paie ») (33).

— În partea locului *păș* « snop îmblătit » cu care se acopereau casele (Pașca, *Glosar*, 46). Pentru alte sensuri, cf. Săghinescu, *Voc.*, 99.

Păsăre. Nf. *Paszere* 1633, 1789, azi (60). — Deriv.: (cu suf. -ar(iu)) Nf. **Păsărăr(iu)** azi (49) (cf. *Madarasz* 1726 (11)); — (cu suf. -oiu) Sprnf. **Păsăróiu** (43).

Păsátea. Nf. *Peszatja* 1726, *Peszatye* 1758 (37).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *păsat*.

Pascál *Paszkal* 1662 Pușc., *Fam.* I, 113. Deriv.: (cu suf. -ă u) **Păseálă u** (cf. și *păscălău* loc de păscut, *DR.*, IV, 1081). Nf. *Peszkelev* 1726 (28).

— Bulg. **Paskal** (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 129).

Pășca. Nf. azi (12, 32). Și: Nf. **Pășcu** azi (im. din Felmer-Făgăraș 44).

— Formă contaminată din *Pascu*, *Pasca* + *Paștea* (< *Paști*, cf. *Florea* < *Florii*), *Pașcu* și de aici *Pașca*.

Pășcu. Nb. *Paszkul* 1680, *Paschul* 1688 (1), 1688 (3), 1680, 1726 (4), 1680, *Pasku* (— Pașcu?) 1766 (10), *Paszku* 1726 (11, 14, 15, 21), 1758 (24), 1726 (25), 1758 (42), 1788 (44), 1726 (56). — Nf. *Paszkul* 1680, *Paszku* 1688, 1726 (2), azi (7), 1680, 1787 (10), azi (17), 1725 Iorga, *Șt. Doc.*, XIII, 94 (25), 1758 (38), azi (im. din Cerghit-Diciosântmărtin și din Grubna-Hotin 44).

— Bulg. *Pasko* (< *Paskal*). Numele (de botez) se dă în multe regiuni copiilor născuți la Paști. Cf. *Paștea*, *Pașca*.

Păștea. Nf. azi (1), *Pascea* 1680, *Pastea* 1688, *Pastya* 6 fem. 1726, 9 fam. 1766, azi (3), azi (6, 9). — Deriv.: (cu suf. -ina) Nb. **Paștina** azi (4, 58). — Nf. azi (1, im. din Porumbacul de jos-Făgăraș 44).

— Dela numele sărbătorii Sf. *Paști*, deriv. cu suf. -ea.

Paștilina. Sprni. (« a jucat teatru și i-a rămas numele personajului jucat ») (21).

Păștrămă. Nf. azi (im. 31).

— Dela apelativul *pastramă*.

Păștrăvălani. Sprnc. (« comuna noastră este despărțită de comuna vecină de o vale și ei stau dincolo de vale, *păștră-vale* ») (22).

— Compus: *Păștră-vale* (deriv. cu suf. -an).

Pațâpie. Nb. (masc.) (39).

Pațaș (?). Nf. *Pacas* 1534 Veress, *Acta*, I, 237 (24).

Deriv. (cu suf. -aș) dela **Pațu*, cf. srb. *Pac-ić*, *Pac-ina*; *Pac-ul* (Rječnik s.v.).

Pâteán. Nf. azi (im. din Nădlac-Arad 44).

Deriv. (cu suf. -ean) dela Nl. *Pata*.

Patra. Nf. 1788 (33, 34).

Pătrăr. Nf. 1766 Metesz, *VA*, I, 290 (1).

— Cf. *Fărtal*.

Pătrânjél. Sprnf. (46).

— Pentru desvoltarea de sens, cf. se amestecă ca *pătrunjelul în toate bucatele* = își vără nasul în toate (Zanne, IV, 70).

Patriche. Nb. (16).

— Grec. *Πατριχος* (= lat. *Patricius*). Cf. și *Petru*.

Patrolă. Nf. azi (51).

— Cf. transilv. *patrolă* — patrulă.

Pătrón. Nf. azi (14, im. din Berivoiu mare-Făgăraș, 16).

Patrubán. Nf. *Patruban* Pușc., *Fam.* I, 157 (34).

Compus: *patru + bani*. Cf. *Harompotor*.

Pătrúșe. Nf. azi (20).

— Bulg. *Petruša* (< *Petru*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 129). Cf. și *Petru*.

Paulína. Nb. azi int. passim. Și: **Paolína**.

— Neol. romanic occidental, it. *Paolina*, fr. *Pauline*.

Păún. Nb. *Peun* 1758 (26). Și: (mai des) **Păúna**, **Peúna**. Nb. *Peuna* 1736 (3), azi (6, 8, 10, 27, 45, 51, 56, 57, 63).

— Dela numele păsării, *păun*, (cf. Pușcariu, *Șt. Istrorom.*, II, 292 și *DR.*, 545).

Pável. Nb. Altădată (din sec. al XVIII-lea), azi, des, passim. Nf. azi (1), 1688, 1787, azi (2), azi (8), *Sztanislav alias Pavel* 1766

(13), azi (41, im. din Porumbacul de sus-Făgăraș 44). *Deriv.* (cu suf. *-escu*) Nf. *Paveléscu* azi (im. din orașul București 44); — (cu suf. *-oiu*) Nf. *Păvălóiu* azi (1, 7); — (cu suf. *-ucă*) Nb. *Păvălúcă* azi (7).

— După numele *Sf. Apostol*, celebrat la 29.VI și alți 20 de sfinți cu acest nume (Timuș, 651-699). Din slav.

Peágu. Nf. *Pagu* 1726, *Péágu* 1758 (18).

— Cf. adj. *pag* (< palsl. *pêg ũ*) — (Mold.) (despre cai) breaz, bălțat (*Ion Cr.*, VI, 218, H. XI 428, *Rev. Crit.*, IV, 291).

Péicu. Nf. *Pejko* 1726 (10), 1722, azi (11). Și: *Péica*. Nf. *Pejka* 1680, 1726 (2).

— Srb. *Pejka*, *Pejko* (< *Pejok* < *Petro*, Rječnik s.v.).

Pelághia Nb. (14, 25, 27, 58). — După calendar, sânt două sfinte cu acest nume, celebrate la 7.V și 8.X. Gr. *Πελάγια* cf. și slav. (bulg.) *Pelagija* (Weigand *Ńb. XXVI-XXIX*, 129).

Peltán. Nf. 1793 *Fragm.* 738.

Péneiu. Nf. *Pencz* 1582 Veress, *D.*, II, 218, *Pents* 1584 *Fragm.* 132, 1665 *Fragm.* 335, *Pench*, *Penczy*, *Pencs* Pușc., *Fam.*, I, 158, azi (59).

— Bulg. *Penčo* (< *Penko* < *Petrunko*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 129).

Pénea. Nf. *Penya* 1726 (42), *Pene* 1801 Iorga, *St. Doc.*, XII, 193 (59). — *Deriv.*: (cu suf. *-eș*) *Péneș*. Nf. *Penes* 1726 (59); — (cu suf. *-eș-iță*) *Peneșiță*. Nf. *Pene-sicze* 1726 (37).

— Cf. *Paná* (< *pană*), cf. și srb. *Penič* (Rječnik, s.v.).

Pentec. Nf. azi (5).

— Ung. *péntek* (— *vineri*) (?) s. o grafie tradițională din *Pentec(e)* pentru *Pântec(e)*.

Pepélea. Nf. azi (im. din Boholț-Făgăraș 44, 45), *Pepelya* 1726 (63).

— După numele faimosului personaj din literatura populară, alături de *Păcală*; cf. slav. *pepelk* = « cinis », Miklosich, *Die slavischen Ortsnamen aus Appellativen*, p. 213.

Pérșa. Nf. azi (16).

— Cf. rus. srb. *Perșa* (Miklosich, 302, Rječnik, s.v.) < *Pero* (< *Petar*).

Persináriu. Nf. azi (49).

— *Deriv.* (cu suf. *-an > -ar*) dela Nl. *Perșani*.

Peseár(iu). Nf. *Peszkarul* 1680, *Peszkarj* 1688 (1), 1722 (16).

— Nume dat după îndeletnicire.

Pesternác. Nf. azi (im. din Hârșeni-Făgăraș 55).

— Dela apelativul transilv. *păstárnac*.

Peșteși. Nf. *Pestesy* 1676 Pușc., *Fam.*, I, 108 (31), azi (32, 40).

— Ung. *Pestesi* (*deriv.* cu suf. ung. *-i* dela Nl. *Peșteș*).

Péteu. Nf. 1787 Iorga, *St. Doc.*, XII, 188. — *Deriv.*: (cu suf. *-uș*) *Peteuș*. Nf. *Petkus* 1726 (21).

— Srb. *Petko* (< *Petru*, Rječnik, s.v.), bulg. *Petko* (< *pętyj* = « quintus », Miklosich, 303)

Petečár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Dela *petecar* — « strângător de petece »; « cel care cârpește încălțăminte ».

Petrána. Nb. (58). Și: *Pătrána*.

— Bulg. *Petrana* (< *Petra* < *Petru*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 129).

Petrideán. Nf. azi (im. din Lisa-Făgăraș 18).

— **Deriv.** (cu suf. -e a n) dela Nl. *Petrid*.

Petronéla. Nb. (29, 44).

— Neol. lat.; cf. și *Sf. Petronela*.

Pătru. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea), azi, des, passim. Redat și: *Patro* țig. 1511 *Fragm.* 86 (10), *Potro* 1542 *Qu.* III, 169 (44), *Patru* 1633 (63). Nf. *Petru* și *Pătru* 1726 (2, 22), azi (32, 35, 38), 1758 (45), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 47). — **Deriv.:** (cu suf. -a c h e) Nf. *Petráche* azi (im. din orașul Râmnicul Sărat 63); — (cu suf. -a ș) *Petrăș.* Nb. *Petras* 1766 (10). — Nf. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XII, 214 (44), *Petrás* 1726 (59); — (cu suf. -a ș -a n, sau mai exact, cu suf. -a n din *Petraș*) *Petreșán.* Nf. *Petresan* 1758 (20); — (cu suf. -a ș -ă u, resp. *Petraș -ău*) Nf. *Pătrășeu* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25); — (cu suf. -a ș c, cf. și bulg. *Petraškó*) *Pătrășcu*, *Petrășcu.* Nb. *Petrásk* 1726 (18), *Petrasconis* 1582 Veress, *D.* II, 218 (33), *Petrask* 1788 (44), 1758 (45). — Nf. *Pătrășcu* azi (11, 14), *Petrașcu* azi (18, 29), *Petrásk* 1788 (44) azi (im. din Toderița-Făgăraș 49), 1711 Barițiu I, 718 (59); — (cu suf. -a ș c -a n, resp. *Pătrașc + -an*) *Pătrășcănu.* Nf. *Petreskan* 1758 (20), 1726 (34); — (cu suf. -e a s ă) *Petreásă.* Nf. *Petriasze* 1680, *Petrasza* 1688 (1), *Al Petresi* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII 185 (17); — (cu suf. -i c) *Petricé.* Nf. *Petrik* 1726 (11, 14); — (cu suf. -i c ă) *Petrică.* Nb. (7); — (cu suf. -i l ă) *Petrlă.* Nf. *Petrlé* 1633 (63); — (cu suf. -i ș (?)) *Petriș.* Nf. *Petris* 1726 (13); — (cu suf. -i ș o r) Nb. *Petrișór* (7). Nf. *Petrisor* 1680,

1789, azi (13), *Raducz alias Petrisor* 1632, Pușc., *Fam.*, I, 172 (26), azi (31), *Petrissor* 1788, azi (im. din Recea-Făgăraș 44); — (cu suf. -o a i e) Sprni. (fem.) *Petroáia* (25); — (cu suf. -o i u) Nf. *Pătróiu* azi (17); — (cu suf. -u c ă) Nb. *Pătrúcă.* Nf. *Petruka* 1680, 1787 (2); — (cu suf. -u ț) Nb. *Pătrúț* (60). Nf. *Petrúț* azi (3, 36), *Petrucz, Andras alias ~, Fisztik alias Petruz* 1726, azi (59). **C o m p u s:** *Lupetrúț.* Nf. *Lupetrucz* 1726 (40): *lu Petruț.*

— Numele *Petru* e unul din acele purtate de cei mai mulți sfinți. În afară de *Apostolul Petru*, a cărui sărbătoare, dela 29.VI, a dat mai ales amploare în circulația numelui la noi, hagiografia cunoaște 30 de sfinți diferiți cu acest nume (Timuș, 676—690). *Petru* faima numelui în folclorul românesc, cf. Pamfile, *Să.*, 114-156 Marian, *Se.*, I, 230.

Pica. Nf. *Pika* 1688 (2), *Pike, Ptyike* 8 fam. 1788, azi (im. din Hârșeni-Făgăraș 43), azi (im. din Răușor-Făgăraș 44, 45, 46, im. din Sebeș-Făgăraș 56).

Pícicu. Nf. *Picsku* 1758 (55).

— Bulg. *Pičko* (< *piccka* — vulva, Weigand, *Țb.* XXVI-XXIX, 171).

Picioáreă. Nf. *Piczarka* 1680, *Picsarka* 1688, 1726 (1), *Piczarka* 1680, *Picsárka* 1688 (3).

— Dela *picioarcă* = nap porcesc.

Picioicáni. Sprnc. li se spune locuitorilor din Lisa (18) de către cei din Breaza (19).

— Dela *piceucă, picioică, picioacă* — cartof (cf. Haneș, *Ț. O.*, 32), deriv. cu suf. -a n.

Picior de pore (și *Chicior ~*) Sprni. (58). **Deriv.:** (cu suf.

-u ș) Sprnf. *Chicioruș* (copii lui *Picior de porc*) (58).

Piciora, cf. *Piciura*.

Piciorág. Nf. *Pitsorag* 1722 (29), *Piczorag* 1633, *Picsorag* 1726 (59).

— Dela *piciorong* pentru *picioroagă* = cătârigi.

Piciura. Nf. *Picsura* 1688 (1), *Picsori* 1758 (45).

— Hiperurbanism dela *Chiciură*, *Chicioră*.

Pieptănúș. Nf. *Chieptănuș* azi (im. din jud. Vaslui 51).

— Deriv. (cu suf. -u ș) dela *piepten*.

Piéptea. Nf. *Pieptya* 1726, 1758 (18), azi (29, 40), *Ptyeptya* 1758, *Ptyepta* 1788 (41).

— Deriv. cu suf. -e a) dela *piept*.

Pietrăr(iu). Nf. *Pjetrar*, *Pjetrarj*, *Pietrarul* 1680, *Pyetrărul*, *Pjetrarj* 1726, *Patrar* (sic!), *Petrar* 1766, azi (1), azi (44).

— După îndeletnicire: *pietrar* = meșterul care « face » piatra necesară la clădiri; cel care o cioplește sau o potrivește la clădire (Iorga, *Negoțul* 175).

Pietreănu. Nf. (44).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Piatra*.

Pietricea. Nf. *Petricse* 1726 (37).

— Dela *pietricea* (< piatră).

Pîlcu. Nf. *Pilku* 1758 (46).

— Deriv. (slav. cu suf. -k o) din hipocoristul *Pil* (< *Pilip* < *Filip*, Rječnik, s.v.).

Pilea. Nf. *Pillya* 1758 (44).

— Cf. srb. *Pilja* (Rječnik, s.v.).

Pîlțea. Nf. *Pilczie*, *Pylczie* 1617 Fragm. 198, 199, *Piltza* 1819 Me-teș, *V.A.*, I, 297, azi (17), *Pilcza* 1726 (22), azi (24), *Pâlțea* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

— Srb. *Pilac*, *Pilca* (< *Pilip*), Rječnik, s.v. (cf. și germ. *Pilz*, Heintze, 126).

Pîlu. Nb. 1787 (10).

— Cf. srb. *Pil* (Rječnik, s.v.) < *Pilip* (< *Filip*).

Pintea. Nf. azi (1, 10), *Pync* 1617 Fragm. 199 (17), *Pincza* 1726 (22), *Pintye* 1726 (43), 1758 (44), *Pincza* 1726 (45).

— Formă hipocoristică din *Pintilie*, derivată cu suf. -e a.

Pîpa. Sprnf. (27). Deriv.: (cu suf. -o ș, cf. ung. *pipos*) Sprnf. *Pipoș* (33), Sprni. (« tot timpul e cu vergeaua dela pipă în gură ») (46).

— Cf. și *Lulea*.

Pipérea. Nf. *Pipera* 1726 (1), *Piperea* 1633, 1696 Fragm. 449 (61).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *piper*.

Pipereițar. Sprnf. (24).

Piră'u. Nf. azi (im. din Ileni-Făgăraș 35, 38), *Piro* 1630 Pușc., *Fam.*, I, 172, 1642 Fragm. 247, 1667 ib. 411, *Pireu* 1669 Pușc. *Fam.*, I, 106, *Pirev* 1726, 1758 *Ptyiro* 1788, azi (41), *Pirău* azi (im. din Ileni-Făgăraș 43).

— Cf. *pirău* = ierburi (H. XIV, 374).

Pîscu. Nf. *Piszkul* 1758, *Piszku* alias *Bujdu* 1788 (55).

Pîștea. Nprni. (33). — Deriv.: (cu suf. -o c) Sprnf. *Piștióci* (33) (« cu aluzie la originea lor maghiară »).

— Ung. *Pista*, formă hipocoristică din *István*.

Pistrúia. Nf. *Pisztruja* 1726, *Pisztroja* 1758 (20), 1758 (41). Și:

Pistróiu. Nf. *Pisztroju* 1758 (20).

— (Persoană) cu *pistrui* pe față.

Pîță. Sprnf. (« li se mai zice și capre, căprițe ») (33).

— Formă scurtată din *căp(r)iță*; *piță-piță* — imitativ cu care se cehamă caprele (Pușcariu, *DR.*,

I, 78); *piță* mai e și un nume « ce-l dau ciobanii vitelor » (H., VII, 484).

Pită (?). Nf. *Pite* 1726, *Pita* 1758 (35, 42). Deriv.: (cu suf. -e ș) *Piteș*. Nf. *Pites* 1726 (26); — (cu suf. -o a i e) *Pitoăie*. Nf. *Pitoje* 1726 (26).

— Dela *pită* = pâne, cf. *C o l a c e a*.

Pitâr. Nf. *Pitâru* 1758 (19), *Pitâr* 1726 (28), *Pitjarul* 1722 (36), 1758 (37), *Bratu alias Pitar* 1758 (40), *Pythayr* 1538 Qu. II, 597.

— Dela *pitâr* = « brutar ». Nf. se datorește probabil, îndeletnicirii din serviciul militar. Ca îndeletnicire de oraș și ca demnitate socială, cf. Iorga, *Negoțul* 176, *Ind.* 32-34.

Pitârcea. Nf. *Pitarcsa* 1726 (35).
- Deriv. (cu suf. -e a) dela apelativul *pitarcă*.

Pițeia (?). Nf. *Piczeja* 1726 (35), 1726, *Piția* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113 (38), *Pitzia* 1788 (48).

Piticăriu, Nf. azi (58).

— Dela *petecariu* (< *petec*).

Piticu. Nf. *Pitics* 1758 (44).

Pitriș. Nf. *Pitris* 1726 (26).

Pituleă. Nf. *Pitulke* 1726, 1758 (46).

Pițule de cinci. Sprnf. (33).

— Dela transilv. *pițulă* = monedă (de cinci s. de zece crețari).

Pituléseu. Nf. azi (16).

— Deriv. (cu suf. *u l e s c u*) din rad. slav. *P e t -* (< Petru).

Piuări. Sprnc. *Chiuari* li se zice locuitorilor din Berivoi (33), de către cei din Dejani (30).

Deriv. dela *piuă*.

Plăcintă. Sprnf. (46, 51).— Nf. *Placsinta* 1722 (46).

— După nume de alimente.

Plăieș. Nf. *Plejesi* 1758 (38), *Playas* 1722 (54).

— Dela *plăieș* = « locuitor din plaiu, din munți », și (ca termen militar) « grănicer ».

Plăivás. Sprnc. (14).

— Face aluzie la aspectul fizic.

Platon. Nb. 1729 Transilv., 1929 205 (62).

— După numele sfântului celebrat la 4.IV și 18.XI (Timuș, 694-697).

Pleântă. Sprnf. (33).

Plêșa. Nf. *Plesa* 1680, *Plyessa* 1726 (1), azi (3), 1722 (7, 8), 1766 (10), azi (17), 1726, azi (28), 1758 (30), *Plescha* 1722 (54), *Plessa* 1663 (61), azi (im. din Cuciulata-Târnava mare 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela adj. *pleș* = chel.

Pletósu. Nf. azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 17, im. id., 44).

— Dela adj. *pletos* = cu plete lungi.

Plèvea. Nf. *Pljeve* 1726, *Plyévé* 1758 (37).

— Deriv. (cu s-uf. e a) dela *p l e a v ă*.

Ploșear. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66.

— Dela titlul îndeletnicirii.

Plugărel. Nf. *Plugerely* 1726 (58).

Deriv. (cu suf. -e l) dela *plugar*.

Poac-troase și-o traistă de prune. Sprni. (« odată i s'a rupt proțapu dela ca, cărând prune ») (21).

Pociump. Nf. (56).

— Apelativ *pociumb*, *pociump*.

Pocăitu. Sprni. (48).

— Dela *pocăit* — adventist. Cf. *M u c ă r i*.

Pochéiu. Nf. *Pokej alias Blidar* 1688 (2).

Deriv. (cu suf. -e i u) din *poacă* — reteveiu, scurtătură (de

lemn); calificativ dat oamenilor bătrâni (cf. Șez., V, 41), s. mai curând, prin substituire de sufix din *Pocoiu*.

Pocimp, cf. *Pociumb*.

Pociumb. Nf. *Pocumb* 1726, *Pocimpu* 1758 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, *Pocsimp* 1766, azi (56).

— Apelativul *pociumb* — țaruș.

Pocóiu. Nf. *Pokoj* 1726, azi (11).
Deriv.: (cu suf. -anu) **Pocoliánu**. Nf. *Pokojánu* 1726 (11).

— Srb. *pokoj* «requies»; *pojojan* «tranquillus» (Rječnik, s. v).

Podár. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, 1758 (45).

— Nume dat după indeletnicire.

Pódea. Nf. *Podgya* 1726 (30).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *pod*.

Podlócea. Nf. *Podloca* 1726 (25).

Deriv. (cu suf. -ea) dela *potlog*.

Cf. *Porloage*.

Podmólea. Nf. *Podmolja* 1726 (11).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *podmol*.

Pogácea. Nf. 1737 Iorga. *St. Doc.*, XIII, 185 (17). — Deriv.: (cu suf. -ea) Sprnf. *Pogă'cea* (33).

Pogácea. Nf. *Pogacsá* 1722 (17).

— Dela *pogace*. Cf. *Colacea*.

Pohârlé. Sprnc. li se zice locuitorilor din Toderița (48) de către cei din Râușor (43), de către cei din Mândra (46) și de către cei din Bucium (52).

— Dela *pohârlă* = «gheunoaie»; «cuvânt de ocară pentru câne» (Mold.) (H. X, 355, Șez., III, 18); «câne» (Pascu, *Suf.*, 267) < *po h a e* + suf. -ârlă.

Póia. Nf. 1758 Meteș, *VA.*, I, 284 (38).

— Cf. srb. *Pojíc*, Rječnik, s. v.

Poiénár. Nf. *Pojinár* 1788 (19), *Pojenaru* 1758 (47).

— Deriv. (cu suf. -a r < -a n) dela Nl. *Poianá*.

Pojoritánu. Nf. *Posoritanu* 1726 (11).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Pojorita* > *Pojorta*.

Poleác. Sprnf. «dat celor din familia Balașcă despre care se zice că-s din strămoși cehi» (30, 33). Nf. *Poljac* 1550 Hurm., II⁴, 484 (44).

— Dela numele etnic *Poleac* (cf. Pașca, în *Omagiu Pârvan*, 281); cf. totuși și sensul de «om care vorbește rău, cepeleag» (Șez., III, 85).

Poléiu. Nf. azi (im. din Lisa-Făgăraș 16).

— (Transilv.) *poleiu* = busuio-cul cerbilor. (CADE).

Policárp. Nf. (7).

— Grec. *Πολύκαρπος*.

Polistína, cf. *Palestina*.

Polixénia. Nf. (27*).

— După numele *Sf. Polixenia*, celebrată la 23.IX (Timuș, 702). Din grec. *Πολυξένη* (s. slav.).

Polinólea. Nf. azi (11, im. din Viștea de sus-Făgăraș 30).

— Cf. *Podmolea*.

Pológea. Nf. azi (im. din Bo-holț-Făgăraș 44).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *polog*.

Poloșán. Nf. (2).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Paloș-Târnava mare*.

Poménea. Sprnf. «un bătrân din familie, colinda pe la toate pomenile» (33); «îl ducea mă-sa la toate pomenile» (33 a).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *pomană*.

Pompéiu. Nb. (44, 51* etc.).

— Neol. lat. *Pompeius* (vestitul general — în sec. I-ii a. Chr. — rivalul lui Caesar).

Pompiliu. Nb. azi passim (26*, 43*, 57*, al. 59, 60*). Și: Nb. **Pompilia** (fem.). (al. 29, 31*). — Neol. lat. **Pompilius** (vestitul rege al Romei).

Ponorică. Nf. (9). Și: Nf. **Ponoră'că** (8).

Deriv. (cu suf. -i c ă) dela apelativul topic *ponor* s. Nloc. *Ponor*.

Pónța. Nf. azi (im. din Hârja-Bacău 44).

Pópa. Nf. 1678 Pușc., *Fam. I*, 113, 1680, *Szeretyanul alias Popa* 1688, 1787, azi (1), 1680, *Popej alias Puskas* 1688, 1787, azi (2), 1722, azi (5), azi (7), 1511 *Fragm.* 84 (8), 1680, 1787, azi (10), 1726 (11), 1649, 1669 Pușc., *Fam.*, I, 110, 1725 ib., 176 (14), 5 *fam.* 1862 Pușc., *Fam.*, I, 110, azi (15), azi (16), *Poppa* 1664 Pușc., *Fam. I*, 110, 1758, 14 *fam.* la 1862 Pușc. *Fam. I*, 110, azi (18), *Popa* 1726, 1788 (19), azi (20), *Popa alias Gusaila* 1793 *Fragm.* 821 (21), 1718, 9 *fam.* 1862 Pușc., *Fam. I*, 106, azi (24), azi (28), 1726 (30), azi (31), 1722 (32), 1668 Pușc., *Fam. I*, 106, 1671 *Fragm.* 811, 1689 ib. 417, 1718 (11 *fam.* 1862) Pușc. *Fam. I*, 106, azi (32), azi (33), 1788, azi (34), azi (36), 1696 *Fragm.* 808, 1742 Pușc. *Fam.*, I, 104, 1758, 1862 (17 *fam.*) Pușc., *Fam.*, I, 106, azi (37), 1788, azi (40, 41), *Poppa alias Szaszu* 1689 Pușc., *Fam. I*, 109 (42), 1556 *Hurm.* II⁵, 379 (43), 1668 Pușc., *Fam. I*, 106, azi (im. din Grid-Făgăraș, din Ludișor-Făgăraș 44), *Popa alias Pap* 1668 Pușc., *Fam. I*, 155 (45), azi (46), 1726, azi (47), 1666 Pușc., *Fam. I*, 167, 1687 (la 1862, 5 *fam.*) ib. I, 105, azi (49), azi (50, 52), azi (im.

din Perșani-Făgăraș 53, 55, im. din Rus-Satumare și din Șinca nouă-Făgăraș 56), 1755 *Fragm.* 570, 1766, azi (57), azi (58), 1633, azi (im. din Comăna de jos-Făgăraș 61), 1793 *Fragm.* 740, azi (63). Și: **Pop.** Nf. azi (15, 30, 32, 36, 42, 43), *Pop alias Prekup* 1689 *Fragm.* 432, azi (im. din Năsăud-Bistrița 44), azi (45, 49, im. din Comăna de jos-Făgăraș 58). — Deriv.: (cu suf. -a n ă) **Popănă.** Nf. *Popani* 1680 (10), *Popăna* 1758 (40); — (cu suf. -a n -e a s ă, resp. *Popana* + suf. -e a s ă) **Popâneasă.** Nf. *Popenieszci* 1652 *Fragm.* 281 (59); — (cu suf. -a n -é c i u, resp. *Popan-eci u*) **Popenécium.** Nf. *Poponetz* 1726, 1758, *Poponecs* 1788 (41), *Poponyets* 1788 (43), *Popenecs* 1672, Pușc., *Fam. I*, 103 (59), azi (60); — (cu suf. -a n -i c i u, resp. *Popan + i c i u*) **Popăniciu,** rostit și **Popenícium.** Nf. *Poponics* 1726 (18), *Popenics* 1726 (59); — (cu suf. -e s c u) Nf. **Popéscu** azi (im. din Arsache-Vlașca 44, 45, 63); — (cu suf. -e n c i u) Nf. **Popénciu** azi (59), rostit după pronunția latinizantă germană și redat *Popențiu* (im. din Avrig-Sibiu 44); — (cu suf. -i ț ă) **Popiță.** Nf. *Popicza* 1726, azi (63); — (cu suf. -o c) Nf. **Popóc** azi (im. din Sâmbăta de jos-Făgăraș 44); — (cu suf. -o c -e a) Nf. **Popócea** azi (53), *Popocsa* 1706 (55); — (cu suf. -ș o r) **Popșór.** Nf. *Popșor* 1726, 1758, 1788 (43). **Compușe:** **Popa-Iovu.** Nf. *Popaiovu* azi (17, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 44, 55); — **Popa-Luca.** Nf. *Popaluca* azi (31); — **Popa-Rad.** Nf. *Poparad* azi (12, 17, 20, 21, 24, 30, 31, 32, 40, im. din Vaida-Recea-Făgăraș 44); — **Popa**

Savu. Nf. *Popasav* azi (13); — **Popa-Vasile**. Nf. *Popavasile* azi (30, 32); — [al] **Popii-Stan**. Nf. *Popistan* azi (37, 52); — **Pop-David**. Nf. *Popdavid* azi (30); — **Pop-Ianoș**. Nf. *Popjános* 1766, 1787, azi (2), **Popi-Onea**. Nf. *Popione* azi (55); — **Pop-Șandru**. Nf. *Popșandru* azi (59).

— După titlul îndeletnicirii, *popă* (slav. p o p њ).

Popaióvu,
Popalúca,
Popána,
Popăneciu,
Popăniciu,
Poparád,
Popasáv,
Popavasíle,
Popdavid,

cf. P o p a.

Popélea. Nf. *Popelké* 1726, *Popelka* 1688 (4).

— În Țara Oltului *popelcă* ! = interj. (*Țara Oltului*, III, 24); în alte regiuni « minătarcă », « ciupercă mică » (Pamfile, Ț., III, 103), cf. și *popelcută* — cenușotcă (*DR.*, IV, 338).

Popénciu,
Popeneciu,
Popeniciu,
Popénțiu,

cf. P o p a.

Popernic. Nf. (12).

Popianoș

Popióne

Popistán

cf. P o p a.

Pópoviciu. Nf. azi (13, 44, 63).

— Srb. P o p o v i ć.

Popșandru, cf. P o p a.

Póra. Nf. azi (im. din Cohalm 51).

— Nume de origine slavă, hipoc. din **Porfiri**, cf. srb. **Poríć**, **Rječnić**, s. v.

Porcár(iu). Nf. *Purkar* 1680, *Purkarj* 1688, 1726, *Porkar* 1766 (2), 1722 (6, 33), *Purkar* 1726,

(40), 1726 (44), 1767 *Fragm.* 678 (63). Deriv.: (cu suf. -u ș) **Purcărúș**. Nf. *Purkerussu* 1726 (2).

— Nume dat după îndeletnicire.

Pórcu. Nf. *Porkuly* 1642 *Fragm.* 247, *Porku alias Timár* 1788 (26). Sprnf. **Porcii** (« oameni obraznici ») (30), cf. și *Ulița Porcilor* (25). Deriv.: (cu suf. -e l) Nf. **Purcél** azi (30, 37), *Purcel* 1726, *Purtsel* 1788 (41, 44); — (cu suf. -e l -e a) **Porcélea**. Nf. *Purcsellya* 1726, *Porcsellya* 1788 (41, 44); — (cu suf. -i c ă) Sprnf. **Purcică** (19); — (cu suf. -u l -e ț) **Porculéț**. Nf. *Por-kulecz* 1726 (46).

— Alături de sensul de « obraznic, mojić », (Zanne, I, 607-612 *Sainéan, Création*, 101), *porc* e și o poreclă dată Rușilor (*Candrea, Porecle*, 140).

Porfirie. Nb. *Porfirie* 1788 (25), *Parfirie* azi (33*), 1788 (45). Nf. *Parfirie* azi (45).

— După numele sfântului din calendar, celebrat la 9.XI; (alții la *Timuș*, 703-707). Grec. *Πορφύριος* (> slav. **Porfiri**, Weigand, Țb. XXVI-XXIX, 130).

Porloáge. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Avrig de către cei din Porumbacul de sus (2). Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnc. **Porlogári** « pantofari » (45), « ciobotari » (58).

— Dela *porlog* = petec de o-pincă (*Pașca, Glosar*, 49), fig. « cal bătrân, slab, urît, rău » (*Pop, DR.*, V, 221).

Porporung (?). Nf. 1722 (32).

Portița. Nb. 1743 *Iorga, St. Doc.*, XIII, 172 (51).

Pórțul. Nb. *Porczul* 1758 (44).

Porúmb. Nf. azi (63).

— Cf. *porumb* — porumbel; (de culoare) sură.

- Porumbăceán.** Nf. azi (44).
— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Porumbac*.
- Póșa.** Nf. *Posa* 1680, *Possa* 8 fam. 1726, 10 fam. 1766, și *Koltseru alias Possa* 1787, azi (1), azi (3).
— Cf. ung. *P ó s a* (< sl. *P a v š a* < *P a v e l*, Melich, *Ĵöv.*, I^{II}, 122 — 123, Drăganu, *Suf.* -ș a, 28).
- Pospáiu.** Nf. *Pospai* 1772 (17).
— Dela *pospaiu* « praful ce iese la măcinat și se depune în moară peste tot » (CADE).
- Póșta.** Nf. azi (49), *Posta* 1758 (18). — Deriv.: (cu suf. -e ș t i)
- Poștești.** Nf. *Postesti* 1726 (1).
— Cf. srb. *P o š t i ć* (Rječnik, s. v.).
- Poștești,** cf. *P o ș t a*.
- Postólea,** cf. *A p o s t o l*.
- Potárníche.** Nf. (azi (31)).
— Dela numele păsării.
- Pótea.** Nf. *Potka* 1758 (47).
— Cf. *potcă* = « pricină, nenorocire », s. srb. *P o t a k*, *P o t a k a* (Rječnik, s.v.).
- Poteoávă.** Nf. *Potkave* 1711 Barițiu, I, 723 (14), azi (im. din Vlădeni-Brașov, 44), *Potkoa* 1633 (59), *Patkova* 1789 (60).
— Apelativul *potcoavă*.
- Potéca.** Nf. *Poteka* 1789 (60).
Și Nf. *Potec* azi (57).
— Dela *potecă*, apelativ topic.
- Potintéu.** Nf. *Potintjou* 1722, 1723 Framg. 541 (nu *Potierteu*!), azi (12).
— Dela *potinteu* — piedecă, obstacol (CADE).
- Práisu.** Sprni. (28).
— Germ. *P r e u s e* « Prusian ».
- Prálea.** Nf. *Serb alias Pralea* 1680, *Pralye alias Serban* 1688, *Pralya* 1726, 1766, 1787, azi (3), *Prallya* 1758, *Prájla* 1788, azi (19), *Prallya* 1726, 1758 (26), *Prallya* 1726, 1758 (40), azi (im. din Văleni-Făgăraș 44).
— Țig. *p r a l* = « frate » (A. Graur, *BL.*, II, 182).
- Prășcă'u.** Nf. azi (56).
— Dela *prășcău* — holteiu, ștren-gar, stricat (CADE).
- Prăvár.** Nf. *Prevar* 1726 (37), 1758, 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200 (44).
— Deriv. (cu suf. -a r) dela *prav* (de pușcă poate).
- Práxia.** Nb. *Pracsiia* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII 183 (17).
— Grec. (cf. *Πράξις*, -ιος).
- Precánea.** Nf. *Prekanya* 1758 (42).
— Formă hipocoristică din *Pre-cup* (cf. *P r e c u*), derivată cu suf. -a n -e a.
- Precúp.** Nb. altădată, azi passim. Și Nb. *Proeópiu*, azi passim.— Nf. azi (21, 23), *Prekup* 1758 (24), azi (42), *Pop alias Prekup*, *Fogarasi alias Praekup* 1689 Framg. 432, 438 (44), azi (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 51, 55), *Prekup alias Cziczu* 1726 (63).
— După numele sfântului celebrat la 8.VII (Timuș, 711-712).
- Préda.** Nb. 1726, 1758 (55).— Nf. *Klopotar alias Praeda* 1788, azi, (și im. din Cozma-Mureș 44).
Deriv.: (cu suf. -u ș c ă) Nf. *Predúșea* 1819 Meteș, *V.A.*, I, 297 (17).
— Srb. bulg. *P r e d a* (< *P r e d i m i r*, *P r e d i s a v* < *p r ě d ů*, Maretić, LXXXII 84, Miklosich, 302, etc.).
- Predúșca,** cf. *P r e d a*.
- Preoteása.** Sprni. (fem.) (21). — Nf. *Prevoiyasza* 1688 (1), *Preutyásze* 1788 (34), *Preuteassa* 1625 Framg. 202 (63); (Genit.) Nf.

Protyészi 1787 (1), *Prioteszei* 1680, *Preotjaszi* 1688, *Preuteszi* 1726, *Preotesi*, *Preotesiu*, azi (2), 1722 (17), *Preoteszi* 1726 (25), 1722 (31), Deriv. (cu suf. -e a) Nf. *Preotésea* azi (48).

Prescúra. Nf. *Preszkura* 1726 (44).

— Cf. și *Colacea*.

Preuș. Nf. *Preusa* 1726, 1758 (38).

— Dela *preuș*, -ă — «oaie cu roșu la pânțec» (Papahagi, *M.*), (om) «cu față brăzdată și murdară» (Pașca, *Glosar*) (cf. *DR.*, IV, 442, 1080).

Pribeágu. Nf. *Pribá[g]ul* 1671 *Fragm.* 401 (15), *Pribeku* 1758 (40), *Pribakul* 1633 (59).

— Dela *pribeag*.

*Pribóiu*l. Nf. azi (im. din Brădești-Dolj 44).

— Srb. *Priboje* (< *priby* «augeri», Miklosich, 301).

Pridón. Nf. azi (58).

— Din [*S*]p[*i*]ridon.

Príe. Nf. azi (16, im. 29, 40, 44).

— Bulg. srb. *Prija* (< *pri-* «faver»», Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 166).

Priloáie. Nf. *Prilaje* 1680 (3).

Prínțu. Sprni. (53).

Pripon. Nf. azi (im. din Copăcel-Făgăraș 18).

— Dela *Tripon* (cu asimilarea t-p > p-p.), s. apelativul *pripon* = funie cu care se leagă calul.

Príșea. Nf. *Priska*, *Priske* 1726, 1758, 1788 (24).

— Cf. Nb. armean *Priska* (ung. *Piroska*, ap. Bogrea, *I Congres*, 83).

Príșér. Nf. *Prisor alias Birszan* 1688 (13).

— Cf. *Preuș*a (?)

Próca. Nf. azi Haneș, *Ţ. O.*, 98 (12), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I 66 (44). Deriv.: (cu suf.

-oiu) *Procoiu*. Nf. *Prokoj* 1633 (61).

— Srb. bulg. *Proka* (< *Prokop*, Iveković-Broz s. v.; Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 166) s. *proku* «reliquus» (Miklosich, 302).

Prodán. Nf. azi (7, 12, im. din Netot-Făgăraș 18, țig. im. 28, 42, 51).

— Bulg. *Prodan* (< *prodan* = «verkauft» Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 147).

Proróci. Sprnc. li se zice locuitorilor din Șona de către cei din Galați (45).

Próstu. Nf. *Prosztu* 1758 (22, 25), 1789 (60), *Prost* 1805 Iorga, *St. Doc.*, XII, 198 (62), 1726 (63).

— Nume dat după defecte psihice.

Prúnă. Sprnf. (6), *Prune* Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Șona, de către cei din Mândra (46). Nf. azi (31, im. din Șercaia-Făgăraș 46), *Prunye* 1766, azi (51), *Prune* 1726 (55).

Prundeán. Nf. azi (16, im. din Șinca veche-Făgăraș 41).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nt. *Prund*.

Puefeá. Nf. azi (20, 31, 32), *Pu-tsika* 1758, azi (40), 1809, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 200 (44).

— Dela *purcică*, cu r disimilat în graiul copilăresc. Cf. *Purcel*.

Púgnea (?) Nf. *Pugnya* 1722 (62).

Puhán. Nf. *Puchany* 1689, țig. *Fragm.* 417 (1), *Puhan* 1556 ib. 125 (43).

— Cf. (Mold. !) *puhá* «biciu».

Púiu. Sprni. (46). — Nf. azi (im. din orașul Brașov 58). Deriv.: (cu suf. -e a) *Púia*. Nb. (25). Nf

1722 (1), 1680 (3), 1722 (23), azi (29, 32, im. din Hârșeni-Făgăraș 35, 36), *Puja* 1726, 1758, 1789, azi (38), azi (41, im. din Hârșeni-Făgăraș 44).

— Dela *puiu*.

Púica. Nf. *Pujka* 1726, 1758, 1788 (41), azi (im. din Măgurele-Teleorman 44). — **Deriv.:** (cu suf. -o i u) **Puicóiu.** Nf. *Pujkoj* 1726, 1758 (47).

— Apelativul *puică* (cf. și bulg. ap. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 142).

***Pulă.** **Deriv.:** (cu suf. -a n) **Pulán.** Nf. 1726 (42), 1789 (59); — (cu suf. -o c e a) **Pulócea.** Nf. *Pulocsa* 1722 (48).

— Npers. bulg. **P u l a** (cf. Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 142), s. mai curând apelativul românesc, după părți de corp.

Pulbeánu. Sprnf. (33).

Pulexe. Nf. *Puleksze* 1726, *Puleksza* 1758, *Pulexe* 1788 (19), *Pulekse* 1726, 1758 (55).

Puliándra. Nf. *Puliendra* 1726 (38).

— Cf. **B u l e a n d r á.**

Púlpea Nf. azi (35), *Pulpa* 1758, azi (37), 1758 (46).

— **Deriv.** (cu suf. -e a) dela **p u l p á.**

Púnga. Nf. 1758 (20, 35, 38).

— Cf. *pungă* — săculete.

Puninea. Nf. *Puninsa*, *Puninta* 1726 (41).

Púpăză. Sprnf. (27), *Pupeze* («au nas ascuțit») (30), Sprnc. li se zice locuitorilor din Sărata (3), de către cei din Porumbacul de sus (2) «fiindcă au o pronunțare ciudată și-s vorbăreți») (1). — Nf. *Pupeze* 1788 (44).

— Dela *pupăză*, cu aluzie la caracterul fizic murdar (V. Ar-

ventiev, în *Rev. crit.*, V, 191) sau cu aluzie la felul de a vorbi răstit, s. la aspectul fizic; cf. și sensul de «turtă de aluat de grâu» (Șăineanu, *Sem.*, 91).

Pura. Nf. 1688 (3).

Púrdu. Nf. 1726 (20), 1726, *Purdu alias Kokan* 1788 (25), 1726 (40). Sprni. (27). — **Deriv.:** (cu suf. -o s), **Purdósu.** Nf. *Purdoszu* 1758 (36, 37).

— Dela *purd*, -ă — surd (T. Dinu, *Gr. S.*, I, 138).

Púrece. Nf. *Purecse* 1722 (9), *Puricsi* 1680, *Purecse* 1688, 1766, *Puretse* 1766, azi (10), *Purice* azi (24), *Puretye* 1788 (44), 1722, 1763 (48), 1726 (58, 61). Și: Sprni. («om mic») **Púric** (41). — Nf. **Púreca** azi (im. din Râușor-Făgăraș 44). **Deriv.:** (cu suf. -e a) **Purecea.** Nf. *Puretja* 1726 (37), *Puretsa* 1758 (47).

— Dela *purece*, *purec*, *puric*, cu aluzie la aspectul fizic.

Púșcă. Nf. *Puske* 1722, azi (11). — **Deriv.:** (cu suf. -ă u) Nf. **Púșcă'u** azi (im. 30); — (cu suf. -a r (i u)) Nf. **Púșcăriu** azi (im. din Comăna de jos Făgăraș 44); — (cu suf. -a ș, cf. ung. *p u s k á s* — «soldat înarmat cu pușcă») Nf. **Púșcăș.** *Bunya Popei alias Puskas puskas* 1688 (2), 1722 (6), azi (9, 11), *Puskás* 1726 (12), azi (17, 25, 35, 61), *Puskasz* 1633 (62) azi (63).

— Dela apelativul *pușcă*.

Púșchiu. Sprni. (46).

— Dela *pușchiu* «ștrengar», «om mic» (*Mat. folkl.*, 215).

Púșdeca. Nf. *Pussderka* 1722 (8).

Púșúe. Nf. azi (52, 57).

Putá. Nf. 1511 Hurm. II³, 10(44).

Deriv.: (cu suf. -e a) **Pútea.** Nf. *Putya (Togyer alias ~)* 1758

(20), 1722 (54); — (cu suf. -u l e a).
Putúlea. Nf. *Putuli* 1633 (60).

Puța. Nf. *Pucza* 1721 Fragm. 526 (24), 1633, 1726 (59), 1633 (60) 1722 (62).

Puțântéica. Sprni. (masc.) (53).

Puți. Sprnf. (46).

— Dela N. de câne *Puți* < ung. *P u c z i*.

R

Ráble. Sprnf. (14). Deriv.: (cu suf. -o i u) Sprnf. **Ráblói** (14).

— Dela *rablá*: «mârtoagă» (H. XVIII, 18), «femeie rea, curvă» (Șez., III, 87), «flăcău bătrân» (Ion Cr., VI, 313), «om voinic dar leneș», «om de nimic» (com. A. Tomiac, Straja).

Ráchécea, cf. R u c a.

Ráchiéru. Nf. azi (35), *Retyeru* 1758, *Ráchiarul* 1759 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 113, 1787 ib. 112, *Retyer* 1789 (38), *Rachériu* azi (49), *Recher* azi (im. din Vad-Făgăraș 51).

— Dela *ráchiar*, *ráchier* = «cel care face rachiul». (Despre *ráchieri*, cf. Iorga, *Ind.* 127, 173-174).

Rachína } cf. R a f i l a.
Rachira }

Ráchíta. Nf. *Rekitta* 1568 Hurm. II⁵, 649 (44). Deriv.: (cu suf. -o a i e) **Ráchitoáie.** Nf. *Rikitaja* 1688 (10).

— Dela *ráchítă*. Cf. și bulg. *Rakita* (Miklosich, 306, Weigand, *ŷb.* XXVI—XXIX, 140).

Racóltea. Nf. azi (șig. 2, 9, 10). Și Nf. **Racótea** azi (30, 35, 55).

Racoșán. Nf. azi (im. din Roșiori de Vede-Teleorman 61).

Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Racoș*.

Racótea, cf. R a c o l ț e a.

Racovicíanu. Nf. *Rakovicsan* 1726 (2).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Racovița*.

Rácu. Nf. azi (11), *Raku* 1726, 1820 Meteș, *VA.*, I, 277, azi (12), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 16). Sprni (26). Deriv.: (cu suf.,

ar — *răcar* = cel care prinde raci) Sprnc. **Răcári** li se zice locuitorilor din Iași (29) («fiindcă umblă ca racii, mult prin apă, vara și iarna, noaptea și ziua, fie pentru a conduce apa pe livezi, fie chiar pentru ca să prindă raci. Numele acesta e dat cu un fel de ciudă, vrând să însemneze neodihna Ieșenilor, care se sbat pentru agonisită mai multă», de cei din Beclean (26), Luța (27); celor din Voivodenii mici (22) de către cei din Voivodenii mari (23), Voila (24) și Pojorta (21). Nf. *Dánk alias Rekarul* 1680, 1688 (1), 1789, azi (13).

Răcuina. Nf. *Rekujna* 1758 (36), — Dela *răcuină* — o buruiană (H., XVIII, 40, 41).

Răcúrea. Nf. *Rekura* 1789 (13).

Rădăgúia. Nf. *Redeguja* 1726, 1758 (36).

— Din R a d i v o j e (cu trecerea lui -g- > -v-)?

Rădbă. Nf. *Ridbe* 1726 (11).

Deriv.: (cu suf. -i ț ă) **Rădbiță.** Nf. **Rădbăță** azi (47), **Rodbăță** azi (52).

Radu. Nb. altădată, azi, des, passim, redat: *Radul*, *Raduly*, *Rad*, *Radulj*, *Raduli*, etc. Nf. 1766 (1), azi (6), *Raduly* 1511 Fragm. 84 (8), 1511 ib. (11), 1726 (12), *Raduly* 1663 Dens., *Mon.*, 34 (14), azi

(16), *Rádul* 1527 Fragm. 101 (18), 1788 (19), *Rad* 1726 azi (42), azi (44), 1726 (46), 1758 (47), azi (50, 51), 1633 (59). Și: Nb. *Rada*, azi 31). Deriv.: (cu suf. -e l) *Rädél*. Nf. *Regel* 1726 (18); — (cu suf. -e ș, cf. și slav. *R a d e ș*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 152), *Rádeș*. Nf. *Rades* 1680 (1), azi (24), 1680 Pușc., *Fam.* I, 107, 1793 *ibid.*, 182, azi (33), azi (34), 1789 (39), azi (im. din Berivoi-Făgăraș 44); — (cu suf. -i l ă, cf. bulg. srb. *R a d i l(o)*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 152, Maretić, LXXXII, 115) *Rädilä*. Nf. *Regila*, *Regilla* 1758 (18); — (cu suf. -i ț ă) *Rädilä*. Nf. *Radicze* 1726, *Radicza* 1758, *Ragyicze* 1789 (38); — (cu suf. -i ș o r) *Rádišór*. Nf. *Redisor* 1680 (13); — (cu suf. -o c e a) *Rádócea*. Nf. *Radotye* 1758 (41), *Radocsa* 1642 Fragm. 260, 1671 *ibid.*, 314, 1722, azi (52); — (cu suf. -o i u, -o a i e) *Rädóiu*. Nf. azi (29), *Radolyu*, *Radoju* 1758 (38); *Rádoáie*. Nf. *Radoji* 1787 (1), 1722 (17), *Radoje* 1758 (38, 40), *Radoja* 1788 (46); — (cu suf. -u c ă) *Rádúca*. Nf. *Reduka* 1758 (44), 1763 (48); — (suf. -u c -a n, resp. *Ráducu* + -an) *Ráducán*. Nf. *Redukan* 1726, 1758 (20); — (cu suf. -u l -e a) *Rádúlea*. Nb. *Radulem* 1511 Fragm. 86, *Radulio* 1661 *ibid.* 336 (8), *Radulium* 1654, 1667 Fragm. 296, 411 (12); Nf. *Radule* 1766 (2), *Rádulja* 1726 (24), Iorga, *St. Doc.*, XIII, 51 (34); — (cu suf. -u l e s c u) Nf. *Ráduléseu* azi (29, 44, im. din Urleasca-Brăila 46); — (cu suf. -u l -e ț) *Ráduléț*. Nf. *Reduleț* 1726 (24), azi (33), *Raduleț*, *Reduleț* 1659 Pușc. *Fam.* I, 107 (34), azi (35, 38, im. din Berivoii mari-Făgăraș 44, im. idem

51); — (cu suf. -u ț) *Rádúț*. Nf. *Redutz* 1688 (2), 1758 (20), *Ráducz alias Petrisor* 1632 Pușc., *Fam.*, I, 172 (26), *Reducz* 1726, 1758, 1789 (29), azi (48), 1750 Fragm. 559 (62).

— Slav. *R a d*, *R a d o* (< *rad* «froh, fröhlich», Miklosich, 304).

Rafail. Nb. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 183 (17), azi (63). — Nf. azi (16).

— După numele Arhangelului, celebrat la 24.X (Baudot, 551).

Rafira. Nb. azi (rar 5, des 6), *Rahira* 1727 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 - 44 (8), 1815 azi des (14), azi (20, rar 25, des 27, 33), *Rátsira* 178° (42), azi (rar 45, des 46, 49, 56), *Rahila* 1805 Iorga, *St. Doc.*, XII, 198 (62). Și: Nb. *Rachina* azi (49). Hipoc. - deriv.: ([Ra-]) Nb. *Fira* (14), *Hira* (14, 27, 33); — (deriv. cu suf. -u c a) Nb. *Firúca* (6), Nb. *Hirúca* (12, 27).

— Cf. n. biblic *Rachila* (Timuș, 717).

Răiăși. Sprnc. li se zice locuitorilor din Șona, de către cei din Mândra (46).

— Cf. *râie*, calificativ dat Grecilor (Candrea, *Porecle*, 136) și indivizilor murdari; deriv. cu suf. -a ș (= unul care are râie, raios).

Ráibu. Nf. 1826 Iorga, *St. Doc.*, XII, 212 (44), *Rajbu* 1726, azi (46). — Deriv.: (cu suf. -u l e ț) *Răibuléț*. Nf. *Rebuljecs*, *Rajbuleț* 1726, *Rajbuleț* 1758, *Rebuleț* 1788, azi (46), 1763 (48), 1766 (51).

Ráica. Nf. azi (43, 49).

— Bulg. cf. *R a j k o* (< *R a d e* < *r a d*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX* 152, Miklosich, 306).

Raita, cf. *R a i t ă r*.

Răităr. Nf. azi (20). Și Nf. **Răita** azi (12, im. din Șona-Făgăraș 44).

— Germ. Nf. **Reith**, **Reith er** (Heintze, 267, Kisch, *Nam.*, 105, I. Roth, *Sieb. sächs. Wb.*, V, 141).

Răiu. Sprni. (58) («înjură de raiu»).

Răja. Nf. 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).

Raliță. Nf. *Ralitze* 1785 *Fragm.* 714 (34).

Deriv. (cu suf. -iță) dela **Ralea** (< bulg. *Rale* < *Radu*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 152).

Răma. Nf. *Rima* 1609 *Fragm.* 187 (32), 1788 (33).

— Dela numele vietății.

Rămba. Nf. azi (im. din Lisa Făgăraș 9, im. idem 14, 17, 18, 22, 23, 24), *Ramba* 1726 (28).

— Deriv. (cu suf. -eț) **Rămbeț.** Nf. azi (23), *Rombecz* 1758 (25) azi (28); — (cu suf. -eț -o a i e, resp. *Rămbeț* + -oaie) **Rămbițoaie.** Nf. *Rimbiczoje* 1726 (14); — (cu suf. -o i u) Nf. **Rămboiu** azi (15, 17).

— Cf. *a se rămboi* = a se strâmba (com. Tomiac, Straja), *rămboiat* = desfigurat (Ion Cr., VI, 127,) cf. și *rămbiță* = pește mic fără oase (H., XVII, 425, *Viciu, Gl.*).

Răncea. Nf. *Renka* 1788 (41), *Rânca* azi (52), *Ranka* 1726 (58).

Deriv.: (cu suf. -u ș) **Râncuș.** Nf. *Rünykusi* 1722 (17).

— Dela *râncă* = pește osos și cu capul mare (H., XVII, 150), cf. și Npers. bulg. *Ranka* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 157).

Răneu. Nf. *Rinku* 1726, 1758 (18), 1726 (19).

— Cf. *rânc* (râncaciu) taur cu un singur testicul (Rev. crit., III

167), cf. și bulg., srb. *Ránko* (< *ranu* — «maturus» Miklosich, 306, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 157).

Rănea. Nf. azi (im. din Hârseni-Făgăraș 35, 38, im. din orașul București 44), *Rinye* 1633 Pușc., *Fam.* I, 168, *Rhénye* 1635 *Fragm.* 812, *Rinye* 1671 *Fragm.* 312, *Rinya* 1726, 1758, *Renye* 1785 *Fragm.* 715, 1787 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 112 (38), 1722 (48), azi (52).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *rână*.

Rânja. Nf. *Rinsa* 1758, 1789 (28).

— Dela *rânji*.

Râpa. Nf. *Rupa* 1758 (44), azi (Ńg. 45).

Răpăcea. Nf. *Repacsia* 1680 (1).

Răpcea. Nf. *Răpcse*, *Repce*, *Răpsa* 1726, 1758 (18), *Răpsi* 1726, *Răpsa* 1758 (20), *Rapsa* 1633 (62).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *răpcă* = crenguță (Ion Cr., III, 187); (Mold.) viță de vie uscată (CADE).

Rapolti. Nf. azi (44).

— Ung. Nf. *Rapolti* (< Nl. *Rapolt* + suf. -i).

Raptata-papară. Sprni. «un țigan, întors din cătănie se făcea că a uitat să vorbească românește. Nevastă-sa, la întoarcere, i-a pus de mâncare o farfurie de verze. Dânsul vrea să mănânce «papară» și i-a strigat nevaste-si: *Nem szere* (sic!) *kapusza* (sic!), *raptata-papară* (= «Nu-mi place varza; [dă-mi] raptata-papară») (24).

Răpușan. Nf. (59).

Rărea. Nf. 1680 (13). Deriv.: (cu suf. -ău) **Rărău.** Nf. *Rárov* 1688, *Rareu* 1726 (13).

— Slav. *rarov*, *rarah* (< *ragh* «Schall», ung. *ráró* «uliu», *Dăga nu, Rom. în sec. IX-XIV*, n 55).

- Rășinăru.** Nf. *Resinaru* 1758 (55).
— Dela *rășinar* = « unul care adună sau face negoț cu rășină ».
- Rășnoveănu.** Nf. azi (im. din orașul Brașov 53), *Resnovan* 1758 (55). Și Nf. **Reznoveănu** azi (12).
— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Rășnov*.
- Răstéu.** Nf. *Reszteu alias Kra-csun* 1680, 1688 (3).
— Dela numele părții de jug, *răsteu*.
- Răstósu.** Sprni. (« om mic de statură ») (46).
— La Brașov *răstos* = fudul (com. S. Pușcariu). Cf. și *rast* = venin (Pașca, *Glosar*, 51); umflătură cronică a splinei (CADE).
- Raț.** Nf. 1722, azi (8), *Racsu* 1758 (44), azi *Racz* 1758, azi (47), 1756 (51), azi (53).
— Ung. *R á c z* — « Sârb ».
- Rătă.** Nf. *Racze* 1726, azi (11), azi (im. din Viștea de sus-Făgăraș 30), 1726 (36), *Racza* 1758 (41). Sprnc. (14).
— Fig.: *ba e rață, ba e rățoiu* (cei îndărătnici, cărcotași, Zanne, I, 633), *se leagănă ca o rață* (= cei greoi).
- Răteș.** Nf. *Ratesch* 1722 (33).
- Răureán.** Nf. *Reuran* 1788, *Reurean* azi (44).
Deriv. (cu suf. e a n) dela **Răuri* (*Răușor*!). Cf. *R â u ș o r e a n*.
- Răușoreán.** Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, *Reusorean* 1788 (44).
Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Răușor*.
- Răvăncea.** Nf. *Revancia* 1726, *Rovancia* 1758, *Ravántsa* 1788 (42).
- Ravéca.** Nb. azi (rar 3, 5, 15, des 19, rar 21, 27, des 33, 57, 60, 63). Și *Rabeca*, *Răveca*, *Reveca*, *Reveica*, *Riveica*. — Nf. *Rabeca* azi (im. din Sebeș-Făgăraș 30, im. idem 35, țig. 36), *Rebeca* azi (60). H i p o c. ([Ra-]) Nb. *Véca* (33).
— După numele hagiografic (cf. Timuș, 719).
- Răzdáie.** Sprnf. (53).
- Răzeanș (?)** Nf. 1763 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 51 (34).
- Răzván.** Nf. azi (7, im. din Sâmbăta de sus 10, 18, 21, 24, 32, 39, 40, 44, 51).
— Slav. *raz-zvan* (< *zvati* = boteza) deci *rebotezat* (cf. rom. *B o t e z a t*).
- Rea-Silvia.** Nb. (19).
— Neol. latinist.
- Réblea.** Nf. *Reblje* 1726 (14).
— Poate o disimilare dela *Rebrea* (< *Rebrijo* < *rebro* « Rippe », Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 141).
- Rebreănu.** Nf. azi (44).
Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Rebra*.
- Receănu.** Nf. azi (im. 18, 21), *Bonta alias Reccsanu* 1758, *Retsán* 1788 (26), azi (30, 31, im. din Recea-Făgăraș 32), *Retsán* 1808, azi (im. din Miercurea Ciuc 44), azi (im. din Șercăița-Făgăraș 50, im. din Săvestreni-Făgăraș 51).
— Deriv. (cu suf. -e a n) dela *Recea*.
- Réfta.** cf. *Arefta*.
- Reghína.** Nb. azi (rar 33, 38*, 44*, al. 46, 48, 49*).*
— Neol. din germ. *Regine*.
- Regneălă.** Nf. (im. din Boholt-Făgăraș 44).
Réli. cf. *Aurelia*.
- Rélu.** cf. *Aurel*.
- Remótea.** Nf. *Romota* 1680, *Remota*, *Romote*, *Romotya* 1688, *Remotsa* 1766, *Remotya* 1787, azi (3).
Rémul. cf. *Remus*.

Rémus. Nb. (int. 5, 33, 44, 52*, int. 53, 55, 57*). Și (contaminat *Remus + Romulus*) Nb. *Remul* (53).

— Neol. lat. *Remus* (unul din cei doi întemeietori ai Romei).

Réndea. Nf. *Renghea* azi (im. din Toderița-Făgăraș 47), *Rengya*, *Rengje* 1763, *Rengye* 1788 (48).

Deriv.: (cu suf. -uț) **Rendiúț** s. **Renghiúț**. Nf. *Rengjutz* 1763, *Rengyucz* 1788, azi (48).

— Dela n. de bou, *Rendea*.

Resnicea. Nf. azi (44).

Réstea. Nf. *Reszte* 1722, *Resztye* 1787, azi (3). — Cf. **Rístea**.

Réta, cf. **Áreta**.

Retevéiu. Nf. *Retevej* 1758 (44).

— Dela *reteveiu* = zburătură, scurtătură (Ciașanu, *Voc.*, Scriban, în « Arhiva » Iași, 1921, p. 74). Cf. **Moacă**, **Zburătură**, **Pocheiu**.

Révea. Nf. *Reve* 1726, *Reva* 1758 (18), 1789 (19), *Reve* 1726 (21).

— Cf. slav. *revaty*, deriv. cu suf. -ea, ca și rom. **Zbierea**.

Rián, cf. **Adrian**.

Rígă. Sprnf. (53).

— Cf. *rig* « coloarea vulpei » (H., XVIII, 287), « gălbui închis » (ib., 14), ung. *rigó* = mierlă.

Rina, cf. **Marina**.

Rișavi. Nf. azi (44).

Rispițentu. Sprnf. (« oameni făloși ») (30).

— În Transilv. *rispițent* = impiecat la finanțe (subt regimul austro-ungar).

Rístea. Nb. *Riszta* 1758, *Risztyá* 1793 Fragm. 746 (26).

— Srb. bulg. **Rísta** (Maretić, LXXXII, 85, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 119).

Ríți, cf. **Maria**.

Rițóiu. Sprnf. (46).

Ritón, cf. **Ariton**.

Rivéica, cf. **Raveca**.

Roána, cf. **Viroana**.

Róbu. Nf. 1722, azi (7), *Robul* 1690 Dens., *Mon.* 44 (8). Deriv.: (cu suf. -ocea) **Robócea**. Nf. *Robocsa* 1702 Fragm. 486, 1758 *ibid.*, 561, *Robotsa* Metes, *V.A.*, I, 271 (62).

— Apelativul *rob*.

Róciu. Nf. azi (im. 1).

— Cf. *rociu* = plasă de prins pește (CADE).

Rodbiță, cf. **Rádba**.

Rodíca. Nb. (șig. 24, int. 26).

— Din slav. *rod ū* = « generatio » (Miklosich, 307).

Rodión. Nb. sec. XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), azi (49, 53, 57).

— După numele sfântului celebrat la 4.I, 10.XI (Timuș, 720).

Rodócea, Nf. azi (59).

Deriv. (cu suf. -ocea) dela *Roda* (< sl. *rod* « Stamm, Geschlecht », Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 170). Cf. și **Radocea**.

Ródoș. Nf. *Rodos* 1726, *Rhodos* 1758 (18, 19).

— Ung. (< slav.) **Rados** (< sl. **Rado**).

Rogózea. Nf. *Rogozá* 1702 Fragm. 803, azi (12), azi (im. din Drăguș-Făgăraș 15, im. idem. 16, 17, 24, im. 28, im. din Drăguș-Făgăraș 55). — Deriv.: (cu suf. -e l) **Rogozél.** Nf. *Rogosel* 1633, *Rohosel* 1726 (63). Sprni. (12); — (cu suf. -o a i e) **Rogozoáie.** Nf. *Rogozoje* 1726 (12).

— Dela *rogosz*.

Rohan. Nf. șig. 1511 Fragm. 86 (8), azi (43, 44), 1758, azi (45), 1763 (48), 1750 Fragm. 563 (62).

Rohat. Nf. azi (29, 31).

— Cf. slav. *rogъ* corn, un deriv. din rus. *rôh* (cf. Miklosich, *EtWb.*).

Roibulêț. Nf. (im. din Mândra-Făgăraș 44).

Deriv. (cu suf. *-uleț*) dela *roib*.

Róica. Nf. *Rojka* 1726 (30).

— Bulg. *Rojka* (< *rodja*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 147).

Roita. Nf. *Rojte* 13 fam. 1726, *Roita* 1750 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 143, 1766, azi (56). Și: Nf. *Roáita* azi (31).—Deriv.: (cu suf. *-eci* u) Sprnf. *Roitéci* (33).

Rojbáni. Sprnf. (27).

— Deriv. din *roajbă* = zdreanță, căzătură

Róji. Nf. azi (44).

— Ung. *Rozsi* (hipoc. din *Rozalia*).

Roman. Nb. altădată des, pas-sim. Azi rar.—Nf. 1680, 1726, 1766, 1787 azi (1, 2), 1722 (5), 1648 Pușc., *Fam.* I, 112, azi (7), 1722 (9), 1511 *Fragm.* 87, 1661 *ibid.* 335 (10), 1652 *ibid.*, 289 (12), azi (16), 1788 (19), 1758, azi (20), 1721 *Fragm.* 525, azi (25), 1726, 1758 (26), 1662 Pușc., *Fam.* I, 110, 1726 azi (28), azi (39, 43, im. din *Diciosânmărtin* 44), 1788, azi (46), azi (48, 49, 50, im. din *Ohaba-Făgăraș* 51, 53), 1758 (55), 1726 (56), azi (60). Deriv.: (cu suf. *-cea*) **Rómeea.** Nb. *Romcha* 1511 *Fragm.* 80; *Romcsa* 1726 (13), *Romcsa* 1726 azi (15), 1726 (41);—(cu suf. *-easă*) **Româneasă.** Nf. *Romenyeszi* 1726 (28);—(cu suf. *-ete*) **Románéte.** Nf. *Romonete* 1766 (10).

— După numele *Sf. Roman*, celebrat la 10.XI (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 130).

Rómeea, cf. *Roman*.

Rómeo. Nb. (int. 51).

— După numele cunoscutului personagiu din literatură.

Rómi, cf. *Romulus*.

Romoț. Nf. *Romoz* 1788, 1842, azi (25).

Rómulus. Nb. *Romulus* (int. 53, 55), *Romul* (al. 5, 27, 41*, 44, 45, 53), (prin apropiere de *Remus*) Nb. **Rómus** (rar 52, 57). **Hipoc.:** (*Rom[ulus]*) Nb. **Rómi** (44).

— Neol. lat. *Romulus* (întemeietorul Romei).

Rómus, cf. *Romulus*.

Roșală. Nf. *Rosale* 1722 (49), 1789 (60), azi (63).

— Cf. *roșală* = boiă roșie făcută din coajă de arin. Cf. și *Roșu*.

Rosalim. Nb. (țig. 45, 57, 58, 61, 63). Și Nb. **Rosalin.** Nf. *Rosalim* azi (im. din *Drăguș-Făgăraș* 24).

— Dela numele local biblic *Ierusalim*.

Roșcodán, cf. *Roșu*.

Roșeăță. Nf. azi (50).

Deriv. (abstract) din *roșu*.

Roșnădán. Nf. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47).

Roșnița. Nf. azi (9).

Róșu. Nf. azi (12, 23, 43, im. din orașul *Lugoj* 44, 47), *Rosul* 1726 (58). Și: Nf. **Róșa** 1791 Iorga *St. Doc.*, XII, 189 (44).

Deriv.: (cu suf. *-ca*) Nf. **Róșca** azi (12), 1722, azi (17, 18), *Roska* 1726, 1758, (11 fam.) 1788, azi (43), 1726, azi (im. din *Văleni-Făgăraș*, im. azi din *Sămărtin-Făgăraș*, im. din *Răușor-Făgăraș* 46), azi (50, im. din *Toderița-Făgăraș* 51, 53, 58), 1789, azi (60). Și: **Róșcu.** Nf. *Roșco* 1725 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 94 (25):—(derivat din *Roșca*, cu suf. *-oiu*) **Roșcoíu.** Sprni. (24);—(cu suf. *-oiu*) Nf.

Roșoiu azi (27, 39). **C o m p u s :** (Roș + codan) **Roșcodán**. Nf. *Roškodán* 1633 (63).

— Dela adj. *roșu*.

Rot. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Germ. **R o t h** (traducerea română *Roșu*).

Rotár(iu). Nf. *Rotár* 1680 (4), azi (8, 13, 49). **D e r i v . :** (cu suf. -i c i u) Nf. **Rotáríciu** azi (im. din Unguriu-Buzău 44)

D e r i v . (cu suf. -a r) dela *roată*.

Rovín, cf. **R u v i n**.

Rozália. Nb. azi passim. **D e r i v . :** (cu suf. -i n c a) Nb. **Rozínca** (29). **H i p o c . :** Nb. **Rósa**, passim; — Nb. **Zíni** (27); — Nb. **Zínca** (44, 50, 55).

— Neol. germ.

Rozéta. Nb. azi passim. **H i p o c . :** Nb. **Zéta** (22, 28).

— Neol. franc.

Rozórea. Nf. *Rozore* 1642 *Fragm.* 268, 1726, azi (59).

— **D e r i v . :** (cu suf. -e a) dela *rozor*.

Rúca. Nf. *Ruka* 1758 (18). **D e r i v . :** (cu suf. -e t e) **Ruchétea**. Nf. *Ryketse* 1535 *Fragm.* 109 (57).

Rucăreánu. Nf. azi (4, 28, im. din Pojorta-Făgăraș 30), *Ruke-ranul* 1726 (55).

— **D e r i v .** (cu suf. -e a n u) dela **Nl. Rucăr**.

Rudár. Nf. azi (47, 53).

— Dela *rudar* = țigan aurar; țigan nomad, lingurar.

Rúja. Nb. (38, 47). Nf. (im. din orașul Sibiu 44), 1726 (4), *Ruji* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 185 (17), 1725 *ib.*, 94 (25), 1726 (37), *Rusa* 1726 (58), 1633 (62).

— Slav. **R u ž a** (Cf. Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 141).

***Rumân**. **D e r i v . :** (cu suf. -e t e) Nf. **Rumânéte** azi (10); — (cu suf. -o i u) Sprnc. **Rumânóli** se zice în batjocură locuitorilor d'n Făgăraș de către cei din Răușor (43), și de cei din Galați (45).

Runcân. Nf. azi (31).

D e r i v . (cu suf. -a n) dela **Nl. Runc**.

Rusán. Nb. 1758 (44), 1722 (49).

— Srb. bulg. **R u s a n** (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 152).

Rusalím. Nb. *Ruszálin* 1787 (2), *Roszalim* 1766, 1787, azi (3).

— Dela [*le*]-*rusalim*. Cf. și **I o r d a n**. Cf. totuși și slav. **R u s a l e n a**.

Rúsu. Nf. *Ruszu* 1726 (2), azi (13), 1726 azi (18), 1726, 1758 (37), 1788, azi (im. din Suciag-Cluj 44), 1758, azi (55), 1722 (62).

— N. etnic *Rus*, cu sensul de « grosolan », « nepăsător », « hoț », « om roșu la față și la păr » (Zanne, VI, 292), s. slav. **r u s ū** (= « rufus » Miklosich, 307).

Ruțica, cf. **M a r i a**.

Ruvín. Nb. 1792 Iorga, *St. Doc.*, XIII 52 (34), azi **Rovín** (38, 41, 48, 49, 50, 55).

— După numele biblic *Ruvín* (purtat de fiul cel mal mare al patriarhului Iacob).

Ruxánda. Nb. 1727-1728 Iorga *St. Doc.*, XIII 44 (8). Nf. *Rusanda*, *Rosanda* azi (46, im. din orașul Făgăraș 51, 55). Și: **Rusánd**. Nb. *Rusánd* 1726 (11).

— Bulg. **R u k s a n d a**, **R u s a n d a** (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 130, 152).

S

Săbău. Nf. *Szabo* 1688, *Szebeu* 1726 (2), azi (7), *Sabu* azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 39), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44), *Szaboul* 1633 (63).

— Ung. *s z a b ó* > rom. (dial.) *sabău*.

Sabín. Nb. azi (14, 28*, 44, 65*, int. 57, int. 58, 60). Și: Nb. *Šabína* (int. 44).

— Neol. lat. *Sabinus*.

Săcsănăș. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66, *Szakszonás* 1726, *Szakszenas* 1758, *Szekszenas* 1788 (44).

Deriv. (cu suf. -aș) dela forma latinizantă, *Saxon*.

Sáfta, cf. *Elisabeta*.

Ságánea. Nf. *Szaganía* 1633, *Szogany* 1671 Fragm. 314 (59).

— Cf. *Țăgan*.

Să'ia, cf. *Anastasia*.

Săinu. Nf. *Szein alias Dobre* 1758 (18), *Sain* 1633 (63).

— Dela *săm*, -ă = sur (despre oi).

Sălághe, cf. *Silaghi*.

Sălcă. Nf. azi (im. din Rășinari-Sibiu 53). Și: Sălce. Nf. *Szalcse*, *Szaltse* 1758 (37).

— Dela *salcă*, *salcie*.

Să'lea. Nf. azi (2).

Deriv. (cu suf. -ea) dela [Va-]sile.

Salochie. Nf. 1722 (8).

Saloméia. Nb. *Salomia* azi (5), *Salomia* 1789 (43). Și: *Salomnia* azi (1, 58). Nf. *Szalomie* 1680, *Szalomia* 1688, 1726, *Szolomia* 1766, *Szolomie* 1787, azi (2), azi (20, 29, 32).

— După numele Sf. *Salomia Mironosița* (Timuș, 724-725).

Sălúcă, cf. *Vasile*.

Salústiu. Nb. azi (int. 51).

— Neol. lat., *Sallustius* (istoricul latin din sec. I a. Chr.).

Samăi, cf. *Samuil*.

Sâmbeteánu. Nf. *Szimbetyan* 1726 (18), *Szimbetsan* 1758, *Szimbatan* 1788 (24), *Szimbetyanu* 1726 (28), 1722 (34), azi (44).

Deriv. (cu suf. -ean, -an) dela Nl. *Sâmbăta*.

Sâmburări. Sprnc. li se zice locuitorilor din Vad (49) de către cei din Toderița «fiindcă mănâncă mulți sâmburi» (48), de către cei din Șercaia (51), Bucium (52), Șinca veche (55), Grid (57), «fiindcă au semănat jumări ca să iasă porci» (47).

— Cf. *și sâmburar* = «botgros».

Sâmcea. Nf. *Szimeca* 1688 (3), *Szimeca* 1726 (4).

— Dela *sâmcea* = vârful, culme: cuțitaș mic (CADE). Cf. și bulg. *Simčo* (< *Siméon*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 130).

Sântion. Nb. *Szintion* 1766 (3).

— După numele sărbătorii, din *Sanctus Iohannes*, cf. *Ioan*.

Samsón. Nb. azi (4), *Sanson* 1727-1728 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43-44 (8), *Szamszon* 1766 (10), *Psampsonă* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 82 (13), 1726 (18), 1758 (26), azi (58).

— Dela numele personajului biblic, celebrat la 27.VI (Timuș, 729-731).

Samuil. Nb. altădată, azi des. Și: *Samuilă*, redat: *Szamoile*, *Szamuille*, *Szamuël*, *Szamuile*, *Samuile*. — Nf. *Szamuilla* 1758 (42), azi (im. din Basarabia 44, țig. 45). Hipoc: (Samăi-) Nb. *Samăi* 1771 Iorga,

St. Doc., XIII, 150 (21); Nb. Mólă (12, 43); — (deriv.: cu suf. -i c ă) Nb. Molieă (43).

— În afară de personajul biblic, celebrat la 20.VIII, hagiografia noastră mai cunoaște un *Sf. martir Samuil*, celebrat la 16.II (Timuș, 731-733).

Sânđeán. Nf. *Szengyan* 1758 (44).

Deriv.: (cu suf. -e a n) dela Nl. *Sand*.

Sándu. Nb. azi (nume compromis purtat de un copil anormal 27, 46, 58). Nf. azi (im. din Bistrița-Dolj 44). Și Nb. Sándá 1786 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187. — Deriv.: (cu suf. -e i u) Nf. Sándéiu azi (17, 42).

— Slav. S a n d o, S a n d a.

Sánilă. Nb. *Szanile* 1766 (13).

Deriv. (cu suf. -i l ă) dela bulg. S a n é, S a n a (< R o k s a n d a, R o k s a n a, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 130).

Sánislav. Nb. *Sanislav* 1688 (4).

Nf. *Szeniszlav* 1726 (4).

— Bulg. S e n e s l a v (Weigand *Țb. XXVI-XXIX*, 136).

Sanomir. Nf. 1820 Meteuș, *VA.*, I, 277 (12).

Santo. Nf. azi (44).

— Ung. S z á n t ó < s z á n t ó, « plugar, cel care ară ».

Sânzeánu, Sprni.

— Formă masc. dela fem. *Sánziana* (cf. *DR.*, VI, 453-454).

Sárácu. Nf. *Szerák* 1680 *Szeraku* 1726, *Szaraku* 1766, *Bunyessi alias Szeraku* 1787, azi (1). Și: Sáráca. Nf. *Szeraka* 1688 (1), *Szereaka* 1680 (2), *Szerake alias Keszenoaji* 1680 (3), 1680 (10), *Szeraki* 1680 (13). (Tot aici trebuie alăturat *Sarrabs* 1671 *Fragm.* 313, cetit greșit pentru *Sárac*).

— În afară de sensul generic obișnuit, în Țara Oltului *sárac* are și sensul de « orfan » (*Dinu, Gr. S.*, I, cf. Indice).

Sáráru. Sprni. « negustor de sare », (22).

Deriv. dela *sare*.

Sărâteánu. Nf. *Popa alias Saratanul* 1680, *Szeretyanul alias Popa* 1688 (1), azi (40).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Sárata*.

Sárbáda. Nf. *Szarbada* 1633 (63).

— Dela *sarbad*, -ă.

Sâr'rbu. Nf. azi (im. din Rocovița-Sibiu 4, 10, im. din Voivodenii mari-Făgăraș 12, 21), *Szirbu* 1788 (24), *Sirbul* 1584 *Fragm.* 132, *Szirbul* 1711 *Baritiu* I, 722, 1726, 1758, 1789, azi (28), azi (36), *Sirbu* 1758 (38), 1726 (42), 1726 azi (im. din Telma-Târnava mare 44), azi (59, 61). Deriv.: (cu suf. -o i u) Sárboiu. Nf. *Szarboi* 1633 (62); — (cu suf. -o i -a n) Nf. Sárboián 1747 *Dragomir, Ist. Desr.* I, 66 (44); — (cu suf. -u le ț) Nf. Sárbuléț 1747 *Dragomir, Ist. Desr.* I, 66 (44).

— Pentru răspândirea numelui *Sárb* în toponomastică, cf. *Drăganu, Rom. în sec. al IX-XIV-lea* 280 și 394. La Zanne, III, 308-311: *cal verde și Sárb cuminte; a fi Sárb* (despre unul care vorbește hodoronc-tronc); sensul de « zarzavagi, grădinar », mai ales în Transilvania.

Sarchéz. Nf. *Szárkez* 1758 (42).

— Cf. Ț á r g h i ș (?).

Sárétea. Nf. *Széretya* 1726 (1).

Sârghie. Nf. azi (1).

— Cf. grec. Σέργιος (— lat. S e r g i u s). Cf. și S e r g i u.

Sárinél. Nf. *Szerinel* 1680 (13).

— Deriv. (cu suf. -e l) dela *Sorin*?

Sărsămă. Nf. *Szerszame* 1726, azi și *Sersamă* (11).

— Dela *sărsamă* (< ung. szerzam) = unealtă.

Saschizán. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Saschiz*.

Săseioreăn. Nf. *Szeszcsoran* 1726 (56).

Deriv. (cu suf. -a n) de dela Nl. *Săsiori*.

Săsu. Nf. azi (im. 2, 5, 7, 11, 18, 24, 25, 35), *Szaszu* 1726 (41), *Szász* 1689 Fragm. 810, Pușc., *Fam.* I, 179, 1726, 1758, *Papp alias Szaszu* 1785 Fragm. 714, 1788, azi (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș 44, 50 și im. din Vad-Făgăraș 55, 59, im. din Ileni-Făgăraș 60). — Sprni. « om moleț » (52), « mare » (41). — Deriv.: (cu suf. -o a i c a) *Săsoáica* (21) 1788 (44).

— Dela numele etnic *Sas*. Cf. în sepcial sensurile depreciative ale acestui nume în românește (ap. Candrea, *Porecle*, 137-139). Pentru sensul de « individ mare », cf. și fr. *Flandrin*, care nu indică pe căneva originar din Flandra, ci pe unul care are aspectul fizic al celor din Flandra, om de talie înaltă și molâu (cf. Kr. Nyrop, IV, 384; alte sensuri, ap. Zanne, VI, 295-296, Pașca în *Omagiu Pârvan*, 281).

Sașu. Nf. azi (im. din Cața-Târnava mare 63). Și *Sașa* Nf. *Szassa* 1767 Fragm. 684 (61).

Hipoc. slav. (din *Alexandru*) *Sașo*, *Sașa*.

Să'tea. Nf. azi (11). Și: Nf. *Szitya* 1726, *Sîtea* azi (11, 12), azi (25), *Sitja* 1722 (29), *Zytse*

1535 (57). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Sălcéan.** Nf. *Szittyian* 1726 (14).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *sătă*. **Sătiér** Nf. *Szetjer* 1722 (9).

— Dela titlul meseriei, « negustor s. cel ce face sâte ».

Săv'ancea, cf. *Sav u*.

Săvăstreănu. Nf. *Szevestreanu* 1729 Fragm. 547, *Szevestran* 1788 (44). Sprnc. **Săvăstrenii Hangului**: « un săvăstrean, Hangu, se întorcea acasă după trei zile de călătorie. În acest timp se făcea că uitase locurile și limba. — Holodi, muiere, ce satu-i ăsta? — întrebă el pe o femeie. — Săvăstrenii, Hangule! — Mă, — crucea ei — că de trei zile-s dus din sat și tot mă mai cunoaște ». (27).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Săvăstreni*.

Săv'ancea cf. *Sav u*.

Săvenciu, cf. *Sav u*

Săv'era, cf. *Sever*.

Săv'eta, cf. *Elisabeta*.

Săvia, cf. *Sav u*.

Săvina, cf. *Sav u*

Săvu. Nb. altădată, azi passim. Nf. azi (1, 17), *Szavu alias Ganya* 1789 (28), azi (im. din Vânători-Târnava mare 44, 45). Și: **Săva.** Nb. *Szava* 1758 (26). — Nf. azi (im. din Cluj 44). Și: Nb. **Săvia** (fem.) (13, 38, 41). — Deriv.: cu suf. -e a) Nf. **Săvea** azi (13); — (cu suf. -e n c i u) Nf. **Săv'ăneiu**, **Săf'ăneiu** Haneș, *T. O.*, (12); — (cu suf. -e n c i u + -e a) Nb. **Săv'ăncea** (masc.) (12); — (cu suf. -i n a, cf. bulg. *Savina*) Nb. **Săvina** (10, 32) 1813 (46); — (cu suf. -o i u) Nf. **Săv'oiu** azi (16) *Sevoi* 1819 Meteș, *V.A.*, I, 297, azi (17); — (cu suf. -u l e ț) **Săvul'eț** Nf. *Szevuletz* 1726, 1758 (28).

— Formă masculinizată (cf. toțuși și Nb. masc. *Sava*) dela numele *Sf. Sava*, celebrat la 20.III, 24.IV, 5.XII, etc. (Timuș, 735-743).

Sâ'vu, cf. Iosif.

Sbâ'reiu. Nf. *Szburtsu* 1788 (24).

Deriv.: (cu suf. -u c) Sbârciúc.

Nf. *Szburtsuk* 1788 (24).

— Dela *sbârciu* = încrețitură (pe față).

Sbárnécú. Nf. azi (48, im. din Toderița-Făgăraș 50).

Deriv. (cu suf. -e ciu) din radic. z b â r n- (< zbárnăi, zbárn = cf. b â z â i).

Sbiérea. Nf. *Sgira* 1633 (63).

Deriv. (cu suf. -e a) dela *zbieră* Cf. Urlea.

Seărchinári. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Perșani (56) de către cei din Șinca veche (55).

Scârlát. Nb. *Zkirlath* 1758 (55).

Și: Nb. *Szkirlete* țig. 1758 (55).

Scârléte. cf. Scârlat.

Secoféreu. Nf. *Szkofercs* 1758, azi (45).

Scoréiu. Nf. *Zkore* 1534 Veress, *Acta I*, 237, *Szkorej* 1766, 1787 (1), *Pap alias Szkorei* 1726, *Szkorej alias Sztreza* 1766 (4), azi (im. din Săceta-Gorj 44).

— Probabil forma ung. *Szkorei-i* cu -i suf. indicând apartenența locală, s. deriv. (cu suf. -e iu) din slav. S k o r (< s k o r ū « citus » Miklosich, 310).

Scorobét. Nf. azi (1), *Scorobetz* 1722, azi (5).

— Dela *corobeăță* (< coroabă) — măr pădureț.

*Scoárță. Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. Scórțea azi (23, 29); — (cu suf. -o iu) Sprnc. Scórțoi de pe Ștearăș li se zice locuitorilor din Grid (57), de către cei din Per-

șani (56) « fiindcă mai de demult vindeau scoarță ».

Scúrțu. Nf. azi (12, 14, 15), *Szkurtu* 1758 (21), 1726, 1758 (40), azi (53), 1726, 1758, azi (im. din Vad-Făgăraș 55). Și: Seurta. Nf. *Szkurta* 1758 (55).

— Nume dat după aspectul fizic.

Seána. Nb. azi (12).

— Cf. srb. S e j a n a (Maretić, LXXXII, 91).

Secără. Nf. *Szekare* 1726 (58).

— Deriv.: (cu suf. -e a) Secărea. Nf. *Szikerja* 1726, 1758, 1788 (41), *Szekerja* 1788 (44); — (cu suf. -e a n) Nf. Secăreán azi (44).

— Dela *secară*. Cf. Orzea.

Secaș. Nf. azi (im. 24).

— După N. topic.

Seceleán. Nf. 1809 Iorga, *St. Doc.*, XII, 200, azi (44).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. Săcel.

Secheli. Nf. *Secăl* azi (24) *Secheli* (27, 44, 63).

— Ung. S z é k e l y = S e c u i u.

Sechereș. Nf. *Szekerés* 1758 (22).

— Din ung. s z e k e r e s = căraș.

Sécu. Sprnf. (« oameni slabi ») (46).

Secúiu. Nf. *Szekully* 1758 (35), *Szakuj* 1633 (59). Deriv.: (cu suf. -e a s â) Secúiasă Nf. *Szekulyasze* 1758 (46).

— Dela numele etnic.

Segeul(?). Nf. *Segiul* 1680, *Szegeul* 1688 (1).

Seínu. Nf. *Szein* 1758 (18).

— Dela adj. *sein* — « hellgrau ».

Sénia, Nb. (12).

— X e n i a.

Sente, cf. A x e n t e.

Sépi. Nf. azi (im. din orașul București 44, 45, im. din Muscel 46).

— *Hipoc.* sās. *Sepi* (< Iosif).
Septímiu. Nb. azi, mai ales int.,
 passim. Și Nb. *Septímia* (51).

— Neol. lat. *Septimius* (*Severus*, împăratul roman sec. al II-lea) cf. și hagiogr. *Septimiu*, celebrat la 30.VIII (Timuș, 743). Cf. al șaptelea născut, cf. *Sextil, Octav*.

Serafim. Nb. *Szerafin* 1787 (1, 2), 1726, *Szarafim* 1766 (3), *Szerafin* 1758 (28), azi passim. Nf. azi (3, im. din Slatina-Olt 44).

— *Hipoc.*: ([Sera-]) Nb. *Fimiu* (58).

— După numele sfântului celebrat la 14.XII (Timuș, 743).

Sérgiu. Nb. (44).

— Cf. *Sârghie*.

Sevastián. Nb. azi (int. 63). Și:

Nb. *Sevastiána* azi (6). *Hipoc.*: ([Se-]) Nb. *Vastiána* (6).

— După numele *Sf. Sevastian*, celebrat la 18.XII, altul la 26.II (Timuș, 748-749). Din slav. (< grec).

Sevér. Nb. azi (int. 25, al. 27, int. 28, 33, 44). Și: Nb. *Sevéria* (23).

— Neol. lat. *Severus* (împăratul roman). Și în hagiografie, *Sf. Sever*, celebrat la 3.XI și 20.VIII (Timuș, 749).

Severa. Nb. (42).

— Cf. grec. *Σεβήρα* (< lat.), cf. și *Sever*.

Sevéria, cf. *Sever*.

Severián. Nb. (27).

— Cf. grec. *Σεβηριανός*.

Severín. Nb. *Szeverin* 1726 (63). Și Nb. *Severina* 1727-1728, Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8).

— Slav. *Severin*, *Severina* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 130).

Sévia, cf. *Eusevia*.

Sextil. Nb. azi (int. 51, 56).

— Neol. lat. *Sextilius* (cf. și *Septimiu, Octav*), al șaselea, cel de al șaselea născut.

Numele, în cazul de față, e imitat după numele de botez al Profesorului Sextil Pușcariu, care-și petrece vacanțele, de obicei, la Bran, în apropiere.

Sfrigénciu. Nf. *Szorigyentsu* 1726, *Sfrichincea* 1747 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47).

Sía } cf. *Anastasia*.

Síche } cf. *Anastasia*.

Sicóe. Nf. *Szökoe* 1633 (62).

Sicúla. Nb. *Szikula* 1726 (2).

— Srb. *Sekula* (Maretić, LXXXII, 127, Miklosich, 318).

Sieriériu. Nf. (im. din Săcuieni-Roman 44).

Deriv. din *sicriu* = ladă, coșciug.

Sidón. Nb. (53).

— Grec. *Σιδώνιος* (numele unui filozof).

Siftu. Nb. (11).

Sighet (?). Nf. *Sigetye* 1527 Fragm. 100, *Zygeche* 1758 (ib., 587 (57)).

Deriv. (cu suf. -ete) dela *sigă* = piatra moale, roșiatică pe care o întrebuintează țărani la trasul brâielor pe la ferestre la văruiul caselor (CADE).

Sighiartă'u. Nf. *Muntyan alias Szigyarteu* 1788 (26).

— Ung. *szigyártó* = curelar, hamurar.

Síla. Nf. *Szila* 1722 (7), 1766 (10). Deriv.: (cu suf. -ea) *Sílea*.

Nb. *Szilie* 1559 Fragm., *Szilya* 1726, *Szile* 1766 (2), 1680, 1766 (10). — Nf. *Szilie*, *Szilea* 1559

Pușc., *Fam. I*, 179 (2), azi (9), *Szilya* 1688, *Szile* 1766, azi (10),

azi (13, 17), 1758 (40), 1788 (44);

— (cu suf. -ian, cf. și bulg. *Silijan*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 130).

Sílián. Nf. *Szilian* 1559 Fragm. (2).

— Bulg. *Sila* (< gr. *Σίλας*).

Silághe, *Silághi*. Nf. *Sălághe* azi (8), *Silaghi* azi (24, 33, 34, im. 38, im. din Săvestreni-Făgăraș 39, 40, im. din Hațeg-Hunedoara 44).

— Ung. *Szilagy* -i (cf. *Sälăgean*).

Silea. Nb. *Szilka* 1680 (2), 1766 (4).— Nf. azi (1), 1680, 1688, 1726, 1766, 1789, azi (2). Deriv.: (cu suf. -a ș) *Sileacăș*. Nb. *Szilkas* 1726 (4).

— Cf. srb. *Silkó* (< *Vojsil*) și rad. *Silj*- (cf. *Maretić*, LXXXII 91); cf. și rom. *Va-silca*, *Va-silcaș*.

Silvériu. Nb. (51).

Silvéstru. Nb. 1726, *Szilvesztru* 1766 (1), *Silvéstru* 1895 (14), azi (15*), *Hilivăstru* (al. 27), *Silvéstru*, *Silvéstru* (44, 48, 61).

— După numele *Sf. Părinte Silvéstru*, celebrat la 2.I, altul la 1.III (Timuș, 750-751).

Silvia. Nb. azi (int. 1, des 6, 14, al. 27, int. 30, des 46, int. 63). Și: Nb. *Silviu* (51). Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Silvea* (46); — (cu suf. -uca) Nb. *Silviuca* (6). Hipoc.: Nb. *Silvi* (46).

— Neol. lat. *Silvia* (cf. *Rhea Silvia*).

Síma. Nb. *Szima* 1726 (10).—Nf. azi (44), *Szima* 1726, 1758, 1788, azi (46), azi (47), 1726, azi (61).

— Bulg. srb. *Sima* (< *Simeon*, *Weigand*, *Țb. XXVI-XXIX*, 130, *Maretić*, LXXXII, 85).

Simchétru. Sprni. (29).

— *Sâmpetru*.

Simen. Nf. azi (18), *Szimen* 1758 (19), azi (im. din Breaza-Făgăraș 51).

Simfora. Nb. (int. 43, 44, 46). Și Nb. *Sámfora* (44).

— Grec. *Συμφορά* (cf. *Σύμφορος*).

Simión. Nb. Altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim., redat: *Szimion*, *Szimijon*, *Simeon*, *Simjon*, *Simon*; azi passim.— Nf. azi (8), 1726 (13), 1758 (19, 45), azi (țig. im. din Făgăraș 46), *Simon* 1633 (59), 1726 (61). Și: Nf. *Șimon* azi (44). — Deriv.: (cu suf. -a ș) Nf. *Simionăș* azi (im. din Satumare 55); — (cu suf. -escu) *Simionescu*. Nf. *Szimioneszku* 1766, azi (3).

— După numele Apostolului, celebrat la 10.V și dramaticul *Simion Stălpnicul*, celebrat la 2.IX și alături de acesta alți 11 sfinți cu același nume, menționați de calendar la 3.II, 17.IV, 27.IV, 24.V, 21.VII (Timuș, 751-757). *Șimon* e forma ungurească a lui *Simion*.

Simóceia. Nf. *Szimocska* 1726 (58).

— Formă de origine slavă (rusă) derivată din hipoc. *Sima* (< *Simeon*).

Símu. Nf. *Szimu* 1758 (20). — Deriv.: (cu suf. -uleț) Nf. *Simulét* azi (im. din Buceș-Hunedoara 55).

— Bulg. *Simó* (< *Simion*). Cf. *Sima*.

Sin. Nb. *Szin* 1766 (2), *Szinn* 1665 *Fragm.* 359 (49), 1633 (63).— Nf. *Szin* 1726 (1, 2), 1766 (3), 1726 (13), azi (18, 25), *Sziny alias Boer* 1663 *Fragm.* 825 (28), azi (35, 37), 1758 azi (41), azi (im. din Lisa-Făgăraș 44). — Deriv.: (cu suf. -e a) *Sínea*. Nb. *Szinya* 1726 (25), *Syinye* 1789 (28), 1722 (34), *Szinja* 1726 (36, 37).— Nf. *Szinye* 1663 *Pușc., Fam.*, I, 184, azi (28); — (cu suf. -éciu) *Sinécú*. Nf. *Szinyecs* 1726 (1), *Szinecs* 1758 (20); — (cu suf. -o aia) *Sinoáia*

Nf. *Szinoja* 1758 (25), *Szinoaje* 1788 (44).

— Bulg. *Sino* (< *sin* «blau», Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 152).

Sina, cf. *Eufrosina*.

Sinefta, cf. *Asinefta*.

Sinișman. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21).

Sinovia, cf. *Zenovia*.

Sintea, cf. *Axente*.

Sivu, cf. *Iosif*.

Slav. Nb. *Zlav* țig. 1509 *Fragm.* 76, 1728 Pușcariu, *Rev.* 67 (10).

Și: Nf. *Slava* azi (im. din *Nadeș-Târnavă mică* 49). — *Deriv.*: (streine) Nf. *Slavici* (44); *Slavúia*.

Nf. *Szlavuja* 1726 (14).

— Srb. bulg. *Slav* (Miklosich, 311).

Slóboda. Nf. *Sloboda*, *Szkloboda* 1726 (44).

— Dela *slobod*, -ă = liber.

Slujitóru. Nf. azi (im. din jud. Ialomița 44).

— Nume dat după starea socială.

Soáre. Nf. azi (2, 44).

Sobolénciu. Nf. azi (1).

— *Deriv.*: (cu suf. -e n c i u) dela *sobol*.

Socáciu (s. *Sucáciu*). Nf. *Szokács*, *Szokacsu* 1726 (12), 1726, azi (15), azi (18), 1726, azi (26), azi (im. din Hurez-Făgăraș 27), 1726, *Ganya alias Szokacsu* 1758, *Marku alias Szokacsu* 1789, azi (28), 1619 Pușc., *Fam. I*, 107 (32), *Birszan alias Szokács* 1758 (40), *Szokáts* 1659 *Fragm.* 811, 1726, azi (42), azi (46), *Zackach* 1539 Qu. II 607 (47), *Szukatsu* 1763 (48), azi (im. din Mândra-Făgăraș 51), *Szakács* 1608 *Fragm.* 179, azi (59), *Szokács* 1726 (61).

— Dela *socáciu* (< ung. *szakács* = bucătar).

Socálă. Nf. *Szukale* 1726 (61).

— Dela apelativul *socală*.

Sócea. Nf. *Szocsa* 1726, azi (61).

— *Deriv.* (cu suf. -e a) dela *soc* (?).

Socol. Nf. azi (im. din Hârseni-Făgăraș 9, 31, 32, 33), *Boer alias Szokoll* 1655 Pușc., *Fam. I*, 137, *Szokol* 1788, azi (im. din Berivoii mari-Făgăraș 35), azi (im. din Berivoii mari-Făgăraș, Sebeș-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 51, 52).

— Slav. *Sokol* (= vultur, Miklosich, 312).

Sofía, *Sófia*. Nb. azi passim.

— *Deriv.*: (cu suf. -ica) Nb. *Sofica*, passim. *Hipoc.*: ([So-]) Nb. *Fía* (14, 27, 38); — *Fíca*. Nb.

Fika 1788 (24), azi (27, 32, 49). Nf. *Fika* 1789 (28).

— După numele *Sf. Sofia*, celebrată la 17.IX; altele la 4.VI, 22.V, 18.XII (Timuș, 764). — Grec. *Σοφία*, slav. *Sofija* (alb. *Fie*).

Sofónea. Nf. azi (im. 7, 9, 12).

Sóia. Nb. *Szoja* 1671 *Fragm.* 313 (33).

— Srb. *Soja* (< *Sofia*, *Marčić*, LXXXII, 85).

Sólga. Nf. *Szolga* 1726, 1758 (40).

— Ung. *szolga* = slugă. Cf. *Slujitoriu*.

Solomón. Nb. altădată, (din sec. XVI-lea) des, passim, redat *Salamon*, *Solomon*, *Szolomon*; azi passim. Nf. *Salamon* 1766, 1778 *Fragm.* 801 (2), 1680, *Berbus alias Solomon* 1688 (3), 1722 (5), azi (6, 7), 1726 (10), 1721 Pușc., *Fam. I*, 110 (15), *Salamon alias Boer alias Balbuk* 1663 Pușc., *Fam. I*, 183 (18), azi (21, 24), 1726 (28), 1726 (30), azi (im. din Pojorta-Făgăraș 44, 47), 1534 *Fragm.* 104

(55), *Salomon* 1520 *Fragm.* 98, *Salomone* 1534 *Veress, Acta I*, 237, *Solomoni* 1538 *Qu.*, II, 554, *Salamon* 1556 *Hurm.*, II⁵, 381, *Komanics alias Salamon* 1625 *Fragm.* 214 (59), *azi* (60). *Azi* și *Șolomon* (5, 18, 29, 30). *Și*: *Nb. Solomónia* (18).

— După numele personajului biblic (cf. *Timuș*, 725-729). Forma cu *Ș- ę* sub influența ung. *S a l a m o n* (= Solomon).

Somordólea, cf. *Ș o m â r d u l*.

Son. *Nb. Szon* 1766 (10, 13), 1758 (30), 1788 (34).—*Nf. azi* (18).

— Formă hipoc. din (*Sam-*) *son*(?).

Sóra. *Nb. Szora* 1726, *Szore* 1766 (2), 1766 (13), *azi* (rar 41).

— *Nf.* 1680, 1787 *azi* (1), 1726 (2), *Szori* 1766 (3), 1766 (13), *azi* (55).

— *D e r i v.*: (cu suf. -e a) *Nf. Sóra* *azi* (45); — (cu suf. -i ț a) *Nb. Sorița* (20); — (cu suf. -o a i e) *Soroăie*. *Nf. Szoroje* 1789 (28).

— Dela radicalul *s o r-* (cf. *Pușcariu DR.* VI, 526, *Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV*, 311).

Soricu. *Sprnf.* («slabi») (46), *Sorici* *Sprnc.* li se zice locuitorilor din Iași (29) de către cei din Pojorta (21).

— Dela *soric* (cu aluzie la aspectul fizic), s. rad. *s o r-* (p. 32).

Sorín. *Nb.* (al. 10, 22, int. 28, 33, 59).

— *Deriv.* din rad. *s o r-* (cf. *Pușcariu, DR.*, VI 526, *Drăganu, Rom. în sec. IX-XIV*, 311). Cf. *S o r a*.

Sorontal (?). *Nf. Szorontal* 1509 *Fragm.* 76 (5).

Sorzát. *Nf. azi* (4).

— *Solzát* (< *solz*)?

Spancióe. *Nf. Spancsok* 1722 (34).

Spănu. *Sprni.* (12). *Nf. azi* (14), 1747 *Dragomir, Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— *N.* dat după aspectul fizic.

Spătár. *Nf. Szpetár* 1680, *Szpetar alias Glezar, Szpetarj alias Feresztrarj* 1688, 1726 (2), 1788, *azi* (45), *azi* (im. din *Cuciulata-Târnavă mare* 63).

— *N.* dat după îndeletnicire.

Spiridón. *Nb.* altădată (sec. XVIII-lea) des passim, redat: *Szki-ridon, Szpiridon, Sztiridon*. *Azi* passim.—*Nf. Szkiridon* 1726, *azi* (14), *azi* (48). *Și* *Siridón*. *Nb. Sziridon* 1787 (1), 1766 (2), 1787 (3, 10, 13), 1788 (34) și *Firidón* 1766 (2, 3). *Hipoc. - d e r i v.*: ([*Spiri-*]) *Nb. Don* (33); — (deriv. cu suf. -i c ä) *Nb. Donică* (33).

— După calendar, *Sf. Spiridon*, celebrat la 12.XII (*Timuș*, 767-768) *Din slav.*

Sprințu. *Sprnf.* (26).

Stăicu. *Nf. azi* (29, 31, 32).

— *Din bulg. Stajko* (< *st a < s t o j a*, *Weigand, Țb. XXVI* până la *XXIX*, 148).

Stan. *Nb.* altădată (din sec. XV-lea) des, passim, *azi* rar (57*).—*Nf. Sztan* 1766 (3), *Stan* 1667 *Fragm.* 345 (24), 1721 *ibid.*, 525 (25), *azi* (27, 33, im. din *Sâmbăta de jos-Făgăraș* 34, 44), 1788 (48), *azi* (im. din *Scărișoara-Turda* 56, im. din *Deleni-Botoșani* 57), 1669 *Fragm.* 385 (59), *Sztanuj* 1633 (62). — *D e r i v.*: (cu suf. -e a s ä) *Stăneăsă*. *Nf. Szteneszi* 1726 (4), 1722 (7), 1726 (18), *azi* (im. din *Perșani-Făgăraș*, 51, im. idem 52), *Sztenyasze* 1726, *Sztanyasza* 1766, *azi* im. din *Vad-Făgăraș* 56), de unde apoi, prin masculinizare *Stănésul*. *Nf. Sztaneshul* 1726 (1); — (cu suf. -e c i u) *Stănécium*. *Nf.*

Stenecs 1758 (30); — (cu suf. -e i u) *Stăneiu*. Nf. *Sztenej* 1680 (1), 1726 (41), 1726 (42, 55); — (cu suf. -i c ă) *Stănică* Nf. azi (im. 18); — (cu suf. -i c u) *Sprni*. (52); — (cu suf. -i c -e l) Nf. *Stănicél* azi (im. din Râșnov-Brașov 51); — (cu suf. -i g -u ț a) Nf. *Stiniguța* azi (45); — (cu suf. -i c i u) Nf. *Stănciu* azi (44); — (cu suf. -u l e ț) Nf. *Stănuléț* azi (6); — (cu suf. -u ț) Nf. *Stănuț*. Nf. *Sztanutz* alias *Sandru* 1702 *Fragm.* 809 (37). Nb. *Sztenucz* 1726 (63). C o m p u s: *Stan-David*: Nf. *Standavid* azi (56).

— Din slav. *St a n* (Miklosich, 314).

Stána. Nb. *Sztana* 1680 (2), 1652 *Fragm.* 285 (12), 1633 (63).

— Slav. *St a n a*. Cf. *St a n*.

Stână (?). Nf. *Sztine* 1726 (26). — *Deriv.*: (cu suf. -e r = -a r) *Stăneru*. Nf. *Stener* 1680, *Stinerul* 1688 (1).

— Dela apelativul *stână*.

Stanásie, cf. *Nastanasie*. *Stánca*. Nb. *Sztanka* 1666 *Fragm.* 376, 1766 *Iorga, St. Doc.*, XIII 183 (17), 1788 (44). Nf. 1758 (24). — *Deriv.*: (cu suf. -u ț a) *Stăncuța*. Nb. *Sztemkutza* 1795 *Iorga, St. Doc.*, XII, 190 (44).

— Srb. bulg. *St a n k a* (Miklosich, 314).

Stănciu. Nb. altă dată des, passim, redat: *Sztancsul*, *Sztantsul*, *Sztants*, *Ztantsul*, *Ztanchul*. — Nf. *Sztantsu* 1766 (1), *Sztanchul* 1680 (3), azi (5, 6), *Ztanchul* 1591 *Fragm.* 139, 1722 (8), azi (9), *Sztancsul* 1652 *Fragm.* 289 (12), *Sztáncsu* 1511, *ibid.*, 82, azi (14), azi (15, 16), 1788 (19), 1758 (20), 1689 *Pușc., Fam. I*, III (28), 1630 *Fragm.* 229 (41), 1758 (47), 1766

(51), azi (56, 57). — *Deriv.*: (cu suf. -i c u) *Stăncicu*. Nf. *Sztencsiku* 1726 (55); — (cu suf. -u l e a) *Stănciulea*. Nf. *Sztencsulya* 1726 (1), *Sztencsulea* 1680, *Sztancsulya*, alias *Tomaje* 1688, 1726, *Stantsula* 1766, azi (3), azi (4); — (din *Stănciulea*, cu suf. -e l, *Stănciulel* >) *Stănciunel*. Nf. *Sztentsunel* 1766 (3).

— Slav. *St a n ċ o* (Miklosich, 314).

Stáncu. Nb. 1633 (63). Nf. *Sztanku* 1726 (37, 41), azi (im. din Butoiești Mehedinți 44, im. din Tătărești de sus Teleorman 56). — *Deriv.*: (cu suf. -ă u) *Stăncău*. Nf. *Sztenkeu* 1680(3); — (cu suf. -o i u) Nf. *Stăncoiu* (56).

— Slav. *St a n k o*.

Stá'nga. Nf. *Sztinge* 1722 (5, 17), azi (im. din Mândra-Făgăraș 39, im. din Mermezeu-Hunedoara 44, țig. 46, im. din Mândra-Făgăraș 48, 51, im. din Ohaba-Făgăraș 52, im. din Șercăița-Făgăraș 53, 55, im. din Vad-Făgăraș 56). — *Deriv.*: (cu suf. -a c i u) *Sprnf.* *Stângăciu* (27). — Nf. azi (63).

Stănilă. Nb. altă dată (din sec. XVII-lea) des, passim, redat: *Sztenilé*, *Sztanila*, *Sztanyila*, *Sztenille*, *Sztanilla*. — Nf. *Sztenyila*, *Sztanyile* 1766 (10), 1789 (13), 1726 (14), azi (18, im. 27), 1722 (32), *Sztenilla* 1788 (42), azi (im. din Hurez-Făgăraș 44, im. din Bucium-Făgăraș 47, im. din Șercăița-Făgăraș 50).

— Slav. *St a n i l o* (Miklosich, 314).

Stănimir. Nb. *Sztenimir* 1680 (1). — Nf. 1726 (10), azi *Stenimir* (11, 12), 1726 (21), 1758 (40).

— Slav. *St a n i m i r* (Miklosich, 314).

Stánislav. Nb. altădată (din sec. XVI-lea) des, redat: *Sztenislav*, *Sztanislav*, *Stanislaus*, *Stanislav*, *Stanislaos*, *Sztenislav*, *Zthanislai*, *Ztanislaw*. — Nf. *Sztaniszlav alias Pavel* 1766 (13), azi (14), 1688 Pușc., *Fam. I*, 110, 1700 *Fragm.* 471, 1726 azi (15), azi (18), 1726 (22), *Sztenislav* 1520 *Fragm.* 98, 1556 *ibid.* 124, 1689 *ibid.* 418 (31), 1722 (32), azi (im. din Oltet-Făgăraș 44).

— Slav. *Stanislav* (Miklosich, 314-315).

Stârcu. Sprni. (56).

— Dela *stârc* = cocostârc.

Stâte, cf. *Eustatie*.

Stăvâr. Nf. *Sztevar* 1726 (44), 1788 (46).

— Dela *stăvar* = « herghelegiu »

Steăvu. Nf. *Stavul* 1722 (7), azi (im. din Ohaba-Făgăraș 46, 50).

— Dela *steagul* (cf. Nf. *Steagu*) făcut din năfrâmi și panglici colorate care se duc din țarină acasă, la sfârșitul secerișului (cu *g > v*, ca în *prag: prav*).

Stejâr. Nf. *Stesar* 1766 (56).

— Deriv.: (cu suf. -o i u) *Stejeri*. Nf. azi (57).

— Dela numele arborelui, *stejar*. Cf. *Goron*.

Stéla. Nb. azi (al. 22, int. 28, int. 33, 45). — Deriv.: (cu suf. -e a)

Stélea. Nf. *Stillye* 1722, *Sztellya* 1758 (22), azi (23), *Sztejla* 1726, *Sztelya* 1758 (37), 1726 (42), azi (im. din Voivodenii mici-Făgăraș 44); — (cu suf. -i c ă). Nf. *Stelică*

azi (im. 42); — (cu suf. -i ț a)

Stelița. Nb. *Ztelitza* 1535 *Fragm.* 110 (30); — (cu suf. -u ț a) Nb.

Stelúța (43, 44, 45, int. 63).

— Germ. *Stella* (< *Esther*) care prin etimologie populară s'a apropiat de rom. *stea*, mai ales prin derivate. În formele *Stelică*,

Steliță, *Stelea* am putea presupune și niște derivate din *Steli* a n.

Stérpu. Nf. *Szterpu alias Morarju* 1758 (24, 25), 1788 (24), 1726 (30).

— Adj. *sterp*, -ă.

Sterúlea. Nf. *Szterullya* 1688 (3), *Szteruja* 1726 (14).

— Deriv. (cu suf. -u l e a) dela *Stere*, *Steriu*.

Stínciu. Nf. *Sztincsu* 1758 (22, 24).

Stínghe. Nf. azi (im. din orașul Brașov 44, 52),

— Apelativul *stínghe*.

Stíniguța, cf. *Stan*.

Stitúlea (?). Nf. *Sztituly* 1722 (34).

Stoffl, cf. *Teofil*.

Stóia. Nb. Altădată (din sec. XVII-lea) des, passim, redat: *Sztoja*

Sztoje, *Ztoya*. — Nf. 1680, 1787 azi (1), 1680, 1787 (2), 1680 (4),

azi (12, 15), 1726 (18), 1726 (28), azi (33, im. din Berivooi mari-Fă-

găraș 44, 45), 1657 *Fragm.* 307 (55). — Deriv.: (cu suf. -a n, cf.

slav. *Stojan*) Nf. *Stoián* 1722 (7), azi (im. 63); — (cu suf.

-e c i u) Nf. *Stoiéciu* azi (46); — (cu suf. -ș o r) *Stoișór*. Nb. *Sztoji-*

sor 1688 (4).

— Slav. *Stojo*, *Stoja* (< *stoj* a « feststehen », Weigand, *Jb. XXVI-XXIX*, 148).

Stóica. Nb. altădată (din sec. XV-lea) foarte des, redat: *Sztojka*,

Ztojka, *Sztoychae*, *Stoika*, *Ztojka*. Nf. *Stoyka* 1671 Pușc., *Fam. I*,

113 (1), *Sztojka* 1680, 1766 (2), 1722, azi (5), azi (7, 10), *Sztoykae*

1511 *Fragm.* 87 (11), azi (im. din Grid-Făgăraș 16, 17), *Sztojka* 1598

Pușc., *Fam. I*, 108 (20), azi (23, 25, im. 27), 1758 (28), azi (im. 38),

1758, azi (im. din Sebeș-Făgăraș 39), azi (40, 41, im. din Olteț-Făgăraș 42, 43, im. din Șona-Făgăraș 44, țig. im. 45, țig. im. din Hârseni Făgăraș 46, im. din Sebeș-Făgăraș 47, țig. 48), 1671 *Fragm.* 311, azi și (im. din orașul Sighișoara 49), azi (im. din Vad-Făgăraș 52, im. din Lisa și din Becclean-Făgăraș 55, 57), 1670, 1718 *Fragm.* 396, 514, 1726, 1773 *Fragm.* 697, 699, 1793 *ib.* 737, azi *Stoica-Tempeș*, ~-Culi, ~-Iandăș ~-Mică, ~-Tomei, ~-Dilea, ~-Andriș, ~-Băleș, ~-Mirea, ~-Negustoru, ~-Chițu, ~-Frențoiu, ~-Achim (59), azi (im. din Venetia-de-jos-Făgăraș 63). — Deriv.: (cu suf. -iță, cf. și bulg. *Stojkica*) *Stoiehiță*. Nf. *Sztoj-kicza* *alias* *Măres* 1680, *Sztojkitza* 1729 *Fragm.* 802, *Sztotyitza* 1789 Nf. azi (1), și *Stoiehițu* azi (31); — (cu suf. -o aie) *Stoicoaie*. Nf. *Sztojkoje* 1726 (19); — (cu suf. -u ț, -u ță) *Stoicuf*. Nf. 1722, azi (7), 1722, *Sztojkuucz*, *Sztojkuțz* 1726 (43), 1763 (48); *Stoicufa*. Nf. *Sztojkuțza* 1766 (1).

— Slav. *Stojka* (< *Stoja*, Miklosich, 315).

Stoicán. Nb. *Sztojkan* 1758 (55). — Nf. azi (1) *Sztojkan* 1680 (10).

Deriv. (cu suf. -e a) *Stoicănea* Nf. *Sztojkania* 1726, *Sztojkan* 1766 (10),

— Slav. (bulg.) *Stojkan* (< *Stoja*, Miklosich, 315).

Strâmbu. Sprni. («cu picioare strâmb») (21, 27). — Nf. *Sztrimbul* 1680 (10), azi (49), *Strimbul* 1592 *Fragm.* 151, *Sztrimbuly* 1667 *Fragm.* 411, 1680, *Sztrimbu* 1726, *Strâmbul* 1729 *Fragm.* 544, *Strimbu* 1758, azi (55).

— Nume dat după aspectul fizic.

Străți, cf. *Istrate*.

Străulea. Nf. *Sztreuli*, *Sztriuli* 1680, *Hodrullya* *alias* *Sztreullya* 1688, *Straura* 1722 (3).

— Deriv. (cu suf. -ulea) din slav. *strah* = «frică», cf. Weigand, *ŷb.* XXVI — XXIX, 155).

Stráva. Nb. *Sztrava* 1766 (2). — Nf. 1631 Pușc. *Fam.* I. 179, 1728 azi (2), 1726 (3), 1820 *Metes*, *VA.* I 277 (12).

— Cf. slav. *Zdrava* (Maretić, LXXXII, 79).

Stréchea. Nf. *Szrtekia* 1726 (30), 1726, *Sztretye* 1758 (37) 1766, azi (56), 1758 (57).

— Apelativul *strechie*.

Stréza (*Strézea*). Nb. altădată relativ des, redat *Streza*, *Stresa*, *Ztroza*. Nf. azi (1), *Sztreze* 1766, azi (3), *Sztreza* 1726, 1776 *Fragm.* 806, azi (4), azi (9), *Stresza* 1625 *Fragm.* 210, 1726 (11), azi (14), 1726, azi (15), azi (17), 1726 (18), 1726 (22), *Sztrezsa* 1723 *Fragm.* 540, 1726 azi (24), 1595 Pușc., *Fam.* I, 178, 1788, azi (25), 1789, azi (28), *Komsutz* *alias* *Sztreza* 1668 Pușc., *Fam.* 182, *Sztreza* *alias* *Taxa* 1726 *Fragm.* 812, azi (35), azi (39), 1758 (45), *Ztresza* 1520 *Fragm.* 97 (46). — Deriv.: (cu suf. -o aie) *Strezoaie* Nf. *Sztrezoje* — 1788 (24); — (cu suf. -u ț) Nf. *Strezuț* (5).

— Bulg. srb. *Strezo*, *Stre-zja* (< *Strezimir*, < *strêg* = «custodia» Miklosich, 316, Maretić, LXXXII, 85, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 135).

Strigóiu. Nf. *Sztrigoj*, *Sztriguj* 1726, 1758 (55).

— Aluzie la aspectul fizic.

Stróia. Nb. altădată des, *passim*. Nf. *Strohe* 1613 Pușc., *Fam.* I, 112,

(4), azi (12), *Sztroja* 1726, azi (14), azi (18), 1758 (19), 1726, azi (20), 1726, azi (21), azi (22), 1721 *Fragm.* 525 (25), 1726 (26), 1789, azi (28), azi (29, 30, 32), 1788 (40), azi (41), 1752 azi (im. din Hurez-Făgăraș 43), 1726, azi (im. din Galați-Făgăraș 44), 1763 (48). — *Deriv.*: (cu suf. -e l) *Stroifél*. Nb. *Sztrojel* 1787 (1); — (cu suf. -ș o r) *Strojšór*. Nf. *Sztrojšor* 1726 (4). *Compus*: *Lustroáie*. Nf. *Lustroáie* 1726 (36).

— Srb. bulg. *Stroje* (< *stroj* « Ordnung », *Strojimir*, Miklosich, 316, Weigand, *ŷb.* XXVI până la XXIX, 155).

Stupáriu. Nf. *Sztupar* 1680, 1688 (1), azi (im. din orașul Turnu-Măgurele 44).

— N. dat după îndeletnicire.

Stúrzu. Sprni. (53). — Nf. azi (im. din Lăpușnic-Hunedoara 44). — *Deriv.*: (cu suf. -e a) Nf. *Stúrza* 1568 *Hurm.* II⁵, 648.

— Dela numele păsării *sturz* (cf. Pușcariu, *DR.*, VI, 525, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 175).

Subțirélu. Nf. azi (8, im. din Daia-Sibiiu 9, 13, 60).

— Nume dat după aspectul fizic.

Súciu. Nf. *Szúcsü* 1722 (7), azi (14, 31, 35, și im. din Turda 44, 47, 51, 55).

— Dela *suciu* (< ung. *s z ö c s*) = blănar.

Sugáciu. Nf. 1771 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 150 (21).

Súlea. Nf. azi (im. din Părău-Făgăraș 55).

Súle. Sprnc. li se zice locuitorilor din Viștea de jos (14), de către cei din Olteț (15).

— După numele uneltei.

Súma. Nf. *Szuma* 1680, 1688, 1726, 1766, 1787, azi (1).

Supu (?). Nf. *Szuppu* 1711 Barițiu, I, 722 (24).

Surdáriu. Nf. azi (47, 55).

Súrdu. Nf. *Szurdu* 1726 (14), azi (15, 17), 1758 (35), 1722 (49), 1633 (63).

— Nume dat după defecte.

Súru. Sprnf. (46). — *Deriv.*: (cu suf. -a n) Sprni. *Surán* (21). — Nf. 1758 (44); — (cu suf. -o i u) Nf. *Suróiu* azi (im. din Rășinari-Sibiiu 44).

Susáiu. Nf. azi (56).

— După numele plantei *susaiu*.

Susána. Nb. (rar 1, 15, des 44, 45).

— Dela numele *Sf. Susana* (Timuș, 776-777). Din slav.

Súșu. Nf. azi (45).

Ș

Șâ. Sprnc. *Șâ-la-șâpot* se numesc locuitorii din Dridif (25), de către cei din Voila (24) « pentru că dridișenii zic *șâpot* pentru *șipot* ».

Șáfár, cf. *Ș o f a r*.

Șálea (?). Nf. *Sállya* 1726 (63).

— Cf. rad. srb. *Š a-l-* (cf. Martić, LXXXII, 106).

Șándru. Nb. altădată (din sec. XVII-lea) des, passim. — Nf. 1688 (1), 1680 1787 (2), azi (9), 1726

(12), 1511 *Fragm.* 82, 1534 Veress, *Acta*, I, 237, 1663 Pușc., *Fam.* I, 110, 1723 *Fragm.* 541, 1726, azi (14), azi (im. din Viștea-Făgăraș 15), 1758 (22), 1726 (25), *Sztanutz alias Sandru* 1702 *Fragm.* 809 (37), azi (im. din Șona-Făgăraș și din Viștea de jos-Făgăraș 44, 49, im. din Șona-Făgăraș 51). *Și*: Nf. *Sandor* 1721 *Fragm.* 525, azi (24) forma ungară a numelui românesc.

- Deriv.:** (cu suf. -e a) Nf. *Șéndrea* azi (13); — (cu suf. -e l -e a) *Șândrélea*. Nf. *Sendrele* 1711 Baritiu, I, 719 (57); — (cu suf. -o a i e) *Șândroáie*. Nf. *Sendroje* 1726 (11), 1726 (26); — (cu suf. -o l e a) *Șândrólea*. Nf. *Sandrole* 1607 Pușc., I, 173, *Sandrole* 1625 Fragm. 208 (49); — (cu suf. -u c, -u c ă) *Șândrúc, Șândrúcă*. Nb. (27). — Nf. azi (36), *Sandrúk* 1726, *Sendruk, Sandruk* 1758, azi (37).
— Formă metatezată din ung. **Sándor** (= Alexandru).
Șanur. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).
— Poate greșit redat pentru *Șan[d]ur*.
Șapartóc. Nf. *Sapartok* 1722, 1726, 1766, 1789, azi (3).
Șára. Nb. 1842 (27), 1784, azi (28), 1910 (32). — **Deriv.:** (cu suf. hipoc. -i, cf. ung. *Sári*) Nf. *Șári* azi (5); — (cu suf. -i c a, cf. și ung. *Sárika*) Nb. *Șárica* 1842, azi (27), azi (29, 32, 33*, 35, 44, 45, 46, 49, 55, 59). — Nf. azi (35, im. din Beclean-Făgăraș 44, im. din Voila-Făgăraș 51).
— Ung. *Sára* (< lat. *Sara*, Melich, *Jöv.*, II, 205).
Șarangu. Nf. *Sarangul* 1633 (59).
Șári, cf. *Șara*.
Șárica, cf. *Șara*.
Șárlea. Nf. *Sarlja* 1680, *Sarlya* 1688, 1787, azi (10).
— **Deriv.** (cu suf. -e a) din germ. *Scharl* (< *Scherilo*, Heintze, 289), germ. (indgien) Nf. *Scharlo* (51) (cf. *Sarlo* 1763, 1788 (48)); cf. și rom. *șarlă* «om obraznic» (< n. de căne, CADE), care însă e nou.
Șarlóta. Nb. (8, 44). — **Hipoc.:** *Lóti* (44).
— Neol. franc. *Charlotte*.
Șășală. Nf. *Sisala* 1726 (11), *Susale* 1726, *Șușală* 1737 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 124 (18).
Șcampir. Sprnf. (46).
Șcarpi. Sprni. (27).
Șchiópu. Sprni. («e șchiop») (21, 29). — Nf. *Stypu* 1726, *Stjop, Stjopu* 1766, *Styopu* 1787, azi (1), 1726 (2), 1722, azi (5), *Zkopu* 1509 Fragm. 76 (10), *Stopu* 1726, *Styopu alias Hulpas* 1758 (25), *Styopu* 1758 (38), 1726 (44), azi (45), *Skopul* 1633 (62). **Deriv.:** (cu suf. -e a) Nf. *Șchiópea* azi (63); — (cu suf. -o a i e), *Șchiopoáie*. Nf. *Sztyopoje* 1758 (55).
Șeiloúu. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.* I, 66 (44).
Șelár(iu). Nf. *Șeláru* 1788 (41), *Șálar* 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44), *Salar* 1788 (45).
— Dela *șelar* = curelar, cf. Iorga, *Negoțul*, 171.
Șendáriu. Sprni. («a fost jandarm») (29).
Șénteá. Nf. azi (44).
— **Deriv.** (cu suf. -e a) din ung. **sánta** = șchiop.
Șerbu. Nb. 1688 (1, 2), 1726 (36, 37), 1789 (38), 1726 (61), 1633 (62), 1726 (63). — Nf. *Serb* 1766 (2), *Scherb* 1722 (6), 1726 (11), 1758 (21), *Zerbwly* 1582 Veress, *D.*, II, 220, *Serbuly* 1588 Fragm. 136 (28), *Serb* 1726, azi (38), 1726 (59). — **Deriv.:** (cu suf. -a n) *Șerbán*. Nb. altădată (din sec. XVI-lea) foarte des, pas-sim, azi (41). — Nf. *Serban alias Muntjan* 1688 (2), azi (im. din Lisa-Făgăraș 9), 1726, azi (11), 1656 Fragm. 305, azi (15), azi (16), 1758 (18), 1726, azi (20), 1543 Pușc. *Fam.* I, 173, 1609 *ibid.* I, 106, 1712 Fragm. 819, 1726, azi (24), 1758, azi (28), azi

(31, im. din Copăcel-Făgăraș 32), *Sorban* 1726 (35), azi (im. din Voila-Făgăraș și din orașul București 44, 45, im. din Dejani-Făgăraș 50, im. din Ludușor-Făgăraș 52), 1633 (62). Și: Nb. *Șerbána* (46); — (din *Șerban* cu suf. -u ț, -u ț ă) *Șerbănúț*, *Șerbănúță*. Nf. *Serbenutz* 1591 Pusc., *Fam. I*, 184, *Serbenucz* 1726, *Serbanucz* 1758, azi (35), 1591 *Fragm.* 826 (43), *Serbenuczsa* 1726, azi (47); — (cu suf. -a n ț u) *Șerbánțu*. Nf. *Serbanczu* 1758 (47); — (cu suf. -e t e a) *Șerbétea*. Nf. *Serbetja* 1726 (12); — (cu suf. -o i u) *Șerbóiu*. Nf. *Scherboi* 1722 (62), *Serboj* 1633 (63).

— În legătură cu originea românească (din lat. *servus*) a acestui nume și cu extensiunea lui, cf. S. Pușcariu, *St. Istrorom.*, II 295.

Șercăianu. Nf. azi (im. din Șinca nouă-Făgăraș 55), *Serkanul* 1722 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Șercaia*.

Șercăitanu. Nf. *Sărckaiczănu* 1758 (36).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Șercăița*.

Șerpár. Sprni. (21).

— După *șerpar* = o specie de vultur (CADE); « cal bătrân » (Pop DR. V, 228), cf. și sensul de « curea, cingătoare ».

Șică, cf. T ă m a ș.

Șilip, cf. F i l i p.

Șimodí. Nf. azi (40),

— După Popovici, *Rum. Dial.* 30, am avea de a face cu o contaminare: *Simon* + *George*. Numele pare a fi unguresc.

Șimon, cf. S i m i ó n.

Șinca. Nb. *Szinka* 1726 (18), *Synka* 1582 Veress, *D.* II, 219 (39),

azi (49).—Nf. *Sinka* 1726 (11), 1711 *Baritiu I*, 722, *Sinka alias Bika* 1726 (22). — Deriv.: (cu suf. -a n, dela Nl. *Șinca*) *Șincán*. Nf. *Sinkanul* 1726, 1758 (26), azi (52).

— Dela N. local.

Șincáriu. Nf. *Sinkar* 1680, azi (32).

— Poate o formă germ. *S c h e n k e r*, s. disimilat din *Șincan*.

Șintereág. Nf. azi (12, 14).

— Nl. *Šinchereag*.

Șipoș. Nf. *Sipos* 1758 (24), 1726, 1758, *Sipus* 1788, azi (26), azi (im. 41, 42).

— Ung. *s i p o s* = flueraș.

Șirjiță. Nf. azi (48).

— Cf. *sirjiță*, *sărjoacă* — « mé-tail, blé de semence » (Cihac, II, 326).

Șișală, cf. Ș ă ș a l ă.

Șoámu. Nf. *Šamu* azi (1), *Samu* 1758 (44), — Sprni. (« l-o făcut mă-sa cu un domn ») *Šoamu* (27).

— Formă hipocoristică ung. din

S a m u e l.

Șofáriu. Nf. *Saffar alias Boer* 1613 *Fragm.* 188, azi (14), azi (15, im. 38, im. din Olteț 44). Și: Nf. *Șochearul* 1766 Iorga, *St. Doc.*, XII, 214 (44) < *Șofearul*.

— Dela *šofer*, *šafar* = șiret, mijlocitor neonest (< rut. *s z a f e r* < germ. *S c h a f f e r* = intendent cf. Iorga, *St. Doc.*, XIII, 123).

Șoflétea. Nf. azi (30), *Șoflete* 1812 Iorga, *St. Doc.*, XII, 203, azi (im. din Telechi - Recea-Făgăraș 31), *Suffletje* 1722, azi (32). — Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnc. *Șofletári* se numesc « cei care stau în partea de sus a satului. Se zice că acolo s'au așezat niște oieri cu numele Șofletea, care au făcut fântânile din Șofletari » (32).

Șofrón. Nb. *Sofron* 1787 (2), azi (29, 31, 33*, 49, 53, 58, 61).

Și: Nb. *Sofronie* azi (32). Și: (*Șofron* + *șofran*) Nb. *Șofrâna* azi (23, 27). Deriv.: (cu suf. -e a) Sprni. *Șofrânea* (26); — (cu suf. -u ț) Sprnc. *Șofrânăț* (26).

— După numele Sf. *Sofronie*, celebrat la 11.III, 19.VIII, 1.III și 8.XII (Timuș, 764-766). Din slav. *Sofron* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 130), apropiat, prin etimologie populară de *șofran*.

Șólchea, cf. *Șulca*.

Șoldân. Nf. *Soldan* 1726 (41).

— Dela *șoldan* = iepure; fig.

« om tinerel ».

Șólea. Sprnf. (33).

— Cf. bulg. *Șola* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 159).

Șolériu. Nf. *Soleru* 1726 (63).

Și: Nf. *Șulăr* azi (33), azi (im. din Copăcel-Făgăraș 34).

— Dela *șoleriu* = învățător (cf. *DR.*, V, 7) (< germ. *Schullehrer*).

Șolocotă. Nf. *Solokote* 1758 (43).

Șolomóiu. Sprni. (21).

Șóltea. Nf. *Scholyde* 1722, *Solta*, *Soltya* 1766 (56).

Șomârdul. Nf. *Somerdul* 1680 (13). — Deriv.: (cu suf. -e l),

Șomârdél. Nf. *Buza* *alias Somerdul* 1680, *Sumordol* 1688, *Sumurdol* 1726, *Somorgyel* 1766 (13), *Somordol* 1722 (17); — (cu suf. -o l ea)

Șomârdólea. Nf. *Somordolya* 1766, 1789, azi și *Șomordólea* (13), *Șomârdolea* azi (15), *Somordore* 1758 (39).

— Cf. armen. *Zsumerd* (cf. turc. *ğömerd* = « generos », *DA* s.v.), (Bogrea, I *Congres*, 81).

Șóna. Nf. *Sona* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -er < -ar < -a n)

Șonéru. Nf. azi (15, 17), *Sunerul* 1722, *Soniru*, *Terty* *alias Soneru* 1758, azi (43), *Sonyeru* 1726, *Soner*

alias Binik 1788, azi im. din orașul Brașov (44), 1758, *Sunyeru* 1788 (45), 1763, 1788 (48), 1726 (51, 63).

— Nl. *Șona* (< germ. *Schöna u*, Kisch, *Sieb.* 239).

Șopârláche. Nf. azi (44).

— Deriv. (cu suf. -a c h e) dela *șopârlă*.

Șórdea. Nf. *Sorgya* 1726, 1766 (4).

Șorșán. Nf. 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44).

— Deriv. (cu suf. -a n) din Nl. *Șoarș*.

Șoșcán. Nf. azi (34).

Șótea. Nf. *Sotka* 1726 (20). — Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Șoteán* (20). Și: *Șuteán*. Nf. *Sutkan* 1758 (20).

— Bulg. *Șotka* (< *șušotka* < *șuškam* = « flüstern », Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 189). Cf. și rom. *șotcu* = drac (com. A. Tomiac, Straja).

Șovăială, cf. *Șováială*.

Șportă'u. Sprni. (51).

Ștáinăr. Sprni. (« seamănă cu un măcelar, Steiner ») (46).

Ștefan Nb. altădată des (din sec. XVI-lea) passim. Azi passim. —

Nf. *Styefán* 1787 (1), *Styefen* 1787 (3), *Stephan* 1680 (4), azi (7).

Stefen 1766, *Styefen* 1787, azi (10) 1726 (11), azi (im. din Ucea de

sus-Făgăraș 14), 1726 (19), azi (24) 1788, azi (34), azi (im. din jud.,

Teleorman și din Teleag-Odorheiu 44, im. din orașul București

50, 55), 1726 (56), azi (im. din Părău-Făgăraș 57). Și: Nb. *Ștefána* (29); Nb. *Ștefánia* azi (1),

1766 (44). — Deriv.: (cu suf. e a s á) *Ștefáneásă*. Nf. *Stefineasz*

1680 (10); — (cu suf. -e l) Nb. *Ștefánél* (7); — (cu suf. -u c á

Nb. *Ștefánúcă* (7). — H i p o c.

(Ștef-[an]) Ștėfu. Nf. *Steff* 1758 (35), 1726 (40); — (deriv. cu suf. -e a) Ștėfea. Nf. *Stefe* 1726 (10):

— Hagiografia cunoaște 21 de sfinți cu acest nume, dintre care cf. aceia menționați de calendar la 13.VII, 2.VIII și 28.XI (cf. Timuș, 768-776). Din slav. Forma *Stefen*, trebuie pusă alături de germ. *Steffen*.

Ștėrca. *Šterka ot Fagaraš* 1481 Bogdan, *Rel.*, I, 285; *Sterka* 1758 (30).

— Slav. (bulg. srb.) š t r ĩ k, š t r k = stărc, deriv. cu suf. -a.

Ștėpoc. Nf. *Stipok* 1726, 1758 (46).

— Deriv. (cu suf. -o c) dela *știp* = prăjină (cf. *DR.*, III, 746).

Ștėra. Nf. *Styra* 1652 *Fragm.* 816, *Stira* 1726 (42).

— Dela *știră* = (oaie) stearpă (CADE).

Ștėrbu. Nf. *Sztirbul* 1630 *Fragm.* 228 (28). — Sprni. (58).

— Nume dat după aspectul fizic. Ștoăibăr. Sprni. (14).

— Germ. *Steu ber* (cf. *B a d s t ü b e r*, Heintze, s.v.).

Ștėflea. Nf. *Stofflya* 1758, *Stofflye*, *Tofflye* 1788 (41).

— Deriv. (cu suf. -e a) din germ. *Stoffer*, *Stoffel* (< *Christopher*, *Christophel*). Cf. *Tofflea*.

Ștėti. Sprni. (« om mic ») (27).

Ștėncălūt. Sprni. (« cosea haine ») (21).

Șuchėtea. Nf. *Sutjett* 1722, *Suketya* 1726, *Sutyete*, *Sutetya* 1758 (19), *Süteke* 1633 (60). — Deriv.: (cu suf. -o a i e) Șuchicioăie. Nf. *Sukicsoje* 1680 (10).

— (Cu suf. -e a) dela *Șuchiat*. Cf. și ung. *s ű k e t* = surd.

Șufălă. Nf. *Sufála* 1758 (18).

Șuga. Nf. *Suga* 1671 Pușcariu, *Rev.*, 69 (35).

— Cf. *șugă* = nesățios (Pamfile, *C. T.*, 284).

Șulăr, cf. Șolėriu.

Șulea. Nb. *Sulka* 1758 *Fragm.* 588, 1527 *ibid.* 101 (26). — Nf. *Sulka alias Musat* 1726, azi im. din Grid-Făgăraș (58). — Deriv.: (cu suf. -e a) Nf. Șolchea azi (56).

— Bulg. *Šulko*, -k a (< *čula*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 159).

Șulea. Nf. *Sullya* 1788 (44), azi (49), *Sulja* 1726 azi (51), azi (58).

— Cf. bulg. *Šula*, *Džolja* (< *čula*, Weigand, *ŷb. XXVI* până la *XXIX*, 159). Cf. și Șolea.

Șușălă, cf. Șășală.

Șuștăi. Nf. Aron, 73 (44).

Șușter. Nf. azi (9).

— Germ. *Schuster*, cf. *Cismașu*.

Șuta. Nf. *Suta* 1726 (37), 1758 (41). — Deriv.: (cu suf. -e s c u)

Nf. Șutėseu azi (44); — (cu suf. -e i c ă) Șutėciă. Nf. *Sutejka* 1789 (60), *Sutyejka* 1726 (61, 63); —

(cu suf. -i l ă) Șutlă. Nf. *Sutjlle* 1722, *Sutilla* 1758 (43).

— Dela adj. *șut*, -ă.

Șuteán, cf. Șotca.

Șutėu. Nf. azi (16, 23), sec. XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XIII, 207, azi (24), azi (im. din Ohaba și Voila-Făgăraș 44).

— Ung. *s ű t ő* = brutar. Cf. *Pitar*.

Șuvăială. Nf. azi (im. din Berivoiu mic-Făgăraș 32), *Suvájale* 1788, azi (33, 34). Și: Nf. Șuvăilă azi (36), *Suveille* 1726, 1758, azi (37), 1788 (44), azi (53).

— Dela abstractul *șovăială* (< *șovăi*, cf. Pușcariu, în *DR.*, VI, 533).

T

Tăbăcu. Nf. *Tebakul* 1680, *Tubakul* 1688, *Tebakul* 1726, *Tabak* 1766, azi (1), *Tebak* 1766 (51). — Deriv.: (cu suf. -a r (i u)) *Tăbăcâr(iu)*. Nf. *Tabacar* 1722 (6, 7), *Tabakar* 1688 (43), *Tebekar*, *Tebe-kariu* 1726 (44).

— Dela † *tabac* = argășitor, dubălar (CADE), *tăbăcar* = idem. E totuși interesant să remarcăm (cu Iorga, *Negoțul* 172) că termenul *tăbăcar* e uzual mai ales în Principate; în Ardeal e cunoscut *timar*.

Tăbân. Nf. azi (49, 55).

Tăbără. Nf. *Tabere* 1726, azi (11).

Tăflân. Nf. azi (24), *Teflan* 1726, *Tefflan* 1788, azi (26), azi (38), *Tafflan alias Serban* 1788 (43), 1804 Iorga, *St. Doc.*, XII 196, azi (im. din Mândra și din BeclEAN-Făgăraș 44, im. 45), 1590 Pușc. *Fam.*, I, 156, azi (46), azi (51, 55, 57), cf. și 1520 *Fragm.* 99.

— Deriv. (cu suf. -a n) dela *Tefla* (< bulg. *Tehla* < *Tekla*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 131), cf. și *Toflea*.

Taftân. Nf. *Taftân* 1722 (26).

Tăgâ'cea (Tăgârța). Nf. *Te-gircze* 1726 (37). — Deriv. (cu suf. -ilă) *Tăgâreilă*, Nf. *Tegircsilla* 1758 (37).

— Dela *tăgârță* = traistă (CADE).

Tăietél. Sprni. (« îi plăceau tăietei ») (52), Sprnf. (45).

Tâina. Sprnf. *Monea-Taina* (59).

Tâla. Nf. *Tala* 1726 (58).

— Bulg. *Tala* (< *Talalej*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 131).

Tălăbă. Nf. azi (16, 17), *Telabe* 1726, *Thalaba* 1758 (20), azi (21, 22, 23), 1726 (24), 1758 *Fragm.*

414, 1726, 1789 (39), 1481 Bogdan, *Rel.* I, 285 (44). — Sprni. (33).

— Fără să precizeze originea radicalului, Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 524, dimpreună cu Iorga, *Imperiul Cumanilor și domnia lui Basarabă*, p. 3-4, presupun că în terminația acestui nume avem un suf. -a bă de origine cumană. L. Rásonyi în *AECO*, I, 236 derivă numele din turc. *Tol-a ba*. Cf. totuși și apelativul *talabă* = picior mare, de unde și Sprni. *Tălăban* (Ciașanu, V).

Tălea. Nf. *Talja* 1726 (63).

— Bulg. *Tale* (< *Talalej*). Cf. *Tala*.

***Talpă.** Deriv.: (cu suf. -ă u)

Tălpă'u. Nf. *Talpev* 1726, *Talpo* 1758 (19); — (cu suf. -o ș, cf. ung. *talpos* = cu picioarele mari) Sprnf. *Tălpoș* (33).

— Din *talpă* < ung. *talp*.

Talvînia. Nb. (35).

— Neol. lat. *Tarquînia*.

Tămăș. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) des, passim. — Nf. azi (23, 44, 49). Deriv.: (cu suf. -el) *Tămășel*. Nb. *Thamasel* 1535 *Fragm.* 109 (57); — (cu suf. -ică) Nb. *Tămășică* (27). — Hipoc.: *Șică* Nb. (27).

— Ung. *Tamás* (= Toma), element unguerea mai vechiu, cum arată deplasarea accentului, prin apropiere de derivatele cu suf. -ă ș.

Tă'mpu. Nf. *Timpu* 1758 (43).

Și: *Tă'mpa* (< *Nt. ?*). Nf. *Tâmpa* 1758 (19), *Timpa* 1726 (42), 1722, (43), 1633 (63). — Deriv.: (cu suf. -o a ie) *Tâmpoăie*. Nf. *Tempoje* 1726 (19).

— Dela adj. *tâmp*, -ă = « tocit, tâmpit »; fig. « prost ».

Tâ'mplea. Nf. *Timplja* 1726 (37).
— Deriv. (cu suf. -e a) dela *tâmplă*.

Tăpăloagă. Sprnf. (33).

— Dela *tăpăloagă*, *tăpălog* = greoiu la mers (Ciauşanu, *V.*, 202) < *tăpăloagă*.

Tăplău. Nf. *Teplou* 1722 (3).

Tăpşan. Nf. *Thepsán* 1688 (4).

— Dela *tăpşan* = «podeiu»; «podiş»; «răzor», sau mai curând o formă derivată cu suf. -a n dela *Tepeşea* < Ştefan (Drăganu, *Suf.* -şa 6).

Tărăiilă. Nf. *Terejla* 1726, *Te-reilla* 1758 (42).

Taraş. Nf. *Tarás* 1758 (55).

— Cf. *taraş* = stâlp de poartă (CADE).

Tărăiță. Nf. *Tericze* 1726, *Bentza alias Teritza* 1862 Puşc., *Fam.* I, 109 (42).

— Dela apelativul *tărăiță*.

Tărbă. Nf. *Tarba* 1788 (43), 1791 Iorga, *St. Doc.*, XII, 189 (44), 1743 *ibid.*, XIII, 172 (51), *Tirbe* 1726 (55). Deriv.: (cu suf. -ence a)

Tărbencea. Nf. *Terbencze* 1711 Barițiu, I, 721 (35).

— Cf. srb. *trba* — Bauch (Ive-ković-Broz, s.v.).

Tărbăleşcu, Nf. azi (15).

— Cf. *Tărbulescu*, cf. *Tărbă*.

Tărbencea, cf. *Tărbă*.

Tărcán, cf. **Ter cu*.

Tărcea. Nf. *Tarcsa* 1726, *Tartsa* 1766, 1787 azi (1) 1722 azi (5), 1722 (6), 1726 (25).

— Cf. ung. *Tarcsa* (< *Tar-sa* < *tar*, «virgulatus, virgultus», cf. Pais, «Magyar Nyelv», VIII, 300-308, ap. Drăganu, *Suf.* -şa, p. 2-3).

Tărhon. Nf. *Tarhun* 1726, *Tar-hon*, *Tarhun* 1758 (18).

— După numele plantei.

Târlób. Nf. *Tirlob* 1726 (4), *Tir-lob* 1758, *Terlob* 1789 (39).— Deriv.: (cu suf. -e a?) Nf. *Tirlots* 1758 (40).

Tă'rnea. Nf. *Tirne* 1722 (31), *Tirnya* 1726 (46).

— Cf. *tárnă* = coş de nuiele (CADE), derivat cu suf. -e a.

Tărnovéanu. Nf. 1820 Meşeş, *VA.*, I, 271 (62).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nf. *Tărnăvă*.

Tăropă. Nf. 1726, 1758 (36, 37), 1758 (47).

Tă'rşu (?). Nf. *Tersu* 1789 (60).

— Cf. apelativul *târş*; cf. și *Tărziiu*.

Tă'rtea. Nf. *Tircze*, 1758 (36).

— Cf. interj. *tărț!*

Tărtoba. Nf. *Tirtoba* 1633 (62).

Tărziiu. Nf. *Tirziul* 1726, *Tirzul* 1758 (26), 1726 (30), *Tirzu* 1758 (36), *Terzul*, *Tirziull* 1726, *Terzull* 1758 (37).

— Dela *tărziiu*.

Tăsul, cf. *Anastasiu*.

Tătăru. Nf. *Tatar* 1766 (10), 1765 *Fragm.* 407, 1726, azi (12), azi (14, 18, im. 28), 1722 (31), azi (im. 45), 1726 (58).

— Dela n. etnic, cf. *afi Tătar* (= rău peste fire, Zanne, VI 339); în sens de «mare, uriaş» (Ion Cr. II, 37) ş.a. (ap. Şăineanu, *Infl.* Indice).

Tătiána. Nb. azi passim.

— Neol. lat. *Tatiana* (< *Tatiana*).

Tătu. Nf. azi (5, im. din Ileni-Făgăraş 18), *Tatul* 1437 *Fragm.* 55 (39), azi (ţig. im. din Ileni-Făgăraş 48, im. din Comăna de sus-Făgăraş 55).— *Compuş*: *Tătomir*. Nf. 1726 (14), 1722 *Dens.*, *Mon.* 66, *Tătumir* 1758, *Tatomir*

1788, azi (19), azi (20, 42, im. din Breaza-Făgăraș 44).

— Nume vechiu românesc, de origine străveche balcanică (grecă). Pentru bibliografia în legătură cu numele *Tatu*, cf. Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 573-574.

Tăuilea. Nf. azi (35), *Teulja* 1726, *Teulya* 1758, *Taule* 1789 (38), azi (im. din Hârseni-Făgăraș 43). Și: **Teuilea.** Nf. azi (38).

— Cf. cum. *t a u l* = furtună (Philippide, *Orig.*, II, 357), deriv. ca suf. -e a.

Tăvi, cf. *O c t a v i a*.

Tavista, cf. *T a v i t a*.

Tavita. Nb. *Tavitha* 1827 Iorga, *St. Doc.*, XII, 212 (44). Și: Nb. *Tavista* (28, 50, 55). Și: Nb. (masc.). **Tavit** (8). Nf. *Tavitta* 1633 (59). **H i p o c.**: ([Ta-]) Nb. *Vista* (17).

— După numele *Sf. Tavita*, celebrată la 25.X (Timuș, 786). Din grec. *Ταβίτι* «divinité parthe correspondant a l'Εστία des Grecs» (Bailly).

Teășu, cf. *C h e a ș u*.

Techelceiu. Nf. *Tekelecs alias Alban* 1688, *Tyekelyecs* 1726 (1).

Técla. Nb. (18).

— După numele *Sf. Tecla* celebrată la 24.IX (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131).

Tehénea. Nf. 1722, 1820 *Metesș VA.*, I, 263 (34).

Deriv. din ung. *t e h é n* «vacă».

Tehoacă. Sprnc. li se zice locuitorilor din Comăna de sus (61), de către cei din Comăna de jos (63).

— Cf. *tehuin* «tulbure la minte» (Ion Cr., II, 277, *DR.*, IV, 1053), «zăpăcit, zmintit» (CADE), și mai ales *tihoacă* = «cojoc ciobănesc cu

lâna întoarsă» (Mărgineanu, *Anuarul Instit. de Geografie*, II, 200).

Téiu, cf. *M a t e i u*.

Télea. Nf. azi (8).

— Cf. *Tilea*, s. mai probabil o formă hipocoristică din *Telemac*.

Teleán. Nf. azi (im. din Veneția de sus-Făgăraș 44, 49, 60).

— Deriv. (cu suf. -a n) din *Telea*, s. N. etnic *Italian* > *Talian* > *Telian*, s. mai curând, derivat (cu suf. -e a n) din Nl. *Teliu*

Telegár. Nf. azi (59).

— Dela *telegar* = cal de te-leagă.

Teler cu două fețe. Sprni. (52).

— Ironizează caracterul fățarnic al individului.

Télia. Nb. (58). Cf. *T é l e a*.

Témpea. Nf. 1726, 1756, azi (37). **Deriv.:** (cu suf. -e ș) Sprnf. *Tempeș. Stoica-Tempeș* (59).

Ténza } cf. *H o r t e n s i a*.

Ténzi }

Teodóra. Nb. *Theodora* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII, 190 (44), azi passim. — **Deriv.:** (cu suf. -i c a) Nb. *Teodórica* (51).

— După numele *Sf. Teodora Impărăteasa*, celebrată la 11.II (Timuș, 802-803). — Grec. *Θεοδώρα*.

Teodósia. Nb. *Todoszia* 1726 (41), *Dotosia* 1824 (28).

— După numele *Sf. Teodosia Fecioara*, celebrată la 24.V. Alte sfinte cu același nume, la Timuș, 804-805. Grec. *Θεοδοσία*.

Teodósiu. Nb. 1766 (1), *Thodoszie* 1758 (41), azi passim. — Nf. *Todose* azi (1).

— Hagiografia noastră cunoaște 9 sfinți cu acest nume (Timuș, 805-812), dintre cari cf. acela celebrat la 11.I. — Grec. *Θεδόστος*.

Teofil. Nb. azi passim. Și: Nb. **Stofil** (4). Și: Nb. **Teofila** (32).

— Sânt cunoscuți 15 sfinți cu acest nume (Timuș, 821-825). — Grec. *Θεόφιλος* (cf. și Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131).

Teofleóc. Sprni. («așa a cetit odată la școală în loc de Teofil») (51).

— Cf. și *tofleac* = «ciucalău» (de porumb) (Costin, *Grăul*, 202), *tofleu* = fluier (*DR.*, V, 302).

Teológu. Nb. (52).

— După numele (Sf. Grigore) *Teologul* (Timuș, 324).

Tepelecea (?). Nf. *Tepelecsa* 1726 (11).

— Cf. *tăpăligă* (< tălpăligă), deriv. cu suf. -ecea.

Tera. Nf. 1680 (4).

Terchilă, cf. ***Terçu.**

***Tércu.** Deriv.: (cu suf. -an) **Tărcán.** Nf. *Terkan* 1726, 1766, *Tarkan* 1788 (43); — (cu suf. -ilă) **Terchilă.** Nf. *Tirküle* 1726 (21).

— Bulg. **Terko** (cf. bulg. *teram* «antreiben», s. mai curând hipocoristic derivat din *Terentij*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131). Cf. **Tera.**

Tércea (?). Nf. *Tyertya* 1788 (41), *Tertya alias Soneru* 1758 (43). Și: *Cserkja* 1726, *Czerke* 1758, *Czertye* 1788 (43).

— Cf. *terciu* (?) deriv. cu suf. -ea (cf. și *Mămăligă*, *Coleșa*, etc.).

Terebeca. Nf. *Terebeka* 1726, *Tyerebeka* 1788 (24).

— Slav. **Terebicha,** rus. **Terebichin** (< trěb- «idoneum esse», Miklosich, 321).

Terézia. Nb. azi passim. Și: (popular) **Tréja** (27). — Hipoc.: **Rézi** (27).

— Neol. germ. și ung.

Terhéciu (?). Nf. *Terhecs* 1726 (22).

— Cf. *terhetiu* «povară» (< ung. *terhet*, Drăganu, în *DR.*, VI, 253). **Tertulián.** Nb. (51).

— Cf. numele Sf. *Tertulian* (Timuș, 828).

Téteu. Nf. 1776 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 132 (49).

— Deriv. (slav. cu suf. -ko) dela *teta* = «amita», cf. ceh. *Teta*, *Tetka* (ap. Miklosich, 320).

Tétea. Sprnf. (33).

— Cf. calificativul *tete* (țig. *tetea* «tatăl», A. Graur, *BL.*, II, 191), dat unui om mai bătrân. Cf. **Badea.**

Teúcă, cf. **Mateiu.**

Teușan. Nf. azi (55, im. din Șinca veche 56).

— Deriv. (cu suf. -an) dela Nl. **Teuș.**

Tex, Text. Nf. azi (21, 31).

Tibériu. Nb. azi passim. Și: **Tibéria.** Nf. *Tyiberja* 1726 (61) — **Tibélia.** Nf. *Tibely* 1726 (20), *Tibellya* 1788, azi (48).

— Lat. **Tiberius** (faimosul împărat roman, sec. I d. Chr.). Formele terminate în -a sânt primite de la Slavi.

Tibrián. Nb. (55).

— Contaminare între *Chiprian* + *Tiberiu*.

Tică, cf. **Constantin.**

Ticușan. Nf. azi (24, 28, im. 30, im. 45, 58).

Deriv. (cu suf. -an) dela Nl. **Ticuș.**

Tilea. Nb. *Tilya* 1726 (2). — Nf. azi (2). Deriv.: (cu suf. -ucă) Nf. **Tiliúcă** azi (im. din orașul Călárași 51).

— Bulg. **Tile** (< *Stratilat*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131).

Tileágă. Sprni. (21). — Nf. *Tellega*, *Tellega* 1722 (23).

— Dela apelativul *tileagă*.

Timár(iu). Nf. 1630 Pușc., *Fan.* I, 172, 1642 *Fragm.* 247, 1726, *Timaru alias Porku* 1758 (26), *Timar alias Csizmadia* 1642 (29), 1789 (28), 1788 (43), 1726 (44), azi (im. din Sebeș-Făgăraș 50).

— Ung. *tímár* = *tăbăcar* (cf. Iorga, *Negotul* 172, *Ind.* 120, 146-7).

Timoftéiu. Nb. azi passim.

— După numele apostolului, celebrat la 22.I; (alții la Timuș, 830-832, Pamfile, *Să.*, 77-78). Grec *Τιμόθεος*

Timșóiu. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -o i u) din *Timșa* (hipocoristic din *Timoteiu*, derivat cu suf. -ș a).

Tínciu. Nf. *Tincs* 1680, *Tincz* 1688, *Tincs* 1726, *Tints* 1766, azi (3).

— Bulg. *Тинчо* (< *Latina*, *Atina*, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 189), s. mai curând *Timčo* (< *Timoteiu*, *ibid.* 131).

Tíncu. Nb. *Tinkul* țig. 1728 Pușcariu, *Rev.*, 67, 1509 *Fragm.* 76 (10).— Nf. azi (7, 8, 11, 12, im. din Berivoi-Făgăraș 20, im. din Breaza-Făgăraș 30, 31), 1680 (32), azi (36, 40, im. 45, im. din Șercaia-Făgăraș 47, țig. im. din Pobjorta-Făgăraș 48, im. din Berivoi-Făgăraș 55, im. din Venetia de sus-Făgăraș 56, 59).

— Bulg. *Тинко* (Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 118, 139, 164).

Tioăbă. Nf. *Tioabe* 1680, *Tyoba*, *Tyobe* 1688, 1726 (1).

Tiránu. Nf. *Tyirani* 1766, 1787 (3).

— Adj. *tiran*.

Tirchilă, cf. * *Tercu*.

Tiripăș. Nf. *Tiripás* 1726 (63).

Tița, cf. *Elisabeta*, *Letiția*.

Tiți, cf. *Letiția*.

Titilínea. Nf. *Titilinka* 1722 (54).

Titilíucu. Nf. azi (53).

— Cf. *Titirică*.

Titirézea. Nf. *Titirezi* 1789 (60), *Tityirecza* 1726 (61).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *titirez*.

Titirgă. Nf. azi (1).

— Cf. *titirig* = fig. om sau copil mic, pitic (CADE s. *titirez*).

Titirică. Sprnf. (46).—Nf. *Csitsirika* 1758 (37), *Csicsirika* 1758, 1788 (43), 1726 (51).

— Cf. *titirig* = pitic (Pașca, *Glosar*, 58), cf. și *titilic* = « cimpoi de coajă de salcie ».

Titírnă. Nf. *Tyityirne* 1766 (56), 1726, 1766 (57).

Titíșu. Nf. *Títisu* 1763 (48).

Títu. Nb. azi passim. Și: Nb.

Titus Livius și *Titus* (44).

— Neol. lat. *Titus*.

Tiúca. Sprni. (fem.) (58).

Toacă. Nf. azi (17).

— Dela apelativul *toacă* (cf. și Nf. moldov. *Toacăș*, ap. Iordan, *Dift.*, 189).

Toacășea. Nf. *Tácsa* 1726 (14), 1758, azi (35), *Taxa alias Streza* 1726 *Fragm.* 812, azi (37).

Toánchen. Nf. azi (24, 55). Și: Nf. *Tonchina* azi (24, 28, 31), *Toanytyéna* 1788, azi (40).

Tóbzá. Nf. *Tobze* 1726 (35).

Toca. Nf. azi (48). — Deriv.: (cu suf. -o i -a ș) Sprnf. *Tocoiăș* (48).

— Formă hipoc. bulg. din *Todor* (Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 190).

Tócáciu. Nf. *Tokács* 1766 (51).

— Ung. *takács* = țesător.

Tocână. Sprnc. (19).

— După nume de alimente.

Tódea. Nf. azi (11, 15, 55). — Deriv.: (cu suf. -e i u) Nb. *Todéiu* 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (51).

— Cf. bulg. *Todjo* (< *Todor*, Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131).

Tódor. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea) foarte des, passim, azi passim. Redat: *Todor*, *Thodor*, *Todir*, *Togyer*, *Thodgyer*, azi și *Teódor*, *Toáder*, *Tudor*.—Nf. *Tudur* 1680, *Thudur alias Muntjan* 1688 (1), *Thodor* 1680, *Todor alias Muntjan* 1688, *Togjer* 1726, *Todjer* 1766 (2), 1726, 1766 (10), *Teodor* azi (17), *Togyer* 1726, *Togyer alias Putya* 1758 (20), *Todor* azi (23), *Togyer* 1758 (24), 1722 (34), *Toder* azi (44), *Teodor* azi (45), *Toader* azi (im. din Mlăjet-Buzău 46), *Tudur* 1763, 1788, *Tudor* azi (48), *Toader* azi (im. din Perșani-Făgăraș 49), *Tudor* azi (53), *Togjer* 1726, *Toader* azi (56), *Todir* 1633, 1722 (62). Deriv.: (cu suf. -a n) Nb. *Todorán* 1758 (44); — (cu suf. -e a s ă) *Todoreasă*. Nf. *Todoreszi* 1763 (48); — (cu suf. -e l) *Toderél*. Nf. *Togyerel* 1726, 1766, 1787, azi (2), *Todorél* 1722, 1819 *Metes, VA.*, I, 297, *Toderel* azi (17); — (cu suf. -e n c i u) *Tudurénciu*. Nf. *Tudurents* 1763 (48); — (cu suf. -e s c u) *Toderéscu*. Nf. *Todereszku* 1680, 1688, *Togyereszk* 1726 (4), 1763 (48); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Toderică* (7); — (cu suf. -i ț ă) *Todorită*. Nf. *Todoricza* 1633 (59); — (cu suf. -o i u) Sprni. *Toderóiu* (21).

— Hagiografia menționează 29 de sfinți cu acest nume (Timuș, 790-802), dintre care, în calendar, sânt menționați la 8.II, 17.II, 2.III, 20.IV, 22.IV, 16.V, 7.VI, 8.VI. Grec. *Θεόδωρος* de unde slav. *Todor*, *Tudor* (Weigand, *Țb. XXVI-XXIX*, 131). Ne rămâne neexplicată forma *Toader*.

Todoritănu. Nf. *Todoriczanul* 1726 (55).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Toderița*.

Tófla. Nf. *Tofla* 1726, *Tofflya* 1758, *Tofle* 1788 (25), *Toflja* 1726, *Toffle* 1758 (37), *Toflea* 1841 Iorga, *St. Doc.*, XII, 216 (44).

— Cf. *Ștofla*.

Tohăneănu. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Tohan*.

Tóia. Nf. 1633 (61). Deriv.: (cu suf. -a n) Nf. *Toián* 1736 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 92 (12).

Tolán, cf. *Apostol*.

Tóma. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea) foarte des, azi des, passim. Nf. *Toma alias Pakulár* 1680 (3), 1726 (11), azi (15), 1726 (19), 1726 (21), 1788 (24), azi (29), *Tomí* 1726 (35), azi (44, im. din Toderița-Făgăraș 46), 1763 (48), 1633 (59).—Deriv.: (cu suf. -a ș, cf. ung. *Tamáš*) Nf. *Tomáš* azi (44); — (cu suf. -e s c u) *Toméscu*. Nf. *Tomeszk* 1726 (58); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Tomică* (27); — (cu suf. -o i u, -o a i e) *Tomóiu*. Nf. *Tomoj* 1726 (3), azi (48).—Sprnf. *Stoica-Tomoiu* (59); *Tomoáie*. Nf. *Sztancsulya alias Tomaje* 1688, *Tomoj* 1726, *Tomoje* 1766 (3); — (cu suf. -ș a) Nf. *Tómșa*. *Thomsa* 1722 (9), azi (44); — (din *Tomșa*, cu suf. -o a i e) Nf. *Tomșoáie* azi (3); — (cu suf. -u ț) Nf. *Tomúț* azi (5, im. din Cârțișoara-Făgăraș 14).

— Dela numele Apostolului celebrat la 17.VII și 6.X. Cf. și alți sfinți cu acest nume celebrați la 7.VII, 21.III, 28.XI, 10.XII (Timuș, 833-836). Pentru interesul pe care-l dă folclorul nostru *Sf. Toma*, cf. Marian, *Se.*, III, 168.

Ton }
 Tóni } cf. Anton.
 Tónie }

*Tóntu. Deriv.: (cu suf. -ea)
 Tóntea. Nf. *Tontya* 1758 (18); —
 (cu suf. -oiu) Nf. *Tontóiu*. *Tontoj*
alias Deak 1758 (25).

— Dela *tont* = dobitoc, prost,
 neîndemânic.

Tórnea. Nf. azi (53).

Toroábe. Toroápe. Sprnf. (33).

— Dela *toroapă* = mârtoagă (de
 cal) (Păcală, *R.*, 142); în forma
Toroabă s'a amestecat *gloabă*.

Totică. Sprnf. (fem.) (19).

Tótu. Nf. azi (3, 5), 1789 (39),
 1722 (58). Deriv.: (cu suf. -ea,
 cf. bulg. *Totjo* < Todor) *Tótea*.
 Nf. *Totya* 1726 (12); — (cu suf.
 -oiu) *Totóiu*. Nf. *Totoj* 1758,
 azi (45).

— Dela numele etnic *Tot* s.
 bulg. *Toto* (< *Todor*, Weigand
ŷb. XXVI-XXIX, 131).

Traian. Nb. azi passim, des.

— Neol. lat. *Traianus* (im-
 păratul).

Trăistáru. Sprni. (« om sărac »)
 (27), 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I,
 66, *Trejsztar* (cf. și *Stephan Iorga*
olim Iorga Tarisnyás) 1788 (44),
Traisztaru 1758 (45).

— Dela *trăistar* = « cel care face
 s. vinde traiste » (despre *trăistari*,
 cf. Iorga, *Ind.*, 151).

Tră'mba. Nf. *Trimba* 1758 (21),
 1722, azi (48). Și: Tră'mbul. Nf.
Trimbul 1763 (48).

— Cf. *strâmbul*, *strâmba*. Cf. și
trâmbă = val de pânză (CADE).

Trâmbițăș. Nf. *Trombitas* 1654
 Fragm. 804, 6 fam. 1862 Pușc.,
Fam., I, 109, azi (12), *Trimbițaș*
 azi (16) *Trombiczas* 1758 (18), azi
 (20, im. din Ludișor-Făgăraș 21),
Trombitas 1596 Pușc., *Fam.*, I 111

(22), azi (im. din Beclean-Făgăraș
 25), *Trombitzas* 1668 ibid. 106,
 1726, *Trombiczásu* 1758, *Trombi-*
tás 1788, 1793 Fragm. 793, 16
 fam. 1862 (26), azi (im. din Po-
 jorta-Făgăraș 27), *Trombitás* 1654
 Pușc., *Fam.* I, 111, 1726, *Trom-*
biczas 1758, 1786 Iorga, *St. Doc.*,
 XIII, 126, *Trimbiczas* 1789, azi
 (28), *Trimbițaș* azi (35), azi (im.
 din Beclean-Făgăraș 44).

— Dela termenul militar, *trâm-*
bițaș.

Tră'neă. Nf. azi (44).—Deriv.:
 (cu suf. -ea, cf. bulg. *Trimëo*
 < *Trifan*, Weigand, *ŷb. XXVI-*
XXIX, 131) Tră'neea. *Trintye*
 1766 (4).

Trandafir. Nb. 1787 (1), 1680,
 1787 (2), azi (5), 1758 (18), *Dran-*
dafir 1726, *Trandaschir* 1758, *Tran-*
dafier 1788 (19), *Trandaszir* 1789
 (28), 1788 (43), *Trandaschir* 1758
 (44), azi (60). — Nf. azi (2, im.
 din Viștea de sus 18). — Deriv.:
 (cu suf. -escu) Nf. *Trandafirëscu*
 azi (im. 44).

— Dela apelativul *trandafir* (cf.
 Pușcariu, *DR.*, VI, 526).

Tră'ntor. Nf. *Trintur* 1722, azi (5).

— Dela numele insectei.

Trapada. Nf. 1633 (62).

— Cf. *treapăd* = urdinare
 (CADE). Cf. Căcarea.

Trēja, cf. Terezia.

Trifon. Nb. azi passim. — Hi-
 poc.: Trifu. Nf. *Trif* 1726, *Triff*
 1758, 1788 (41). — Deriv.: (dela
Trifu cu suf. -an) Nf. *Trifán* azi
 (36, 37, 41, 44, im. din Sebeș-
 Făgăraș 50, im. din Dejani-Făgă-
 raș 51, im. din Ohaba-Făgăraș 56).
 — Sf. *Trifon*, celebrat la I.II;
 alții la 19.IV, 29.IX, 19.XII (Ti-
 muș, 833).

Trifu, cf. Trifon.

- Tripăș.** Nf. *Tripaș* 1633 (63).
— Deriv. (cu suf. -a ș) dela **Tripa** (< Triphon, cf. Maretić, LXXXII, 98).
- Trișca.** Sprni. (fam.) (24).
— Cf. *trișcă* = fluer.
- Trîțul.** Nf. *Tritzul* 1722 (6).
- Troăca.** Nf. *Troka* 1766 (1). — Deriv.: (cu suf. -a n) **Trocan.** Nf. 1722 (32).
- Troăsea.** Sprni. (fem.) (25).
— Dela onomat. *trosc!*
- Trofin.** Nb. (55*).*
— Grec. *Τρόφιμος*
- Troiță.** Sprni. (masc.) (27).
- Tronăriu.** Nf. azi (55).
— Deriv. (cu suf. -ariu) dela **tron** = ladă, sicriu.
- Trónea.** Nf. 1743 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 172 (47).
— Deriv. (cu suf. -e a) dela **tron**. Cf. **Tronariu**.
- Trópa.** cf. **Eutrop**.
- Túcă.** cf. **Dumitru**.
- *Tufă.** Deriv.: (cu suf. -e a)
- Túfea.** Nf. *Tuiffa* 1530 Qu., II, 188 (44); — (cu suf. -ar) Sprnc. **Tufări** li se zice locuitorilor din Veneția de sus (60) de către cei din Părău (58) «fiindcă sânt aproape de pădure».
- Túlbure.** Nf. azi (im. din Hălmeag-Făgăraș 44, im. din Șona-Făgăraș 46).
— Dela adj. *turbure*.
- Túlia.** Nb. azi. passim. Deriv.: (cu suf. -o a r a) Nb. **Tulioăra** (al. 2).
— Neol. lat., **Tullia**.
- Tunăr(iu).** Nf. *Tunnar* 1722 (9), *Tunaru*, *Tuneru* 1758, 1788 (42).
— După îndeletnicire.
- Túnsa.** Nf. *Tunsa* 1726 (55). — Deriv.: (cu suf. -o i u) Nf. **Tun-sóiu** azi (35, 53), *Tunsoj* 1758, azi (55), azi (im. din Șinca nouă-Făgăraș 60).
- *Tuns*, -ă, adj.
- Túrcu.** Nf. 1722, azi (7), *Turku* 1726 (18), azi (im. 24), *Turko* 1511 *Fragm.* 87, 1661 *ibid.* 335 (34), *Turku* 1758 (44). — Deriv.: (cu suf. -e a) **Túrcea.** Nf. *Turcsa* 1726 (26), azi (53), 1726 (55), — (cu suf. -u l a n) **Turculán.** Nf. *Turkulan* 1722 (31).
— Dela n. etnic *Turc*, cf. sensul de «naiv», Zanne, VI, 416, «sălbatic», *ibid.* 423.
- Túrdea.** Nf. *Turgya* 1726 (11).
— Cf. slav. *тврѣдѣ*, de unde Npers. *Turda* (Drăganu, *Rom. în sec. IX-XIV*, 480) de unde, deriv. cu suf. -e a. Cf. și **Sturzea**.
- Turdeánu.** Nf. azi (im. 29, 30, 32), *Turgyanu* 1788 (34).
— Deriv. (cu suf. -e a n) dela **Nl. Turda**.
- Tur de fier.** Sprnf. (57).
— Cf. **Cur de fier**.
- Túrea.** Nf. 1820 Meteș, *V.A. I*, 303 (55).
— Deriv. (cu suf. -e a) dela slav. *turŭ* = taur (Miklosich, 321). Cf. **Tăurea**.
- Túrtea.** Sprni. (52).
— Deriv. (cu suf. -e a) dela **turtă**. Cf. **Pogacea**.
- Turtuváica.** Nf. azi (44).
— Contaminat: *turturică* + *cu-cuvaie*.
- Túrza.** Nf. *Tursza* 1726 (26).
— Cf. **Sturzea**.
- Tușinár.** Nf. *Tușınar* 1722 (7).
— Cf. *a tușina*.
- Tuta.** Nf. *Muera alias Tuta* 1758 (24), 1726 (36). — Deriv.: (cu suf. -o i u) **Tutóiu.** Nf. *Tutoj* 1788, azi (44).
— Dela *tută* = «om al dracului»; «câne zăzănios» (*Conv. Lit.*, 1910, 955), «prost»; «om vorbăreț» (com. G. Vulcu, Sibiu),

«câne care latră de geaba» (Păcală, *R.* 142). Cf. și ung. *T u t a*, *T o t a* (Melich, *Źöv.*, I², 149-150).

Tutor. Nf. azi (6, 7, 9).

— Din *Tudor* (?), s. apelativul *tutor* (?).

Tútu. Sprni. (21), «înjura cu vorba asta».

— Din [tä-]tuțu < tată.

Tutulăie. Sprni. («porecla lui Nicolae Pădure») (52).

— Dela hipoc. *Culaie*, rostit (în graiul copilăresc) *Tulaie*, reduplicat (poate prin amestec cu *tut*) *Tutulaie*. Cf. și *C u c u l a e*.

T

Țăcălă. Nf. *Czakala* 1633 (61).

— Dela *țăcală* = pușcă veche și rea (CADE). Cf. totuși și săs. *Z ä k ä l* (< ung. *s z é k e l y* = Secuiu), Kisch, *Sieb.* 167, Scheiner, *B.A.*, 160.

Țăcotă. Sprnc. li se zice în batjocură locuitorilor din Noul Român, de cei din Cârțișoara (5).

— Deriv. (cu suf. -o t ă) dela onomat. *țac!* (?).

Țaholtela (?). Nf. *Czaholtyela* 1758 (55).

Țăina. Nf. *Czajna* 1711 Barițiu, I, 718 (59).

Țălea. Nf. azi (im. din Brebeni-Olt 44). — Deriv.: (cu suf. -ă u)

Țălă'u. Nf. *Czelev* 1726 (22).

Țăleacă. Sprni. (21).

Țămbóiu. Nf. *Czimboj* 1758 (35), azi (37), 1726 (și *Czimpoj* I), 1758, 1788, **Țimbóiu**, *Țamboiu* azi (41), azi (43).

— Cf. **Ț â m p u** (?).

Țâmpu. Nf. *Czimpu* 1726 (42).

— Deriv.: (cu suf. -o i u) **Țâmpóiu**. Nf. *Czimpoi* (*Cimpoi*?) 1722 (50).

— Dela *țâmp* = partea picio- rului dela genunchiu în sus.

***Țânc.** Deriv.: (cu suf. -a n) dela Nf. *Czenk*?) Nf. **Țâncán** 1747 Dragomir, *Ist. Desr.*, I, 66 (44); — (cu suf. -u ș) Sprnf. **Țâncúși** (33).

— Dela *țânc* = «cățel», «prunc», «piciu» (CADE).

Ță'ndări. Sprnf. («se supără re- pede») (33).

— Cf. expresia *i-a sărit țan- dăra* s'a supărat; *ță'ndăros* adj. = «țâfnos, arțăgos» (Ciașanu, *Glos.* 67); = «(cal) slab, bătrân» (Pop, *DR.*, V, 235).

Țanie. Sprni. (27).

Țârghiș. Nf. *Czirgys* 1680, *Czir- gis* 1726 (10), azi (15), *Sergisch* 1722, azi (16), 1726 (18), *Țirghiș* azi (24), *Czirgyis* 1758 (40), *Czir- gisch* 1722 azi (im. din Sămbăta de jos-Făgăraș 44), 1758 *Fragm.* 563 (62).

Țântărúși. Sprnc. li se zice lo- cuitorilor din Țânțari de cei din Grid (57).

— Deriv. (cu suf. -u ș) dela *țânțar* = fig. viclean (Zanne, I, 670). Cf. și *M u ș t e*.

***Țântă.** Deriv.: (cu suf. -e a) **Țântea.** Nf. *Zinte* 1534 Veress, *Acta* I, 237, *Cinte alias Cince* 1667 *Fragm.* 361 (24), *Tyintea* 1789 (38), azi (56, 59), *Czinta* 1722 (62); — (cu suf. -a r, cf. *țintar* = cel care face țante; și nume de pasăre) **Țântăr.** Nf. *Czintăr* 1758, azi (44).

***Țapă.** Deriv.: (cu suf. -e a) **Țépea.** Nf. *Czepe* 1722 (23); — (cu suf. -e l -u ș) **Țepelúș.** Nf. *Czepelus* 1726, *Czepelús* 1758 (36); — (cu suf. -e ș) Nf. **Țépeș** azi (23), *Czepes* 1758 (35), azi (im. din Rast-Dolj

44, 50), 1726 (63); — (cu suf. -o s) *Тепóсу*. Nf. *Czeposzul* 1680, *Czipoosz* 1688, *Czeposz* 1726 (2), 1726, azi (3), 1722 (54).

Țăpu. Nf. *Czapu* 1758 (36). — Sprni. (1). — Sprnf. (33) « pe bunică. o batjocoreau capră » (58).

— Pentru evoluție, cf. *Capră*.

Țărica. Sprni. (« zice țărică pentru țără ») (27).

Țărină. Nf. *Czarine* 1726, 1758 (36).

— Apelativul topic *țarină*.

Țărmónea. Nf. *Čirmonya* 1726, *Czermonie* 1766, 1787 (1), *Czirmonja* 1680, *Bogdan alias Czermonia* 1688, *Czirmonya* 1726, *Czerimone*, *Czerimonia* 1766, azi (10). — Sprnf. azi (33). — Deriv.: (cu suf. -ica) Sprni. **Țărmonlea** (27).

— Dela abstractul *țărmonie*, *țeremone* (cf. *Jb.*, II, 211).

Țăróg. Nf. azi (12), *Czarogh* 1726, azi (14), azi (15), *Czáróg* 1726 (19), 1758 (21).

Țățani. Sprnc. dat locuitorilor din Șercaia (47) de către cei din Mândra (46), celor din Crihalma de cei din Comăna de jos (63).

Țecherúșe. Sprnf. (33).

— Dela *țechiră* = « paner de pa-pură » (*Jb.*, X, 216).

Țénghea. Nf. azi (44).

— Variantă a lui *Cenghea* n. de bou, cf. N. de animale, s.v.

Țérchea (?). Nf. *Czercs* 1726 (18), azi (38), *Czerka* 1722, azi (43).

— Deriv. din *țarcă*, numele păsării (?).

Țéstul. Nf. *Czesztul* 1726 (59). — Deriv.: (cu suf. -ea) Nf. **Țéstea**. *Czeszta* 1722, azi (32).

— Dela *țest* = cuptoraș.

Țéțu. Nf. *Teth* 1219 Hurm., I, 70; *Czcz* 1726 (10), *Czcz alias Kin-*

gya 1688, *Czetz* 1766 azi (13), azi (29, im. din Săscior-Făgăraș 32, 33.) *Czcz* 1726, 1758, 1789, 1801 Fragm. 813, azi (39), azi (42).

— După Bogrea, (*I Congres*, 80), numele e de origine armeană: *Czcz* = « molie ».

Țiea, cf. *Maria*.

Țichindeleánu. Nf. azi (im. Al-țana-Sibiiu 44).

— Deriv. (cu suf. -e a n u) dela Nl. *Țichindeal*.

Țiclea. Nf. *Cziklja*, *Czikllea* 1726, *Cziklya* 1758 (30).

— Cf. săs. *Zicklǝ* (cf. ung. *szikla* = stâncă), Kisch, *Nam.* 148.

Țiclora (?). Nf. *Cziklyora* 1722, *Cziklora* (și *Czikloda*) 1763, *Czihlore* 1788 (48).

Țicora. Nf. *Czikora* 1788 (44). — Cf. srb. *cikorija* = « ci-coare ».

Țifrea. Nf. azi (im. 6).

— Ung. *cifra* = « împodobit, înzorzonat », deriv. cu suf. -e a.

Țigán. Nf. *Czigány* 1766 (1, 3, 4), țig. 1758 (24, 35), 1789 (38), țig. 1726 (44), *Czigány alias Muntyan* 1788 (45), țig. 1726 (59, 63). Sprni. (fem.) **Țigancă ungurească** (58). Deriv.: (cu suf. -el -ea) **Țigănelea**. Nf. *Czigenyella* 1726, 1758 (37).

— Dela n. etnic *Țigan* (și cu sensul de « fierar ») (cf. Pașca, *Omagiu Pârvan* 282-283).

Țili. Nf. azi (44).

Țingúlea. Nf. azi (25).

Țințás. Nf. azi (im. din Negrești-Satu-mare 56).

— Deriv. (cu suf. -a ș) din Nf. săs. *Zintz* (< *Vincentius*, Kisch, *Nam.*, 149)?

Țipăria. Nf. *Cziparia* 1726, 1758 (35).

Țiplie. Nf. azi (1), *Cziplik* 1680, *Cziplik* 1688, 1726, *Czeplik* 1766, *Cziplik* 1787, azi (2).

— Cf. *țiplă* = bășica de bou uscată, întrebuințată la țară, altădată, în loc de geam (cf. CADE).

Țipu. Nf. 1877 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 43 (8), *Czipu alias Kotiga* 1726 (14), azi (24), 1726 (39), 1758 azi (42), azi (43, im. din Hârșeni-Făgăraș 44).

Țițu. Nf. 1792 Iorga, *St. Doc.*, 52 (39), *Prekup alias Cziczu* 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. -eiu) Nb. Țițieiu (7). Nf. *Cziczzi* 1722 (31).

Țogoe. Nf. *Czuko* 1758 (47), *Czogoje* 1726 (55), *Czogoj* 1766, azi (57).

Țopa. Nf. *Czoppa* 1722 (17), *Czopa* 1758, azi (45).

Țuba. Nf. azi (43).

— Cf. srb. C u b- (< C y p r i a n u s, ap. Maretić, LXXXII, 100). Țuca. Nf. azi (im. din Pojaru-Gorj 44). Cf. srb. C u k i é.

Țuleandră. Sprni. (21).

— Cf. *buleandră*, cf. ung. c u l a = prostituată (în graiul Săcuilor c u l á n d r a = suman de om sărac, cf. rom. b u l e a n d r ă).

Țuțoiu. Nf. *Czuczoi* 1722 (35).

Țuțări. Sprnf. (33).

— Deriv. din *tuț* = «Kopfstellung».

Țuțuian. Nf. *Czuczujan* 1726, 1758 (35). Sprnc. (51).

— Cf. sensul de «cioban din Ardeal» și acela de «mocârțan, bădăran» (TDRG.)

Țuțura. Nf. *Czuczura* 1726, *Czutzura* 1758 (26), 1722 (31), 1758 (40, 44).

— Cf. srb. c u c o r i ć (Rječnik, s.v.).

U

Uca, cf. Maria.

Ucă, cf. Andreiu.

Ucheleş. Nf. azi (im. din Ceadâr-lunga-Tighina 57).

Ūdrea. Nb. *Udra* 1726, *Udre* 1766 (1). — Nf. *Udrea* azi (1). — Deriv.: (cu suf. -iște) Udriște. Nf. *Udriștia* 1688, *Udriște* 1726 (1), 1722, azi (6), 1452 Fragm. 61 (30).

— După Bogrea, (*DR.*, IV, 871-2) *Udrea* ar fi reflexul slav al lat. *Adrianus*. — Cf. însă Nl. bg. *Ódrin* (din *Adrianus*, în Adrianopol). D-l G. Giuglea îmi atrage atențiunea asupra indo-europ. *u-der, de unde grec. *ῥδρα* (ion. *ῥδρη*), lat. *lutra* «loutre», slav. *v y d r a* (Boisaq, *Dict. étym. de la langue grecque*, p. 998), din care la noi Nl. și Nf. *Vădra*.

Udu. Sprnf. (46).

Ugrinus 1291 Urk., I, 177 (16-17).

— Srb. U g r i n (Maretić, LXXXI, 93).

Ulcicúța. Sprnf. (43).

— Deriv. dela o a l ă. Cf. O a l e a.

Ūliu. Nf. *Ullyoŭ* 1722, 1723 Fragm. 541 (14). Sprni. (14). Ūliu lui Ilie (19).

— Dela *uliu*, cu aluzie la caracterul violent al individului.

Una 'ntr' una. Sprni. («când e beat spune mereu așa») (58).

Ūncea. Nf. *Uncza* 1726 (57).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *unchiu*, s. din *Ōncea*, cf. Ō n c i u, cf. U n c h i a ș u.

Ūnehiășu. Nf. *Unkiás* 1726 (21).

— Deriv.: (cu suf. -e l) Ūneheșel. Nf. *Untsesel* 1758 (47).

Ūnghiu. Nf. azi (9, 13).

Ūngur. Nf. azi (im. din Breaza-Făgăraș 30, țig. 36, 46). — Deriv.: (cu suf. -e s c u) Nf. **Ungurésu** azi (im. din Beclean-Făgăraș 44); — (cu suf. -e a n u) Nf. **Ungureănu** azi (im. din Moldova 18, im. idem 20).

— Dela n. etnic *Ungur* (pentru care cf. Zanne, VI, 429-430).

Ūntūri. Sprnf. (« toți din familie sânt grași ») (33).

Urcăn. Nf. azi (im. din Turda 4).

— Deriv. (cu suf. -a n) de la Nl. *Urcă*.

Urcióra. Nf. *Urcsora* 1726 (11).

— Dela apelativul *urcior*, *ulcior*.

Ūrdea. Nf. azi (im. din Șona-Făgăraș 44, im. din Grid-Făgăraș 51), 1726, 1766, azi (57), 1789, azi (60), azi (im. din Veneția de sus-Făgăraș 63).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *urdă*.

Ūréchea. Nf. *Uretsa* 1766 (1), *Ureke* 1726, *Uretye* 1758 (20, 21, 37), *Uretja* 1726 (42), 1788 (46). Sprni. (27).

Ūrián. Nf. azi (49).

— Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl.

Ūriul-de-sus.

Ūrlea. Nf. azi (1).

— Cf. *urlă* derivat cu suf. -e a, ca și *Zbiera*.

Ūrsu. Nb. *Ursz* 1726 (38, 46). — Nf. azi (6, 7), *Ursz* 1688 (10), azi (17, 18), 1689 Pușc., *Fam.* I, 171 azi (31), 1722 (34), azi (35), 1557 *Fragm.* 810, *Urcz* 1630 *ibid.*, 228, *Ursz* 1657, *ibid.*, 318, 1726, azi (37) 1671 *Fragm.* 312, 1758, 1789 (38), 1726 (42), azi (im. din Șinca-veche-Făgăraș 44, 47, 49), 1657 *Fragm.* 817, 1726, azi (55). — Sprni. (52). Și: *Ursza* 1726 (19, 26), 1820 *Metes*, *VA.*, I, 259 (34), 1633, 1726 (63). — Deriv.: (cu suf. -a r) Sprnf. **Ūrsári** (« membrii familiei Ūrsea ») (33); — (cu suf. -e a) Nf. **Ūrsea** azi (33); — (cu suf. -u l -e c i u) **Ūrsuléciu.** Nf. *Ursulets* 1788 (43).

— Dela *urs*, care, fig., în limba comună are sensul de « om închis ».

Uscóiu. Nf. azi (46, 53), *Uzskoj* 1758 (55).

Usturósu. Sprni. (« altădată era numit Brânzar ») (27).

— Cf. *brânsă usturoasă*.

Ușurélú. Nf. *Usurel* 1758 (55). Sprni. (29).

Uța, cf. *Maria*.

V

Vácă. Nf. *Vake* 1680, 1787, azi (2), 1680 (10). Deriv.: (cu suf. -a n) **Vácán.** Nf. *Vakan* 1680 (2); — (cu suf. -a r, « păzitor de vaci ») Nf. **Văcár(iu)** azi (7, 18), *Vaccar* 1722 (33), azi (50, 55); — (deriv. din *Văcariu*, cu suf. -e s c u) Nf. **Văcărésu** azi (im. din Gorj 51); — (cu suf. -u ț ă) **Văcúță.** Nf. *Ve-kutze* 1726 (2).

Vădeán. Nf. *Vadén* 1758 (26), azi (37, im. din Mărgineni-Făgăraș 39), *Vadán*, *Vadjan* 1788 (44), azi

(im. din Mărgineni-Făgăraș 47), 1788 (48).

— Deriv. (cu suf. -ean) dela Nl. *Vad*.

Vă'duva. Nf. azi (im. din orașul Măgurele 44).

Váicu. Nf. *Vajku* țig. 1787 (1). — Deriv.: (cu suf. -o t ă). **Vái-cotă.** Nf. *Vajkote* 1726 (12).

— Cf. bulg. *Vajo* (< *Vasile*. Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 132).

Vă'ja. Nf. azi (16), cf. și *Viza* 1527 *Fragm.* 101 (56). Și: Nf.

Vuju azi (14).— *Deriv.*: (cu suf. -e i u) Nf. *Văjéu* azi (13, 15) și Nf. *Vujeu* (14); — (cu suf. -o l e a) Nf. *Vijóle*, *Vijóli* azi (17, 20, im. 27, 28, im. 29, im. din Netot-Făgăraș 30, im. idem 32, im. idem 44).

Vă'leu. Nb. *Velkul* 1680 (1), 1680 (2), *Vilkul* 1688 (3), *Vilku* 1726 (11, 51). Nf. *Velkul* 1680, *Vilk* 1688, *Vilku* 1726 (1), 1726 (2), *Velk* 1680, *Vilk* 1726 (4), *Vilku* 1726 (11, 19). Și: **Vúleu**. Nf. *Vulk* 1680, 1787, azi (1), 1766 (2), 1486 Pușc., *Fam.*, I, 112, 1664 *Fragm.* 802, *Gugul alias Vulk* 1668, azi (4), 1758 (19), azi (im. 29, 31, 32), 1758 (47).— *Deriv.*: (cu suf. -a n) **Vălcán**. Nb. *Volkan* 1509 *Fragm.* 76, *Volchan* 1663 *ibid.*, 334 (4), 1511, *Vilkan* 1516 *ibid.* 84, 96 (11), *Volkan* 1711 *Dens.*, *Mon.*, (14).— Nf. *Vulkan* 1516 *Fragm.* 96 (11); **Vulcán**. Nb. *Vulkan* 1680 (13). Nf. azi (im. 6), *Vulkan* 1725 Pușc., *Fam.*, I, 176, azi (11), 1680 (13), azi (17), 1758, azi (18), *Vulkan alias mutato nomine Muntjan* 1726, 1788 (26), azi (im. din Vad-Făgăraș 47, 49, 55, 63).

— Din slav. v l ũ k ũ = lup (Miklosich, 256-257).

Vălăiu. Nf. *Velaj* 1726, *Valaj* 1758 (55).

Văleanu. Nf. azi (9).

— *Deriv.* (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vale*.

Valendorfeán. Nf. azi (im. din Galați-Făgăraș 21, 44).

— *Deriv.* (cu suf. -e a n) dela Nl. *Valendorf*.

Valentín. Nb. (5*). Și: **Valentína** Nb. azi (9*, țig. 24, 28, 45, int. 52, int. 61), *Valintina* (27*, 39).

— Neol. lat., **Valentínus**, cunoscut și în hagiografie (Timuș,

840). Pentru forma feminină, cf. fr. **Valentine** și în hagiografie (Timuș, 840).

Valériu. Nb. azi *passim*.— Nf. **Valér** azi (im. 8). Și: Nb. (masc.) *Valerie* (58). Și: Nb. **Valéria** azi *passim*.— **Hipoc.**: Nb. (fem.) **Valéri** (33); — ([Va-]) Nb. **Léri** (25, 33); — ([Valer-]) Nb. **Ița** (21).— *Deriv.*: (cu suf. -i c a) Nb. **Valerica** (1, 56); — (cu suf. -i ț a) Nb. **Valerița** (21, 52).

— Neol. lat. **Valerius** (istoricul din sec. I-ii), **Valeria**.

Vámoș. Nf. azi (im. 9).

— Ung. v á m o s = «vameș».

Váncea. Nf. *Vantsa* 1788 (45), *Wancze* 1534 *Fragm.* 104 (55).

— Bulg. V a n ě o (<I o a n).

Vána. Nb. *Vanja* 1766 (1).

— Bulg. V a n j o (<I v a n).

Vánğa. Nf. azi (16, im. din Toderița-Făgăraș 44, im. din Hurez-Făgăraș 50).

— Cf. bulg. V a n g é (< E v a n g e l, Weigand, *Ńb.* XXVI-XXIX, 121).

Vanghelóiu. Sprni. («înjură de Evanghelie») (27). *Deriv.*: (cu suf. -o a i c ă) Sprni. (fem.) **Vangheloáica** («soția lui Vangheloiu») (27).

— Se știe că *Evanghelia* «intră în formularele înjurăturilor celor mai obscene» (Șăineanu, *Sem.*, 118).

Vă'nțál. Sprnf. (53).

— Germ. V e n t z e l.

Vanvuléscu. Nf. azi (im. din orașul Tg-Jiu 44).

Vărár(iu). Nf. *Văraru* 1725 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 94 (25).— Sprnc. li se zice locuitorilor din Vlădeni de către cei din Șinca Nouă (53).

— Desre *vărari* în trecut, cf. *Iorga*, *Ind.* 26.

- Vărcioșa**, cf. *Vârșog*.
- Vărga**. Nf. azi (24) *Varga* 1633 (62).
— Ung. *v a r g a* = pantofar. Cf. *C i z m a ș u*.
- Vărsáva**. Nb. azi (12, 27). Și: Nb. *Vársávia* (14, 49), *Versávia* (8, 45, 48, 50, 53, 63), *Virsávia* (51).
— După numele *Sfântului Var-sava*, celebrat la 3.VI (Timuș, 845-846).
- Vârșóg**. Nf. *Versog* 1680, 1766 (1).— *D e r i v.*: (cu suf. -e a) *Vârșógea*. Nf. azi (11), *Virszocsa* 1726, *Virtsoa* 1758 (18).
— *Deriv.* (cu suf. -o g) dela slav. *v r ũ h ũ* = albină, cf. ceh. *V r š* (Miklosich, 259).
- Vărtojanu**. Nf. azi (im. din orașul București 44).
— *Deriv.* (cu suf. -e a n) dela Nl. *Várteje*.
- Văru**. Nf. azi (9).
— Nume din terminologia înrudirilor (cf. *S o r ă*).
- Vărúca**, cf. *Vârvara*.
- Vărvára**. Nb. azi passim. — Nf. *Virvale* 1726, *Vurvale alias Burszan* 1758 (40), *Vulváră* azi (im. din Vad-Făgăraș 44, 49). *D e r i v.* — *h i p o c.*: (cu suf. -u c a) Nb. *Vărúca* (19, 27).
— Dela numele *Sf. Varvara* (Timuș, 848). Din slav.
- Vărzár(iu)**. Nf. *Verzár* 1758 (37). Sprnf. (« unul din familie a furat o oală cu varză ») (63).
— Nume dat după numele mâncării (cf. *DR.*, IV, 659).
- Vașarheián**. Nf. 1741 Iorga, *St. Doc.*, XII, 187 (44).
— *Deriv.* (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vașarheiu*.
- Vășeu**. Nb. *Vasku*, țig. 1726 (13). — Nf. țig. 1766 (1).
— Formă hipocoristică din *Ivașcu*.
- Vasii**. Nb. *Vaszij* 1787 (1, 10), 1726 (12, 14), 1733 *Trans.*, 1929, 545 (18), *Vaszi* 1788 (34), *Veszi* 1726 (35, 38, 39, 41), *Vaszi* 1766 (57), 1726 (58), *Veszej*, *Veszij* 1726 (58), *Uoszi* 1633 (60, 62), *Voszi* 1633, 1726 (63). — Nf. *Vaszii* 1680, 1688 (10) azi (im. din Micfalău-Sf. Gheorghe 57).
— Slav. *V a s i j o*, ung. *V a s z i* (< *V a s i l e*).
- Vasilca**. Nb. (fam.) (18).
— Bulg. *V a s i l k a* (< *V a s i l e*).
- Vasile**. Nb. altădată (din sec. al XVI-lea) des, passim. redat: *Vaszilia*, *Vaszilie*, *Veselié*, *Veszilie*. Azi passim. — Nf. *Vaszil* 1663 *Fragm.* 803 (8), *Vaszilia* 1680, *Veszilie* 1726 (10), 1722 (31), azi (44, 45), *Vaszilij* 1750 *Fragm.* 559 (62). — *D e r i v.*: (cu suf. -a c h e) Nb. *Vasiláche* sec. al XVIII-lea Iorga, *St. Doc.*, XII, 53 (34), *Vásálachi* 1786 ibid. 44 *Vaszalatyá* 1766 (13), *Vaszalatyí* 1758 (22), *Vaselake* 1729 *Fragm.* 547, 1788 (41), *Vaszalaki* 1726 (43), 1788 (44), *Vaszalatyé* 1788 (48). — Nf. azi (55); — (cu suf. -i c ă) Nb. *Vásálică* (5, 7); — (cu suf. -o a i e) *Vásálioáie*. Nf. *Vesselyoai* 1795 Iorga, *St. Doc.*, XII 190; — (cu suf. -u c ă) Nb. *Vásálucă* (27). *H i p o c.*: ([*Va-*]) Nb. *Sá'le* (7, 33); — *Sálucă* (27); — *Láche* (27).
— După numele sfinților celebrați, după calendar, la 1.I, 22.III, 12.IV, 26.V; alții la Timuș, 848 ș. u. (cf. și Marian, *Se*, I, 1-161).
- Vastiána**, cf. *S e v a s t i a n*.
- Vásu**. Nf. *Vaszu* 1680 (1), azi (2), *Vaszi* 1663 *Fragm.* 803, azi (8), azi (9, 24), *Vassul* 1556 *Fragm.* 124, *Vaszul* 1726 (43), 1833 Iorga, *St. Doc.*, XII, 217, azi (și im. din

Arpașul de jos și din Voila-Făgăraș 44). Deriv.: (cu suf. -u ț) Nf. Văsuț azi (im. 45).

— Slav. Vaso (< Vasil).

Véca, cf. Raveca.

Veliș. Nf. *Velis* 1758 (18).

— Srb. Veliš (< vel ū = mare, Miklosich, 253).

Vénea. Nf. *Venya* 1726 (63).

— Bulg. Vené (< Venedikt, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 132).

Vérdea. Nf. azi (17).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela adj. *verde* (traduce deci în română ung. Zöldi).

Vereș. Nf. 1592 Pușc., *Fam. I*, 103, azi (59).

— Cf. ung. veres «roșu».

Vérnea. Nf. *Vernya* 1680, *Verna* 1787, azi (10). Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. Vernéscu azi (im. din orașul București 53).

Veroána. Nb. 1813 Iorga, *St. Doc.*, XII, 204, *Viroana* 1875 (14), azi *Viroana*, *Veroana* (27, 33, 45, 48, 60). — Hipoc.: ([Vi-]) Nb. Roána (33). Sprni. (fem.) (24).

— După numele *Sf. Veronica*, celebrată la 13.I și 7.VII (Baudot, 611).

Vérzea. Nf. azi (2), *Verza* 1726, 1758 (55), *Verzé* 1633 (63).

Deriv. (cu suf. -ea) dela *Varză*.

Veselína. Nb. azi (3, 4).

— Bulg. Vasilena (< Vasil).

Vespasián. Nf. azi (6)

— Neol. latin, *Vespasianus* (împăratul).

Véspea. Nb. 1584 *Fragm.* 131 (47).

— De la numele insectei.

Vespremi. Nf. azi (14).

— Deriv. (ung. cu suf. -i) dela Nl. *Veszprém*.

Vestegán. Nf. 1722 (3).

Veștemeánu. Nf. azi (1).

— Deriv. (cu suf. -eanu) dela Nl. *Veștem*.

Véta, cf. Elisabetha.

Vetúria. Nb. azi passim.

— Neol. lat., *Veturia* (mama lui Coriolan).

Veveriță. Nf. *Kosokarj alias Vovoritza* 1688 (1).

— Dela *veveriță* cu aluzie la vioiciune.

Véza. Nf. azi (2).

— Cf. srb. veza = «ulm» (I-veković-Broz, s.v.).

Véca, cf. Ludovica.

Vicénția,

Vichénția, } cf. Vichente.

Vichénte. Nb. *Vetjende* 1766, *Vigenti*, 1789 (2), *Vetyende* 1766 (3), *Vichente* azi des, passim. Și: Nb. V'ehénția (4), Vichénția (4). (Neol. lat. *Vincenius*) Nb. Vi'ténțiu (48) și Vicénția (12).

— După numele sfântului *Vichentie*, celebrat după calendar la 11.XI.

Victor. Nb. azi passim. — Deriv.: (cu suf. -el) Nb. *Victorél* (21). — Hipoc.: ([Vic-]) Nb. *Torél* (21); — Itu (19) sic!; — Nb. *Títu* (19) sic!

— Neol. lat., *Victor*.

Victória. Nb. azi passim. — Deriv.: (cu suf. -ica) Nb. *Victorica* (6); — (cu suf. -ița) Nb. *Victoríța* (6, 15, 21). — Hipoc.: ([Vic-]) Nb. *Tória* (9, 22), *Tóri* (15), *Toríța* (6, 21).

Vídu. Nf. azi (17).

— Slav. *Vido* (< *vidja* = a vedea, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 149).

Vig. Nf. 1726 (63).

— Cf. Nf. ung. Vég.

Víjla. Sprni. (fem.) (21).

— Dela *Víjlá* = n. de câne (Bogrea, *DR.*, IV, 411-412, H., XVIII, 72).

- Vijole, } cf. Văju.
 Vijoli, }
- Vila. Nb. 1787 (1).
 — Din slav. *Vila* (cf. Miklosich, 254).
 Vilieicu. Nb. *Vilicsku* 1726 (18).
 — Bulg. *Veličko* (Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 153), cf. *Veliș*.
 Vilma. Nb. azi (9, 39, 44).
 — Neol. germ. *Vilma*.
 Vinețan. Nf. *Vineczan*, *Veneczán* 1726 (36, 42), *Venetzán* 1722 (52), *Venitzán* 1755 Fragm. 570, azi (57).
 — Deriv. (cu suf. -a n) dela Nl. *Vineția*, *Veneția* (din jud. Făgăraș).
 Vingărzéan. Nf. azi (im. 10).
 Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vingard*.
 Vintilă. Nb. *Ventilla* 1533 Hurm. II⁴, 46 (37). — Nf. azi (18).
 Vionéla. Nb. azi (int. 5, 29, 44).
 Viorél. Nb. azi (int. 5, 14, al. 22, int. 33, 43, int. 45, 63). Și: Nb. *Vioréca* azi (rar 25, int. 26, al. 27, des 30, rar 51, 52, int. 57, 63). Și: (din masc. *Viorel*) Nb. (fem) *Vorele* (5).
 Deriv. (cu suf. -e l, -i c ă) de la *vioară* — nume de floare.
 Virgil. Nb. azi passim, și *Vergil* (al. 27, 55). — Nf. azi (44). — Hipoc.: ([Vir-]) Nb. *Gîlu* (26, 33).
 — Neol. lat. *Vergilius* (poetul roman).
 Virginia. Nb. azi (9*, int. 14), *Virgenia* (al. 22), (al. 27).
 — Neol. lat. *Virginia* (faimoasa plebeiană romană, sec. V, a. Chr.).
 Virîta, cf. *Elvira*.
 Virsăvia, cf. *Varsava*.
 Virúgă. Nf. *Viruge* 1766 (10).
 Visalon, cf. *Avisalom*.
 Vișa. Nb. *ŷisa* 1680, 1766 (10). — Nf. *Visi*, *Gisi* 1726, *Visa* 1758 (41), *Gyisi*, *Gyisa* 1788, 1808, azi *Vișa* (44), azi (45, 49). Și: Nf. *Gyissa* 1722 (5), *Gișa*, *Ghișa* azi (10, 16), *Gyischa* 1722, azi (29), azi (im. din Săvestreni-Făgăraș 31, 40), 1722 (62). — Deriv.: (cu suf. -oiu) Nf. *Ghișoiu* (im. din Cuculata-Târnavă mare 44, im. idem 59, im. idem 60). Și: *Vișoiu* 1726, 1758 (22).
 — Srb. bulg. *Vișa* (< *Vișeslav*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX* 135, Miklosich, 260). Pentru forma *Ghișa*, Drăganu, *Suf. -șa*, 23, trimite la forma bulgară, care e totuși *Geșa* (< *Giorgi*).
 Visarion. Nb. 1766 Iorga, *St. Doc.*, XIII, 184 (17), *Viszar* 1787 (3).
 — După numele *Sf. Visarion*, celebrat la 6.VI.
 Vista, cf. *Tavita*.
 Visca. Nf. *Viszka* 1767 Fragm. 685 (61).
 — (În unele regiuni, în munții Apuseni, *viscă* = «nevăstuică», alături de *năvăscă*). Cf. și *Visu*.
 Vișteanu. Nf. *Vistyán* 1688, azi (4), *Vistjanu* 1726 (26), 1726 (47), *Visteanu alias Dridisanu* (acuma *Mateiaș*) 1638 Pușc., *Fam. I*, 109.
 — Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Viștea*.
 Visu. Nf. *Gyiszu* 1787 (2), azi (im. din Părău 51), *Viszu*, azi (și im. dn București 58).
 — Cf. sl. *vysŭ*: *vysokŭ* «înalt» (Miklosich, 260). Cf. și *Visca*.
 Vitέντιu, cf. *Vichente*.
 Vítu. Nf. azi (14). Și: *Vita*. Nf. *Zsita* 1758 (37).
 — Bulg. *Vito*, *Vita* (< *Vitomir*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 135).

Vizânte. Nb. *Vazante* 1766 (2), *Vizante*, 1766 (3).—Nf. azi (1, 7).
—Grec. *Bizantios* (= din Bizanț).

Vlad. Nb. altădată (din sec. al XV-lea) des, passim, azi rar.—Nf. 1688, 1787, azi (1), 1722, azi (9), 1509 Pușc., *Fam.* I, 177, 1766 (10), 1680, 1726 (13), 1726 (20), azi (21), 1789, azi (28), 1726 (30), 1722 (32), 1758, azi (36, 37), 1758 (38), azi (39), *Wlad* 1670, Pușc. *Fam.* I, 108, *Vlad* 1758, azi (40), azi (și im. din orașul Cluj, din Șerim-Constanța 44, 47), 1722, 1726, 1763, azi (48), azi (51, 52, im. din Șercaia-Făgăraș 53, im. din Mărgineni-Făgăraș și din Brebeni-Olt 55), 1726 (57), azi (și im. din Crihalma 63).—Deriv.: (cu suf. -ă u) Vlădă'u. Nf. *Vledeu*, *Vledev* 1726, (37), azi (52); — (cu suf. -e ș -e l) Nf. Vlădășel azi (9), *Vledesely* 1680 (10), azi (13, im. din Sâmbăta de sus-Făgăraș 14, 16, im. din Ucea de jos-Făgăraș 44); — (cu suf. -e ș -o a i e) Vlădășoăie. *Vledesaje* 1688 (1); — (cu suf. -u ț) Nb. Vlădúț. *Vleducz* 1680, *Vladucz* 1688 (1).—Nf. 1680 (2).—C o m p u s : Vladumitrel. Nf. 1630 Dens. *Mon.*, 20 (9-10): *Vladu-Mitrel*.

—Hipoc. slav. *Vlad* (< *Vladimir*, *Vladislav*, Miklosich, 255).

Vlădărău. Nf. *Vledereu* 1680, *Vlederev* 1688, *Vledereu* 1726, *Vledero* 1787, azi (3).

Vlădăreân, Vlădereân. Nf. *Vledgeran* 1726, *Vlederanu* 1756, azi (56), 1726 (63).

—Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nl. *Vlădeni*.

Vlădieu. Sprni. («învăța bine la școală și învățătorul i-a prezis că va ajunge vlădic (= episcop)»

(27).—Deriv.: (cu suf. -o a i e) Sprni. (fem.) Vlădicoăie («sora lui Vlădicu») (27); — (cu suf. -u ț a) Sprni. (fem.) Vlădicuța («soția lui Vlădicu») (27); — (cu suf. -u ț) Sprni. Vlădieuțu («soția lui Vlădicu remăritată, a dat noului soț supranumele de Vlădicuțu») (27).

—Din *Vlad*, s. *vlădic*.

Vladilu. Nb. 1688 (10).

—Srb. bulg. *Vladilo* (Miklosich, 255).

Vladimír. Nf. *Wladimer* 1582 Veress, *D.*, II, 219 (9).

—Srb. (Miklosich, 255).

Vladumitrél, cf. *Vlad*.

Vlăgă'rea. Nf. *Vliger* 1722 (17), *Vlegara* 1726, *Vlagara* 1788 *Fragm.* 486 azi (61).

Vlăicu. Nb. *Vlajku* 1726 (19, 20). —Nf. 1758 (20), *Vlajk* 1726 (2) azi (im. din orașul Aiud 44). —Deriv.: (cu suf. -u ț) Vlăicúț. Nf. *Vlajkutz* 1726 (58).

—Srb. bulg. *Vlajko* (< *Vladimir*, Miklosich, 255).

Vlănțoiu, cf. *Vlențu*.

Vlântu. Nf. 1726 (63).

Vlășceănu. Nf. azi (im. 45).

Deriv. (cu suf. -e a n) dela Nf. *Vlașca*.

Vlășe. Nb. *Vlaszie* 1726 azi (15), azi (20, 30, 44).

—Bulg. *Vlasij* (< *Blasius*, Weigand, *ŷb.* XXVI-XXIX, 132).

Vlăciu (?). Nf. *Vlecs* 1726, *Vles* 1758 (30).

Vlențu. Nf. *Vlenszuly* 1758, *Vlentzu* 1788 (45). Deriv.: (cu suf. -o i u) Vlențoiu, Vlănțoiu. Nf. *Vlenzcoj* 1758, azi (45).

Vlășdea. Nf. *Vlesgya*, *Vlesgja* 1726, 1758 (37).

Vlănceu. Nf. *Vlonku* 1688, *Vlyonku* 1758 (41).

Voăza. Sprnf. (« pentru defectul cu care pronunță pe *v* ») (15).

— Dela *voază* = « om bătrân, neputincios sau leneș » (Pașca, *Glosar*, 60), « javră bătrână » (Șez. III, 91).

Vödă. Nf. azi (2, 5, 6), 1722, azi (im. din Corbi-Făgăraș 9), azi (16, 55).— Deriv.: (cu suf. -e a) **Vódea.** Nf. *Vode* 1633, *Vodgya* 1726, 1767 Fragm. 684 (61).

— Din *voda* < slav. *v o j e v o d a* = « Herzog ».

Vóicea. Nf. *Vojcsa* 1726, *Vojtsa* 1758 (24).— Deriv.: (cu suf. -ilă)

Voicilă. Nf. *Voitsilla* 1722 (8), *Vocsilla* 1758 (36), *Vojcsile* 1726, *Vojcsila*, *Vocsila* 1758 (37), *Voicsila* 1702 Fragm. 486, *Vojcsile* 1726 (59), 1726 (62), *Voitsilla* 1758 Fragm. 595. — Compus: **Al-Voicii.** Nf. *Alvojcsi* 1726 (55).

— Bulg. *V o j č o* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 136). Cf. **Voicu.**

Nb. *Vojk* 1680 (1), 1758 (18, 20, 38), *Uoik* 1633 (62).— Nf. *Vojku* 1726 (20, 21), azi (25), 1722 (31) 1726 (38), 1711 Barițiu I 718 (59), 1633 (62).— Sprnf. *Mo-nea-Voicu* (59). Și: **Voica.** Nf. *Vojke* 1726, 1758 (20).— Deriv.: (cu suf. -a n) **Voicán.** Nf. *Vojkán* 1787 (1), 1758 (30); — (cu suf. -i ț a, din *Voica*) Nb. **Voichîța**, azi pas-sim.

— Slav. *Voiko* (Miklosich, 258).

Vofla. Nf. azi (5, 7), *Vojli* 1680, *Vojla* 1688, *Voilé* 1726, *Vojla* 1766, azi (10), azi (13), 1625 Fragm. 207 (24).— Deriv.: (cu suf. -a n, din Nl. s. din Np. ?) Nf. **Voilán** 1726 (13); — (cu suf. -o a i e) **Voiloáie.** Nf. *Voiloaji* 1680 (10).

— Bulg. *V o i l o* (Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 136).

Vóina. Nb. *Vojna* 1688 (13).— Nf. 1758 (35, 47).— Deriv.: (cu suf. -a g, din *Voinea*) **Voineág.** Nf. *Vojnjag* 1680 (1), *Voynyag* 1680 *Voinag* 1726 *Vonyag* 1787, azi (2).

— Srb. bulg. *V o j n a* (Miklosich, 258, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*, 136).

Voivodán. Nf. *Vojvodan* 1758 (24), 1758 (39).

— Dela Nl. *Voivodeni*.

Vólga. Nb. azi (8).

— Neol. dela N. râului.

Volúmnia. Nb. azi (5).

— Neol. lat. *V o l u m n i a*.

Vóncea }
Vonea } cf. *I o a n*.

Vorău. Nf. *Voroű* 1722 (9).

Vorele, cf. *V i o r e l*.

Vórnica. Nf. azi (49).

— Matronimic dela *vornic*.

Voróncea. Nf. *Voranczi* 1680, *Voroncsa* 1688, *Voroncze* 1726 (3).

— Deriv. (cu suf. -e a) dela *Vo-ronca* < rus. *v o r o n a* = « corb » (< *v r a n ũ*, Miklosich, 259), deriv. cu suf. -c e a (cf. *Drăganu*, *Suf. -ș a*, 26).

Vóșcă. Nf. *Voske* 1726, azi (15).

— Cf. slav. *v o š k a* = « pădu-che ».

Vostíána. Nb. azi (5).

Vóva. Sprni. (21).

Vrábie. Nf. 1722, azi (7), azi (im. 8, 52, 55).

— Dela n. de pasăre.

Vramúț, cf. *A v r a m*.

Vulpe. Nf. *Hulpe* 1726 (10), 1726, 1788 (26).— Sprnc. li se zice locui-torilor din Noul Român, de către cei din Cârțișoara (5), celor din Feldioara, de cei din Viștea de jos (14).— Deriv.: (cu suf. -a ș) **Hulpăș.** Nf. *Styopu alias Hulpas*

1758 (25); — (cu suf. -o i u) Sprni. **Vulpóiu** (27).

— Dela *vulpe* = fig. «om viclean» (Candrea, *Porecle* 47, Zanne I, 702-710).

Vúța, cf. *Eva*, *Paraschiva*.

Vuțica, cf. *Eva*.

Vúțiu. Nf. azi (17).

— Hipoc. dela [Ch i] v u ț.

Z

Zabálovici. Nf. azi (im. din Piatra Neamț 44).

Zachéiu. Nb. altă dată (din sec. al XVIII-lea) și azi des, passim, redat: *Zahiu*, *Zafiu*, *Zátyhí*, *Zákhi*, *Zatyși*, *Zatyio*. Nf. *Zafiu* 1793 *Fragm.* 735 (63).

— După numele biblic celebrat la 23.VIII (Baudot, 659).

Zafiu, cf. *Zacheu*.

Zăgán. Nf. azi (20, 26, 30), 1722, azi (31) azi (32, im. din Răușor-Făgăraș 44).

— Bulg. *Zako* (< *Zaharie*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 132), deriv. cu suf. -a n. Cf. și *Zăhan*, *Zoganea*.

Zăhán, cf. *Zahu*.

Zaharie. Nb. altădată (din sec. al XVIII-lea), azi passim. Nf. *Zekerjü* 1726 (10), azi (16), 1726, azi (28), azi (im. din Ludișor-Făgăraș 31), 1788, azi (40), azi (45, 51).

— Alături de *profetul Zaharia*, celebrat la 6 Sept. și 5 Noemvrie (Baudot, 659), se cunosc și alți sfinți cu acest nume, celebrați la 5.VII, 21.II, 15.III, 26.V, 10.VI, 28.VI (ibid.).

Záhu. Nb. 1758 (44). — Deriv.: (cu suf. -a n) *Zăhán*. *Zehaan* 1511 *Hurm.*, II³, 5.

— Cf. bulg. srb. *Zaho* (< *Zaharija*, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX*, 132, Maretić, *LXXXII*, 85).

Zămăcău, cf. *Zmăcău*.

Zălóg. Nf. *Zelog* 1680 (10). Deriv.: (cu suf. -ea) *Zălógea* s. *Zológea*. Nf. *Zolocsa* 1688, *Zelodsa* 1726 (10), *Zolots* 1722 (17), *Zeloge* 1767 *Fragm.* 313 (33), *Zelocsa* 1726, *Zelogyá* 1726, 1788 (41).

Zamfir, Nb. azi (55). Nf. 1808, azi (44), azi (58). Și: Nf. *Zamfira* 1788 (44). — Deriv.: (cu suf. -escu) Nf. *Zamfiréscu* (im. din Voivodenii mari-Făgăraș 9).

— Grec. *σαμφήρα* «sceptru».

Zápu. Sprnf. (33).

— Cf. *zap* = «par subțire» (utilizat la leasa carului) (*Conv. lit.*, XX, 1021).

Zără. Nf. *Zare* 1726, azi (46), *Zara* 1763 (48), 1766, azi (51). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Zără'u*. Nf. *Seroü* 1722 (50).

— Cf. apelativul *zară*; cf. și srb. *Zar* (< *Zaharie*, Maretić, *LXXXII*, 113).

Zárnéști. Nf. *Sernyesti* 1722 (37, 46).

Zárnoveánu. Nf. *Zirnovan* 1726, 1758 (21), azi (35).

— Deriv. (cu suf. -ea n) dela Nl. **Zárnov*, cf. *Zárnești* (cf. *DR.*, VII, 157).

Zárnóvia, cf. *Zenobie*.

Zbâ'ricea. Nf. *Zbirtsa* 1758 (55). — Deriv.: (cu suf. -ă u) *Zbârcéu*. Nf. *Sburcsou* 1722 (24); — (cu suf. -o c) *Zbârcióc*. Nf. *Zburtsok* 1758 (24).

— Deriv. dela *zbârciu* «crețuri pe obraz».

Zbârnéciu s. **Zbârnéciu**. Nf. *Zburnets* 1763, *Zbernants*, *Zbirnants* 1788, *Zbârneciu* azi (48).

Zbârnéciu, cf. *Zbârneciu*.

Zbiéra. Nf. *Zgera* 1726 (12, 30), *Zgira* 1726, *Zgirae* 1747 Fragm. 554 (63).

Zburătură. Sprni. (33).—Nf. azi (31), *Zburetura* 1722, 1788, azi (33), 1726 (59).

—Dela apelativul *zburătura* = bucată de lemn, scurtătură.

Zdraflă, cf. *Izdrail*.

Zdréniotă. Nf. *Szdrénkjota* 1680, *Zdrenkita* 1688, *Zdrénkjete* 1726 (2).

—Deriv. (cu suf. -otă) dela *zdrâncă* = scrânciob.

Zdrobghîți. Sprnc. li se zice locuitorilor din Îleni (41) de către cei din Berivoi (33).

Zeământă. Nf. azi (im. din orașul Huși 44).

Zéicu. Nf. *Zeiku* 1758, 1788 (41).

—Bulg. *Zajko* (< *z a e k* = «Hase» s. din *Zaharija*, Weigand, *Ńb. XXVI-XXIX*).

Zélea. Nf. azi (im. din Târsolț-Satu mare 44).

—Deriv. (cu suf. -e a) din slav. *z el-* (= verde, cf. Miklosich, *EtWb.*).

Zénia. Nb. (10).

Zenobie. Nb. *Zânove*, *Zenovie*, azi (2, 21, al. 27, 28, int. 57 etc.). Și: (contaminat cu *Zârna*) Nb. *Zârnove* (33). Și: Nb. (fam.) *Zenovia*, *Zinovia*, *Sinovia* azi passim și Nb. *Zârnovia* (43).—Hipoc.: ([Ze-]) Nb. *Nóva* (fem.) (27), *Nóvia* (7, 10).

—În calendar, *Sf. Zenobie* și *Sf. Zenobia*, celebr. la 30.X.

Zéta, cf. *Rozeta*.

Zevedéiu. Nb. *Zevedi* 1766, *Zevedej* 1787 (10), 1858 (14), azi passim.

—Dela numele calendaristic *Zevedéiu* (tatăl apostolului Iacob și Ioan).

Zgrémțea. Nf. azi (17).

—Cf. *zgrémțuros* = grunțuros?

Zgrîpcea. Nf. 1802 Iorga, *St. Doc.*, XII, 194.

—Cf. *gripcă* (o unealtă a rotarilor) (cf. CADE s.v.).

Zîlu. Nf. azi (im. din Copăcel-Făgăraș, 55).

—Formă hipocoristică din *Zilot*(?).

Zinaida. Nb. (44).

—După numele *Sf. Zenaida*, celebrată la 5.VI (Baudot, 660).

Zînea, } cf. *Rozalia*.

Zîni, }

Zmăcă'u. Nf. (Ńig. 2). Și: Nf. azi *Zămăcău* (47).

Zmédu Nb. *Zmadu* 1787 (10), *Zmedu* 1766 (13), 1765 Transilv., 1929, 545 (18), *Zmedul* 1726 (20), 1789 (28).—Nf. azi (7, 10, 17). Și: Nb. *Zmáda* 1726 (58).

—Bulg. *Smedu*, *Smeda* (—«fuscus», Miklosich, 312).

Zmântână. Nf. *Zmintine* 1726, *Zmuntina* 1758, 1788 (25), *Zmintina* 1788, 1808 (44).

—Apelativul *zmântână*.

Zméu. Nf. azi (im. din orașul Viena 44).

—Dela apelativul *zmeu*; cf. și în slav. (ap. Miklosich, 277).

Zmîca. Nf. *Zmika* 1680 (3), 1680 *Szmika* 1766 (10).

Zmoleán. Nf. *Zmolyan*, *Zmoljan* 1726 (55).

—Deriv. (cu suf. -a n) dela *Zmolea* < *zmoală*.

Znóp. Nf. *Ssnop* 1722 (20).—Deriv.: (cu suf. -e a) **Znópea**. Nf.

Znopa 1726, *Znupé* 1758 (20), 1758, *Znupe* alias *Nyetotzian* 1788 (24).

—Dela *znop*.

Zóbea. Nf. azi (14), *Zoba* 1726, 1758 (18).

— Deriv. (cu suf. -ea) dela *zob*. Cf. *O v e s e a*.

Zodiáși Sprnf. (55).

— Dela *zodiaș* = « cel care ghi-cește ». Cf. *Proroci*.

Zóe. Nb. azi, passim.— Deriv.: (cu suf. -ița) *Zoíta*. Nb. 1766 *Iorga*, *St. Doc.*, XIII, 183 (17), *Zoitze* 1795 *ibid.*, XII, 191 (44).

— După numele *Sf. Zoe*, celebrată la 2.V și 5.VII (Baudot, 661). Din grec. ζωή.

Zogánea. Nf. *Zoganya* 1632 *Fragm.* 244 (59).

— Deriv. (cu suf. -ea și cu transformarea $z + \check{a} > o$ și cu $z - c > z - g$) din *Zăcan*. Cf. *Zăcan*.

Zolohár Nf. azi (im. din *Bli-dariu* — Satu mare 56).

Zórea. Nf. azi (im. din *Vlădeni-Brașov* 44).

— Bulg. *Zorka* (< *zora* = născut în zori, Weigand, *ŷb.*

XXVI-XXIX, 157), cf. și *Zorilă*, *Zorița*.

***Zora.** Deriv.: (cu suf. -ilă) *Zorilă*. Nb. *Zorilla* 1758 (44); — (cu suf. -ița) Nb. *Zoríța* (1, 44, 45).

— Bulg. srb. *Zora* (= născut în zori, Weigand, *ŷb. XXVI-XXIX* 157).

Zosím. Nb. (27, 41, 45, 48, 58, 60). Și: Nb. *Zosin* (58).

— Hagiografia cunoaște mai mulți sfinți cu acest nume (cf. *Timuș*, s.v.). Din grec. Ζώσιμος.

Zóta. Nb. 1726 (11).

— Cf. alb. *Zota*, *Zotu*, *Zoti* (< *zot* « Herr Gott », Capidan, în *DR.*, II, 491).

Zugrávu. Nf. azi (10), 1726 (28), (im. din *Ucea de sus-Făgăraș* 44).

— Despre *zugravii* de biserici și de icoane sfinte, cf. *Iorga*, *Negoțul* 65, *Ind.* 67 ș.u., 160 ș.u.

Zulúp. Sprnf. (33).

— Cf. *zuluf* = « Loke » (TDRG). **Zvârnă'u.** Nf. *Zvirneu* 1726 (47).